

10089.

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

DANIŞMAN
Prof. Dr. Hüseyin AYAN

ARŞİ DİVÂNİ'NİN TENKİDLİ METNİ

I. - II.

YÜKSEK LİSANS TEZİ

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi
HAZIRLAYAN
Bahattin KAHRAMAN

KONYA - 1989

I. K I S I M

H A Y A T I , E D E B İ K İ Ş İ L İ Ğ İ

V E E S E R İ

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.KISIM

İçindekiler	I
Önsöz	II -III
Arşî'nin Yaşadığı Devre Toplu Bir Bakış:	
1. Siyâsî Durum	1
2. Edebî Durum	2
Hayâtı, Edebî Kişiliği ve Eseri:	
1. Hayâtı	4
2. Edebî Kişiliği	11
a.Vezin, Kâfiye ve Redif	12
b.Şiirlerin Muhtevâsı	17
c.Arşî'nin Tesir Aldığı ve Tesir Ettiği Kişiler	21
3. Eseri:Divânı	26
Arşî Divânı'nın Nüshaları	30
Sonuç	38
Bibliyografya	39
Kısaltmalar ve Traskripsiyon İşâretleri	43
Hurûfluk Remizleri	44
<u>II.KISIM</u>	

Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni:

Mesnevîler	47
Kasideler	59
Gazeller	71
Müstezadlar	391
Tercî-i Bendler	395
Terkîb-i Bendler	412
Muhammesler	422
Tahmisler	429
Müseddesler	435
Müsemmen	441
Kıt'alar	444
Tuyuğlar	456
Rubâifler	464

Ö N S Ö Z

XVI. yüzyılın ikinci yarısında doğup XVII. yüzyılın ilk çeyreğinde ölen Arşî üzerinde pek durulmamıştır. Kaynaklarda Arşî mahlâsını taşıyan şâirler birbirine karıştırılmıştır. Bizim tesbitlerimize göre, Divân Edebiyatı, üç tâne Arşî tanımaktadır(1).

"Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni" adını taşıyan bu çalışma, Edebiyatımızdaki Arşî mahlâslı şâirlere açıklık getirerek, bunlar arasından, Hurûfliliği ile temâyüz eden Arşî'nin hayâtını, edebî kişiliğini ve Divânı'nı, yazmalar arasından seçilen üç nüshayı karşılaştırıp tenkidli bir metni ortaya koymayı hedef almıştır.

-
- (1) I. Hurûffî Arşî: (970 H./1562 M.-1030 H./1620 M.) yılları arasında yaşamıştır. Divânı'nın Tenkidli Metni'ni hazırladığımız şâir hakkında, bu çalışmanın "Hayâtı" kısmında daha geniş bilgi mevcuttur.
- II. Tireli Arşî: XVII. yüzyıl şâirlerindedir. Hurûffî Arşî ile karıştırılmıştır. Divânının olmadığı tahmin edilmektedir. O'na isnat edilen bazı şiirler, muhtelif kaynaklarda geçmektedir. bak. Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1981, c.2, s.622. Aşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ, Koyunoğlu Müzesi Kütüphânesi, No:13813, 485a.yk. Esrâr Dede, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, Mevlâna Müzesi ihtisas kitaplığı, No:1502, s.216. Sâdeddin Nüzhet Ergun, Türk Şâirleri, İstanbul, 1935, s.498.
- III. Yenipazarlı Arşî: XVI.yüzyıl şâirlerindedir. Divânının varlığı bilinmesine rağmen bulunamamıştır. Târih düşürmedeki üstün kaabiliyeti ile tanınır. bak. Bağdatlı İsmâil Paşa, İzâh el-Meknûn fî el-zeyli Alâ Keşf el-Zünûn an Asâmi el-Kütübi vel-Fünûn, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1945, c.II, s.390. Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1981, c.2, s.621. Aşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ, Koyunoğlu Müzesi Kütüphânesi, No:13813,

Arşî'nin, aynı mahlâsı taşıyan diğer şâirlerden ayrılan tarafı, koyu bir Hurûffî(2) oluşudur. O'nu anlayabilmek için Hurûffîlik hakkında bazı bilgilere ihtiyaç vardır. Bu itibarla, çalışmamız bizi, konumuzun gereği olarak Hurûffîlikle ilgilenmeye doğru götürdü. Divânın bazı yazma nüshalarında, belli başlı Hurûffî tâbirleri, rumuzlarla ifâde edilmiştir(3). Bu bakımdan Arşî Divânı'nı okumak hayli güç olmuştur.

Arşî üzerindeki çalışmamız iki kısma ayrılmıştır. Birinci kısımda, Arşî'nin yaşadığı devre toplu bir bakış, hayâtı ve edebî kişiliği ile Divânı üzerindeki tesbitler; ikinci kısımda ise, Arşî Divânı'nın karşılaştırmalı metni bulunmaktadır. Birinci kısımda ayrıca, "Hurûffîlik Remizleri"nin bir listesi ve bu çalışmadan elde edilen "Sonuç", Bibliyografyadan önce yer almaktadır.

"Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni", Türk Edebiyatı'nda ad ve eser bırakmış şâirlerimizi, günümüz okuyucusuna ulaştırmakla bir katkıda bulunmuş olursa, kendimizi mutlu sayacağız.

Çalışmalarım esnâsında, bana her zaman yol gösteren ve samimi yardımlarını esirgemeyen, muhterem hocam Prof. Dr. Hüseyin Ayan Bey'e hürmet, saygı ve teşekkürlerimi arz etmeyi, zevki bir borç bilirim.

BAHATTİN KAHRAMAN

(2) Hurûffîlik, XIV. yüzyılda, Fazlu'llah ibn Ebu Muhammed Abdu'r-rahman Celâle'd-din Esterâbâdî Tebrizî Hürûffî tarafından kurulmuş ve XV. yüzyılda Anadolu'ya sirâyet ederek, kendi inanç ve fikirlerini terennüm eden bir edebiyat meydana getirmiştir. bak. Abdülbâki Gölpınarlı, Hurûffîlik Metinleri Kataloğu, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1973, s. 29.

(3) K. da, sivü dü: , bist ü heşt: , Fazl: ; G. da, Fazl: ما وضاد ولام şeklinde çok yerde geçmektedir.

ARŞI'NİN YAŞADIĞI DEVRE TOPLUCA BİR BAKIŞ

1.Siyâsi Durum:

XVI. yüzyılın sonu ile XVII. yüzyılın başlarında(970 H/1562 M.-1030 H./1620 M.) yaşadığını tesbit edebildiğimiz Arşî, Kânûni Sultan Süleyman(Muhibbi 1520-1566), Sultan II. Selim(1566-1574), Sultan III.Murad(Murâdî 1574-1595),Sultan III. Mehmed (Adlî 1595-1603), Sultan I.Ahmed(Bahtî 1603-1617), Sultan I.Mustafa(ilki üç ay 1618), Sultan II.Osman (Genç Osman 1618-1622) devirlerini görmüştür.

Bu asırda Osmanlı Devleti, Kânûni Sultan Süleyman gibi "Muhteşem" bir pâdişâhın idâresinde, siyâsi, içtimâî, ilmi, edebî ve mimârî bakımlardan en parlak devrini yaşamaktadır.Devlet, Avrupa seferlerine ağırlık vermiş, Belgrad ve Rodos(1) alınmış, bütün Avusturya toprakları ele geçirilmiş,Osmanlı ordusu Viyana kapılarına dayanmıştır(2).Doğuda Tebriz ve Bağdad alınırken Akdeniz de bir Türk gölü hâline getirilmiştir(3). Böylece Osmanlı Devleti, üç kıtaya hâkim,dünyânın en güçlü imparatorluğu olmuştur.Asrın sonunda ise, devletin bünyesinde, bazı huzursuzlukların meydana gelmeye başladığı görülmektedir(4).

Devletin üstünlüğü, XVII.yüzyılda da devam etmesine rağmen, 1606'da imzâlanan Zıtvatorok Antlaşması(5) ile,Avrupa'da ilerlemesini durdurmak mecbûriyetinde kalmıştır.İçte"Celâli İsyanları" bir hayli sarsıntı meydana getirmiş(6), bu durum devletin dış siyâsetini de etkilemiştir.Fırsatçı bir siyâset takip eden Safevîler, daha önce verdikleri bazı yerleri geri almışlardır. II.Osman, tahta geçince, ordudaki bozulmanın tehlikeli derecelere vardığını farketmiş, fakat düşündüklerini gerçekleştiremeden, fecî bir şekilde öldürülmüştür(7).Bu hâdiseden sonra devlet otoritesi kaybolmuş,rüşvet ve yolsuzluklar âşikâr hâle gelmiştir.Bu ka-

(1)Ord.Prof.İ.Hakkı Uzunçarşılı,Osmanlı Târîhi,Türk Târih Kurumu Basımevi, Ankara,1975, c.II,s.310,315.

(2)a.g.e. s.329.

(3)a.g.e. s.363-390.

(4)Nevzat Kösoğlu,Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri Tarih-Antoloji-Ansiklopedi,Ötüken-Söğüt,İstanbul,1987, c.5, s.59.

(5)Ord.Prof.İ.Hakkı Uzunçarşılı,a.g.e., c.III,I.Kısım,s.94.

(6)a.g.e. s.100;(7)a.g.e. s.141.

rışık durum"Vâlide Sultanlar" hakimiyetiyle devam etmiş ve nihâyet, IV.Murad'ın(1623-1640), sert bir tavırla idâ-reye hâkim olmasıyla son bulmuştur(8).

Bu dönemde Osmanlılar, ilim ve medeniyette üstün seviyededir. İlim ve san'at hayatında, Gelibolulu Âlî(D.948 H./1541 M.- Ö.1008 H./1599 M.), Atâyi(Nev'izâde)(D.990 H./1582 M.-Ö.1045 H./1635 M.), Kâtib Çelebi(1017 H./1609 M.-1067 H./1657 M.), Hezârfen Hüseyin Efendi(?-Ö.1003 H./1594 M.), Müneccimbaşı Ahmed Dede(1041 H./1631 M.-Ö.1113 H.1701 M.) gibi âlimler boy gösterirken; Mîmar Sinan, Edirne'de II.Selim için Selimiye Câmîini yaparak en son şâhserini vücûda getirmiştir. Ayrıca, hat, mûsikî, nakış ve resim, çinicilik gibi güzel san'atlarda da, son derece göz kamaştırıcı bir devrin yaşandığı görülmektedir(9).

2.Edebî Durum:

Bu asırda, siyâsî bakımdan olduğu kadar edebî bakımdan da kemâl devri yaşanmaktadır.XV.asırda, Şeyhî(1373?-1431?), Ahmed Paşa(?-1496) ve Necâti(?-1509) gibi güçlü şâirler yetiştiren Divân Edebiyatımız, XVI.ve XVII.yüzyıllarda olgunluğa erişmiştir.Osmanlı pâdişahları, Kânûnî Sultan Süleyman'ın Muhibbî, III.Murad'ın Murâdî, III.Mehmed'in Adlî, I.Ahmed'in Bahtî mahlaslarıyla şiirler söyleyerek edebiyatımıza katkıda buldukları bu devirde, Fuzûlî(Ö.1556) ve Bâkî(1526-1600) gibi üstâd şahsiyetlerin yanında; kaside sahasında Nef'î(1572-1634), gazel sahasında Şeyhülislâm Yahyâ(1552-1644) görülmektedir.Mesnevî Sahasında ise, Taşlıcalı Yahyâ(Ö.1582), Nev'î-zâde Atâyi(1583-1635) ve Nergisî(1591-1634) , artık bir çok örnekleri görülen hamse yazma geleneğine eserleriyle katılan şâirlerlerdendirler.

Ayrıca bu yüzyılda, tezkire edebiyatımız da parlak bir devir yaşamış; Ahdi(Ö.1593), Aşık Çelebi(Ö.1571), Hasan Çelebi(Ö.1603), Beyânî(Ö.1597), Sâdıki(?), Riyâzî

(8)a.g.e. s.186.

(9)a.g.e. c.III, 2.Kısım, s.532-579.

(Ö.1644) ve Kâf-zâde Fâizî(Ö.1621) gibi tezkire müelliflerinin eserleriyle, edebiyat târihimiz zengin kaynaklara sâhip olmuştur(10).

Özet olarak, Divân Edebiyatı, kudretli şahsiyetler vâsıtasıyla, İran baskısından kurtulup... üslûp, konu, hayâl, mecaz ve mazmunlar yönünden de zenginleşerek kendi klâsik mektebini kurmuştur diyebiliriz.

(10) Ağah Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Târihi, Türk Târih Kurumu Basımevi, Ankara, 1973, s.251.

HAYATI , EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERİ

1.HAYATI:

XVI.yüzyılın sonu ile XVII.yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan Hurûfi Arşî'nin, asıl adı ve âilesi hakkında bilgi yoktur. 970 H./1562 M.de doğduğunu Divânındaki mensur kısımdan(1), 1030 H./1620 M.de öldüğünü ise Millet Kütüphanesi'nde bulunan bir mecmûadaki(2) târih kaydından öğreniyoruz.

Arşî'nin, doğduğu ve yaşadığı yer hakkında kaynaklarda herhangi bir mâlûmât mevcut olmadığı görülür. Tezkire sâhipleri, Hurûfi Arşî ile ilgili ya hiç bilgi vermemişler, ya da Arşî'leri birbirine karıştırmışlardır(3).

(1)"Hâzret-i Şâhibü'l-Beyân Fazl-ı Kadîm-i Mûte'âl (عز) Hâzret-i Rasûlü'llâh 'Aleyhi's-selâm'dan yedi yüz kırk yıldan sonra 'âlem-i zâtdan 'âlem-i sıfâta geldiler ve ben de ki 'Arşî Dedeyüm Hicretün tokuz yetmiş yılıdan sonra 'âlem-i terkîbe geldüm. Hâzret-i Şâhibü'l-Beyân ile bu bendenüñ mâ-beyninde fâsıla iki yüz otuz yıl vardır ve bu iki yüz otuz yıl terkîb olmak lâzım gelürse lafz-ı یاری زاد zâhir olur. Türki dilince demek olur ki "yarlık verdi" ve bu gazel târihe münâsib düşmekle kayd-ı kitâbete geldi."Divân, s.125 .Ebced hesabına göre یاری داد:230 yılını gösteriyor. Fazlullah Hurûfi'nin 740 H./1339M.de doğduğu bilinmektedir. Bu tarih üzerine 230 ilâve edilirse 970 H./1562 M. ortaya çıkar.

(2)Millet Kütüphanesi, (Farsça Eserler) Mecmûa, No:1034, 2a yk.

(3)Esrar Dede, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, Mevlânâ Müzesi İhtisas Kütüphanesi, No:1502, s.216.

Divânının varlığı bilinmesine(4) rağmen henüz bulunamamış olan Yenipazarlı Arşî'den(5) ziyade, Tireli Arşî ile aynı şahıslar olduğu hususunda muhtelif rivâyetler mevcuttur(6).

Hasan Çelebi(7), Aşık Çelebi(8) ve Esrâr Dede(9) Tire-

(4) Bağdatlı İsmâil Paşa, Keşfüz-Zünûn Zeyli, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1945, c.I, s.517.

(5) "Arşî: Mevlidi Rûm ilinden Yenipazar-hâkî idi. Adı Maḥmûd Maḥlâsı ÇĀKĪ idi. Hoş-h'ân ve laṭîf-elhân idi. Tarîk-i 'ilmde daḥî iştihârı ve her fennüñ mütâla'asına iktidârı var idi. ÇĀKĪ maḥlâsı mezbûr olduğça takbiḥ olundu. Âḥîr maḥlâsın 'ARŞĪ itmege râzı oldu. târîḥde ḥaḳ budur ki Yed-i Beyzâsı var idi." Aşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ, Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi, No:13813, 484^a yk.

(6) Abdülbâki Gölpınarlı, Hurûfluk Metinleri Kataloğu, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1973, s.121.

(7) "Sâha-i zîbası gülşen-i Sebâyile bir vetîre üzre olup dîde-i rûy-ı zemîn vücûd-ı mes'ûdıyle aydın olan Şehr-i Tîre'dendür. Tarîk-i 'ilme ḥîdmet itdükden soñra ferâgat idüp Mevlevî olmuş idi. Mora vilâyetinde makâm ve ol memleketde tavattun-ı ârâm itmiş idi. Şâhbâz-ı ṭab'ını şahrâ-yı belâgâta salmış ve bu tarîk ile tezerv-i hoş-hîrâm-ı kelâmı çengâline almışdur. Bu şi'r anuñdur:

Bize gerçi ki dik geldi firâzı kûy-ı cânânüñ
Anuñ üstüne yol sürdük biz alçakdan gelüp anuñ"

Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1981, c.II, s.621.

(8) "Arşî-i Şâni: Tirevidür. Sâbıka dânişmend idi. Hâlâ Mevlevîdür. Ma'mûre-i vilâyet Mora şehirleriniñ gâḥ birinde gâḥ birinde olur. Hoşça ma'nîlere ve laṭîf edâlara mâlikdür. Şi'r-i ü:

Mest-i 'aşkuñdur düşer durmaz yoluñda sâkiyâ
Hâkden ref' eylesen düşdükce üftâdeñ n'ola

Velehü:

Didüm ki elüñ şun süreyüm yüzümi her dem
Ol gonce dehen güldi didi öpmege virmem

Velehü:

Sîm ü zerle eyle her maḥbûb-ı ra'nâ zevkîni
Atmak isterseñ eger ey ḥ'âce dünyâ zevkîni". Aşık

Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'ara, Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi, No:13813, 485^a yk.

(9) "Dervîş 'Arşî: Aydın memâlikinde Tire nâm şehriñ sevâd-ı

li Arşî'nin, ilim yolunda iken sonradan Mevlevî olduğunu, Mora şahirlerinde, oradan oraya dolaştığını, şâirlikte güzel söyleyişe sâhip olduğunu, Mora'da ölüp burada medfun bulunduğunu, hemen hemen birbirine benzeyen sözlerle ifade ederler. Kâf-zâde Fâizî ise(10), çok kısa olarak, bir cümle ile memleketini söyler ve iki beytini örnek gösterir.

Tezkirelerde verilen örnekler birbirini tutmamaktadır. Hasan Çelebi'nin verdiği beyit, Aşık Çelebiye göre(11)Yenipazarlı Arşî'nindir.Esrâr Dede'nin verdiği örneklerden ilki Hurûffî Arşî'nin(12), ikincisi ise Yenipazarlı Arşî'nindir(13)Ayrı-

'ayn-ı i'tibârıdır.Hazret-i Şâhidî ve Şuhûdî gibi zevât-ı 'âlî-kadrlere hizmet idüp mukaddemâ monla iken Mevlevî olmuşdur.Hayâlî Beg pâdaşlarından ve Günâhî Dede yoldaşlarından bir rind-i ayyaş ve bir dervîş-i kallâş idi.Bir müddet seyâhat idüp 'âkıbetü'l-emr Mora cezîresinde ârâm ve anda tavattun ve makâm idüp âsâr-ı pür-istihâra muvaffak ve tertîb-i divân-ı eş'âra mazhar olmuşlar idi.Sene elfe karîb vefât idüp cezîre-i merķūmede medfūndur. Bu gâzel-i ra'nâ-yı Hazret-i Pîr efendimizūn bir nuṭk-ı vahy âsârlarına tab eylemişlerdür. Teberrūken iş bu mecleye kayd olundu.Gâzel:

Yatma uyan itme ziyân vakt-i seher kum kuma kum
Tâ olasin vâkıf-ı cân vakt-i seher kum kuma kum

Velehû Kıṭ'a-i bî-naẓîr:

Kıyâm itmez misūn benden yaña mazlūmuñam gâyet

Hudâ bu zulmi şormaz mı kıyâmet yok mı sultânım

Gedâsuñ saltanatdur vuşlatum lâyıķ degül dîrseñ

Gedâlar pâdişâh olmaz mı himmet yok mı sultânım."

Esrâr Dede, a.g.e., s.216.

(10)"Arşî-i Tirevî. Bu iki beyt anuñdur:

Didüm ki elüñ sun süreyüm yüzümi bir dem

Ol gonce-dehen güldi didi öpmege virmem

Sîm ü zerle eyle bir maḥbûb-ı ra'nâ zevķini

İtmek isterseñ eger ey ḥ'âce-i dünyâ ." Kâf-zâde

Fâizî, Zübdetü'l-Eş'âr, Milli Kütüphâne,yz.A.679,72a yk.

(11)Aşık Çelebi, a.g.e.,484a yk.

(12)Divân, 193.gazel.

(13) Sâdeddin Nüzhet Ergun, Türk Şâirleri, İstanbul, 1935, c.II, s.499.

ca, tezkirelerde geçen bu örnekler, bizim hazırladığımız Hurûfi Arşî'nin Divânında yoktur.

Osmanlı Müellifleri'nde, şâirin, âşık ve mücâhid bir bir zât olup Tire'li olduğu zikredildikten sonra Esrâr De- de'nin verdiği bilgiler aynen tekrarlanmıştır(14). Sadeddin Nüzhet Ergun ise, şâirin, Tire'li ve Mevlevî olmayıp tam mâ- nâsıyla Hurûfi olduğunu; Mevlevîlik'e bağlı şâirlerin eser- lerinde bu tarikatı terennüm eden ve Mevlânâ'yı medheden bir çok şiirin bulunduğunu, Arşî'nin Divânından yola çıka- rak izah etmiştir(15). Hurûfilik ile ilgili araştırmaları bulu- nan Abdülbaki Gölpınarlı da, Arşî'nin Tire'li olduğunun ri- vâyet edildiğini, Rumeli'de öldüğünü zannettiğini; Mevlevî olmayıp Hurûfilik'e mensup bulunduğunu söylemektedir(16).

O'nun Şam'lıları yeren bir gazelinden , Anadolu'lu olduğu öğrendiklerimiz arasındadır. Gazeldeki şu beyitler dikkat çekicidir:

Mülk-i Rûma Şâmı tercih eyleyen nâ-kâbilûn
 Anda zâyî kıldığı evkât u eyyâmına yuf
 Nân u âbı çok deyü Şâmı tavaştun kılanuñ
 Nân-h'ârına dahi hem âb-âşâmına yuf

Gaz.150/7-8.

Görüldüğü üzere, Arşî'ler üzerindeki bilgiler ihtilaf- lıdır. Ancak, Hurûfi Arşî ile Tire'li Arşî'nin ayrı kişiler olduğunu söyleyebiliriz.

(14) Bursalı Mehmed Tâhir, Osmanlı Müellifleri, Meral Yayınevi, İstanbul, 1972, c.II, s.20.

(15) Sadeddin Nüzhet Ergun, a.g.e., s.495.

(16) Abdülbaki Gölpınarlı, a.g.e., s.121.

Arşî, Hurûflîk inancına bağlıdır. Divânının tamamı, O'nun Hurûflîk'e mensup olduğunu ifade eden beyitlerden müteşekkildir. Bilhassa şu beyitler, Arşî'nin inanç çizgisini gösterir:

Sûfî şanma ki şûfa mensûbuz

Ehl-i Fazluz Hurûfa mensûbuz

Gaz.117/1

Biz ki kaşr-ı zümürüd içre Fazlu'llâhîyüz

Merkez-i pergâr-ı gerdün rüy-ı arzuñ şâhîyuz

Gaz.122/1

Mevlevîlik'le ilgili bir gazeli vardır. Konusundan bu gazelin bir Mevlevîye tavsiye veya Mevlevîlik'e tarîz(17) mâhiyeti taşıdığı anlaşılır.

Naşîb almak dilersen uşrevîden

Ferâgat eyle ta'm-ı dünyevîden

Degülsin gerdiş-i devre muvâfîk

Anıldı gerçi aduñ Mevlevîden

Zuhûr-ı zâtı idrâk itmedüñ çün

Mufaşşal Ma'nevîden Meşnevi'den

Beyân-ı Fazl-ı Hâk'dan iste meded

Halâş olmağa tâ cehl-i kavîden

Biyâ remz-i Hâk'ı bişnev zi'Arşî

Be-her-sü tâ be-key herze devîden

Gaz.234

Ayrıca, aşağıda metnini verdiğimiz bir gazel daha vardır ki, bu gazel Hacı Bektâş-ı Velî hakkındadır ve Arşî'nin direkt olmasa bile Bektaşîlik'e girmiş Hurûflîlerden olduğunu

(17) Abdülbaki Gölpınarlı, Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik, İnkılab Kitabevi, İstanbul, 1953, s.317.

düşündürür:

Külâh-ı Hâcî Bektâş-ı Veliyi
 Geyen idrâk ider sırr-ı 'Alîyi
 Olur âyîne-i kalbi muşaffâ
 Derûnında bulur nûr-ı celiyi
 ...
 Olur tâbi' tarîk-i evliyâya
 Sevenler 'Arşiyâ âl-i 'Alîyi

Gaz.308

Arşî'nin, Muhitî(D.960 H./1552 M.-Ö.?) isimli bir Hurûfî şeyhine bağlı olduğu,yine Divânından anlaşılmaktadır.Muhitî'ye terkiib-i bend şeklinde, uzunca bir mersiyesi(18) olduğuna ve aşağıya aldığımız bu gazeldeki ifâdesine bakılacak olursa, O'nun,şeyhi öldükten sonra postuna oturduğu düşünülebilir:

Gurûb itdi egerçi neyyir-i ma'nî Muhtîfî'den
 Tulû' itdi dil-i 'Arşî'de âhir gün gibi rûşen
 Muhtî olmışdı evvel mâ-verâ-yı kevne ammâ kim
 Bu dem 'arz itdi Rahmân sûretini 'arş-ı a'zamdan
 Muhtî oldı gehi cûş u hurûş itdi tabâyı'da
 Gehî kenz-i İlâhî oldı Qur'ân-ı 'Azîm içre
 Gehî şer'-i mesâ'il 'ukdesinden açdı biñ revzen
 Muhtî'nün derûnında olan dür-dâne-i vahdet
 Şadef-âsâ dil-i 'Arşî'de kıldı âkıbet mesken

Arşî'nin nerelerde ve nasıl bir tahsil gördüğü belli değildir.Muhitiye intisap ederek, ondan feyz aldığı söylenebilir.Arapça ve Farsça bildiği ve İslâmî ilimlere vâkıf olduğu Divânından anlaşılmaktadır.

Divândaki bilgilerden seyahat ettiği öğrenilmektedir.

İki ayda dolaşdum şark u garbı hükm idüp bādā

Oturdum 'Arşiyā taht-ı Süleymāna bi-hamdi'llāh

Gaz.260/7

beytiyle şarkı ve garbı gezdiği anlaşılan Arşi'nin, seyahatleri esnasında Kerbelâ(19) ve Ergiri Kasrı'nda(20) bulunduğunu ve yine bu sırada çok zor günler geçirdiğini, mahzun, kimsesiz ve garip kaldığını(21) Divânından öğrenmek mümkündür.

Arşi, "Ağa" redifli gazelinde(22), Reyhan Ağa, Handan Ağa, Kurban Ağa, Mercan Ağa, Keyvan Ağa, Nu'man Ağa, Rıdvan Ağa, Selman Ağa isimli bir takım şahsiyetlerden sözederse de, bu kişilerle şâir arasında münasebet bulunup bulunmadığını şimdilik söyleyemiyoruz.

Özet olarak, nerede doğduğu ve yetiştiği, nerelerde ve nasıl bir tahsil gördüğü pek belli olmayan Arşi'nin, Divânındaki bilgilerin ışığında, Anadolu sahasına mensup, Hurûffî bir şâir olduğu söylenebilir.

(19) Divân, 236. gazelin başındaki Farsça mensur kısım.

(20) Divân, Kas. IX.

(21) Divân, Gaz. 76/1.

(22) Divân, Gaz. 15. Reyhan Ağa: IV. Mehmed'in hat hocası ve I. Ahmed'in kızı Ayşe Sultan'ın ağası. Ord. Prof. İ. Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Târîhi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1973, c. III, I. Kısım, s. 254.

Mercan Ağa: I. Ahmed'in kızı Ayşe Sultan'ın baş lalası.

İ. H. Uzunçarşılı, a. g. e., s. 273.

Rıdvân Ağa: Cevrî İbrahim Çelebi, Divânında, Rıdvan Ağa hakkında bir tarih kıt'ası söylemiştir. Doç. Dr. Hüseyin

Ayan, Cevrî Hayâtı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1981, s. 339.

2. EDEBİ KİŞİLİĞİ:

Hurûfi Arşî'nin târihi şahsiyeti hakkında, eski kaynaklarda mâluûmat olmadığı gibi, edebî kişiliğini değerlendiren bir kaynak da, şimdilik mevcut değildir. O'nun edebî seviyesinden bahseden, yakın döneme âit kaynaklardan ikisini ise , bu satırlara almayı münâsip gördük.

Rızâ Tevfik, Hurûflik ve edebiyatı hakkında serî makâleler(1) yazan bir araştırmacıdır. Bu makâlelerden ikisi Arşî için kaleme alınmış ve O'nu edebiyât dünyâ-za tanıtmak hedeflenmiştir(2)Rızâ Tevfik,yazılarında, Hurûfi Arşî'nin hayâtı ve târihi kişiliği hakkında açıklama yapmamaktadır.Daha çok itikadî yönü üzerinde durarak O'nun Hurûflik felsefesini eserlerinde nasıl işlediği husûsu üzerinde görüşlerini söylemektedir.Divânda bulunan şiirlerden hareketle, Arşî'nin edebî şahsiyetini tesbite çalışmaktadır. Pek kısa olan bu değerlendirmede yazar, Türk Edebîyatı içerisinde Hurûfi şâirlerin,akranlarından hiç de geri kalmayacak derecede olduklarını; Ziyâ Paşa'nın(1829-1880) Harâbât isimli antolojisine İranlı şâirleri bile aldığını, fakat hiç de onlardan aşağı kalmayan Hurûfi şâirlerine yer vermediğini söyleyerek,bu konudaki fikirlerini şöyle dile getirir:"...zannedersen Ziyâ Paşa, ya bu Hurûfi takımının şâirlerinden haberdâr değildi, yahud Fazlu'llah'ın ulûhiyetine iman ettiklerinden ve bu itikatlarını alenen beyân etmekten çekinmediklerinden dolayı, onları ve şiirlerini kâle almak istememiştir." Arşî'nin edebî yönünü ise, kısaca şu şekilde özetler:"Nazmı da şâir emsâlinden iyidir... Görülüyor ki pek ihmâl olunacak şâirlerden değildir. Bu şiir ve nazım hiç emsâlinden aşağı kalmaz. Fârisî şiirleri de temiz ve selis ve lisânı da kusursuzdur."

Arşî'nin edebî kişiliğinden bahseden bir diğer araş-

(1)Rızâ Tevfik, Hürûfi Mezhebi'nin Gizli Tutulan Akidele-ri Nedir, Yeni Sabah, 23 Eylül 1944.

(2)Rızâ Tevfik, Arşî ve Gaybî, Peyâm(Edebî İlâve),No:38, 15 Mayıs 1330/28 Mayıs 1914.
Rızâ Tevfik, Hurûfi Şâiri Arşî, Yeni Sabah,No:2300, 13 İlk Teşrin 1944.

tırmacı da, Sâdeddin Nüzhet Ergun'dur. Yazar, Arşî'nin edebî şahsiyetini, kısaca şöyle ifade eder: "Arşî, Hurûfî edebiyâtının muvaffâkiyetli bir simâsıdır. Fakat şâir, yalnız bu akideleri terennüm etmekle kalmamış; lâdîni mâhiyette, ciddîden güzel gazeller de vücûda getirmiştir. Olgun bir ifade ile şiirler yazan bu lirik şâirin bazı parçalarını naklediyorum "(3).

Bunların haricinde, Arşî'nin edebî yönünden sözeden, kayda değer bilgi veren kaynak görülmemektedir. Bu sebepten dolayı, Arşî'nin bu cihetini, doğrudan Divânına mürâcaat ederek ortaya koymak isâbetli olacaktır.

Arşî'nin edebî şahsiyetini üç ana başlık altındaincelemeğe mümkündür:

- a.) Vezin, Kafiye ve Redif
- b.) Şiirlerin Muhtevâsı
- c.) Tesir Aldığı ve Tesir Ettiği Kişiler

a.) Vezin, Kâfiye ve Redif:

Arşî Divânı'nda 419 manzûmenin bulunduğunu ve bunların nazım şekillerine göre dağılımını, Divânı tanıttığımız bölümde kaydettiğimizden buraya almıyoruz. Bu bölümde eserin diğer şekil husûsiyetleri üzerinde durulacaktır.

Arşî, Rubâivezinleri hâric, toplam olarak 26 vezin kullanmıştır. Divân'da bulunan 419 manzûmeden Rubâifler çıkarılırsa geriye 393 parçanın kaldığı görülür. Arşî, bu 26 vezni 393 manzûmede tatbik etmiştir. Edebiyatımızda, çok kullanılan vezin sayısı, aslında sınırlıdır. Umûmiyetle şiirler, belli kalıplarla yazılmışlardır. Vezinlerin kullanılmasına örnek olması bakımından bir kaç şâirin, ne kadar vezinle şiir söylediklerini, burada zikretmek faydalı olacaktır: Nesîmî, 792 adet şiirini 20 vezinle, Kadı Burhâneddin, 1457 adet şiirini 28 vezinle, Şeyhî, 224 adet şiirini 19 vezinle, Ahmed Paşa, 546 adet şiirini 18 vezinle, ve Şeyh Gâlib, 647

(3) Sâdeddin Nüzhet Ergun, Türk Şâirleri, İstanbul, 1935, s. 496.

adet şiirini 25 vezinle yazmışlardır(4). Arşî Divânı, şiir sayısı dikkate alınırca, vezin bakımından hayli dikkate şâyandır.Arşî'nin şiirinde, görebildiğimiz bazı vezin özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

Divânda, kullanışı,bir takım teknik külfetler getiren uzun vezinler görülmektedir. Bunlardan biri (4) Müstef'ilâtündür ve üç yerde(5) kullanılmıştır.

Edebiyatımızda hemen hiç görülmeyen, Rubâî vezinleriyle Gazel yazma, yine Arşî'nin özelliklerindedir(6). Şâir, biri Farsça olmak üzere üç tâne gazeli,Rubâî kalıplarıyla nazma çekmiştir. Örnek olması bakımından buraya bir tanesini almak uygun olacaktır:

Yağmaladı 'aklı yârûñ istignâsı
Şîrin kelimâtı la'l-i rûh-efzâsı
Gel gel direm ol şûh tebessüm eyler
Öldürdü beni gamze ile lâ lâ'sı
Şîr ü şeker-âmîhte olmuş gûyâ
Başdan ayğa tenâsüb-i a'zâsı
Pâ-bûsına bükdi kaddümi âhir-kâr
Nâz ile salınması kad-i bâlâsı
Agyâra nigâh ider dime cânânı
'Arşî sañadur ol âfetüñ imâsı

Gaz.304

Arşî, yine nâdir rastlanan bir vezir olan Bahr-ı Tavfil'i de kullanmıştır. Bu vezinle, "r" kâfiyesi ile ve Fe'ilâtün kalıbını kullanarak, 7 beyitlik bir Gazel yazmıştır(7).

O'nda zihaf, hemen hemen hiç yoktur. İmâle ise, Türkçe kelimeler üzerinde görülür:

Bize bildürmege esrâr-ı gaybı
Derûn-ı dilde yâr-ı gârumuz var

Gaz.83/6.

(4)Hüseyin Ayan, Nesîmî Hayâtı, Edebi Kişiliği,Eserleri ve Türkçe Divânı'nın Metni(Doktora Tezi),Dil ve Târih-Coğrafya Fak.Kütüphanesi, No:111,Ankara,1970,c.I,s.108-110.

(6) Divân, 33.,229.,304. Gaz.

(5) Divân,279.Gaz.

(7)Divân, 107.Gaz.

Türkçe hecenin, uzatılarak bir buçuk hece gibi telakki edildiği olmuştur. Aşağıda bir beyti verilen Gazelin tamamı bu şekildedir:

Ey tâlib-i remz-i Hudâ deryâ-yı nûruñ var mı
Gavvâs-ı nûr olduñ mı hiç zevk u sürûruñ var mı
Gaz.284/1.

Ayrıca, bir yerde Türkçe kelimeyle terkip yapıldığı müşâhedelerimiz arasındadır:

Sır-ı reh-güzâruñda düşünâm-ı la'lüñ
Ben-i bî-vefâya 'atâdan lezîz
Gaz.53/6.

Arşî'nin kullandığı vezinlerin, nazım şekillerine göre dağılımı ise şöyledir:

1. Fâ'ilâtün Fa'lâtün Fâ'ilün
(1 Mesnevi, 8 Gazel, 2 Kıt'a, 23 Tuyuğ)
2. Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(2 Kaside, 65 Gazel, 1 Muhammes, 1 Müseddes, 2 Kıt'a)
3. Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün
(1 Mesdevi, 1 Kaside, 32 Gazel, 2 Kıt'a, 5 Tuyuğ)
4. Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
(4 Kaside, 37 Gazel, 2 Müseddes, 2 Kıt'a)
5. Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(27 Gazel, 2 Tahmis, 4 Kıt'a)
6. Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(3 Gazel)
7. Fe'ilâtün Mefa'ilün Fe'ilün
(1 Mesnevi, 26 Gazel, 2 Tercî-i Bend, 1 Müsemmen, 2 Kıt'a)
8. Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
(2 Kaside, 19 Gazel, 1 Terkîb-i Bend, 1 Muhammes, 5 Kıt'a)
9. Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün
(6 Gazel, 1 Tercî-i Bend, 1 Terkîb-i Bend, 1 Kıt'a)
10. Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün
(2 Gazel)
11. Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün
(1 Gazel)
12. Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün
(1 Gazel)

13. Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün
(6 Gazel, 2 Kit'a)
14. Mütefâ'ilün Mütefâ'ilün Mütefâ'ilün Mütefâ'ilün
(1 Gazel)
15. Mütefâ'ilün Fe'ûlün Mütefâ'ilün Fe'ûlün
(3 Gazel, 1 Kit'a)
16. Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
(6 Gazel, 1 Muhammes)
17. Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün
(20 Gazel, 3 Müstezad, 1 Kit'a)
18. Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
(12 Gazel)
19. Mef'ûlü Mefâ'ilün Mef'ûlü Mefâ'ilün
(10 Gazel)
20. Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
(12 Gazel, 1 Kit'a)
21. Müste'ilün Fe'ûlün Müstef'ilün Fe'ûlün
(1 Kaside, 3 Gazel, 1 Tahmis)
22. Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün
(3 Gazel)
23. Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ul
(1 Gazel)
24. Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün
(2 Gazel)
25. Fe'ilâtün kalıbıyla bir Bahr-ı Tavfil
(1 Gazel. 107 numaralı Gazel)
26. 33., 229.ve 304. Gazeller Rubâ'î vezinlerinin "Ahreb"
kısmıyledir.
23.ve 24. vezinler,53.Gazelde ortak olarak kullanılmıştır.

Mürettep divânlarda âdet olan her harfe şiir söyleme geleneğine Arşî de uymuştur. Harflerdeki şiir sayısı, duruma göre azalmış veya çoğalmıştır. Kâfiye meydâna getirilirken; Türkçe, Arapça ve Farsça kelimeler, birbiriyle aynı manzûmede kullanılmışlardır. Mselâ, 182. Gazelde; al-hâl-zülâl-dal-kâl, 224. Gazelde; adın-dadın-murâdın-bilâdın-kanadın kelimeleri böyledir.

Arşî, şiirinde, Şhenk meydâna getirmek için redife de mürâcaat etmiştir. Yekünü bir hayli tutan redifler, Türkçe, Arapça ve Farsça karışık olmasına rağmen, daha ziyâde Türkçe'nin lehine olarak, manzûmelere yerleştirilmişlerdir. Divânın tamamında, 194 redif mevcuttur. Bunların 131'i Türkçe, kalan 63 tânesi de Arapça ve Farsçadır. Türkçe rediflerin çokluğu, Arşî'nin Türkçesi hakkında bize ışık tutabilir. Arşî'nin kullandığı, Türkçe redifleri aşağıya almanın faydalı olacağı inancıyla, Divândaki sıralarını bozmadan veriyoruz:

saña	itdügümdendür	dolaşduñ
yaña	yiridür	olmak gerek
aga	geçer	gerek
oldur	olmuşdur	yetdük
otuz ikidür	yeter	bu gün
olupdur	itdiler	eyledüñ sen
açar kapar	vir	dir iseñ işte ben
düşer	ister	bunda ben
olur	degülüz	idüp gezer min
ister	añlamaz	ister min
eksügümdür	biz	bu
neydügin ne bilür	açmaz	bu
var	eglencemüz	olsa
var	kimseyüz	ola
gör	gözlerüz	ile
ider	ulaş	yohsa
iledür	yuf	bize
var	gerek	ola
var	senüñ	açıla
içredür	olmak gerek	degül mi

degül mi	kaldı	degül
idi	idi	direm
var mı	oldı	geldüm
	olsañ olmaz mı	oluban geldüm
kaldı	sensüz	imiş bildüm
geçdi	olduñ	bulmuşam
itdi	irmez elüm	oldum
olur kalur mı	olup yaturam	oldı gönlüm
kıldı	idemem	gönlüm
beñzedi	ile ben	olayum varayum
biz	bir yañadan	olducagum
ile	diyeyin	oldum
biz	yok	itdüm
degül miyüz biz	kılsun	itdüm
geç	eyledük	itdüm
oldur	ider	ben
ile	gerek	ben
biz	idüñ	ben
ider	ol	
iken	kıl	
dut	kıl	

b.) Şiirlerin Muhtevâsı:

Arşî'nin şiirlerinde hem dîni, hem de din dışı örnek-
ler mevcuttur. O, Hurûfi bir şâir olması hasebiyle, bir çok
şiirde itikadını dile getirmiş, telkinlerde bulunmuştur.

Hem be-hakk-ı Fâ vü Dâd u Lâm

A'zam-ı esmâ budur temme'l-kitâb Mün.I/41.

diyerek, Fazlu'llah-ı Hurûfi'ye inancını dile getiren Arşî,

Şûfi şanma ki sûfa mensûbuz

Ehl-i Fazluz Hurûfa mensûbuz

Gaz.117/1.

beytiyle de, nereye mensup olduğunu, açık olarak ifâde
etmektedir.

Arşî,

Sühan-ı 'âşıkânedür gazelüm

Añla ki bi-bahânedür gazelüm

Gaz.206/1.

ifâdesiyle, şiirinin bahaneden ibâret olduğunu, aşkın esas
olduğunu beyân etmiştir. Şu beyitleriyle de, inandıkları-

ni söylemedeki cesâretini dile getirmiştir:

Men 'Aref sırrını şanma zâhidâ ihfâ direm
Emre me'mûrum kelâm-ı Hakkı lâ yahfâ direm

Gaz.189/1.

Sâcidem der-gâh-ı 'âli-şân-ı Fazl-ı Hâlika
Bende-i dirine'em ey 'Arşî bi-pervâ direm

Gaz.189/7.

Bu inançla Arşî, divânındaki şiirlerinde , baştan so-
na kadar Hurûflilik felsefesini işlemiştir.O'nun şiirindeki
muhtevâ özelliğini, aşağıdaki örnekler ifâde etmektedirler:

Kaşuñla kirpigüñ zülfüñ kelâmu'llâh imiş bildüm
Yüzünde yazılı esmâ-i Fazlu'llâh imiş bildüm

Gaz.194/1.

Hicâb-ı mâ-sivâ gitdi aradan
Göründi şekl-i insânı yaradan

Görünen cümle zât-ı Fazl-ı Hakk'dur
Şifât-ı sı vü dü ağ u karadan

Gaz.233/1-2.

Doldı gönül hânesine sırr-ı hû
Başdan ayğa olubam sı vü dü
Perde-i pindârı bırağdum tamâm
Şâhid-i ma'nâya olup rû-be-rû
Hılkatüm eflâk ile vezn eyledüm
Altı kez altmış ile 'aded oldu kamu

Gaz.254/1-2-3.

Bulduñ mı yetmiş sekizi yigirmi tokuz sûrede
On yedi nûr-ı muṭlağa ayâ şu'ûruñ var mı
Yazduñ mı levḥ-i vechüñe sı vü dü kerre sı vü dü
Taksim-i zâtu'llâh için ḥaṭṭ-ı sûtûruñ var mı

Gaz.284/3-4.

Tam bir Hurûfi dâvetçisi olan Arşî, sık sık nasihat-
lerde bulunarak itikâdını yaymaya çalışır.Bir beytinde söy-
le seslenir:

Fazl-ı Feyyâza yüzüñ dut 'Arşî-i şeydâ gibi
Tâlibâ olmak dilersenñ kâm-rân u kâm-yâb

Gaz.17/7.

Böyle bir ruh hâli ile, kendinden geçerek şiirler söyleyen Arşî, kendisini, zamanında anlayan bir kimsenin çıkmadığını, belki, ileride anlaşılabileceğini ifade ederek şikâyetinde bulunur:

'Aşrumda benüm añlamadı kimse me'âlüm
Bir vakt ola ey 'Arşî ki fehmi ola selîkâm
Kıt'a.21/3.

İnancı sağlam bir Hurûfî olan Arşî'nin, bu tür manzûmelerinin yanında, âşıkâne tarzında, sevgiliye söylenmiş; âşığın ve sevgilinin hallerini terennüm eden şiirleri de, bir hayli fazladır.

İnsanı, özellikle insan yüzünü Allah'ın tecelli-gâhı olarak gören Arşî, sevgilinin uzuvlarından söz ederken muhtelif âyetleri beyitlerde yer verir. Bu tarz şiirler Nesîmî(D.1369/70-Ö.1404)'de de (8) görülmektedir. Nesîmî'nin şu beyti buna örnek teşkil edecek şekildedir:

İy saçuñ Velleyli İzâ Yağsâ yüzüñdür Vedduhâ
Yâ vü Sin şânuñda münzel hem beyânuñ Tâ vü Hâ (9)

Arşî ise,

Yüzüñ 'Arş-ı İlâhidür kaşuñ Kavseyni ev Ednâ
Dehânuñ kürsî-i a'zam kelâmuñ Hazret-i Mevlâ
Gaz.4/1.

Arşî'nin, tabiatın türlü güzelliklerini şiirine aksettirdiği görülür. Bir gazelinde, âdetâ tabiat canlanır:

Firâk ahvâlin ağlar tâ seher bülbül gül-i ale
Sikişk-i çeşmidür evrâk-ı gülde cem' olan jâle
Hezârân nağmelerle bülbülün destân-serâlıkdan
Murâdı bir işitdürmek durur gûş-ı güle nâle
Açupdur turre-i 'anber-feşânın sünbül-i sır-âb
Yakupdur tâze dâğ-ı 'âşıkâne sineye lâle
Şakâyık cümle hün-âlud olup kaldırdı yerden baş
Saña bildürmege ahvâl-i devri oldu nakkâle
Çemen aşhâbına süsen lisân-ı hâl ile söyler
Bu dem kadrini 'ârifden taleb kıl sorma cühhâle

Gaz.273/1-2-3-4-5.

(8) Dr.Hüseyin Ayan, a.g.e. s.54.

(9) a.g.e. s.39.

Arşî'nin gönlündeki sevgili tipi bazı husûsiyetleri hâiz olmalıdır. Bu tip, bir gazelde şöyle çizilmektedir:

Ab u tâbı eyü bir tâze civân ister min
 Cism-i efsürdem için rûh-ı revân ister min
 Gonçe-fem zülfi Hotan çeşmi gazâl ü sözi bal
 Serv-kad kebk-reviş ince-meyân ister min
 Sûz-nâk itse dilümi kelimât itdükce
 Şûh-ı pür-ârbede bir rind-i cihân ister min
 Sine-ber-sine vü leb-ber-leb ola tâ dem-i şubh
 Teni şîr ü şeker-âmîhte cân ister min
 Degme bir tâzeyeye meyl eylemezem ey 'Arşî
 Hayli mümtâz ola bir ibn-i fülân ister min

Gaz.250

Arşî'nin şiirlerinde lirizm, çok kuvvetli olmasa da mevcuttur. Zaman zaman bu kapıyı da araladığı fark edilen şâirin, lirizmine örnek olarak, divânın son kısmında yer alan, "devletlü sultânüm" kelimeleriyle biten 3.Müseddes gösterilebilir. Buraya iki bendini almakla iktifâ ediyoruz:

Göreliden hüsnüñi kanlar döker bu çeşm-i giryânüm
 Yanar nâr-ı firâk ile gice gündüz dil ü cânüm
 Tabîb-i la'lüñ itmezse dil-i bî-mâra dermânüm
 Helâk olmam muqarrerdür ölürsem boynuña kanüm
 Baña hüsnüñ zekâtından 'atâ eyle güzel hanüm
 Esirge âşîk-ı zârüm beni devletlü sultânüm

...

Nedür bu denlü cevri ü nâz u istignâ behey zâlim
 Garîbem kimsenem yokdur saña ma'lûmdur hâlüm
 Dem-â-dem ârzü eyler vişâlüñ cân-ı meyyalüm
 Firâkun nârına yakma dili ey gözleri alüm
 Baña hüsnüñ zekâtından 'atâ eyle güzel hanüm
 Esirge âşîk-ı zârüm beni devletlü sultânüm

Müs.3/I,III.

c.) Arşî'nin Tesir Aldığı ve Tesir Ettiği Kişiler:

Hurûfî Arşî hakkında, az veya çok fikir beyan edenler, Divânda bulunan Muhtî Mersiyesi'nin, Bâkî'nin (1526-1600) Kânunî Sultan Süleyman için yazdığı meşhur Mersiyesine nazire olduğunu söylemişlerdir (10). Bu husûsta Rızâ Tevfik şunları söylemiştir: "Lâkin, şeyhi olduğu zannolunan Muhtî'nin vefâtı üzerine yazmış olduğu mersiye tamâmen, Bâkî'nin Sultan Süleyman'a yazmış olduğu mersiyeyi andırıyor ve ona naziredir, yani taklittir; fakat muhlisâne ve samîmidir" (11). Bâkî ve Arşî'nin Mersiyelerinin birer bendini buraya alıyoruz:

Ey pâ-y-bend-i dâm-geh-i kayd-ı nâm ü neng
 Tâ key hevâ-yı meşgale-i dehr-i bî-direng
 Añ ol günü ki âhir olup nev-bahâr-ı 'ömr
 Berg-i hazâna dönse gerek rûy-ı lâle-reng
 Âhir mekânüñ olsa gerek cür'a gibi hâk
 Devrân elinden irse gerek câm-ı 'ayşe seng
 İnsân odur ki âyine-veş kalbi şâf ola
 Sineñde neyler âdem iseñ kine-i peleng
 İbret gözinde niceye-dek gaflet uyhusı
 Yetmez mi saña vâkı'a-i Şâh-ı şîr-çeng
 Ol şeh-süvâr-ı mülk-i sa'âdet ki raşsına
 Cevlân deminde arsa-i âlem gelürdi teng
 Baş egdi âb-ı tığına küffâr-ı Ungurus
 Şemşîri gevherini pesend eyledi Freng
 Yüz yire koydı luţf ile gül-berg-i ter gibi
 Sandûka saldı hâzin-i devrân güher gibi
 Bâkî (12)

Ey çarh-ı bî-vefâ yine ney ki bu resme hâl
 Kılduñ Muhtî gibi şeh-i kevni pâ-y-mâl

- (10) Başlangıcından Günümüze Kadar Büyük Türk Klâsikleri, Ötüken-Söğüt, İstanbul, 1986, c.4, s.336.
 (11) Rızâ Tevfik, Hurûfî Şâiri Arşî, Yeni Sabah, No:2300, 13 İlk Teşrin 1944.
 (12) Prof.Dr.Fâruk K.Timurtaş, Bâkî Divânı'ndan Seçmeler, Tüktür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987, s.38.

İtdüñ 'uyun-ı t'âlib-i tahkiki hûn-feşân
 Kılduñ derün-ı cümle-i yârânı pür-melâl
 Bezm-i fenâda câm-ı hayâtı şikest idüp
 Erbâb-ı Fazlı münkesir itmek midi me'âl
 Ol cism-i pâki hâke nihân itmeden 'aceb
 Çekmez mi yoħsa bu felek-i kac-rev infi'âl
 Hüzn ile gam şebinde revâ mı koyup bizi
 Şems-i semâvi mağfirete irgürüp zevâl
 Ol 'aql-ı külli böyle neden zâ'il eyledüñ
 Bir daħi dehre miğli anuñ gelmesi muhâl
 Pejmürde olsa tañ mı dilâ gonce-i ümid
 Kaldı revâne olmadı ol çeşme-i zülâl
 Erbâb-ı ma'ni ol şehi her demde yâd idüp
 Giryân olur gözinde sirişkin ziyân idüp

Arşî

Hurûfilik'in en güçlü sesi olan Nesimi'nin, Arşî üzerinde tesir bırakabileceği, yakın bir tahminle düşünülebilir. Nitekim Arşî bir beytinde,

Ma'âni postın ayırmağa lebinden Nesimi teg
 Şehid-i râh-ı 'aşk-ı Fazl-ı zü'l-ihsân gerek 'âşık

Gaz.154/4.

diyerek Nesimi'ye duyduğu hayranlığı ifade etmiştir. Her iki şâirin divânlarında birbirine, ifade olarak çok benzeyen bir hayli manzûme vardır. Bunlar arasında bir tânesi, doğrudan nazire olabileceğini düşündürmektedir. İki Gazelin tamamı aşağıdadır:

Menüm yâr-ı vefâ-dârum gel ahı
 Melek şüretlü dil-dârum gel ahı
 Menem bülbül kimi nâlân ü giryân
 Yüzi bâğ u gülistânım gel ahı
 Maħabbet gönlümi yahdı be-gâyet
 Kerem kıl zülf-i zünnâruñ gel ahı
 Senüñ 'aşkuñ meni divâne kıldı
 Habibüm mûnisüm cânım gel ahı

Gel ahi kim Nesimi nâ-tüvândur
 Leb-i la'l-i şeker-bârum gel ahi
 Nesimi(13).

Benüm yâr-ı vefâ-dârum gel ahi
 Derûn-ı dilde efkârum gel ahi
 Saçuñ sevdâsı itdi 'aklı ber-bâd
 Gözi yağmacı Tâtârum gel ahi
 Dökülsün pâyuña eşk-i revânım
 Lebi la'l ü güher-bârum gel ahi
 Beni zulmet gamından eyle âzâd
 Ruhi bedr-i pür-envârum gel ahi
 Hayâlün 'Arşî'ye eglence oldı
 Gel ahi yâr-ı gam-h'ârum gel ahi
 Arşî (Gaz.292).

"Sana" redifli Gazel, Fuzûlî'nin aynı redifli Gaze-
 liyle uyum içerisindedir. Bu iki Gezel de nazîre olma
 ihtimâli bulunan şiirler arasındadır:

Ey melek-simâ ki senden özge hayrândur saña
 Hâk bilir insân demez her kim ki insândur saña
 Vermeyen cânın saña bulmaz hayât-ı câvidân
 Zinde-i câvid aña derler ki kurbândur saña
 'Alemlî pervâne-i şem-i cemâlün kıldı 'ışk
 Cân-ı âlemsin fedâ her lahza biñ cândur saña
 'Aşıka şevkinle cân virmek iyen âsân degil
 Çün Mesih-i vaktsin cân vermek âsândur saña
 Çıkma yârim giceler agyâr ta'nından şakın
 Sen meh-i evc-i melâhatsin bu noksandur saña
 Pâdişâhım zulm idüp 'âşık seni zâlim demiş
 Hûb-rûlardan yaman gelmez bu bürhândur saña
 Ey Fuzûlî hûb-rûlardan tegâfüldür yaman
 Ger cefâ gelse hem anlardan ki ihsândur saña
 Fuzûlî (14)

(13) Dr.Hüseyin Ayan, a.g.e., s.453.

(14) Abdülbâkî Gölpinarlı, Fuzûlî Divânı, İnkılâp Kitabevi,
 İstanbul, 1985, s.12.

Her kaçan 'arz-ı cemâl itse dilâ cânân saña
 Vaşla mâni'dür eger terk eylemezseñ cân saña
 Bağlanup zülf-i girih-girinde kalduñ ey göñül
 Eyleme divânelik yitmez mi bu ihsan saña
 Südde-i devlet-me'âb-ı yâri bekle rûz u şeb
 Gör ne şûret gösterür âyine-i devrân saña
 Pûte-i cismümde 'aşkuñ cevheri cân nakdini
 Şems-i hâliş kıldı gel kâfi degül mi ân saña
 Sen ki bir ân içre biñ eşkâli eylersin 'ıyân
 Oldı müşkil ey perî-peyker demek insân saña
 Çekme hançer 'âşıkuñ katline incitme elüñ
 Besdür ey kattâl-i 'âlem gamze-i bürrân saña
 'Arşî-i şeydâ ser-i kûyuñda yitmez mi 'aceb
 Ey gül-i bâğ-ı letâfet bülbül-i nâlân saña

Arşî (Gaz.13)

Arşî'nin tesir ettiği kişilerin olduğu, kanaatlerimiz arasındadır. Süleymâniye Kütüphânesi(Hacı Mahmud)'nde bulunan Arşî Diwânı'nın(No:3353) 59a-59b yaprağında, Nâbi-i Belgrâdî isimli bir şâirin,279.Gazeline nazfresi vardır.Bizim hazırladığımız Diwânda"Rumûzât-ı Arşî" başlığını taşıyan bu şiirle,Nazfire olarak kaydedilen diğer şiiri buraya alıyoruz:

RUMÛZÂT-I 'ARŞÎ

Şer'-i Rasûle kılma tecâvüz gel secde eyle vech-i kerîme
 Tâ kim bulasın Fazl-ı Hudâdan fazl-ı mü'ebbed hûr-i na'ime
 Aldanma dehrüñ naşsına zirâ devr-i zamânuñ yokdur sebâtı
 Dut Muştafâ'nuñ şer'ini muhkem koy pâ-y-ı 'izzet râh-ı kadîme
 Şeytâna tâbi' münkirler ile itme nizâ'ı teklifi ref'it
 Gel sen kabûl it râh-ı Hudâyı Gelmezse münkir cânı cahîme
 Erbâb-ı taḥkîk olmaz mukayyed ahlâf-ı dehrüñ cem'iiyyetinden
 Anlar irişdi Fazl-ı Hudâ'dan nâz-ı na'ime feyz-i 'azîme

.....

Arşî (Gaz.279).

NAZİRETÜ NÂBİ-İ BELGRÂDİ(x)

Derd-i dilümden bir şemme açdum vaqt-i seherde bâd-ı nesime
Geşt itdi oldum şahın-ı cihânı bahşes itdi 'azm-ı remime

Derd-i derûnum râzını bir bir kıldum hikâyet bâd-ı şabâya
Hâtifden ilhâm oldu o demde biñ işve ile zihn-i sakıme

Kâli Necâşi tâ-key telâşi fâş eyle râzuñ bi-vehm-i nâşi
Be-ez derûnum na't-ı pesidür 'arz eyle hâlün zât-ı kerime

Ol nûr-ı muṭlak kavlinde aşdaḳ medḳ(ü) şenâya ḳod oldur elyaḳ
Gûş eylesün tâ münkir ser-â-pâ yansun ḳasedden nâr-ı caḳime

Ol şâh-ı kevneyn kim Ḳâbe Ḳavseyn na't-ı münfiri ḳurb-ı Hudâdur
Vaşfında lâlüm âşüfte hâlüm endişemi ḳod bulmam fehime

Pes oldur elzem ey şâh-ı 'âlem dâmânuña hem el urduḳça kim
Ol bi-nevâyı miskin güvâyı olsun fedâyı zenc-i 'azıme

Eyle şefâ'at hengâm-ı sâ'at rûz-ı kıyâmet bulsun 'inâyet
Nâbi-ı zârı luṭf eyle bâri irgürme bizi nâr-ı caḳime

3. ESERİ :DİVANI

Hurûfî Arşî'nin, bilinen tek eseri, Divânıdır. Eserin pek çok nüshası, muhtelif kütüphânelerde mevcuttur(1). Tesbit edilebilen yazmalar arasında istinsah târihi bakımından en eskisi, Ali Emîrî Manzûm Eserler 285 numarada kayıtlı olan nüshadır. Bu nüsha ile Koyunoğlu Müzesi Kütüphânesi 12797 numarada ve Mevlânâ Müzesi Abdülbâki Gölpinarlı Kitapları arasında, 201 numarada bulunan nüshalar birbirine çok benzemektedirler. Ekte tenkidli metni verilen divân, bu üç yazmanın karşılaştırılmasıyla meydana getirilmiştir.

Yazmalarda, münâcâtlar, kasideler ve mesnevîler ya gazeller arasında veya son kısımdadır. Diğer nazım şekilleri de karışık bir vaziyette yazılmıştır. Biz, münâcât, mesnevî ve kasideleri başa alarak, karışık durumda olan nazım şekilleri^m bir araya getirerek , belli ölçülerde tasarrufta bulunduk.

Arşî Divânı, orta büyüklükte bir eserdir. Şekil bakımından, bazı özelliklerini şöyle sıralayabiliriz: Divân, 419 şiirden müteşekkildir. Manzûmelerin, nazım şekillerine göre dağılımı ise; 3 mesnevî, 10 kaside, 308 gazel, 3 müstezad, 3 terci-i bend, 2 terkib-i bend, 3 muhammes, 3 tahmis, 3 müseddes, 1 müsemmen, 25 kıt'a, 28 tuyuğ ve 26 rubâ'î şeklindedir. Gazeller kısmındaki manzûmelerin harflere göre durumu ise şu şekildedir: Elif:16(1 Farsça), b:9, t:8, ş:1, c:3, h:2, h:3, dal:10(2 Farsça), zel:1, r:55(1 Farsça), z:20, s :3(1 Farsça), ş:4(2 Farsça), sad:1, dad:1, tı:3, zı:1, ayn:3, gayn:3, f :3, kaf:7, kef:14, l:15, m:33 (4 Farsça), n:33(2 Farsça), v:8, h:20(1 Farsça), y:28.

Divânda bulunan Farsça şiir sayısı, 15 gazel, 5 rubâî, 1 kıt'a, 1 münâcât, 1 medhiye olmak üzere 23'tür.

Vezin bakımından ise zengin olduğunu söyleyebiliriz. Rubâîlerde kullanılan vezinler hâriç, şiirler, toplam 26 aruz kalıbıyla meydana getirilmiştir(2)

(1) bak.nüshalar kısmı.

(2) bak. Edebi Şahsiyeti kısmı.

Şekil yönünden bu bilgileri verdikten sonra, divânın muhtevâ kısmına geçebiliriz:Divân, mesnevi şeklinde bir Münâcât ile başlar.Burada şâir, peygamberlerin , Hz.Muhammed'in,âilesinin, on iki imamın, Fazlullah Hurûffî'nin ve Aliyy-i A'lâ'nın isimlerini zikrederek bütün bunların"hakki için" hâcetine yerine getirilmesini ister.İkinci Mesnevi-de ise,64 beyit ile, Hurûffîlik akidesini terennüm eder.Burada, bir yandan sanki bir öğretici gibitelkinde bulunurken, bir yandan da söylediklerini kabul etmeyenlerin kötü duruma düşeceklerini, kabul edenlerin ise ebediliğe kavuşacaklarını ifâde eder.Üçüncü Mesnevi "Pend-i Vâkı " başlığını taşıyan bir Pend-Nâme'dir.Burada gene, Hurûffîlik inancından bahseder.

Kasideler kısmı, 9 beyitlik bir Münâcâtla başlar.İkinci manzûme de bir Münâcâttır.11 beyitlik olan bu şiirde şâir, Hz.Muhammed'in, Ali'nin ve on iki imamın isimlerini anarak Allahü Teâlâ'ya yakarıшта bulunur.Üçüncü Kaside," Münâcât-ı Haste-Hâl" başlığını taşıyan bir Münâcâttır.Dördüncüsü,"Der-Medh-i Şâh-ı Velâyet" başlığı ile Hz.Ali'yi medheden, 23 beyitlik bir manzûmedir.Burada, Hz.Ali'nin faziletlerinden, hayâtı ve on iki imandan örnekler vererek söz edilir. Beşincisi, 14 beyitlik bir on iki imam medhiyesidir ve "Düvâz-Deh İmam-ı İsnâ Aşere Aleyhimü's-Selâm " başlığı vardır.Altıncısı da yine on iki imam için yazılmış, 24 beyitlik bir medhiyedir.Yedincisi, "Der-Medh-i Şâh-ı Velâyet Esterâbâd-Sâkin Fazl-ı Yezdân" başlığı altında, 7 beyitlik; sekizincisi ise, 11 beyitlik Fazlullah'ı medheden manzûmelerdir. Dokuzuncu parça,"Der-Medh-i Medîne-i Ergiri Kasrı" başlığı ile Ergiri Kasrı'nı ögen, 7 beyitlik Farsça bir medhiyedir.Onuncu Kaside ise bir NEVRÜZİYYE'dir.Bu şiirde, tasvirler yapılır ve ilkbahar manzaraları çizilir.

Gazeller kısmınının 308 şiirden meydana geldiğini söylemiştik.Bunların bir kısmı Hurûffîlik felsefe ve itikadını dile getiren parçalardır. Bir kısmı ise âşıkânedir.Gazeller kısmına âit dikkati çeken bir iki husus daha vardır.Şöyle ki: 107. gazel, Fe'ilâtün vezniyle söylenmiş bir Bahr-ı Tavşîl'dir. 11.gazel"Gazel-i Bi-Nokta" başlığı altında, noktasız harflerden müteşekkildir. 285.gazel Türkçe-Farsça bir Mülemmâdır.44, 21.ve 286.gazeller Hz.Muhammed, 228.gazel Hz.Ali,9.gazel

Aliyy-i A'lâ, 250.gazel Muhîti, 308.gazel Bektâşlık hakkındadır.150.gazel "Der-Ta'n u Zemm-i Şâmiyân-ı Şûmiyân" başlığı ile Şamlıları, 145.gazel tasavvufu yermektedir.

Gazelleri müteâkip üç tâne Müstezad vardır.İlki, 11 beyittir ve Hurûfluk'i tasavvuf felsefesiyle,karışık olarak vermeye çalışır.Ayrıca, bütün peygamberler zikredilmiştir.İkinci Müstezad Hurûfluk ile ilgilidir ve 5 beyittir. Üçüncüsü ise, 7 beyitlidir ve Fazl-ı Huda'ya hitâben Arşî, kendi duygularını dile getirmiştir.

Divândaki üç Tercî-i Bendden ilki 56 beyit olup Fazlullah'tan, O'nun yolundan ve gerçek tarikatın bu olduğundan bahsedilmiştir. İkincisinde, yine Hürûfluk felsefesi izâh edilerek, 88 beyit içerisinde,uzun uzun anlatılmıştır. Üçüncüsünde de, yine Fazlullah'tan, O'nun Şlem-i terkibe gelip dünyâyı zulmetten temizlemesinden ve bir çok faşiletlerinden söz edilmiştir.Her bendin sonunda "kulak tutulması" lâzım geldiği ifâde edilerek Arapça bir beyit söylenmiştir. Bu, bütün tercî boyunca, her bendin sonunda tekrarlanan vâsıta beytidir.

Divânda iki tâne Terkiib-i Bend mevcuttur.Birincisi 56 beyit olup Fazlullah'tan, inancından, felsefesinden; bu yola tâbi olunması gerektiğinden bahseden ve telkin gâyesi güden manzûmedir. İkincisi ise, Arşî'nin şeyhi veyâ feyz aldığı kişi olduğunu tahmin ettiğimiz Muhîti isimli birine söylenen Mersiyyedir. "Mersiyye-i Dil-Sûz-ı Der-Hakk-ı Muhîti" başlığı ile yazılmış olan, Terkiib-i Bend şeklindeki bu Mersiyyede, (56 beyit) Muhîti'nin bu dünyâdan göçtüğü,göçmesiyle cihânın karanlığa büründüğü , kâinatta bulunan her şeyin, O'nun gitmesiyle mâtem tuttuğu , veciz bir şekilde ifâde edilmiştir.

Daha sonra 3 tâne Muhammes vardır ve bunlardan ilk ikisinde, kendi inancını, üçüncüsünde ise, zamaneden ve dünyâdan şikâyet ederek, tuzaklara aldanılmaması gerektiğini söylemiştir.

Muhammeslerden sonra üç tahmis vardır. Bunlar, Muhitî'nin üç gazeline Arşî tarafından yazılan tahmislerdir. "Der-Nutk-ı Muhitî Tahmis-i Arşî" başlığınca sonra, ilk iki manzûme, Hurûfluk'den telkinlerde bulunur, üçüncüsü ise âşıkâne tarzındadır.

Arşî Divânında Üç tâne de Müseddes bulunmaktadır. Birincisi "Der-Sitâyiş-i Çihâr-Yâr-i Güzin" başlığını taşıyan bir Dört Halife Medhiyesidir. İkinci Müseddes, şâirin itikadıyla ilgilidir; üçüncüsü ise, sevgiliye hitâben söylenmiş, ince duygulara seslenen bir müseddestir.

Bir tâne de, yedi bendlik Müsemmen mevcuttur. Burada şâir, sevgiliye duyduğu aşktan dolayı çektiği acıları dile getirir ve âşığın hâlini tasvir eder.

Divânda 25 kıt'a bulunmaktadır. Bunlar arasında, Münâcâtlar(Kıt'a:1,13,15,16,17), bir Kıt'a-i Lâtife(Kıt'a:8) ve şarap kadehini ifâde eden lügaz(Kıt'a:11) vardır.

Tuyuğlar 28 tânedir ve Hz.Muhammed, Hz.Ali ve on iki imam için söylenmiştir.

Rubâiler, 26 tâne olup "şin" harfine kadar sıralanmışlardır. Divân, rubâilerle sona ermektedir.

Divân'da iki tâne de mensur kısım vardır. Bunlar kısa parçalardır. Arşî,51.Gazelin önündeki Türkçe mensur kısımda kendi doğum târihini; 236.Gazelin önündeki Farsça mensur kısımda ise, Kerbelâ'ya ziyârette bulunduğunu belirtmiştir.

ARŞİ DİVANI'NIN NÜSHALARI

Arşî Divânı'nın, Türkiye kütüphanelerinde muhtelif nüshaları bulunmaktadır. Bunlar hacim bakımından birbirine uymamaktadır. Bu yazmalarda kullanılan yazı çeşitleri; talik, nesih, rik'a, ince talik, talik kırması, âdf nesih'tir. İstinsah târihi aynı ve istinsah yerinin bir olduğu nüshalara da rastlanmamıştır. Üstelik, nüshalar, ihtivâ ettikleri manzûme sayısı bakımından farklılık arzetymekte, aralarında eksik olanlar da bulunmaktadır. Yazmalar arasında istinsah târihi, hacim ve metin bakımından sağlamlık göz önünde bulundurularak üç nüsha seçilmiştir. Bunlar, İstanbul Millet Kütüphânisi Ali Emiri (Manzum Eserler) No:285 (Eski nüshadır), Konya Koyunoğlu Müzesi Kütüphânisi No:12797, Konya Mevlâna Müzesi Abdülbâki Gölpinarlı Kütüphânisi No:201'de kayıtlı nüshalardır. Ekte verilen tenkidli metin, söz konusu nüshaların karşılaştırılmasından meydana gelmiştir.

Metnin kuruluşunda bazı güçlüklerle karşılaşmıştır. İlk olarak Hurûflük remizleri problem olmuştur. Divânın hemen ^{hcf} tarafında, çokça kullanılmış olan bu remizler, okuyuşta, bilhassa vezin ve mânâ yönünden zorluklar çıkarmış, böyle olunca, önce bunların hangi anlama geldikleri araştırılmış, bilâhare de gereken düzeltmeler yapılmıştır. İkinci olarak, imlâ bakımından güçlük doğmuş, bunlar da, A. nüshasının daha sağlam olması sebebiyle, ona uyularak giderilmiştir. Karşımıza çıkan bir diğer güçlük de, Gazellerin ve nazım şekillerinin sırasında görülmüştür. A. ve K. nüshaları, sıra yönünden birbirine daha yakın olduklarından Gazellerin sırası, bu nüshalara uyularak düzenlenmiştir. Nazım şekillerinde belli bir sıranın olmadığı görülmüş ve şu şekilde sıraya koymak uygun görülmüştür: Mesnevîler, Kasideler, Gazeller, Müstezadlar, Tercî-i Bendler, Terki b-i Bendler, Muhammesler, Tahmisler, Müseddesler, Müsemmen, Kit'alar, Tuyuğlar ve Rubâfler.

Ekte verilen liste , karşılaştırmada esas alınan nüshalar önce verilmek suretiyle düzenlenmiştir.

1. A.Millet Kütüphanesi, Ali Emiri (Manzum Eserler), No:285.

3 mesnevi, 10 kaside, 308 gazel, 3 müstezad, 3 terci-i bend, 2 terkib-i bend, 3 muhammes, 3 tahmis, 3 müseddes, 1 müsemmen, 25 kit'a, 28 tuyuğ, 26 rubâî vardır.

Baş: Bâ-i Bismi'llâh ile Kur'ân'a itdüm ibtidâ

Kâf u Dâl'i kıldum harf-i vahidde edâ

Son: Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş indürüben sücûda yüz koydı sürüş

İst.tarihi: 1187 H./1773 M.

Müst.: Derviş İsâ.

İst.kaydı:

تمام شد.... خاك پای موحدين صرونی درویش
عیسی ابن کمال الدین خواجه عن مدینه ارکری قصری

Yumuşak, koyu kahverengi meşin ciltli. Üstüne kalın kâğıt geçirilmiş. 109 yk. 16 st. Yazı ta'lik. Makta'lar ekseriyetle, mısralar alt alta gelecek şekilde yazılı. Ortalarda ikişer, kenarlarda birer surh cetvel var. 21.2 X 15 ebadında. Yazı 16X 10.3 kısmında. Kenarlarda ve sonda müstensih tarafından, gene kenarlarda Nesimâ'den beyitler var. Başta Fetih-Nâme'den 8 beyit, Rahmetü'llâh, Misâli, Nesimi, Vahdeti, İzzî-i Şirvânî, Fazl, Firdevsi, Fuzûlî, Fethî, Câmî, Abdu'llâh Hâtîfi, Sâdık Alf'den noksan veya tam şiirler, Kürsînâme'den 10 beyit var. Sonda, Tufeyli, Ahmed-i Dâ'i, Mesîhi, Güvahi, Sakkâ-i Sahib-beyan, Mevlânâ, Seyfi (Nizamoglu)'den birer gazel, Nesimi'den bir kıta bazı mensur Türkçe yazılar, Rahmetü'llâh'tan 3, Hatâyî'den 2, Niyâzi'den 2 şiir, Yemini'nin Fazilet-Nâme'sinden iki parça ve Hadis-i Şerifler var.

2. G.Mevlânâ Müzesi Abdülbâki Gölpınarlı Kütüphanesi, No:201.

3 mesnevi, 10 kaside, 296 gazel, 3 müstezad, 3 terci-i bend, 2 terkib-i bend, 3 muhammes, 3 tahmis, 3 müseddes, 1 müsemmen, 25 kit'a, 27 tuyuğ, 23 rubâî var.

Baş: Bâ-i Bismi'llâh ile Kur'ân'a itdüm ibtida

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vâhiddi edâ

Son:Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş indürüben sücûda yüz koydı sürûş

İst.tafihi:1266 H./1849 M.

Müst.:Seyyid Hâfız Muhammed Şükri.

İst.kaydı: کتبه بنده ف چه خدای ازلی الید حافظ محمد شکرى
سنه ستہ وستین و ماتین والف من هجرت من له العز والشرف جمادی الاخر

Sırtı ve kenarları meşin,üstü kâğıt kaplı mukavva ciltli,21 x 16 eb'adında.Yazı15.8x10.7.Yazı Nesih.Şiir-lerin makta'ları,terci beyitleri,mısralar alt alta gelmek üzere ortaya yazılmış.95 yk.st.19.Remizler,harfler, Arşî mahlâsları,kâfiyeleri gösteren başlıklar surhla. Başta, bir elli ikinci gece du'âsı,bir âyet,bir du'â, On iki İmâmı göstere bir dâire,Müze Müdürü Erdoğan Beyden aldığımız bilgiye göre,bizzat Abdülbaki Gölpınarlı tarafından yazılmış,Divân'daki nazım şekillerinin sayılarının yazılı olduğu karalamalar ve Mevlevî sikkesi şeklinde,gene Gölpınarlı'ya âit imza ve mühür;sonda ise karınca du'âsı var.

3. K.Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi, No:12797.

3 mesnevi,10 kaside,307 gazel,3 müstezad,3 terci-i bend, 2 terkib-i bend,3 muhammes,3 tahmis,3 müseddes,1 müsemmen,24 kıt'a,28 tuyuğ,26 rubâf var.

Baş: Bâ-i Bismi'llâh ile Kur'an'a itdüm ibtidâ

Kâf u yâ vü dâl'i kıldum harf-i vâhidde edâ

Son: Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş indürüben sücûda yüz koydı sürûş

İst.târihi: -

Müst.: -

İst.kaydı: -

Sırtı meşin lâke kaplı,miklaplı,şirâzili,altın çerçeveli,cetvelli,zencirekli,128x201,96x16.1 ölç.de lb varak altın tezhipli ve rokoko usûlü süslemeli,sâhife kenarları,şiir araları,Arşî mahlâsları,remizler ve harfler ile gazel kâfiyelerini bildiren başlıklar âharlı,filigranlı. 19 st.

4. Süleymâniye Kütüphanesi(Hacı Mahmud).No:3353.

Medhiyeler ve kasideler gazellerin sırasında olmak üze-

re,191 gazel,3 terci-i bend,2 terki b-i bnd,1 pend-nâme,
3 müstezad,3 muhammes,3 müseddes,2 münâcât,1 müsemmen,
25 kît'a,28 tuyuğ,28 rubâî var.

Baş: Bâ-i Bismi'llâh ile Kur'ân'a itdüm ibtidâ

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vahidde edâ

Son: Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş indirüben sücûda yüz koydı sürûş

İst.târihi: -

Müst.: -

İst.kaydı: -

93 yk.Ölç:292x164,19 st.Yazı rik'a gibi.szb.:kırmızı
kt:âbadi taklidi,ct:arkası meşin,üstü kırmızı bez kaplı,
başta vakıf mührü var.

5. Süleymâniye Kütüphanesi(Mihrişah Sultan),No:380.

281 gazel,5 müsemmen,1 nasihat-nâme,3 müstezad,Çâr-yâr
için 1 medhiye,2 müseddes,6 tahmis,6 münâcât,2 murabbâ
1 mesnevi,2 tuyuğ,1 On İki İmâm medhiyesi ve 2 rubâî var.

Baş: Bâ-i Bismi'llâh ile Kur'ân'a itdüm ibtidâ

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vâhidde edâ.

Son: Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş indirüben sücûda baş koydı sücûş

İst.târihi:1207 H./1793 M.

Müst.Dervis Ebu Bekir b.Osman

İst.kaydı: سوده درویش ابو بکر بن عثمان

Yk.59,ölç:219x151-183x113,st:27,yz.ta'lik gibi,bk:
hafif tezhipli,cl:İlk iki sayfa yaldız,değerli,szb ve mah-
lâslar kırmızı,kt:kaba âbadi taklidi,ct:etrâfı meşin,üstü
ebru kaplı ve miklaplı.Başında vakıf mührü var.Sonunda
süvari mukâbele kisedârı Hacı Mehmed Atâullah Efendi'nin
vakfı olduğu yazılıdır.

6. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY.320.

Üniversite Kütüphanesinin yazma divanlar katalogunda,yan-
lış olarak Tire'li Arşî'ye nisbet edilen bu nüshada,99
gazel,2 münâcât,4 terci-i bend,Muhîti için 1 mersiye,2
müstezad,3 muhammes,3 tahmis,3 müseddes,1 müsemmen,8 na-
zım,11 kît'a vardır.

Baş: Bâ-i Bismi'llah ile divâna itdüm ibtida

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vâhidde edâ

Son:Kendü başına kıyduğun konsa gerekdür âhiri

Kûşe-i kûs-çehrenün bu veled-i zinâlığı

Yk.:57,ölç:215x143,st:21,yz:âdi rik'a,kt:sarımtırak

Avrupa,ct:arkası meşin,üstü kırmızı bez kaplı.Sonunda mikdarı belli olmayan noktasız bir kısım vardır.Baş ta-rafta kütüphâne mührü basılıdır.Sondan eksiktir.

7. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY.257.

Üniversite Kütüphanesinin yazma divânlar kataloğunda yanlış olarak Tireli Arşî'ye isnad edilen bu nüshada, 318 gazel,1 terkîb-i bend,1 nasihat-nâme,3 müstezad, 2 müseddes,6 muhammes,bahr-i tavilden 1 gazel,1 münâcât,perâkende bir gazel ve kît'alarla rubâîler vardır.

Baş: Bâ-i Bismi'llâh ile divâna itdüm ibtida

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vâhidde edâ

Son:Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş irdirüben sücûda yüz koydı sürûş

İst.tarihi:1266 H./1849 M.

Müt:Seyyid Muhammed

İst.kaydı:

تمت دیوان عالیشان عرشى دودہ صردہ المید محمد

yk:79,ölç:235x175,st:23,yz:rik'a,kt:âharlı venedik,ct: ebru kaplı arkası meşin,Kütüphâne mührü basılı ve Muha med Rûhi nâmına bin temellük kaydı yazılıdır.

8. Millet Kütüphanesi Ali Emîri(Manzum Eserler),No:283.

303 gazel,5 terci-i bend,1 mersiye,1 mesnevi,2 müstezad Çâr-yâr hakkında 1 medhiye,2 müseddes,3 tahmis ,bahr-i tavilden bir kît'a,1 münâcât,1 müsemmen,24 kît'a,28 On İki İmama dâir 54 rubâî vardır.

Baş: Bâ-i Bismi'llah Kur'ân'a itdüm ibtida

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vâhidde edâ

İst.tarihi:1189 H./1775 M.

Müst:Ergirili Yusuf.

İst.kaydı:

تمت ... عن يد يوسف عن قصبة ارگیری ...
سنة تسع وثمانين ومائة والفاء

Yk,103,ölç:219x155,st:17,yz:ta'like benzer âdi bir hat,cl:kırmızı,kt:sarımtırak Avrupa,ct:Ebru kaplı,arkası bez AliEmîri Efendi'nin vakıf mührü basılıdır.

9. Millet Kütüphanesi Ali Emîri(Manzum Eserler),No:284.

298 gazel,3 terci-i bend,1 pend-nâme,3 müstezad,Çâr-Yâr için 1 medhiye,3 muhammes,3 tahmis,1 bahr-ı tavil,1 mü-

nâcât,29 tuyuğ,25 rubâî,1 terci-i bend,2 lügaz,4 kıt'a var.

Baş: Bâ-i Bismi'llah ile Kur'ân'a itdüm ibtida

Kâf u Yâ vü Dâl'ı kıldum Harf-i vâhidde edâ

Son:Gördi mu'allim oldum esmâ-i külle

Baş indirüben sücûda yüz koydı sürüş

Yk.:95,ölç:200x121-134x77,st:17,yz:ince ta'lik,cl:kırmızı,kt:âharlı Avrupa,ct:ebdi kaplı,arkası meşin.Ali Emiri Efendi'nin vakıf mührü basılı,bazı sayfa kenarlarında,Arşî'nin bazı gazelleri yazılıdır.

10. Millet Kütüphanesi Ali Emiri(Manzum Ezerler),No:282.

Münacat ve na'tler gazeller arasındadır. 207 gazel,5 terci-i bend,1 mersiye,1 mesnevi,1 Çar-yâr medhiyesi,2 müseddes,3 muhammes,1 bahr-i tavil,1 münacat,1 müsemmen,24 kıt'a,28 tuyuğ, 26 rubâî vardır.

Baş:Bâ-i Bismi'llah ile Kur'âna itdüm ibtidâ

Kâf u Yâ vü Dâl'i kıldum harf-i vâhidde edâ

Son:Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i külle

Başindirüben sücûda yüz koydı sürüş

İst.tarihi:1281 H./1864 M.

Müst:Çekmeceli Muhammed Hâkî.

Yk:95,ölç:201x133 st:19,yz:nesih,szb:kırmızı,kt:âharlı Avrupa,ct:ortası ıstampa yaldızlı,üztü kırmızı bez kaplı.BirinciAli Emiri Efendinin vakıf mührü var.95-99.yak.da zeynel Abidin,Rüşdi,Eşref Paşa,Türşabi ,Murat IV,ve diger bazı şâirlerin beyitleri yazılıdır.

11. Millî Kütüphanesi Yz.A. No:798.

308 gazel,1 terkib-i bend,3 terci-i bend,1 Muhtimersiyesi,1 pend-nâme,3 müstezad,1 Dört Halife medhiyesi,2 müseddes,3 muhammes,3 tahmis,1 bahr-i tavil,1 münacât(mesnevi), 1 müsemmen, 1 mesnevi,21 kıt'a, 28 tuyuğ,27 rübâî(bazı rübâîlerin birer beyti eksiktir).

İst.tarihi:1220 H. Ergirikasrı,

Müst: Mustafa b.Hüseyn Siyâhî.

İst.kaydı: -

101 yk.191x121 bbst.2 stn,yazı ta'lik,harf filigranlı nem lekeli kt.Siyah bez sırtlı.karton kapaklı.Millî Kütüphanesi nüshaları içerisinde,en eski divândır.

12. Millî Kütüphanesi Yz.A.No:921.

310 gazel,4 terci-i bend,1 mersiye,1 pend-nâme,3 müstezad, 1 Dört halife medhiyesi,2 müseddes,3 muhammes,3 tahmis,1 bahr-ı taviil,1 münâcat(mesnevi),1 müsemmen,25 kıt'a,1 mesnevi,28 rübâf(tuyug),26 rubâf.Sonda,li-muharririhi başlığı altında bir beyt var.

96 yk.207x131-153x82 mm.19 st. Yazı rik'a.Saykallı esmer Avrupa kt.sab.ve cedveller kırmızı meşin sırtlı,desenli lâcivert kâğıt kaplı cilt.

İst.tarihi: 1277 Muharrem(1860).

Müst.: Zeynel Abidin Nakşî.

13. Millî Kütüphanê Yz.A.No:3358.

306 gazel,1terkib-i bend,3 terci-i bend,1 mersiye,1 pend-Nâme,3 müstezad, 1 madhiye(Dört halife),3 tahmis,3 tahmis (Muhiti'ye),1 müseddes,1 bahr-ı taviil,1 münâcât,1 müsemmen terkib,28 kıt'a,1 mesnevi,28 rubâf(12 İmam için),26 rubâf.

İst.tarihi:1268 Cemâziyel Ahir.

Müst.: Ali-zâde Hüseyin.

İst.kaydı: -

137 yk.213x134-152x90 mm.19st.Yazı nesih.Cedid Avrupa kt.başlık,mahlaslar ve ketebe kaydı kırmızı,ebru kaplı mukavva ciltli.Bazı yerlerde şiirler düzensiz ve birbirine girmiş tir ve yapraklar bir kaç renk kâğıttan müteşekkildir.

14. Millî Kütüphanê Yz.FB.No:207.

296 gazel,2 terci-i bend,1 terkib-i bend,1 nasihat-Nâme, 3 müstezad,1 Dört Halife medhiyesi,2 müseddes,3 tahmis, 3 tahmis(muhiti'ye),1 bahr-ı taviil,1 münâcât,1 müsemmen terkib,21 kıt'a,1 mesnevi, ~~21xKxxxxx~~28 On İki İmam Rubâfisi(tuyug),22 rübâf.

İst.tarihi:1272 Ramazan.Trabzon.

Müst.:Yusuf Muhlis el-Tebrizî.

97+III yk.178x120-135x75 mm.17 st.ince talik,Kartal filigranlı kt. ilk iki sâhife zerkârî,vedveller mâvi,szb. ve mahlaslar,çarkuşe siyah meşin,çiçek desenli,bez kaplı ,clt.Trabzon Eyâleti Defterdarı Cazım Bey Efendi'nin emri üzerine istinsah edilmiştir.

15. Millî Kütüphanâ (mecmûa) Yz.A.3552/5.

285 gazel,3 terci-i bend,1 terkib-i bend,1 dört halife medhiyesi,1 muhitfersiyesi,1 pend-Nâme,3 müstezad,2 müseddes,3 tahmis,3 tahmis(Muhitf'ye)1 bahr-ı tavil,1 münâcât,1 müsemmen,18 kıt'a,1 mesnevi,48 rubâf.

263-279 ve 307-336 yk.246+128-215x115 mm.35 st.yazı nesih kırmızı,yerli İstanbul kt.Mahlâslar kırmızı,siyah meşin salbekli şemseli cilt. İçinde Azbî ve Misâlf'nin de divânlarının bulunduğu bir mecmu'ada,dağınık haldedir.

16. Millî Kütüphanâ YzA. No:700.

308 gazel,1 terkib-i bend,3 terci-i bend,1 Muhitf mersiyesi(her bendi bir"mersiye" başlığı altında verilmiş) 1 pend-Nâme(mes.), 3 müstezad,1 Dört Halife Medhiyesi (Müseddes şeklinde),2 müseddes,3 muhammes,3 tahmis, 1 münâcât,1 müsemmen,21 kıt'a,1 mesnevi,28 rubâf(tuyuğ) 5 rubâf.

103 yk.193x125-120x80mm.17st.Yazı talik kırmızı, esmer arma filigranlı kt.serlevha kırmızı,siyah meşin sırtlı,siyah bez ciltli.Sonda Azbî'ye ait bir şiir var.

17. Millî Kütüphanâ Yz.A. No:694.

270 gazel,3 terci-i bend,1 terkib-i bend,1 mersiyeye(terk.b.) 3 müstazad,1 Dört halife medhiyesi(müst.)2 müseddes,3 muhammes,2 tahmis,1 müsemmen,26 kıt'a,1 mesnevi,17 rubâf(tuyuğ).

100 yk.187x127-140x90mm.14 st.yazı talik kırmızı,kuş filigranlı kt.cedveller kırmızı,kahverengi meşin ciltli. Baştan ve sondan noksandır.yıpranmış ve yazılar yer yer sudan tahrip olmuş vaziyette.

18. Koyunoğlu Müzesi Kütüphanâsi, No:10830.

310 gazel,3 terci-i bend, 1 mersiyeye,1 pendnâme,3 müstezad,3 tahmis,3 muhammes,2 müseddes,1 Çar-yâr-ı güzîn medhiyesi,1 münâcât,1 münâcât(mes.),1 müsemmen,23 kıt'a, 28 rubâf(tuyuğ),1 mesnevi,19 rubâf.

192 sh.defter halinde,yazı nesih benziyor.ölç:126x 201,16.1x96,imla bakımından çok hatalıdır.

S O N U Ç

"Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni" adını taşıyan bu çalışmamız, XVI.yüzyılın sonu ile XVII. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olup,Hurûfliliği ile şöhret bulan Arşî'nin Divânı'nı,günümüz okuyucusuna sunarak, daha ileri araştırmalara imkân hazırlamıştır. Edebiyatımızdaki Arşî mahlâslı şâirlere,kaynakların verdiği imkân derecesinde, açıklık getirilmiştir.

3260 beyitten ibâret olarak tesbit edebildiğimiz Arşî Divânı, çoğunlukla Hurûfliliği terennüm eden manzûmelerden oluşur.Divân'da, 3 mesnevi,10 kasıde,308 gazel,3 müstezad, 3 terci-i bend, 2 terkib-i bend, 3 muhammes,3 tahmis,3 müseddes, 1 müsemmen, 25 kıt'a, 28 tuyuğ ve 26 rubâî bulunmaktadır.

Çalışmamız, Arşî'nin hayatına,edebî kişiliğine ve eseri olan Divânı'na açıklık kazandırılmıştır. O'nun etkilendiği edebî kişilikler, mümkün olduğu kadar tesbit edilmiş ve yerinde gösterilmiştir.

Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni, Arşî'yi unutulmaktan kurtarıp Türk Kültür ve Edebiyatına, yeniden kazandırmıştır.

BİBLİYOGRAFYA

- el-Aclûnî İsmâil b.Muhammed, Keşfü'l-Hafâ, Beyrut,1351.
- Aşık Çelebi, Meşâ'irü's-Şu'arâ, Koyunoğlu Müzesi Kütüphânesi,No:13813.
- Ateş Ahmet, Metin Tenkidi Hakkında, Türkiyat Mecmuası, c.VII-VIII, 1942.
- Ayan Yrd.Doç.Dr.Gönül(Prof.Dr.Hüseyin Ayan,Dr.Hamit Bilen Burmaoğlu,Ziya Bakırcıoğlu), Başlangıçtan Günümüze Büyük Türk Klasikleri,Ötüken-Söğüt,İstanbul, 1987,c.5,s.488.
- Ayan Doç.Dr.Hüseyin, Cevri Hayatı,Edebi Kişiliği,Eserleri ve Divânının Tenkidli Metni,Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum,1981,s.399.
- _____, Nesimi Hayatı,Edebi Kişiliği,Eserleri ve Türkçe Divânının Metni(Doktora Tezi),Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphânesi,No:111,Ankara,1970, 2 c.,
- Bağdadlı İsmâil Paşa, İzâh el-Maknûn fîel-Zeyli Alâ Keşf el-Zünûn an Asâmi el-Kütübi ve'l-Fünûn,Millî Eğitim Basımevi,İstanbul,1945,c.I,s.517.
- Banarlı Nihat Sâmî, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi,Millî Eğitim Yayınları,İstanbul,1971,c.2,s.1369.
- Bursalı Mehmed Tâhir,Osmanlı Müellifleri,Meral Yayınları, İstanbul,1972,c.2,s.446.
- Çavuşoğlu Dr.Mehmed, Necâti Bey Divânı'nın Tahlîli,Millî Eğitim Basımevi, İstanbul,1971,s.VI-296.
- Ergun Sâdeddin Nüzhet, Türk Şâirleri, İstanbul,1935,2.c.
- _____, Bektâşi Edebiyatı Antolojisi,Bektâşi Şâirleri ve nefesleri,Maârif Kitaphanesi,İstanbul,MCMLV,s.190.
- _____, Bektâşi Şâirleri,İstanbul,1930,c.I.
- Eröz Doç.Dr.Mehmet, Türkiye'de Alevilik Bektaşılık, Otağ Matbaacılık,İstanbul,1977,s.439.
- Esrâr Dede, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye,Mevlânâ Müzesi İhtisas Kütüphânesi,No:1502.

Fâizî(Kâfzâde), Zübdetü'l-Eş'âr, Millî Kütüphanê, Yz.A.679.
Gölpınarlı Abdülbaki, Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik, İnkılâp
Kitabevi, İstanbul, 1953, s.571.

_____, Nesîmî, Usûlî, Rûhî Hayâtı, San'atı,
Şiirleri, Varlık Yayınevi, Türk Klâsikleri, İstanbul,
1953, s.127.

_____, Hurûfilik Metinleri Kataloğu, Türk
Târih Kurumu Basımevi, Ankara, 1973, s.160-XVI.

Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ, Türk Târih Kurumu Basıme-
vi, Ankara, 1981, c.2, s.1094.

İpekten Doç.Dr. Haluk(Doç.Dr.Mustafa İsen, Doç.Dr.Recep
Toparlı, Doç.Dr.Nâci Okçu, Yrd.Doç.Dr.Turgut Karabey),
Tezkirelere Göre Divân Edebiyatı İsimler Sözlüğü,
Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988, s.580.

_____, Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri,
Birlik Yayınları Kooperatifi, Ankara, 1985, s.167.

İslâm Ansiklopedisi, Hurûfilik Hurûfiya Maddesi, Millî
Eğitim Basımevi, c.5, s.598.

İsmâil Belfî, Nuhbetü'l-Âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr
(Haz.:Yrd.Doç.Dr.Abdülkerim Abdülkerimoğlu), Gâzî
Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1985, s.LXIII-718-CXXIII.

İstanbul Kütüphaneleri Yazma Divânlar Kataloğu, Millî
Eğitim Basımevi, İstanbul, 1961, s.VII-195.

Kocatürk Vasfı Mâhir, Türk Edebiyatı Târihi, Edebiyat
Yayınevi, Ankara, 1970, s.823.

Köprülü Prof.Dr.Fuad, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar,
Diyânet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1981,
s.XXXI-415.

_____, Eski Şâirlerimiz ve Divân Edebiyatı
Antolojisi, Muallim Ahmed Hâlit Kitaphanesi, İstanbul,
1931, s.704.

Levend Agah Sırrı, Edebiyat Târihi Dersleri-Tanzîmata Ka-
dar-, Kanâat Kitabevi, İstanbul, 1935, s.368.

_____, Türk Edebiyatı Târihi, Türk Târih Ku-
rumu Basımevi, Ankara, 1973, c.I, s.XXIV-666.

_____, Divân Edebiyatı Kelimeler ve Remiz-
ler Mazmunlar ve Mefhumlar, Enderun Kitabevi, İstan-
bul, 1980, s.662.

- Mazıoğlu Hasibe, Türk Edebiyatı (Eski), Türk Ansiklopedisi, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1983, c. XXXIII.
- Mecmûa, Millet Kütüphanesi (Farsça Eserler), No: 1034.
- Mecmûa, Vuhûd-Nâme, Mevlânâ Müzesi Abdülbâki Gölpınarlı Kütüphanesi, No: 222, 35a-37a yk.
- Meriç Rifkî Melûl, Hurûfilik (Mezuniyet Tezi), Türkiyat Enstitüsü, No: 97, 1936.
- Mermer Ahmet, Mezâkî Hayâtı, Edebi Kişiliği ve Divânı'nın Tenkidli Metni (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1988, s. 555.
- Misâli, Feyz-Nâme, Millî Kütüphâne, yz. A. 3329.
- Muhitî Divânı, Mevlânâ Müzesi Abdülbâki Gölpınarlı Kütüphanesi, No: 11.
- Tâhirül Mevlevî, Edebiyat Lugatı, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1973, s. 184.
- Tevfik Rızâ, Arşî ve Gaybî, Peyâm (Edebi İlâve), No: 38, 15 Mayıs 1330/28 Mayıs 1914.
- _____, Hurûfî Şâiri Arşî, Yeni Sabah, No: 2300, 13 İlk Teşrin 1944.
- _____, Hurûfî Mezhebi'nin Gizli Tutulan Akideleri Nedir, Yeni Sabah, 23 Eylül 1944.
- Timurtaş Prof. Dr. Fâruk Kadri, Bâkî Divânı'ndan Seçmeler, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987, s. 195.
- Tolasa Prof. Dr. Hârûn, Sehî, Latiffî ve Aşık Çelebi Tezkirelerine Göre 16. yy. da Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir, 1983, s. XII-423.
- Tokluoğlu Fâik, Tire'de Yetişen Âlim, Şâir, Mütefekkir ve Mutasavvıflar, Râgıp Basımevi, Tire, 1956.
- Türk Ansiklopedisi, Arşî Maddesi, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1949, s. 402.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler-İsimli-Terimler, Arşî Maddesi, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1977, c. I, s. 486-32.
- Uçman Yrd. Doç. Dr. Abdullah, Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri Târih-Antoloji-Ansiklopedi, Ötüken-Söğüt Yayınları, İstanbul, 1986, c. IV, s. 477.

_____, Rızâ Tefvîk'in Tekke ve Halk Edebiyatı ile İlgili Makâleleri, Kùltür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara,1982, s.380.

Uzunçarşılı Ord.Prof. İ.Hakkı, Osmanlı Târîhi,Türk Târîh Kurumu Basımevi,Ankara,1973, c.III,I.Kısım,s.652.

Ünver Doç.Dr.İsmâil ,"Yergi Şâiri Nef'î" Ölümünün 350. Yılında Nef'î, Atatürk Kùltür, Dil ve Târîh Yüksek Kurumu,Atatürk Kùltür Merkezi Yayını, Ankara,1987,sy.9, s.45-78.

Üzümeri M.Ekrem(Selâmi Dinçer,Sâdi Kazancı),Türkiye Ansiklopedisi, Arşî Maddesi, Ankara,1956,c.I.

KISALTMALAR

- A. Ali Emfiri (Manzum Eserler), Millet Kütüphanesi, No:285.
 K. Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi, No:12797.
 G. Mevlânâ Müzesi, Abdülbâki Gölpınarlı Kütüphanesi, No:201.
 Mün. Münâcât.
 Kas. Kaside.
 Mes. Mesnevi.
 Gaz. Gazel.
 Müs. Müseddes.
 bak. Bakınız.
 a.g.e. Adı geçen eser.
 c. Cilt.
 s. Sayfa.
 yk. Yaprak.
 V.B. Vezin bozuk.

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

·	,	ر	d	ع	‘
ا	a, e	ز	z, ḍ	غ	ğ
ا	â	ر	r	ف	f
ب	b	ز	z	ق	ḳ
پ	p	ز	j	ك	k
ت	t	س	s	ك	g
ث	ṣ	ش	ş	ك	ñ
ج	c	ص	ṣ	ل	l
چ	ç	ض	ẓ, ḍ	م	m
ح	h	ط	ṭ	ن	n
ح	ḥ	ظ	z	و	v; o, ö, u, ü, û.
				ه	h; a, e
				ی	y; i, i, î.

HURUFİLİK REMİZLERİ

Hurûffilik'e âit eserlerde kullanılan remizlerden(1) bazıları aşağıda verilmiştir:

بسم :Bismi'llahi'r-rahmani'r-rahim	آرş :Arş
آه :Allah	لو :Levh
اه :Allah	لم :Kalem
ق :Hak	لفظ :Levh-i Mahfuz
خ :Huda	ظم :İsm-i A'zam
آه تع :Allahü Te'âlâ	او :İsm-i maksud
ی :İlâhî	جه :Cavidan-Nâme
د :Adem	مص :Mushaf
م :Muhammed	ط :Hat
لت :Risalet	ك :Kelime
تم :Hatem	حف :Harf
ع :İsâ	قطه :Nokta
ع :Ali	تابه :Kitabet
صلعم :Salla'llahü Aleyhi ve Sellem	ط :Satir
جیل :Cebra'il	سی :İstiva
میل :Mika'il	جه :Derece
فیل :İsrafil	طا :Şeytan
عیل :Azra'il	بیر :Beyt-i Ma'mur
واو :Havva	بیتیم :Beytü'l-Haram
یم :Meryem	بیتقس :Beyt-i Mukaddes
ع :Aleyhi's-selâm	عبه :Ka'be
ع :Aleyhi's-selâm	قبه :Kible
ع :Aleyhi's-selâm	مظ :Mazhar
ع :Aleyhi's-selâm	وهو :Vech
میر :Mi'râc	عص :Arız
شعب :Şeb-i Mi'rac	شب :Şarib
ذا :Zat	ب :Leb
صف :Sıfat	شل :Şekl
	ص :Salat
	صل :Salat

(1) Ali Alpaslan, Cavidân-Nâme'nin Nesimi'ye Tesiri (Doçentlik tezi), Mart 1967, s.34,35,36.
 Abdülbâki Gölpınarlı, Hurûffilik Metinleri Katalogu, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1973, s.148,149.
 Sâdeddin Nüzhet Ergun, Bektâşî Şairleri, c.I, İstanbul, 1930, s.475,476,477.

ز :Namaz	جه :Cum'a
مه :Mehdi	جم :Cum'u'a
ظ :Zâhir	حصص :Halleda'llahü te'âlâ Ademe
با :Bâtın	alâ suretihi ve alâ suretü'r-
صائل :Sahib-i Te'vil	Rahman
نیل :Te'vil	علا :Ve allame Ademe'l-esmâi külle-
یل :Tenzil	hâ
طو :Hutût	سبعم :Seb'al-Mesani
فت :Fazl	الرحمن :Er-Rahman
وتم :Ve's-selâm	عنامة الهمسى :Arş-Nâme-i ilâhi
وتم :Ve's-selâm	عری :Arş-Nâme-i ilâhi
مر :Amred	ج ه :Celle celâluhû
سدم :Sidretü'l-Müntehâ	فصاه :Fazlu'llah, Fazl-ı ilâh
چته :Çehâr deh	فته :Heftdeh
بست هشت :Bist ü heşt	فته :Heftdeh
سیدو :Si vü dü	حری :Hazret-i ilâhi (Fazl)
بست یك :Bist ü yek	خل :Hilkat
فصاف :Fazlu'llah-ı Hurûfi	حصص :Halaka'llahu Ademe alâ sûre-
فخدا :Fazl-ı Huda	tihi
فیزدان :Fazl-ı Yezdân	ق :Hak
فای :Fazl-ı ilâhi	ق تع :Hak te'âlâ
ح :Hazret	ص :Kiyamet
ح :Hazret	سی :Rik'at
تع :Te'âlâ	لس :Risalet
تعلى :Te'âlâ	م :Aleyhi's-selâm
ع :İlm	پته :Penzdeh
لك :Melek	پته :Penzdeh
لكه :Melâ'ike	صائل :Sahib-i Te'vil (Fazl)
ص :Suret	پته :Yâzddeh
صه :suret	پته :Yâzdeh
کی :Kürsi	ذ :Zât
ل :Levh	ع :Anâsır
لفظ :levh-i Mahfuz	عص :Asâ
حج :Cavidan	عت :Sâ'at
قن :Kur'ân	فخ :Fazl-ı Huda
اس :İstivâ	بع :Be aded-i
طس :Hatt-ı İstiva	بش :Behişt

چان:Çunân ki	Otuz iki harfin te'vili(2):
دا:Âdem	ﻻ:Muhammed-Ali
دخ:Dûzeh	ل:Muhammed
فك:Felek	ا:Ali
فلك:Feleke'l-Burc	ع:Hasan
غ:Gilman	غ:Hüseyn
ه:Allah	ش:Zeynel Abidin
ح:Harf	س:Ali Nakî
ح:Hûr	ر:Hadice
خت:Hilkat	ز:Fâtıma
خه:Had	ف:Muhammed Bâkır
الخ:İlâ ahirihi	ق:Müsâ Kâzım
کت:Rik'at	ص:Muhammed Ekber
قه:Dakika	ض:Abdullah
کی:Kürsi	ت:Baht-ı Kâsım
عم:İlm	ت:Abdullah-ı Sâni
م:Mehdi	ع:Ali Aktar
مف:Mushaf	ع:Abdullah-ı Sâlis
معا:Mehâsin	د:Ca'fer Sâdik
مقط:Mukatta'a	ذ:Muhammed Mehdi
ن:Nokta	ح:Ali Rıza
نسی:İnsân, insâni	م:Hasanü'l-Askerî
س:İstivâ	ی:Muhammed Takî
سار:Sidretü'l-Müntehâ	ك:Hüseyn
صرطم:Sıratu'l-Müstakim	ل:Kâsım
نظم:İsm-i A'zam	ن:Yahyâ el-Hâdi
طع:Tab'	ب:Sâlih
جواب:Cevâb	ع:Tayyib
جی:Câvidan-Nâme-i İlâhî	ط:Ca'fer
	و:Kâsım
	ظ:Ca'fer-i Sâni
	یا:Hazret-i Adem
	جا:Hazret- Nûh
	زا:Hazret-i İbrâhim
	کا:Hazret-i Muhammed

(2) Harfler, Mevlâna Müzesi Abdülbâki Gölpınarlı Kitaplığı 222 numarada kayıtlı Mecmû'a'nın 35a-37a yapraklarında yer alan VUHUD-NÂME isimli bir risâleden alındı.

II. K I S I M

ARŞI DİVANİ'NİN TENKİDLİ
METNİ

M E S N E V İ L E R

(x) متاجات كريد

1	حاکم ودانای فی درالمقام	فضل بسم الله حی لاینام
2	اکرم واعظم خدای لایزال	پادشاه ذوالجلال و ذوالجمال
3	شارح تنزیل و حل مشکلات	مالک ملک وجود کائنات
4	کاشف تاویل قرآن عظیم	فاتح ابواب جنات النعیم
5	الغیبات ای هادی راه ام	الغیبات ای فضل ذوالجود کرم
-
6	Gelmişem der-gāhuña redd eyleme
Benligüm ben bendene sedd eyleme
7	Senden artuğ kimsenem yokdur benüm
Gerçi 'işyānum katı çokdur benüm
8	Koymışam baş ile cānı rāhuña
Gelmişem yüz sürmege der-gāhuña
9	Bir kemīne bende-i dirīne'em
Bendelerde sīne-i bī-kīne'em
10	Yok penāhum senden özge tā ebed
Zāt-ı pākūñ haqqı ey Fāzı-ı Ehad
11	Kılma kapuñdan beni bir lahza dūr
Müstecāb it hācetūmi yā Gafūr
12	Cāvidān-Nāme haqı-çün yā Hudā
Kıl bizi şirk ü dalāletden cüdā
13	Hem Muhabbet-Nāme 'arşu'llāh için
Feth olan sırr-ı kelāmu'llāh için
14	Hem be-haqq-ı āyet-i 3 eb'al-meşān
Hem odur miftāh-ı kenz-i Müste'an

I. K.85a, G.83a, A.96b
(x) Münacāt G. A.
2a) Pādişāh:pāzişāh A.
3b) Hall:hay G., şāriḥ:şāriḥ A.
6b) Benligüm:bendenem G.
8a) Baş ile cānı:cān ile başı A.
12b) Şirk ü dalāletden:rāh-ı dalāletden K.
14b) Hem:kim A.

- 15 Hem Zebūr u İncil ü Tevrāt için
Zāhir olan sī vü dū āyāt için
- 16 Hem be-ḥakk-ı mazhar-ı esmā-i küll
Ādem-i taḥkik-i ābā-yı rüsül
- 17 Ḥazret-i Nūh-ı Necinūñ ḥakkı-çün
Keṣṭi-i bahr-ı yakīnūñ ḥakkı-çün
- 18 Hem Ḥalīlu'llāh İbrāhīm için
Kıldıgūñ İsmā'ile tekrīm için
- 19 Ḥazret-i Ya'kūb u İshākuñ ḥakkı
'Aşık-ı dīdār-ı müştakuñ ḥakkı
- 20 Ḥüsn-i vech-i Yūsuf-ı Sıddik için
Gördügi ḥ^vāb-ı 'ale't-taḥkik için
- 21 Ṭūr-ı Mūsī-i Kelīmūñ ḥakkı-çün
Mü'min-i kalb-i selīmūñ ḥakkı-çün
- 22 Ḥazret-i Dāvūd-ı hoş-elhān için
Zikr-i pāk-i Raḥmeti Raḥmān için
- 23 Yūnus u Eyyüb u Cırcısūñ ḥakkı
Hızır u İlyās ile İdrīsūñ ḥakkı
- 24 Ḥātem-i mühr-i Süleymān ḥakkı-çün
Rām iden eşyāyı fermān ḥakkı-çün
- 25 'İsī-i rūḥ-ı mücerred ḥakkı-çün
Lāyık-ı der-gāh-ı maḳşad ḥakkı-çün
- 26 Hem be-nūr-ı pāk-i Yūşa' hem Mesīḥ
İstivā sırrını gösterdi şarih

24b) Eşyāyı: eşyāya K.

26b) İstivā: k'istivā A.

- 27 Hem be-ḥakḳ-ı seyyid-i Ḥayrū'l-Beşer
Kim odur maḥbūb-ı Fazl-ı dād-ger
- 28 Hem Rasūlūñ āl ü aşḥābı ḥakı
Hācir ü enşār u aḥbābı ḥakı
- 29 Hem Ḥadice Fāṭıma-Zehrā için
Āl-i ile hem için
- 30 Hem be-ḥakḳ-ı bāb-ı 'ilm-i Muşṭafā
Şāh-ı Merdān-ı 'Aliyyü'l-Murtażā
- 31 Şāh Ḥasan ḥulḳ-ı rızānuñ ḥakı-çün
Hem Hüseyñ-i Kerbelānuñ ḥakı-çün
- 32 Hem be-ḥakḳ-ı şāh Zeyne'l-'Ābidīn
Hem Muḥammed Bākır ol sālār-ı dīn
- 33 Hem İmām-ı Ca'fer-i Şādık ḥakı
Mūsī-i Kāzım şeh-i fā'ik ḥakı
- 34 Hem 'Alī Mūsā Rızānuñ ḥakı-çün
Şābir-i zehr ü belānuñ ḥakı-çün
- 35 Hem Takī ḥakı ki oldur pişvā
Hem Nakī āl-i Rasūl-i Kibriyā
- 36 Hem İmām-ı 'Askerīnuñ ḥakı-çün
Ol ḥüsün-siret emirūñ ḥakı-çün
- 37 Hem İmām-ı Mehdi-i şāhib-zamān
Ḥakı için yā İlāhī Müste'an
- 38 Ḥācetini eyle 'Arşīnuñ revā

ای تو بخشا یندہ جرم و خطا

- 29b) Sure:XXXVI,Ayet:1, Sure:XX,Ayet:1
32b) Ol:ān A.
38b) Ey tü:nūr G.

- 39 Eyleme kurb-ı vişālünden ırāk
Vaşla tebdil ola eyyām-ı firāk
- 40 Feth ola bāb-ı 'ale't-tahkik āna
Ola luṭfuñ hādi-i tevfiķ āna
- 41 Hem be-ḥaķķ-ı ism-i نى vü ضار u لام
A'zam-ı esmā budur temme'l-kelām
- 42 Hem 'Aliyy-i 'Āli-i A'lā ḥaķı
Ol vaşiyy-i Fazl-ı bī-hem-tā ḥaķı
- 43 Nūr-ı vech-i pāk-i rūḥu'llāh için
Hem Mesihu'llāh u nūru'llāh için
- 44 -i -i Ümmü'l-Kitābuñ ḥaķķı-çün
Ya'ni ol lü'lü'-i nābuñ ḥaķķı-çün
- 45 Bākıyāt u sālihātuñ ḥaķķı-çün
Ol gürüh-ı nāciyānuñ ḥaķķı-çün
- 46 'İlm-i Fazluñla mu'ayyen kıl bizi
Nūr-ı pāküñle müzeyyen kıl bizi
- 47 Olavuz maḥzar sıfāt-ı zātuña
Yol bulup te'vil-i tahkikātüña
- 48 Fehm idüp esrār-ı Ḥaķķı mū-be-mū
با خطوط بست و هشت و سی و دو
- 49 Vahdetüñdür cāna maksūd u murād
Olmaya ḥaķim gönül mülkine yād
- 50 Göñlümi 'arş eyle kıl anda nüzül
Çün senüñ 'arşuña mensüb oldı ol
- 51 اولیش فی آخریش لام است
کر سخن فهی این قدر تام است
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . -)

39b) Ola:olsa G.

43a) vech:veche A.

44b ve 45b) G.da yok

47a) Sıfāt-ı zātuña:sıfātuñ zātına G.

51) K.da yok

MESNEVİ (x)

- 1 Kadīmī nuṭḡ-ı ḡayy-i lā-yenāmem
Egerçi zāhirā cild ü ‘izāmem
- 2 Libāsumdur benüm bu çār ‘unşur
Sadefdür fevḡ u a‘lā vü benem dūr
- 3 Kemāl-i zātumı itmekde idrāk
Olur kâşır ne deñlü olsa derrāk
- 4 Niçün kim mā-verā-yı ‘aḡl u hūşam
Benem bābā ki mescūd-ı sürūsam
- 5 Gelüp şavt ile kuvvet ‘āleminden
Bu terkibe hüviyyet ‘āleminden
- 6 Şu‘ün-ı baḡr-ı zātam ki göründüm
Otuz iki şifātam ki büründüm
- 7 Süvār oldum semend-i ḡılḡate tā
İdem bu ḡülşen-i dehri temāsā
- 8 İşāret oldı Feyyāz-ı ezelden
‘İyān itdüm bu sırrı lem-yezelden
- 9 Mümeyyiz olam esrār-ı beyāna
Uram tır-i ma‘ānī’i nişāna
- 10 Zuhūr-ı zātuñ oldum tercemānı
Götürdüm perde-i sırr-ı nihānı
- 11 Göründi ferş tā ‘arş-ı mu‘allak
Gözün aç dīde-i taḡkik ile bak

II. K.90a, G.89a, A.102b

(x): Kit‘a-i Meşnevi-i Uḡrā G.

1a) Kadimi: kadim ü K.

2b) Fevḡ u a‘lā: Uḡḡ u a‘lā G., fevḡ a‘lā K.

6b) Büründüm: Göründüm A.

9a) Mümeyyiz: muḡayyer K.

11a) Göründi: Göründüm G.

- 12 Lisānumdan işit esmā-i külli
Ki eyler zāt-ı muṭlakdan tecellī
- 13 Kelāmum cümle mermüzāt-ı Hakkdur
Vücūd-ı vāhide āyāt-ı Hakkdur
- 14 Vücudum ‘arş u Rahmāndur kelāmum
Çü ^{يوم هو في} ^{شأن} dür kelāmum
- 15 Benem ‘Ankâ-yı Kâf-ı mülk-i lâhût
Beş on gün ‘āsiyānum oldı nāsût
- 16 Nişānum bi-nişāndur ‘akla sığmaz
Mekānum lā-mekāndur nakle sığmaz
- 17 Vücūdum oldı mevcūdāta bā‘iş
Benem Fazl-ı Hudādan arza vāriş
- 18 Haka birdür didüm birlikde kaldum
Anuñ çün tā ebed dirlikde kaldum
- 19 Bilür taḥkikümi ol yār-i şādık
K'ola ‘ilm-i ledünni içre hāzık
- 20 Muḳallid añlamaz taḥkik-i rāzın
Ne ğam artursa dā'im ihtirāzın
- 21 Bu sözler cümle ehlu'llāh içündür
Muḥakkak ‘ārif-i bi'llāh içündür
- 22 Bu sırra ṭālibā irmek dilerseñ
Diyār-ı hikmete girmek dilerseñ
- 23 Gulām-ı der-geh-i Fazl-ı Hudā ol
Bulup ‘ömr-i ebed hayy ü bekā ol
- 24 Rumüz-ı Ādem-i taḥkiki añla
Zuhūr-ı ‘ilm-i Fazl-ı Hakkı añla
- 13b) Vücūd-ı vāhide: Vücūdum vāhid K.
24a) Ādem ü taḥkiki: Ādemi taḥkik G.
14b) Sure:LV, Āyet:29

- 25 Hakiķi āfitāb-ı evc-i ‘izzet
Tulū’ itdi gözün aç itme ğaflet
- 26 Eger var ise haşre i’tikāduñ
Hisābuñ vir gider dilden ‘ināduñ
- 27 Kıyām it gör teniñden olma bī-hūş
Nice bir cāna virmek h‘āb-ı ħargūş
- 28 Bulup itmām ‘ahdi enbiyānuñ
Yetişdi va‘desi şāhib-zamānuñ
- 29 Vücūda geldi Mehdi ğāretinden
Bu mülki aldı Ye‘cūc-i fitenden
- 30 Cihānı eyledi kıstı ile memlū
‘Adālet ħulzūminden şaçdı lū’lū’
- 31 Sürüp Deccāl-i şirki eyledi ħāk
Uyup şeytāna şakın eyleme şek
- 32 ‘Iyān itdi cemāl-i bā-kemālin
Yürüttdi ‘āleme ħūkm ü celālin
- 33 Zemīni kıldı nūr ile mürevvāk
Bu eski kevne virdi tāze revnāk
- 34 Açıldı bāb-ı Firdevs-i ma‘ānī
Dinildi فار خلوها Cāvidānī
- 35 Müyesser oldı Fazl-ı Ħakdan āsān
Vişāl-i ħūri vü ğilmān u Rıdvān
- 36 Ķuruldı her taraf taĥt-ı mücevher
Oturdı şāhidān-ı ħūb-manzar

31a) Ħāk: ħak G.

36) G.da yok

36b) ħūb: ehl K.

34b) Sure:XXXIX, Āyet:73

- 37 Ser-ā-pā nūrdan olmuş müretteb
‘Iyān oldu çü mäh-1 çār-deh seb
- 38 Alup destine cām-1 mey leb-ā-leb
Senüñ çün intizār olmuş durur heb
- 39 Revā mı bilmemek sen bu me’āli
Bu ‘ilm-i ğayb-1 Fazl-1 lāyezāli
- 40 Rumūz-1 من عرف den olasın dūr
Maḳāmuñ ola dā’im sicn-i mehcūr
- 41 Ḳalasıñ söyle bī-taḥşil ü nā-dān
Ḳalasıñ dünje vü ‘uḳbāda ḥüsrān
- 42 Derūnuñ كز لا يفنا degül mi
Cemālūñ nüṣṣa-i kübrā degül mi
- 43 Ḥuṭūṭuñdur beyān-1 sırr-1 طه
Ḳaṣūñdan قاب قوسين oldu peydā
- 44 Sırātu’llāhı ḥaṭṭ-1 istivādan
Geçüp ḳurtar dili renc ü ‘anādan
- 45 Ḥudānuñ zātına mir’ātsın sen
Okı kim maḫzar-1 āyātsın sen
- 46 Gel imdi dāḫil-i Dārü's-Selām ol
‘Anāşır i’tibārın ḳo kelām ol
- 47 Çıkar şirki derūn-1 dilden ol şāf
Zuhūr-1 Ḥaḳ durur bu eyle inşāf
- 48 Gider zann u gümānı tā ki İblīs
Saña öğretmesün biñ dürlü telbīs

44b) Geçüp: bulup A.

47b) Bu eyle: böyle kıl K.

43a) Sûre:XX, Âyet:1, /b)Sûre:LIII, Âyet:9

40a) "Nefsini bilen Rabbini bilir.",el-Acluni,Keşfü l-Hafa,c.II, s.262.

42a) "Kana'at tükenmez bir hazinedir.",el-Aclûnf,Keş-fü'l-Hafa,c.II,s.102.

- 49 Dilerseñ bulmağa rāh-ı selāmet
Var iste Fazl-ı Hākdan isti‘ānet
- 50 Taķarrub eyle gel erbāb-ı Fazla
Fedā kıl cānuñı aķbāb-ı Fazla
- 51 Olardur hādi-i rāh-ı hidāyet
Olardur vāli-i mülk-i velāyet
- 52 Olardur Hızrı devr-i rūzigāruñ
Olardur mahremi Perverdigāruñ
- 53 Olardan iste‘ilm-i enbiyāyı
Olardan Őor rumūz-ı evliyāyı
- 54 Nübüvvet mülkine bürhān olardur
Velāyet taķtına sultān olardur
- 55 Saña bildürdüm uş bu deñlü icmāl
Var añla sāhibinden kılma ihmāl
- 56 Olasın ‘ārif-i tevcih ü tafşıl
Bilesin neydügin te’vil (ü) tenzil
- 57 Sözüm dut kalmayasın cehl içinde
Geçürme ‘ömrüñi nā-ehl içinde
- 58 Tecāvüz kılma Şer‘-i Muştafādan
Saña feyz ire tā Fazl-ı Hudādan
- 59 Yüzüñ döndür o der-gāha sücüd it
Menāzil kaķ‘ idüp ‘arşā Şu‘üd it

51a) Hādi-i rāh: hādi G.

- 60 Eger teslīm olup ey yār-i ‘ābid
Sücūd itmezseñ olduñ dīv-i mārīd
- 61 Semādan redd olup mercūm olursın
Düşersin süfliye mezmūm olursın
- 62 Bu deñlü muhtaşar virdüm beşāret
Yeter ‘aklı olana bu işāret
- 63 Bu taḥkīkātı her kim ki ider derk
Olur ḥayy ü ebed irmez aña merk
- 64 Eger ‘Arşīye olsañ yār-i hem-dem
Saña feth ola bu esrār-ı mübhem

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün
(.---/ .---/ .--)

PEND-İ VĀKİ^(x)

- 1 Diñle ey ʧālib-i ʧarīk-i ilāh
Bir nice nükte hasbeten li'llāh
- 2 H^vāb-ı ğafletden aç gözün yatma
Zulmet-i bahra cehl ile batma
- 3 Eyleme 'ömr-i nāzenini telef
Böyle pend itdi sālikān-ı selef
- 4 'Aklunı başuna dirüp bir dem
Göresin aşı u fer'ünı fe'fhem
- 5 Ādem evlādıyam diyü dā'im
Lāf urursın behey har-ı nāyim
- 6 Nā-halefsin bırak kırı lāfı
Sevmez erbāb-ı 'aşk lāffāfı
- 7 Veled-i hāş odur be-kavl-i nebī
Ola vākıf be-sırr-ı 'ilm-i ebī
- 8 Derk ide Ādemün rumüzātın
Terk ide dildeki muhālātın
- 9 Uymaya dīve merd-i 'ābid ola
Ādemün şūretine sācid ola
- 10 Veled-i şālih ol durur nesebā
Ola şākird-i mekteb-i ābā

III. K.78b, G.76b,A.89a

(x): Der-Nuṭk-ı Vākı'ul-Hāl K.

2b) Bahra: içre G.

3a) Nāzenini: 'azizini K.

5a) Ādem evlādıyam: evlādıyam Ādem A.

6a) Halefsin: halefsün K.

7a) Odur: oldur G.

9a) Uymaya: uyma G., ola: ol G.

10a) Salih: has K.

- 11 Ders ala nām̄hā-i küllīden
Bile tā neydügin cibillīden
- 12 Kā'il-i şer'-i Muşţafā ola ol
Sā'il-i bāb-ı ط كى ola ol
- 13 Hılkat-i pākin eyleye idrāk
Mülk-i ervāhı seyr ide çālāk
- 14 Ola 'arş-ı a'lā nazār-gāhı
Hall ide şübhesüz ۱ هو الله
- 15 Eyleye 'arş-ı istivāda karar
Ola me'mūr-ı āmir-i Dādār
- 16 Gāh ide seyr-i 'ālem-i melekūt
Gāh ola mülke mālīk-i ceberūt
- 17 Seyr ide dā'imā be-ebced-i نسين
Ola şeksüz münādī-i ۱ يس
- 18 Geye cismine sī vü dü cāme
Lāyık ola selām u ikrāme
- 19 Ādem evlādı ol durur taḥkīk
Var ise 'akluñ idesin taşdik
- 20 'Arşinüñ sözleri çü lü'lü'-i nāb
Şadef-i cān içinde eyle hisāb
- 21 Olasın tā ki 'ārif-i esmā
Gāh ibn olasın gāh baba

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

(..--/ .-.-/ ..-)

- 11a) Nām̄hā: tā ümmeha K. 12b) Sûre:XXIX, Âyet:52
13a) Eyleye: eyleyen G.
14b) Hall: ḥāl G.
15) K.ve G.da yok
16b) Mülke: mülk K. 17b) Sûre:XXXVI, Âyet:1
20a) Sözleri: sözlerüñ K.
21a) Olasın: olasuñ K.

K A S I D E L E R

MÜNACĀT (x)

- 1 Güneh-kārum güneh-kārum güneh-kār
Gelüben kapuña ey Fażl-ı Settār
- 2 Terahhum eyle bağışla günāhum
Kerīmā Kādirā Ğaffār u Kahhār
- 3 اغثا يا غياث المستغثين
Baña fażluñdan eyle 'arz-ı dīdār
- 4 Melāzum melce'üm sensin velā-ğayr
Murādum maqşadum sensin çü her-bār
- 5 Derūnumda hayālūñ eylesün yer
Dilümde zikr-i pākün ola tekrār
- 6 Yumulsun çeşm-i nefşüm mā-sivādan
Açılsun çeşm-i cānum ber-ruh-ı yār
- 7 Benüm fi'lümde fi'lūñ ola fā'il
Benüm kavlüme kavlüñ ola izhār
- 8 Senūñ emrūñle me'mur ola dā'im
İşitmek söylemek görmek ne kim var
- 9 Diler 'Arşī yüzüñ nūrunda rü'yet
Deñe kapuñda gerçi zerre miqdār
Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

- I. K.21b, G.21b, A.28b.
(x) G.ve K.da yok.
2a) Günāhum:cürmüm G.
3b) Fażluñdan:fażlından K.
5a) Yer:pes G.
7b) Ola:'Arşī K.
9) K.ve A.da yok.

- 1 Yā Rabb yā ilāhī sensin Ğafūr u Tevvāb
Gird-āb-ı gamda qoyma ben mübtelāyı bī-tāb
- 2 Yā Rab be-ḥaqq-ı nūr-ı pāk-i Rasūl-i Ekrem
Yā Rab be-ḥaqq-ı āb-ı rüy-ı Ḥabīb-i aşḥāb
- 3 Yā Rab be-ḥaqq-ı Şāh-ı Merdān ‘Aliyy-i ‘ālī
Teslīm-i zāt-ı Bārī ya‘nī şehīd-i mihrāb
- 4 Yā Rab be-ḥaqq-ı nūr-ı Şeppīr ü nūr-ı Şepper
Derd ü belāya şābir ol iki lü‘lü’-i nāb
- 5 Yā Rāb be-nūr-ı pāk-i Zeyne'l-‘İbād ü Bākır
Dā‘im bükādan inler görmezdi gözleri h^vāb
- 6 Yā Rab be-ḥaqq-ı Ca‘fer k’oldur İmām-ı Şādık
Yā Rab be-ḥaqq-ı Mūsā Kāzım şehīd-i gark-āb
- 7 Yā Rab be-ḥaqq-ı şāh-ı İrān imām-ı heştüm
Virdi Rızā kazāya oldu helak-i zehr-āb
- 8 Yā Rab be-ḥaqq-ı ḥilm ü ‘ilm-i Takī Nakī hem
Hem ḥaqq-ı ‘Askerī kim oldur emīr-i aḥbāb
- 9 Yā Rab be-ḥaqq-ı Mehdi hādī-i ḥalk-ı ‘ālem
Kim muntazırdur aña fi'l-cümle şeyḥ ü ger şāb
- 10 Yā Rab be-ḥaqq-ı ^{ab} senden budur murādum
Hall olsa müşkilātum feth olsa cümle ebvāb
- 11 Kapuñda bir fütāde ‘abd-i ḥakīrūñuzdür
‘Arşīye dest-gīr ol yā Fazl-ı Rabbü'l-erbāb
Müstef‘ilün Fe‘ülün Müstef‘ilün Fe‘ülün
(- - . - / . - - / - - . - / . - -)

- II. K.7b, G.7b, A.13a.
 1b) Gird-āb:girdār G., mübtelāyı bī-tāb:mübtelā-yı
 tāb G.
 4b) G.da "ol iki" eksik.
 5b) İnler:anlar K. A., görmezdi:görmez G.
 10a) Süre:XX, Ayet:1, b) Müşkilātum:cümle müşkilātuma.

(x) مناجات خسته حال

- 1 یا رب بحرمت صفت عز ذات تو
یا رب بذات پاک قدیم صفات تو
- 2 یا رب باب روی سلاطین حضرتست
یا رب بمعجزات شه کائنات تو
- 3 یا رب بعلم و حلم امامان پاک دین
یا رب بزهده بندۀ صالحات تو
- 4 یا رب بقلب پاک صفای موحدان
حالی نشد زسینه ایشان واردات تو
- 5 یا رب بحق چار کتاب سماویست
یا رب باصل و فرع همه مفردات تو
- 6 کن حاجتم روا برشان صحت وجود
اولاد دلتواز مرا از حیات تو
- 7 یا رب بیار کاه جلالت جدا مکن
عرشی دل شکسته خودرا بذات تو

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

III. K.57a, G.56a, A.68a.

(x) Münacât A., K.da başlık yok.

DER-MEDH-I ŞAH-I VELÂYET^(x)

- 1 Yâ 'Alî esrâr-ı Fazl-ı Kibriyâsın yâ 'Alî
Yâ 'Alî bâb-ı 'ulûm-ı Muştafâsın yâ 'Alî
- 2 Yâ 'Alî memsûs-ı zât-ı lem-yezelsin şübhesüz
Ol sebeb şâh-ı serîr-i انما سین yâ 'Alî
- 3 Yâ 'Alî sen mazharısın enbiyanuñ mâ-sebak
Hem mu'ahhar reh-nümâ-yı evliyâsın yâ 'Alî
- 4 Yâ 'Alî olduñ Habîbu'llâh ile zâhir velî
Hâdî-i râh-ı cemî'i enbiyâsın yâ 'Alî
- 5 Yâ 'Alî sensin vaşıyy-i Ahmed-i hatm-i rûsûl
Hem veliyy-i vâlî-i zât-ı Hudâsın yâ 'Alî
- 6 Yâ 'Alî senden açıldı bâb-ı 'ilm-i من لدن
Nokta-i با vü beyân-ı قل كفى سین yâ 'Alî
- 7 Yâ 'Alî her dem-be-dem zâhir velâyâtuñ senüñ
Sûret-i Âdemde bir kudret-nümâsın yâ 'Alî
- 8 Yâ 'Alî hep iktidâ eyler saña nev'-i beşer
Rûz-ı evvelden imâm-ı muktedâsın yâ 'Alî
- 9 Yâ 'Alî çün لا فتى الا على şânundadır
Yok nazîrün misl (ü) bî-hem-tâ fetâsın yâ 'Alî
- 10 Yâ 'Alî sensin olan esmâ-i küllî Âdeme
Çün kelâm-ı nâţık-ı Fazl-ı Hudâsın yâ 'Alî
- 11 Yâ 'Alî kevşer kelâm-ı bî-mişâlün vaşfıdır
Ehl-i haşre sâki-i rûz-ı cezâsın yâ 'Alî

IV. K.62b, G.61a, A.74b.

(x) Der-Menkabet-i Hazret-i Emîrü l-Mü'minîn ü
İmâmü'l-Müttakîn 'Alî Kerrema'llâhü Veche A.,K.da yok.

3b) Hem mu'ahhar reh-nümâ:mü'minân müsülmâna G.,
hem mu'ahhar enbiyâ A.

6a) Sûre:XXVII,Âyet:6.

6b) Sûre:XXIX,Âyet:52.

- 12 Yâ 'Alî sensin viren Selmâna bir gül destesin
Ya'ni sirru'llâh u şîr-i Kibriyâsın yâ 'Alî
- 13 Yâ 'Alî a'dalara sensin viren kahr u gâzab
'Âşık-ı şâdıklara mihr-i vefâsın yâ 'Alî
- 14 Yâ 'Alî sensin Hasan hulk-ı rızâ-yı zehr-nüş
Hem Hüseyin-i teşne şâh-ı Kerbelâsın yâ 'Alî
- 15 Yâ 'Alî sensin feşâhat kânı Zeyne'l-'Âbidîn
Hem Muhammed Bâkır-ı nûr-ı Hudâsın yâ 'Alî
- 16 Yâ 'Alî sensin İmâm-ı Ca'fer-i Şâdık 'ıyân
Müsi-i Kâzım meh-i burc-ı ziyâsın yâ 'Alî
- 17 Yâ 'Alî mu'ciz-nümâ-yı mülk-i İrânsın yakîn
Ya'ni kim şâh-ı 'Alî Mûsâ Rızâsın yâ 'Alî
- 18 Yâ 'Alî zâtuñ zühürıdur Takî vü hem Nakî
Hem Hasan el-'Askerî şâhib-livâsın yâ 'Alî
- 19 Yâ 'Alî sensin İmâm-ı Mehdi-i şâhib-zamân
İns ü cinne hâdi-i râh-ı bekâsın yâ 'Alî
- 20 Yâ 'Alî on bir imâmın hürmeti-çün kıl meded
Her garîb ü bî-kese bâb-ı recâsın yâ 'Alî
- 21 Yâ 'Alî sensin viren her nâ-murâduñ maqşadın
Kân-ı ihsân u 'atâ lutf u şehâsın yâ 'Alî
- 22 Yâ 'Alî koyma mezelletde bu 'Arşî bendeñi
Müstecab eyle du'âsın zü'l-'atâsın yâ 'Alî
- 23 Yâ 'Alî kalmışlara sensin olan feryâd-res
'Âciz ü üftâdeye müşkil-güşâsın yâ 'Alî
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

13a) Viren:hemîn G.

13b) 'Âşık-ı şâdıklara:'âşık u şâdıklara G.

15b) Hudâsın:hudâsın G.

21b) Lutf:lutf G.

DÜVÂZ-DEH İMÂM-I İSNÂ 'AŞERE 'ALEYHİMÜ'S-SELÂM(x)

- 1 Murâdum kimseden yok tâ ebed Fazl-ı Hudâdandır
Şefâ'at umdugum rûz-ı cezâda Muştafâdandır
- 2 Halâyık el-'atış zıkr eyleyende havl-i mahşerde
'İnâyet sâkı-i kevşer 'Aliyyü l-Murtazâdandır
- 3 İçüp zehrini dehrün kâse kâse olduğum şâbir
Habîbüm kurretü'l-'aynüm Hasan hulq-ı rızâdandır
- 4 Dil-i mazlûmumuñ kurtulması deşt-i felâketden
Hüseyn-i teşne-leb şâh-ı şehîd-i Kerbelâdandır
- 5 Abâ-püş olduğum dâ'im tarîk-i âl-i Haydarda
Emîn-i seyyid-i ber-Hak 'Alî Zeyne'l-'Abâdandır
- 6 Şafâ-yı hâtıram dilde sürürüm dîdede nûrum
Muhammed Bâkır ol çeşm-i çerâg-ı evziyâdandır
- 7 Yakînem mezheb-i 'ilmüm dilümde zıkr ü hem fikrüm
İmâm-ı Ca'fer ol 'allâme 'ilm-i Kibriyâdandır
- 8 Yetişmek feyz-i Rabbânî dem-â-dem tâbi-i âle
İmâm-ı Müsî-i Kâzım meh-i burc evliyâdandır
- 9 Behişt-i heşt deri feth olması hâşân-ı der-gâha
İmâm-ı heştümîn ya'ni 'Alî Mûsâ Rızâdandır
- 10 Velâyet çeşmesi bâg-ı nübüvvetden revân olmak
Vaşiyi-i Ahmed-i Mürsel Takıyy-i müctebâdandır
- 11 Sülûk itmek reh-i tahkîke erbâb-ı sühan-dâna
Nakıyy-i muhtedâdandır Nakıyy-i muhtedâdandır
- 12 Zuhûr-ı hüccet-i kâ'im ki ma'hûd-ı peyamberdür
İmâm ibnü'l-imâm ol 'Askerî-i meh-likâdandır
- 13 Selâmet menziline fârigu'l-bâl olmak ey 'Arşî
Cemî'-i mü'minâna Mehdî-i şâhib-livâdandır
- 14 İdinmezler recâ aşlâ olardan gayre zirâ kim
Muhibb-i hânedânun hâceti Âl-i Abâdandır
Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

V. K.14a, G.14a, A.20b.

(x)K.ve A.da yok

2a)havl:hevl A.

4b)Şehîd:şehîdi K.

6a)Dîdede:dîde-i K., b)Çerâg-ı:çerâğı K.

7a)Mezheb:mezhebüm A.,G.,b)'Allâme:'allâm G.,A.

12a)Hüccet-i kâ'im:hüccetü'l-kâ'im A.,Peyamberdür:
peygamberdür A.

VI

- 1 Evvel senā-yı lem-yezel-i Fażl-ı Kibriyā
Âhir hem ol ki va'dede 'arz eyledi likā
- 2 Terkibe geldi nuḡka gelüp kuvvet-i ezel
کن didi oldu var zemīn ü toḡuz semā
- 3 Yetmiş ikidür altı günün sâ'atı tamām
Şeş günde oldu kevn ü mekân Kāf u Nūn güvā
- 4 Yedinci günde Âdemi halk itdi zāt-ı pāk
İzhār-ı kudret itdi علی العرش استوی
- 5 Soñra Habīb-i ümmi^{vü} sultān-ı baħr u ber
Ya'nı resül-i seyyid ü ser-dār-ı enbiyā
- 6 Gīsülerini bölde iki şāh-ı mürselīn
Şakk oldu gökde māh be-i'cāz-ı Muştafā
- 7 Mi'rāca çıkdı gördi çün 'ayne'l-yakīn Hākı
Oldı Emīn-i maħzen-i esrār-ı ما وى ط
- 8 Sonra imām-ı müttekıyān pişvā-yı Hāk
Düldül-süvār Haydar-ı Kerrār-ı zü'l-'ata
- 9 Dest-i velāyet ile çeküp nefis-i ejderi
Mihri ten içre bölde iki anı Murtażā
- 10 Keşf itdi rāz-ı Âdemi evvel benem didi
Oldı 'ulūm-ı Ahmed-i ümmiye ħarf-i ل
- 11 Ba'd'ez-'Alī Hasandur imām-ı hüdā be-Ĥāk
Hāk ile oldu rāh-ı Ĥākā şābir-i belā
- 12 Ba'd'ez-Ĥasan Hüseyndür imām-ı ale'l-yakīn
Mazlum-ı deşt şāh-ı şehidān-ı Kerbelā

VI. K.2b, G.2b, A.7a.

- 2b) Sûre:XXXVI, Âyet:82.
 3a) İkidür:iki ider K.
 4b) Sûre:XX, Âyet:5
 5a) Ümmi vü:ümmi A., b)Seyyid ü:seyyid-i A.
 7b) Emīn:emin ü K.
 8a)Hāk:ehl-i Ĥāk K., Ĥāk G.
 9b)Mihri:mihri K., bölde iki:iki bölde K., anı:altı G.
 10a)Rāz-ı Âdemi:rāzı Âdemi A.
 11a) 'Alī Hasandur:Hasandur K.

- 13 Sonra İmâm Zeyne'l-'Abâdur emir-i dîn
Heftâd pâre kıldı anı kavm-i bi-safâ
- 14 Oldı İmâm Muhammed Bâkır be-fazl u 'ilm
Ser-çeşme-i ma'ârif ü ser-dâr-ı esfiyâ
- 15 Buldı İmâm Ca'fer ile کن نکان nizâm
İsnâ 'aşer tarîkîni tâ eyledi edâ
- 16 Müsî-i Kâzım oldı rüsüm(u)'ulüm ile
'Aţţâr-ı 'ârifân ü meh-i burc-ı evliyâ
- 17 Yetmiş yaşında küre olup rüşenâ-yı çeşm
Kühl-i türâb-ı pây-i 'Alî Müsî-i Rızâ
- 18 Soñra Takî ki 'ilm ile takvâda bi-nazîr
Oldı kemâl-i 'ismet ile şâh-ı etkiyâ
- 19 Soñra İmâm 'Ali-i Nakîdür emîn-i Hâk
Hâdî-i mü'minân u müsülman u müctebâ
- 20 Kâ'im-makâm-ı Ahmed-i Muhtâr-ı kâ'inât
Ya'nî İmâm 'Askerîdür şâhib-i livâ
- 21 Mehdi hidâyet eyleyüben kıst u 'adl ile
Pâk itdi şirk (ü) recsi açıldı reh-i Hudâ
- 22 İrür makâm-ı emne olur şübheden halâş
Her kim getürse on iki ma'sûma ilticâ
- 23 Vird it dilünde menkabet-i âl-i Haydarı
Ahmed şefi' ola saña tâ rûz-ı mâ-cezâ
- 24 Yâ Rab be-âb-ı rûy-ı imâmân-ı zât-ı pâk
Eyle bu 'Arşî haste-dilün hâcetin revâ

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
(- - ./- . - ./, - - ./- . -)

13b)Heftâd:hefta G.,heftâd ü K.

14a)Fazl u 'ilm:fazl-ı 'ilm G.,b)Eşfiyâ:evziyâ K.

15b)İsnâ 'aşer:İsnâ ve 'aşer K.

17a)Küre:kür G.,olup:olur A.

17b)Pây-ı 'Alî:pây-ı şâh-ı 'Alî K.

19b)Mü'minân u müsülmân u müctebâ:mü'minân-ı müsülmân-ı müctebâ G.

20b)İmâm 'Askerîdür:İmâm Hasan 'AskerîdürK.

21a)Eyleyüben:eyleyüp K.,itdi gelüp A.,kıst u 'adl:
kıstâ 'adl G., b)Reh:rehi K.

22b)Ma'sûma:imâma K.,K.da "bu" fazla.

VII

DER-MEDH-İ ŞAH-I VELÂYET ESTERÂBÂD-SÂKİN FAZL-I YEZDÂN (x)

- 1 'Acab bi-miğl ü hem-tâdur civân-ı Esterâbâdî
Hayât-ı cân virür her dem zebân-ı Esterâbâdî
- 2 Kitâb-ı enbiyâda remz olan dîn müşkilâtın hep
'İyân itdi kamu bir bir beyân-ı Esterâbâdî
- 3 Kelâm-ı Câvidânîdür zemîn ü âsumân içre
Mü'ebbedür fenâ bulmaz nişân-ı Esterâbâdî
- 4 Şu'â-ı feyz ü fazlından doludur maşrık u mağrib
Hakikat âfitâbıdur fülân-ı Esterâbâdî
- 5 Eger var ise ikrârıñ zuhûr-ı haşr-ı ecsâda
Zamân-ı rûz-ı sâ'atdür zamân-ı Esterâbâdî
- 6 Melâ'ik yüz koyup hâk-i şerîfine olur sâcid
Maţâf-ı ehl-i vahdetdür mekân-ı Esterâbâdî
- 7 Bu güftâr-ı beşârâtı işit 'Arşiden ey tâlib
Ricâlu'llâhdur şimdi kesân-ı Esterâbâdî

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

VII. K.62b, G.61a, A.74b.

(x) Der-Medh-i Esterâbâd A.,K.da başlık yok.

1b) Cân virür her dem:Câvidânîdür K.

2a) Müşkilâtın:müşkilâtuñ K.

3b) Mü'ebbedür:mü'eyyeddür G.

VIII

- 1 Fażl-1 Haḳdur بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ -i
Fażl-1 Haḳdur k̄ari-i sırr-1 ف الف ü لام u م م
- 2 Fażl-1 Haḳdur muḫyi-i emvāt-1 ḫalḳ-1 k̄a'ināt
Fażl-1 Haḳdur şūr-1 İsrâfîl (ü) enfâs-1 nesîm
- 3 Fażl-1 Haḳdur علم الاسماء كلها den murâd
Fażl-1 Haḳdur Âdem-i mescûd-1 ma'hûd-1 ḳadîm
- 4 Fażl-1 Haḳdur sırr-1 الرحمن على العرش استوى
Fażl-1 Haḳdur hâdî-i râh-1 şırâṭü'l-müstakîm
- 5 Fażl-1 Haḳdur kâşif-i te'vîl-i 'ilm-i من لدن
Fażl-1 Haḳdur vâḳıf-1 esrâr-1 Ḳur'an-1 'Azîm
- 6 Fażl-1 Haḳdur dâ'î-i يدعوا الى دار السلام
Fażl-1 Haḳdur فاتح ابواب جنات النعيم
- 7 Fażl-1 Haḳdur ḳâdir ü ḫayy ü ḳadîm ü lâ-yenâm
Fażl-1 Haḳdur mâlik-i mülk-i Hudâvend ü Kerîm
- 8 Fażl-1 Haḳdur ḫâfız-1 erbâb-1 taḫḳîḳ ü necât
Fażl-1 Haḳdur dâfi'-i vesvâs-1 شيطان الرجيم
- 9 Fażl-1 Haḳdur sî vü dũ esmâ-i baḫr-1 bî-girân
Fażl-1 Haḳdur cümle şeyde ḫayy ü ḳayyüm u ḳadîm
- 10 Fażl-1 Haḳdur reh-nümâ-yı şer'-i Ḥayrû'l-Mürselîn
Fażl-1 Haḳdur nûr-1 pâk-i revnâḳ-1 ḳalb-i selîm
- 11 Fażl-1 Haḳdur evvel ü âhirde علام الغيوب
Fażl-1 Haḳdur 'Arşiyâ واللّه ذو الفضل العظيم
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

VIII.K.44a, G.44b, A.54a.

- 1a) Süre:I, Ayet:1
3a) Külliden:küllinden K., Süre:II, Āyet:31.
4a) Süre:XX, Ayet:5.
5a) Süre:XXVII, Ayet:6.
6a) Süre:Y, Ayet:25.
6b) Süre:IXVIII, Ayet:34.
7b) Hudâvend ü Kerîm:Hudâvend-i Kerîm A.
8b) Süre:III, Ayet:36.
11a) Süre:IX, Ayet:78.
11b) Süre:LVII, Ayet:21.

IX

(x) در مدح مدینه ارکری قصری

- 1 فرح بخشای مردانست هدای ارکری قصری
جلای چشم رندانست فزای ارکری قصری
- 2 اگر سیاح عالم ابد از بهر تماشای
بگیرد سالها اورا صفای ارکری قصری
- 3 برای اعتدال جسم و جان چندانکه کرد یدم
ند یدم هیچ چا آب و هوای ارکری قصری
- 4 بصد شیرین زبانی میکند درویش مفتونی
غریب دلنوازند اشنای ارکری قصری
- 5 برای خاندانش ترك سرکردان روا دارند
محب صادق آل عبای ارکری قصری
- 6 مگر سیمرخ عنقا اید انجا بهر صیادی
شکاری هرکس نبود همای ارکری قصری
- 7 بدانند عرشیا انجا همیشه قدر عرفانه
بکردم مختصر انشا برای ارکری قصری

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

IX. K.67a, G.65a, A.79b
(x) K.ve G.da yok.
6) G.da yok.

KAŞİDE-İ NEVRŪZ-I FİRŪZ (x)

- 1 İdüp burc-ı hamelden gün gibi 'arż-ı likā nev-rŭz
Zalām-ı berd nā-bŭd itdi gösterdi ziyā nev-rŭz
- 2 Memāt-ı kevni ihyā kıldı enfās-ı nesīminden
İrŭp 'İsā-şıfat āşār birle cān-fezā nev-rŭz
- 3 'Arŭs-ı dehr pejmürde kalmışdı bürŭdetden
Eger germiyyet izhār itmeyeydi şüretā nev-rŭz
- 4 Açılmazdı gözi h^vāb-ı 'ademden hayli ezhāruñ
Haberci şalmasa peyk-i şabāyı cā-be-cā nev-rŭz
- 5 Sipihir ŭzre nŭmāyān itdi zerrīn mŭhre'i tā kim
Silŭp pāsın vire āyīne-i tab'a cilā nev-rŭz
- 6 Zŭmŭrrŭd haymeler kŭrdı ki her-sŭ şahn-ı gülzāra
İde ta rinde bezm-i cam-ı sahbaya sala nev-rŭz
- 7 Döşetdi ferş-i hodra ile ferrāş ol şabā bāğı
Gelŭr 'ayş itmege bezm-i şafāya gālibā nev-rŭz
- 8 Meşām-ı 'ālemi kıldı mu'aşşar bŭy-ı luţfından
Semā kaşrında yakdı micmer-i mihr-i vefā nev-rŭz
- 9 Bu faşl-ı mu'tedilde hayf ola erbāb-ı hoş-şab'a
Koya elden mey-i nābı huşŭşā kim ola nev-rŭz
- 10 Halās eyler bu dehr-i pŭr-melālŭñ izţırābından
Neşāt-engiz olur ehl-i şafāya dā'imā nev-rŭz
- 11 Şitā pā-best idüp koymışdı ey 'Arşī bi-ḥamdi'llāh
Beni āzāde kıldı pŭr-meşakḥatden rehā nev-rŭz
Mefā'īlŭn Mefā'īlŭn Mefā'īlŭn Mefā'īlŭn

----- (.---/ .---/ .---/ .---) -----

X. K.30b, G.30b, A.38b.

(x):K.ve G.da başlık yok.

1a) 'Arż:'arża G.

3a) Dehr:dehri G., V.B.

4a) Açılmazdı:açamazdı K., hayli ezhāruñ:hayli ez-he-
lāk G., ḥabl-i izhāruñ K. /b)Şalmasa:şalması K.

7a) Ferrāş ol: ferş K., ferrāş A.

G A Z E L L E R

DİVÂN-I 'ARŞİ BABA KADDESE SİRRAHU'L-A'LÂ(x)

(xx)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

1

- 1 با ile Kur'âna itdüm ibtidâ
یا u قاف i kıldum harf-i vâhidde edâ
- 2 عین u عین da ط u کاف 'ıyân
buldum ez-dem-i Fażl-ı Hudâ
- 3 Gayr tekrârını ط u کاف dan itdüm munfaşıl
یا vü رال ol dem idüp üç altı biñ kerre nidâ
- 4 واو ü جم da idrâk eyledüm
یا vü زی ol dem baña emr oldı خروا سجدا
- 5 ح u کاف ü جم ی geh زی vü ی geh ü جم
Muħkemât olmağa ta harf-i müşâbihden cüdâ
- 6 زی vü ی oldı delîl-i 'âlem-i mülk-i şühüd
oldı beyân-ı Ka'be-i vaşl-ı Hudâ
- 7 Mażhar-ı سین -i kelâm-ı Fażl-ı Haḫkam 'Arşiyâ
Nuḫk-ı pākümden irür câna şafâ rûha gıdâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

1. K.1b, G.1b, A.6b.
(x) Hâzâ Divân-ı 'Arşî Efendi Raḫmetu'llahi 'Aleyh
Raḫmeten Vâsi'aten Bismi'llâhi'r-raḫmâni'r-ra-
hîm ve Bihi Neste'inü A., K.da başlık yoktur.
(xx)G.da yoktur. Süre:I,Âyet:1.
4b)Süre:XIX,Âyet:58.
6a)Âlem:âlemi K.
7a)Mażhar-ı سین :mażharisin K,G.
7b)Rûha:cisme A.
2b)"Kaḫâ'at tükenmez bir hazinedir.",el-Aclûni,Keşfül-
Hafa c.II,s.102.

- 1 Çün oldı Ādem-i Fażl-ı mübin ez-mā ü t̄in peydā
Okundı levh-i vechinden tamāmet علم ال اسماء
- 2 Yüzinde şūret-i Rahmānı çün kim görmedi zahir
Sücūda gelmedi şeytān yedi kez gel didi Mevlā
- 3 Didi ben āteşem a'lā vü Ādem hāk-i süfliden
Kalup bu zann ile āteşde kıldı menzili me'vā
- 4 Okı esmā-i külli Ādem-i hākiden ey t̄alib
Dilersen̄ olmayasın cehl ile şeytān gibi rüsvā
- 5 Tıllismātan bozup kenzini bulmak isteyen kevnün
Makālīd-i zemīn ü āsumāndur Ādem ü Havvā
- 6 Bulardur 'arş-ı Rahmān nuḡk-ı zāt-ı Hāk bu ma'nide
Geçüp kürsī-i dendāna olupdur dem-be-dem güyā
- 7 Gelelden 'ālem-i terkibe zāt-ı kuvvet-i evvel
Gehī şavt u gehī nuḡk ile kıldı 'ālemi ihyā
- 8 Otuz iki kelām-ı Hāk geyelden cāme-i hıḡkat
'Iyān oldı ki Ādemdür emīn-i كزلا يما
- 9 Buyurđı كت كزلا Ādemün şānında çün kim Hāk
Bulındı genc-i esmā vü müsem mā oldı hem ifşā
- 10 Rasūlün hıḡkati endāze olmasa semāvāta
Dimezdi Fażl-ı Hāk لولك şānında anuñ aslā
- 11 Be-āb-ı rüy-ı Ahmed yaradıldı bu tokuz eflāk
Be-'avn-i Fażl-ı Sübhān oldı kā'im merkez-i dünyā

2. K.2a, G.1b, A.6b.
1b) vechinden: vechinde K., Süre: II, Āyet: 31.
2a) Şūret: haḡḡ K.
3b) Kıldı: kaldı G., menzili: menzilün K.
6a) Ma'nide: ma'niden K.
7a) 'Ālem-i terkibe: 'ilm-i terkibe o G.
7b) Şavt: şūret G.
8a) Hāk: Hākı K.
9a) Ādemün: Ādem G.
10a) Semāvāta: semāvātde G.
10b) Levlāk şānında: şānında Levlāk K.
8b) el-Aclūnī, Keşfü'l-Hafa, c. II, s. 102.
9a) el-Aclūnī, Keşfü'l-Hafa, c. II, s. 132.
10b) " " " s. 164.

- 12 'Ubür itdüñse yeddi haṭṭ-ı ümmiden muḥakḳak bil
Sekiz haṭṭ-ı semāvāt üzre bulduñ cennet-i a'lā
- 13 Olupdur Ādem ü Hātem sebīl-i ḥılkate hādī.
Bulardan iste esrār-ı Hākı ey tālib-i Mevlā
- 14 'Anāşır ile sī vü dü olur فی احسن صورت
Sekiz haṭṭ-ı ruḥ-ı zāt kim oldur fātih-i ma'nā
- 15 On altı oldı haṭṭ-ı ümm ü ābā istivāsiyle
Olur otuz iki ḥāl ü maḥal bir sūret-i ābā
- 16 On iki ayda üç yüz altmış oldı kısmet-i eflāk
Olur hem üç yüz altmış üstüh^van fi'l-cümle-i a'zā
- 17 Mübeddel oldı bu arz u semā ma'nide insāna
Yok oldı cümle eşyā kaldı Ādem maḫhar-ı yek-tā
- 18 Otuz iki kelām olmuş egerçi menşe-i keşret
Velākin şayḫa-i vāhid durur ez-kuvvet-i ūlā
- 19 Beyān it 'Arşiyā kevn ü mekānuñ sırrını cümle
Huṭuṭ-ı vech-i Ādemden kim oldur nüşḫa-i kübrā

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

-
- 12b) A'lā:me'vā K.
13b) Esrār:esrārı K.
14b) Zāt:Havvā A.
16b) Fi'l-cümle:cümle A.
17b) Maḫhar:maḫharı K.
18) Ğ.da yok.
18b) Ūlā:evvelā A.

3

- 1 Feth oldu bāb-ı mey-gede rindāna eş-şalā
Zeyn itdi sākī meclis-i yārāna eş-şalā
- 2 Kırđı otağı şahid-i gül şahn-ı bāđda
Fasl-ı gül irdi bülbul-i nālāna eş-şalā
- 3 Uydurđı şavt naşşını bülbul şürāhiye
Kılmağa 'ayş u 'işrete cānāna eş-şalā
- 4 Doldı şüküfe 'askeri hep deşt ü küh-sār
Ser-bāz-ı 'aşk 'āşık-ı mestāna eş-şalā
- 5 Her küşe çıkdı seyre civānān-ı serv-kaç
'Arşī şafā-yı seyr-i civānāna eş-şalā

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
3. K.3a, G.3a, A.8a.
3a) Naşşını: nefesi K.
5b) Seyr: serv K., G.

- 1 Yüzüñ ‘arş-ı ilāhīdür kaşuñ قوسین او ارشی
Dehānuñ kürsi-i a‘zam kelāmuñ Ḥazret-i Mevlā
- 2 Rumūzı ‘arş ile ferşüñ yüzüñden cümle fāş oldı
Zihī ḥāl ü ḥaṭ-ı cānān zihī ḥüsn-i ruḥ-ı zībā
- 3 Lebüñ şol āb-ı ḥayvāndur senüñ Ḥızr-ı ḥaṭuñ içre
Yedi biñ yıllık emvātı demüñden eyledüñ ihyā
- 4 Yedi ḥaṭta ‘ubūr itdüm sekiz cennet ‘ıyān oldı
Çıkup ‘arşa ‘urūc itdüm be-‘avn-i Fażl-ı bi-hem-tā
- 5 Kıyāmuñdan senüñ şāhā kıyāmet kopdı ‘ālemde
Çalındı şūr ḥaşr oldı yayıldı her ṭaraf gavgā
- 6 Okundı āyet-i Kur’ān tamāmet levḥ-ı vechüñden
Göge çıkdı kelāmu’llāh yerden fehm ider dānā
- 7 Olanlar iştılāḥāt-ı Hudāya ‘Arşiyā vākıf
Kılur i‘cāz-ı nuṭk ile beyān-ı علم الاسماء

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

(. - - -/. - - - / . - - -/. - - -)

4. K.3b, G.3a, A.8a.
1a) Sūre:LIII, Āyet:9.
2b) Zihī:daḥi G.
7b) Sūre:II, Āyet:31.

- 1 Gel berü ey t̄alib-i esrār-1 envār-1 Hudā
Añla nefsün t̄a dola gönlüne envār-1 Hudā
- 2 Hıl'at-i esmā-i kü1 gey gel mukarreblerden ol
Ola huddām-1 cinān-1 'izzün ebrār-1 Hudā
- 3 Kaşr-1 vahdet yapmak isterseñ eger 'uqbāda sen
'ilm-i Fazl-1 zü'l-minendür bil ki mi'mār-1 Hudā
- 4 Hılkatün cennātını bil olmak isterseñ eger
Şāhib-i ğilmān u hūr-1 bāğ-1 enhār-1 Hudā
- 5 Fāriğü'l-bāl ol mukallid sözlerin güş eyleme
Cān kulağıyla işit 'Arşiden aḥbār-1 Hudā

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
5. K.3b, G.3b, A.8b.
 - 1a) Berü:beri G.
 - 1b) Nefsün:nefsin K.
 - 3a) Kaşr-1 vahdet:kaşr u cennet K.
 - 4b) Şāhib-i ğilmān u hūr-1 bāğ-1 enhār-1 Hudā:şā-
hib-i ğilmān-1 hūri bāğ-1 enhār-1 Hudā K.

6

- 1 İbtidādur ibtidādur ibtidādur ibtidā
Fazl-ı Hâk terkibe geldi buldı 'âlem intihâ
- 2 İrdi rüz-ı سوق يا الله ey dānā-yı rāz
Geldi ol kavm ile kim 'ahd itmiş idi sâbıkâ
- 3 Şems-i mağrib toğdı yatma h'vâb-ı gafletden uyan
İste Fazl-ı Hâkkı irdi va'de-i rüz-ı cezâ
- 4 'Arş-ı a'zamdan inüp kürsiye Hâk kıldı nüzül
Eyledi 'arz-ı likâ mahlûka keşf oldu gıta
- 5 Emr-i Hâkdan şür-ı İsrâfîl uruldu her taraf
Durdı yerden cây-ı haşre geldi cümle enbiyâ
- 6 Ahmed-i ümmi yemînu'llâhda kıldı karar
Şâfi' oldu ümmet-i vüştâya rüz-ı mâ-cezâ
- 7 Kıldı teblîg-i risâlet Fazl-ı Hâkdan 'âleme
Ahmed ü Mahmûd Ebu'l-Kâsım Muhammed Muştafâ
- 8 Geldi hep mizâna a'mâl-i Benî Âdem tamâm
Oldı yevmü'l-faşlı vahdetden olup şirket cüdâ
- 9 Oldı ihşâ cümle halk-ı evvelîn ü âhirîn
Birbirinden oldu mümtâz etkîyâ vü eşkiyâ
- 10 Defter-i siccîne geçdi eşkiyâ oldu yesâr
Etkîyâ-yı pâk-i dîn itdi yemînu'llâhı câ
- 11 Haţţ-ı ümmiden sekiz bâb-ı behişt oldu güşâd
Fazl-ı Hâkdan etkîyâya فار خلوا oldu nidâ
- 12 İtmeyenler yedi haţţuñ istivâsından 'ubür
Oldılar yedi cehennemde 'azâba mübtelâ

6. K.3b, G.3b, A.8b.

6a) Rüz-ı mâ-cezâ: ol rüz-ı cezâ G.

8a) Mizâna a'mâl: mizân-ı a'mâl G.

10b) İtdi: kıldı K.

11b) Süre: XXXIII, Âyet: 53.

- 13 Olmadılar sâcid Fazl-ı Hudāya rûz-ı 'ıyd
Uydılar şeytân-ı şâma oldılar Hâkdan cüdâ
- 14 Sırr-ı şer'-i enbiyâdan cümle oldu bî-haber
Hem-çü İblîs-i hasîs oldu kamu ehl-i degâ
- 15 Añla bu esrârı gâfletden uyar cân u dili
Hâkim-i devr-i zühâl geldi şakın olma 'amâ
- 16 Enbiyânunñ râzı kalmışdı pes-i perde nihân
Cümle mermüzât-ı vahy idi olan emr-i kazâ
- 17 Geldi şimdi şâhibi kıldı 'ıyân harfâ- be-harf
Oldı esmâdan müsemâyâ delîl ü reh-nümâ
- 18 Haţt-ı vechinden 'ıyân itdi şîrâtü'l-müstakîm
Oldı zâhir sırr-ı الرحمن على العرش استوى
- 19 Bu beyânü'llâhı bilmek ister iseñ mü-be-mü
Câvidân-Nâme'i sa'y ile var bul t̄alibâ
- 20 Bilesin tâ cümle tafşîlen murâdu'llâhı sen
Biz haber-dâr eyledük ancak bu deñlü mücmelâ
- 21 Fazl-ı Hâkdan anlara feth oldu sırr-ı كت كز
Şimdi anlardan ricâlu'llâh fî- arz u semâ
- 22 'Arşiyâ der-gâh-ı ehl-i Fazldur dâru'l-emân
Nâci bunlardur necât bunlardan iste dâ'imâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

- 13a) Hudāya: Hudā A., Rûz-ı 'ıyd: rûz u 'ıyd A.
15b) Hâkim: Hâkimi K.
16b) Mermüzât: mermüzâti K., idi: iden K., emr-i
kazâ: emr ü kazâ K.
18b) Şûre: XX, Âyet: 5
20a) Murâdu'llâhı: murâdu'llâh G.
22b) Bunlardur: anlardur G.
21a) el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafa, c.II, s.132.

7

- 1 Yaturdum künc-i ğamda zār u haste Fażl-ı bî-hem-tā
Hayāt-ı nev yetürdi cānuma kıldı beni ihyā
- 2 Görindi perdesüz vech-i İlāhî dîde-i cāna
Açıldı bāb-ı hikmet oldu zāhir sırr-ı ما اوحى
- 3 Ğıṭā ref° oldu gördüm yedi haṭṭ-ı emredi rüşen
Okudum Süre-i Seb°a'l-Meşānı mest ü bî-pervā
- 4 'Ubūr itdüm sırātü'l-müstakîminden yedi haṭṭuñ
Sekiz ebvāb-ı Firdevs içre buldum Cennetü'l-Me'vā
- 5 Olup dört kerre sekiz mazharı hükm-i 'anāşırla
Sevād-ı vech-i Ādemden okudum علم الاسماء
- 6 Yüzüm ḥāke koyup kıldum edā otuz iki rek°at
Salāt-ı farz-ı Fażl-ı Hakkā oldum sācid-i bābā
- 7 Ṭabî°at 'āleminden kaldurup kırtardı esfelden
Bi-ḥamdi'llah ki Fażl itdi makāmum 'Arşiyā a'lā

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

7. K.4b, G.4a, A.9b.
2b) Süre:LIII, Ayet:10.
5a) Mazharı :mazhar-ı K.
5b) Süre:II, Ayet:31.
6b) Hakkā:Hakkı G.A.
7a) Kırtardı:kırtardum K.

- 1 حمد و ثنا بياركه فضل ذوالعطا
Eyle ki saña feth ola اسما كلها
- 2 Yüz dut cenāb-ı Hāzret-i Fażl-ı Hudāya kim
Hall ola müşkilāt-ı zemīn ü semā saña
- 3 Mescüdidür cemī'-i sūrüş-i semāvīnūñ
Oldur ḥaḳīkī Ādem ü hem mażhar-ı Hudā
- 4 Ta'lim iden melā'ikeye esmā-i külli
Fażl-ı ilāh idi zi-ezel tā-be-intihā
- 5 Maḳkūmidur zemīn ü semā ḥākim ol durur
Otuz iki kelām-ı şerīfi yiter güvā
- 6 Fażl u 'inayetinden eger irmese meded
Kalmışdı ḥalk baḥr-ı cehāletde mübtelā
- 7 Oldur ki Kāf u Nūndan ider kevnī āşīkār
Eyyām-ı sittede yer ü gök buldı intihā
- 8 Bildürdi ğayb zāt-ı hüviyyet beyānını
Geldi şuhūda bāḥın olan 'ālem-i 'amā
- 9 Tilmiz-i 'ilm-i ebced-i Fażl-ı Ḥaḳuz bu gün
Yok bākūmüz iderse şeyāḥın eger ibā

8. K.4b, G.4b, A.9b.
1a) Geh:gāh A.
1b) Sūre:II, Ayet:31.
2a) Hāzret:der-gāh K.G.
2b) Hall:hall K.
3a) Cemī:cümle G.
3b) Ḥaḳīkī Ādem ü hem:ḥaḳīkī vü hem K,G.
4a) Melā'ikeye:melā'ike K.A.
5a) Ol durur:oldur G.
5b) Yiter:be-sırr G.
6a) Fażl u 'ināyet:Fażl-ı 'ināyet K.,G.
6b) G.da "baḥr" eksik.
7a) Kevni:kevn K.
7b) Yer ü gök:yer gök K.
9b) Bākūmüz:pākūmüz K., şeyāḥın eger ibā:eger şeyāḥın ammā G.

- 10 Fażl-ı Hıķuñ zuhūrı durur rūz-ı rüsteħız
Hıāb-ı ‘ademden aē gözüñ ey t̄alib-ı likā
- 11 Mağribden itdi ğunki ħakīķi güneş t̄ulū‘
Nūr-ı ‘adālet ile cihān oldı pūr-zıyā
- 12 Deccāl-ı şirk ü şekki kamu kıldı münhezim
Geldi vücūda Mehdi-i hādı açup livā
- 13 Esrār-ı zātı cümle ‘ıyān itdi mū-be-mū
Okundi ħaṭṭ-ı vech-i peder ref‘ olup ğıṭā
- 14 Kıldı nüzūl zāt-ı Hudā ħalb-ı ‘ārife
Geldi beyāna oldı ‘ıyān sırr-ı ıb vü ı
- 15 Hoş gör dem-i ħayātı şakın eyleme telef
Zırā ki bir de girmez ele eyleme hebā
- 16 ‘Arşı cenāb-ı Fażl-ı Hudādan recā idin
Her ne murāduñ olsa aña eyle ilticā

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
- 12a) Şirk ü şekki:şirk-i şekki K.,A.,Münhezim:
münhedim K.,A.
15b) De:daħi G.
16b) Murāduñ:muradın G.

9

- 1 Fażl-ı Eḫade veliyy-i vālā
Kimdür dir iseñ 'Aliyy-i A'lā
- 2 Keşşâf-ı rumûz-ı Fażl-ı Bārī
Fettâḫ-ı tılısm-ı kenz-i ahfâ
- 3 Ser-çeşme-i t̄alibân-ı te'vîl
Ser-ḫalka-i 'âşıkân-ı şeydâ
- 4 Bînâ be-cemâl-i zât-ı zü'l-cüd
Dânâ be-kemâl-i zât-ı Mevlâ
- 5 Ser-dâr-ı cüyüş-ı ehl-i tevḫid
Hâdî-i tarîk-ı mülk-i ma'nâ
- 6 Arz üzre odur ḫalîfetu'llâh
Çarḫ üzre odur meh-i mücellâ
- 7 Feyzinden anuñ bu 'Arşî dâ'im
Aḫbâba ider beyân-ı esmâ

Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün

(- - ./ . - . - / . - -)

-
9. K.5a, G.5a, A.10a.
1a) Eḫade:ehad K., veliyy-i vālā:veliyy ü vālā K.
1b) Kimdür:kim durur K., 'Aliyy-i A'lā:'Aliyyü'l-
A'lā K.
4a) Be-cemâl:cemâl G.
6b) Meh:mehî K.,mir G.
7b) Beyân-ı esmâ:beyân u esmâ K.

10

- 1 Her ne Hakkdan gelür belâ vü kazâ
Şâbirüz virmişüz kazâyâ rızâ
- 2 İtmezüz kimseye şikâyet-i fakr
Kâni'üz her ne Hakk virürse ğidâ
- 3 Beklerüz küşe-i tevekküli biz
Kılmazuz ilticâ be-ğayr-i Hudâ
- 4 Fâkka-i fakr ile sükün iderüz
Bilmeye hâlümüz nedür süfehâ
- 5 Ehl-i dünyâ diyen cünüblere biz
İtmedük itmezüz recâ aşlâ
- 6 Almışuz cümleden tesellâmuz
Feyz-i Fazl-ı Hudâ yetürdi ğıñâ
- 7 'Arşiyâ dildeki huzurumuza
Virmezüz كُن olursa bahâ

Fe'ilâtün Me fâ'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

10. K.5a, G.5a, A.10b.
6a) Tesellâmuz:tesellîmüz G.
7a) Süre:XXXVI,Âyet:82.

GAZEL-İ Bİ-NOKTA(x)

- 1 Āh eger derd-i dile şalmasa dil-dār devā
Dūd-ı āh-ı dil olur gökde sihām-ı sevḏā
- 2 Her kim olur saña dil-dāde esirge rūḥum
Aña raḥmūñ eger olmasa olur ol rüsvā
- 3 Kār-ger olmadadır saña revā gel görme
Doludur āh-ı seher-gāh ile kūh u şahrā
- 4 Añlasa derd-i dilüm görse ki derd-ālūdum
Dile şarılsa devā olsa o verd-i ḥamrā
- 5 Gelse dil-dār-ı dile dolsa ‘aṭā ve'l-ḥāşıl
Şalsa mülk-i dil-i ‘Arşide o meh-rū me’vā

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(. . - -/. . - -/ . . - -/. . -

11. K.5b, G.5a, A.10a.
(x) K.da başlık yok.
1b) Dūd:derd G.
3b) Āh-ı seher-gāh:āh u seher-gāh K.,kūh u şahrā:
kūh şahrā K.
4a) Derd-i dilüm:derd ü dilüm K.
4b) Verd-i ḥamrā:derd-i ḥamrā G.
5b) Dil-i ‘Arşî:dil ü ‘Arşî K.

- 1 Dil-i divâne küyuñdan habibüm dürdur ammâ
Senüñ 'aşkuñla rüsvâ olduğı meşhürdur ammâ
- 2 Harâb itdi yıķup bünyâd-ı 'ömri leşker-i ğamzüñ
Göñül şehrinde 'aşkuñ hânesi ma'mürdur ammâ
- 3 Gezersem bî-ser ü pâ nokta-i hâki 'aceb kıлма
Ne yaña nâzır olsam şüretüñ manzürdur ammâ
- 4 Büküldi kâmetüm bâr-ı firâķuñla dü-tâ oldı
Ğamuñdan hâtır-ı nâ-şādumuz mesrürdur ammâ
- 5 Ne ğam târ-ı şeb-i zülfünde kalsa cân-ı meyyâlüm
Derünü top tolu mâh-ı ruħuñla nürdur ammâ
- 6 Diler üftâdeler 'arz ideler hâl-i dil-i zârı
Müjeñ cellâdı rahm itmez katı maĝrürdur ammâ
- 7 Harâbât-ı fenâda mest ü bî-pervâ gezer gerçi
Senüñ emrüñle 'Arşî çâkerüñ me'mürdur ammâ

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
12. K.5b, G.5., A.11a.
 1a) Dil-i divâne:dil ü divâne K.; küyuñdan:kü-
yuñda G.,küyında K.
 1b) Rüsvâ olduğı:rüsvâyıluğı G.,rüsvâ olduğı K.
 2a) İttdi yıķup bünyâd-ı 'ömri:ittdi dil ü Ya'kübi
bî-dâd K.
 3b) Olsam:isem G.
 4a) Bâr:bâd G.
 5a) Târ:tâ-rüz G.; zülfünde:zülfinde K.
 7a) Mest ü bî-pervâ gezer:mest-i bî-pervâlaruz A,G.

- 1 Her kaçan 'arz-ı cemāl itse dilā cānān saña
Vaşla māni'dür eger terk eylemezseñ cān saña
- 2 Bağlanup zülf-i girih-girinde kalduñ ey göñül
Eyleme divānelik yitmez mi bu ihsān saña
- 3 Südde-i devlet-me'āb-ı yāri bekle rüz u şeb
Gör ne şüret gösterür āyine-i devrān saña
- 4 Püte-i cismümde 'aşkuñ cevheri cān naqdini
Şems-i hālis kıldı gel kāfī degül mi ān saña
- 5 Sen ki bir ān içre biñ eşkālī eylersin 'ıyān
Oldı müşkil ey perī-peyker dimek insān saña
- 6 Çekme hançer 'āşıkūñ katline incitme elūñ
Besdür ey kattāl-i 'ālem gamze-i bürrān saña
- 7 'Arşī-i şeydā ser-i kūyuñda yitmez mi 'aceb
Ey gül-i bāğ-ı leṭāfet bülbül-i nālān saña

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

13. K.5b, G.5b, A.11a.
2a) Kalduñ:қaldın G.
5a) Eşkālī:eşkāl K.,A.
5b) Perī-peyker dimek:peri dimek 'aceb G.
7a) Ser:seri K.
7b) Gül-i bāğ-ı leṭāfet:güli bāğı leṭāfet K.,
Bülbül-i:bülbüli K.

- 1 'Aql-ı tebāh bir yaña 'ömr-i günāh bir yaña
Yār ile mā-cerā-yı dil olmadı vāh bir yaña
- 2 Durma çekerler ortadan gönlümü kayd ü bend ile
Çeşm-i siyāh bir yaña zülf-i siyāh bir yaña
- 3 Cān-ı tenūr-ı sīnede nār-ı ruhuñ harāreti
Döndürüben kebāb ider bir yaña gāh bir yaña
- 4 Āh ne çāre eyleyüm 'aqlumı tār-mār ider
Ġamze-i tīz bir yaña hıyre-nigāh bir yaña
- 5 Yakdı ve yıkdı sīnemi hāke berāber eyledi
Āb-ı sirişk bir yaña āteş-i āh bir yaña
- 6 Bedr-i ruhuñ şafāsına vālih olup da düşdiler
Şa'şā'a mihr bir yaña meş'al-i māh bir yaña
- 7 Şöyle harāb-ı mest-i 'aşk eyledi 'Arşī'i bu gün
Zülf-i siyāh bir yaña düşdi külāh bir yaña

Müfte'ılün Mefā'ilün Müfte'ılün Mefā'ilün
(- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)

14. K.6a, G.6a, A.11a.
2a) Kayd ü bend: kayd bend K.
3a) Cān-ı tenūr: cānı tenüre G.
4a) Eyleyüm: eyleyeyüm K.
5a) Sinemi: cismümi G.

- 1 Vālih oldı haṭṭuña Reyhān Ağa
Viridi dil gül ḥaddüñe Ḥandān Ağa
- 2 Seyr idelden ğamze-i kattālūñi
Ölmege cānlar virür Ḳurbān Ağa
- 3 Dürr-i yek dendānına oldı esīr
Bende oldı la'lüñe Mercān Ağa
- 4 Pāsbān oldı işigüñ yaştanup
Her gice tā şubha dek Keyvān Ağa
- 5 Bī-sütūnda ruḥlaruñ şevkine dün
Dāğ yaqtı sineye Nu'mān Ağa
- 6 Görmege Ṭübā kaduñ ey ḥūr-i 'iyn
Cennet-i küyuñ gezer Rızvān Ağa
- 7 Pāk idüp dilden ğamı kılduñ tırāş
Baş açup 'Arşī gibi Selmān Ağa

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - - / - . - - / - . -)

-
15. K.6a, G.6a, A.11b.
1b) Gül ḥaddüñe:ḥaddüñe G.,ḥaddine K.
3a) Yek:tek K.
5b) Sineye Nu'mān:sine-i Nu'mān G.,dāğ:dāğı K.
7a) Kılduñ:kıldı K.,A

- 1 دلم با عشق تو مسرور بادا
دروم از رخت پرنور بادا
- 2 خراب آباد ه ملک وجوم
زدست لطف تو معمور بادا
- 3 شوم ز روی برقع پرافکن
جمالت دائما منظور بادا
- 4 تجلی گاه رخسار تو باشد
وجود ما مثال طور بادا
- 5 عیان کن از رخت انست نارا
مرا زلفت سبب رنجور بادا
- 6 سزا کن سوز عشقت جان مارا
ز طبعم نا سزاها دور بادا
- 7 بکردان عرشی خود را جنان مست
میان عاشقان مشهور بادا

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Fe'ūlūn
(. - - -/. - - -/. - -)

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-BĀ^(x)

- 1 İbtidā-yı hılkat-i Âdemden oldu feth-i bāb
Sırr-ı haşr-ı enbiyā hem va'de-i yevmü'l-hisāb
- 2 Şüret-i fazliyye-i zāt olmağaydı aşikār
Bunca yıllar dönmeden arz-ı sipihre âfitāb
- 3 Şüret-i Âdem ezel olmazdı mescüd-ı melek
Tıynet-i Fazl-ı Hudā ger olmasaydı hāk ü āb
- 4 Fazl u luṭfından gelüp terkibe ḳassām-ı ezel
Kıldı ihsā cümle a'māli şavāb u ger 'ikāb
- 5 Kılmayaydı Fazl-ı Hāk gün gibi maḡribden tūlū'
Zulmet-i cehl içre ḳalmışdı ḳamu şeyh ile şāb
- 6 Kimse bulmazdı likā-yı zāt-ı bī-çündan nişān
Fazl-ı Yezdān şalmasaydı vech-i pākinden niḳāb
- 7 Fazl-ı Feyyāza yüzüñ dut 'Arşī-i şeydā gibi
Tālibā olmak dilerseñ kām-rān u kām-yab

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
17. K.6b, G.6a, A.11b.
(x) A.ve G.da başlık yok.
1a) Hılkat:hılkatı G.
2b) Sipihre:sipihrine K.,sipihrine ḳıbāb A.
3b) Olmasaydı:olmayaydı K.
4a) Fazl u luṭf:fazl-ı luṭf K.,G.
5b) Zulmet-i cehl:zulmet ü cehl G.,şeyh ile şāb:
şeyh ü şāb A.

- 1 Olalı şäkird-i mekteb-hâne-i esmâ-i eb
Râsihân-ı 'ilm-i te'vîlüz be-'avn-i Fażl-ı Rab
- 2 Bulmuşuz esnâ-i küllîden müsemmäya sebîl
Okuyalı Cävidân-ı Fażl-ı Hağdan bā-edeb
- 3 Sî vü dü oldı şifât-ı zât-ı Fażl-ı lâ-yenâm
Bilmege zât-ı Hudâyı bu şifât oldı sebab
- 4 'ilm-i Fażl ilen gelür terkibe ey ehl-i şafâ
Şol ki erbâb-ı taşavvufdur vücûd-ı mükteseb
- 5 Cennet-i hürî-likâ vü kevşer ü mâ-i mu'în
Vech-i Âdemden kinâyetdür eger kılsañ taleb
- 6 Okı te'vîl-i kelâmu'llâhı vech-i yârde
Hâme-i kudretle yazmışdur anı dest-i Çalab
- 7 Zâhir oldı âfitâb-ı zât Fażl-ı gaybdan
Görmedi münkir 'amâ kaldı ebeddür târ(u)teb
- 8 Çün behişt-i Cävidân fażlından oldı âşikâr
Nüş idüp cām-ı şafâ hem eyleñüz 'ayş u şarab
- 9 'Arşiyâ bî-'ilme Fażl-ı Hağ müyesser olmaya
Zâhide 'irfân-ı zâtu'llâh okursa biñ kitâb

Fâ'ilâtün Fâ'i lâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

- 1 8. K.6b, G.6b, A.12a.
2b)Cävidân:Cävidânı K.
4b)Taşavvufdur:taşavvuf dir G.,A.,vücûd-ı mükteseb:
vücûdı müketteb K.
5a)Cennet-i hürî-likâ vü kevşer-i mâ-i mu'în:cennet
ü hür u likâ vü kevşer ü mâ u mu'în G.
6a)Yârde:yazuda G.
7b)Ebeddür:iderdür K.,'amâ:'ıyân A.
8a)Eyleñüz:idiñüz K.,'ayş u şarab:'ayş şarab K.
9a)'ilme:'ilm G.,A.
9b) Okursa:okursañ K.

- 1 Ey t̄alib olmayınca şākird-i mekteb-i eb
Esmā-i kül bilinmez irmez hidāyet-i Rab
- 2 Ger nā-halef degülseñ ābā rumūzın añla
Şeytān-ı şāma uyma ol sācid-i muḡarreb
- 3 Olmaz likā müyesser ehl-i taḡayyülāta
Āb-ı zülāl-mānend olmasa şāf-meşreb
- 4 Der-bend-i dām-ı cehle eyler seni giriftār
Ol i'tikād-ı fāsıd ol i'tibār-ı mezheb
- 5 Esrār-ı من عرف den zāt-ı kadīme yol bul
Tā 'ālem-i bekāda olmayasın mu'azzeb
- 6 Olma selāma kāni' tā içmeyince bāde
Sī vü dū yār-i bā-ruḡ sī vü dū yār-i bā-leb
- 7 Te'vīl-i Fażl-ı Ḥaḡḡı kesb itmek ister iseñ
'Arşī gibi dem-ā-dem ol sālīkān-ı mekteb

Müstef'ilün Fe'ülün Müstef'ilün Fe'ülün

(- - . -/. - -/- - . -/. - -)

19. K.7a, G.6b, A.12a.

2a) Ger:gel G.

2b) Şāma:şūma A.

3b) Şāf:şāfi K.

6b) Yār:bād G

5a) "Nefsini bilen Rabbini bilir.", el-Aclūf, Keş-fü'l-Hafa, c.II, s.262.

- 1 Tālib-i sırr-ı zāt iseñ eyleme zāhidā hicāb
Mekteb-i fakra baş kadem eyle ma'ārif iktisāb
- 2 Fi'l-i Hudādur eyleyen cūş u hurūş cümlede
Ehl-i haqāyık eylemez fi'l-i Hudādan ictināb
- 3 'ilmini Ādemūñ oқи kuvvet-i ebden al haber
Tā bilesin ki neydügin sırr-ı me'ād ü hem me'āb
- 4 Kāmet-i i'tidāl-i yār olmasa vāsıta eger
Eylemez idi imtizāc āteş ü bād u hāk ü āb
- 5 Kādī-i haşr 'arşdan eyledi kürsiye nüzül
Kurdı sü'āl haymesin vādī-i tende şad-ı tınāb
- 6 Rūz-ı cezāda kalısar 'aciz ü zār u muştarib
Kim ki beyān-ı Fazl ile kılmadı nefsinin hisāb
- 7 'Arşī sü'āl idenlere uş bu cevābdur eşah
Geldi mü'evvel-i kelām oldu mübeyyin-i kitāb

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün

(- . . -/. - . -/- . . -/. - . -)

20.

K.7a, G.7a, A.12b.

1a) Tālib: tālibā K., sırr: sırrı K.

4b) Āteş ü bād u hāk ü āb: āteş bād hāk ü āb G

5a) Haşr: haşr u G.

7a) Uş bu: iş bu G., K., cevābdur: cevāb K.

- 1 Zālām-ı kevni giderdi meh-i cemāl-i Ḥabīb
Nizām-ı 'āleme virdi şeref kemāl-i Ḥabīb
- 2 Behişt-i bāğ-ı berin itdi ferş-i ğarrāyı
Cihāna sāye şalaldan 'izār-ı āl-i Ḥabīb
- 3 Beyān-ı şüret-i Raḥmāna şad berāhinle
Kitāb-ı nāṭık-ı Ḥakdur o ḥatt u ḥāl-i Ḥabīb
- 4 Nüzül-i āyet-i Ḥak bā'is-i nübüvvedür
Kelām-ı zāt iledür dā'im ittisāl-i Ḥabīb
- 5 İlāhī 'Arşī'ı kapuñdan eyleme nevmid
Be-'aşk-ı seydid-i kevneyn be-'aşk-ı āl-i Ḥabīb

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

(. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

-
21. K.7a, G.7a, A.12b.
1a) Kevni:kevn K.
2a) Ğarrāyı:'anberānı K., ğuberā'ı A.
2b) 'İzār:ğarrā G., karār A.
3b) Ḥatt u ḥal:ḥatt-ı āl G.
4) K.da yok.
5a) Nevmid:nā-ümid K.
5b) 'Aşk:nür A.

- 1 Ehl-i derde kalmadı bir âşinâ n'oldı 'aceb
Kimse kılmaz itdügi 'ahde vefâ n'oldı 'aceb
- 2 Oldı halkuñ ekşeri meftûn-ı dünyâ-yı denî
Yok mı bir âzâde-i kayd-ı hevâ n'oldı 'aceb
- 3 Kimsenüñ bezminde kalmadı neşât-engîz rûh
Mest-i gaflet oldı hep câm-ı şafâ n'oldı 'aceb
- 4 Kimse virmez tâlibe eşrâṭ-ı sâ'atden haber
'Âlem-i esrâr-ı 'ilm-i Muştafâ n'oldı 'aceb
- 5 Gün gibi doğmaz mı mağribden daḥi dâñâ-yı râz
Yohsa kimse eylemez mi ilticâ n'oldı 'aceb
- 6 Zâhir olmaz mı daḥi gökden husûf u yâ küsûf
Oldı mı yohsa ki olmaz mı ayâ n'oldı 'aceb
- 7 Sedd-i şer'-i Muştafâyı bozdı Ye'cüc-i fiten
Kâtil-i Ye'cüc seyf-i Kibriyâ n'oldı 'aceb
- 8 Uydılar Deccâl-i şeytân-ı la'îne cümle halk
Gelmez oldı Mehdî-i sâhib-livâ n'oldı 'aceb
- 9 Dâbbe olmaz mı daḥi arz-ı haremnden âşikâr
Kimse şormaz hâtemi kande 'aşâ n'oldı 'aceb
- 10 Kâfiri fark eylemez mi daḥi mü'minlerden uş
Fehm olunmaz oldı rûz-ı mâ-cezâ n'oldı 'aceb

22.

K.7b, G.7b, A.13a.

1b) 'Ahde vefâ:'ahd ü vefâ A.

2b) Kayd-ı hevâ:kayd u hevâ G.

4b) Esrâr:esrârı K.

5a) Doğmaz mı:doğmazdı G.

7a) Şer'-i Muştafâyı:şer'i Muştafâ'i K.

9) G.da yok.

- 11 ذاك الفضل العظيم i eylemez mi kimse derk
 Kanı te'vil-i kelâm-ı قل كفى n'oldı 'aceb
- 12 Etkiyāya irş ile yetmez mi Ādemden bu arz
 Yoḥsa dīv eyler mi ḥükmi dā'imā n'oldı 'aceb
- 13 Kaldı 'iṣyān içre hep 'ālem marīz-i cehl olup
 Yok ḥākim-i ḥāzık ortada devā n'oldı 'aceb
- 14 Va'de-i ümmī dükendi lık kılmazlar taleb
 Yoḥsa emr-i Ḥakka itdiler 'ibā n'oldı 'aceb
- 15 Rüz-ı āhir oldı añılmaz Elestün hikmeti
 Rüz-ı evvel söylenen قالوا بلى n'oldı 'aceb
- 16 Kaldılar 'aṭıl murādu'llāhı terk itdi ümem
 İstılāhāt-ı kelām-ı enbiyā n'oldı 'aceb
- 17 Müşkilāt-ı dīn-i Ahmed kaldı mübhem 'Arşiyā
 Kimse yād itmez ki müşkil-güşā n'oldı 'aceb

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
- 11b) Süre:XXIX,Āyet:52.
 14a) Lık:ney ki G.
 14b) Emr:emri K.
 15a) Añıl maz : añlatmaz G.,A.
 15b) Süre:VII,Āyet:172.

- 1 Tā ki gitdi ey kamer yüzli cemālūñden nikāb
Zāhir oldı 'ālem-i alāda nūr-ı āfitāb
- 2 Haṭlarıñdan oldı fāş esrār-ı Kur'ān harf harf
Muşhaf-ı hüsñünde açıldı ma'ānı bāb bāb
- 3 Ruḥlarıñdur āyet-i نور السموات zemīn
Zülf ü kaşuñdur beyān-ı şüre-i Ümmü l-Kitāb
- 4 Görđi bī-perde cemālūñ didi erbāb-ı nażar
Şāhid-i Haḫdur bu yüz والله اعلم بالصواب
- 5 'Arşiyā naḫş itdi بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
Muşhaf-ı hüsñinde yārūñ hālīḫ-ı rüz-ı hisāb

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

23. K.8a, G.8a, A.14a.

2a) Harf harf: harf-be-harf K.,G.

3a) Ruḥlarıñdur: ruḥlarıñdan K.,G.; Süre:XXIV, Āyet:35.

5a) Süre:I, Āyet:1.

- 1 Āyā ola mı baña leb-ā-leb
Ol sīm-zenah turunc-gabgab
- 2 Seyl-āb-ı sirışküm oldı cārī
Payine o serv-kametün hep
- 3 Bir gün baña mihrin itmedi ‘arz
Ol cebhesi mäh-ı çār-deh-i şeb
- 4 Ben dur olam ey melek revā mı
Yanuñda ola rakīb-i ‘akreb
- 5 Fazluñdan umar vişāl-i cānān
Bu ‘Arşī-i bī-ķarār yā Rab

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Fe‘ūlün

(- - ./ . - - - / . - -)

24. K.8b, G.8a, A.14a.

2b) O:ol K.

3a) İtmedi:eylemedi K.,eyledi G.

3b) Mäh-ı:mäh u K.

5b) Ķarār:ķarārı K.,G.

- 1 Gözüme düş olalı kâmet-i dil-cüy-ı habîb
Şu gibi oldı revân cân u gönül süy-ı habîb
- 2 Bir kayak bakış ile 'aklumu yağma kıldı
O kaşı fitneci ol gamzesi câdu-yı habîb
- 3 Giryeden çeşmüm ağarsa yemezem gam zirâ
Tütüyâdur gözüme hâk-i der-i küy-ı habîb
- 4 Tîr-i müjgân ile biñ yare urur levh-i dile
Kurıla hışm ile yay gibi ger ebrü-yı habîb
- 5 'Arşiyâ 'aşka uyup 'aklı ferâgat kıldum
Boynuma takıldı kâkül-i hoş-büy-ı habîb

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

-
25. K.8b, G.8b, A.14a.
2a) Kayak:kaya K.,A.
3a) Zirâ:aslâ K.
4a) Levh:çeşm G.
4b) Kurıla:kurula G.; yay:ya G.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'T-TĀ (x)

- 1 Bilmek isterseñ nedür ma'nā-yı sırr-ı muḥkemāt
Kendü vechüñ muşhafından eyle hall-i müşkilāt
- 2 Kirpigüñ kaşuñla zülfüñ yedi āyetdür tamām
Yerleri daḥi yedi on dört olur bā-ḥükm-i zāt
- 3 نزلة اخرى da yedi ḥaṭṭ-ı Ḥaḳ eyler zuhūr
İdeyüm bir bir beyān ger eylerseñ derk-i nikāt
- 4 İki 'ārız iki bīnī iki leb bir 'anfeka
Yedi ḥaṭṭ-ı bu'l-beşerdür misl-i ḥaṭṭ-ı ümmehāt
- 5 Ümm ü ābā ḥaṭṭıdur bunlar adı Seb'a'l-Meşān
Okı bu ḥaṭṭı ger isterseñ cehāletden necāt
- 6 Cümle şey vechüñde iḥsā oldı ey şey-i 'aceb
Levh-i Maḥfuz-ı İlāhısın gözüñ aç olma māt
- 7 Pādişāh-ı baḥr u ber olmağa insān şüretin
'Arşiyā halk itdi Ḥallāḳ-ı cemī-i kā'ināt

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
26. K.8b, G.8b, A.14b.
 (x) Harfū't-Tā G.; A.da başlık yok.
 1b) Vechüñ:vech K.
 3a) Süre:LIII, Āyet:13.
 3b) Eyleseñ:eylesen K.; derk:derke G.
 5a) Ümm ü ābā:ümme ābā K.
 5b) Okı:oku K.

- 1 Lebün âb-ı zülâli câna hayât
Vireli âhir oldı devr-i memât
- 2 Doğalı perdesüz yüzün güneşi
Didi nâ-büd 'âlem-i zulümât
- 3 Oturan fülk-i cisme Nuh-âsâ
Hâlik olmaya gâmda bula necât
- 4 Eyleyen istivâda şakḳ-ı kamer
Çıkar eflâke kaṭ' idüp derecât
- 5 Nuṭḳ-ı pâk oldı cümleten 'âlem
Aradan gitdi i'tibâr-ı cihât
- 6 ليس في الدار غيره ريار
Vâhid oldı rumûz-ı zât u şifât
- 7 'Arşiyâ sırr-ı muhkemâtı bilen
Çıkdı Ahmedle 'arşa kıldı şalât

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

(. . - - / . - . - / . . -)

27.

K.9a, G.8b, A.14b.

4a) Şakḳ-ı kamer:şakḳa'l-kamer K.

6a) Eddar:ed-dareyn G.

6b) Zât u şifât:zât-ı şifât K.

7a) Sırr:sırrı K.

- 1 Veled-i Ebü'l-Beşer ol bilesin nedür siyādāt
Yüri nefsüñ añla er ol bulasın necāt-ı āfāt
- 2 Eger añladuñsa rāzı gider itme ihtirāzı
Haka it niyāz u nāzı dün ü gün idüp münācāt
- 3 Kamumuz bir āb u hāküz kamu bir vücūd-ı pāküz
Yine ba'zı şād-nāküz yine ba'zı bend-i tāmāt
- 4 Kışumuz bahārumuz bir şebümüz nehārumuz bir
Kamu i'tibārumuz bir ya nedür bu ihtilāfāt
- 5 Görüp ehl-i hāli dil-teng bu sipihr-i nıl-gün-reng
Nice dürlü sāza āheng idüben kılur makāmāt
- 6 Sözümü naşihat añla kamu mahz hikmet añla
Bu demi ganīmet añla buna yok durur mükāfāt
- 7 Dil-i 'Arşī baħr-ı kāndur süħanı güher-feşāndur
Kamu vākı'u'l-beyāndur şakın añlama hayālāt

Mütefā'ilün Fe'ülün Mütefā'ilün Fe'ülün

(. . - . -/. - -/. . - . -/. - -)

28.

K.9a, G.9a, A.15a.

1a) Ebu'l-Beşer: Bu'l-Beşer K.; K.da "tā" fazladır.

1b) Nefsüñ: nefsi K., A.

2b) Niyāz u nāzı: niyāz-ı nāzı K.

3a) Āb u hāküz: āb hāküz K.

5b) Nice dürlü: nicedür bu K.; sāza āheng: şāzze
āheng G., sās u āheng K.

6b) Demi: remzi G.; yok durur: yokdur K., G.

7a) Dil-i: dil ü K.; baħr u : baħr-ı G.

- 1 Yaturken künc-i gânda haste vü bî-kuvvet ü tākāt
Bi-ḥamdi'llāh ki feyz-i Fazl-ı Hakk irdi virüp kuvvet
- 2 Perīşān ḥātırum şād oldı buldum gussadan āzād
Derūnumdan çıkup derd ü meşakkat doldı hep sıhhat
- 3 Arındı cümle 'illetden ser-ā-pa ḥılkat-i pāküm
Vücūdum yıkadı luṭf itdi āb-ı çeşme-i rahmet
- 4 Semāvāt-ı vücūdı seyr idüp gezdüm burūcātın
Yetiştüm 'arş-ı vechu'llāha el virdi baña rü'yet
- 5 İkilikden geçüp li'llāh fi'llāh eyledüm gönlüm
Ulaşdurdum şifātum zāta buldum 'Arşiyā vaḥdet

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

29. K.9b, G.9a, A.15a.

- 1a) Yaturken:yaturdum K.,A.
- 1b) Ki:sırrı K.;irdi:yetdi K.,A.
- 4b) Yetiştüm:yetişti G.

- 1 Pāy-būsın şanma dil-dāruñ dil-i şeydāya müft
Nakd-i cānın şarf idüp yıllarla rāh-ı gamda hüft
- 2 Nice demler merdüm-i çeşmüm sirişk-ābın şaçup
Āsitān-ı dil-beri çārüb-ı müjgān ile rüft
- 3 Çin-i zülfinden gelüp yārūñ şabā vaqt-i seher
Güş-ı cāna söyledi bu nükte-i sırrı nühüft
- 4 Geçdi hakkāk-ı ezel şadr-ı serir-i hilkate
Rište-i cāna çeküp lü'lü'-i tahkikātı süft
- 5 Çārüm-i a'lāda çün rüh-ı mücessemsin bu gün
'Arşiyā merdāne-bāş olma 'arūs-ı dehre cüft

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

30. K.9b, G.9b, A.15a.

- 1b) Hüft:şifāt G., cüft K.
- 2a) Çeşmüm sirişk-ābın:çeşm-i sirişk-ābın G.,çeşmüm sirişk-ābum K.
- 3b) Bu:bir K.,G.; sırrı:sırr K.
- 4a) Şadr:şadri G.;serir:seriri K.
- 5a) Çārüm-i:çārüm ü K.

- 1 Ne t̄ubādur ‘aceb ol serv-kāmet
Koparur başuma her dem kıyāmet
- 2 Ne ‘anberdür saçuñ kim cān meşāmı
Mu‘aṭṭar oldı b̄yından tamāmet
- 3 Ne sāhirdür ‘aceb şol çeşm-i h̄n-r̄iz
Kılur mihrāb kaşuñda imāmet
- 4 Ne muşhafdur cemālūñ haṭṭı yā Rab
Virür ‘āşıklara biñ dürlü hālet
- 5 Ne āb-ı zinde-gānīdür lebūñ kim
İçenler buldı ‘ömr-i bī-nihāyet
- 6 Ne sevdādur ‘aceb hāl-i siyāhuñ
Ki dā’im gösterür rāh-ı selāmet
- 7 Olanlar ‘Arşī vaşl-ı yāre vāşıl
Daḥi çekmez halāyıkdan nedāmet

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

(. - - -/. - - -/. - -)

31. K.9b, G.9b, A.15b.
2a) ‘Anberdür: ‘unsurdur G.
3b) Kaşuñda :kaşından K.,G.
6a) Sevdādur:rüsvādurur A.

- 1 Bunca kim dirvîşlik gösterdüm itdüm meskenet
Görmedüm 'âlemde bir yek-reng yek-dil yek-cihet
- 2 Bulmadum kavlinde bir şâdık enîs-i râst-gû
Kalmadı bir kimse ki nefsinde bulmuş ma'delet
- 3 Her kime kim râzımı açdum anı mahrem şanup
Düşmen imiş kalbine gördüm ki dolmuş şeytanet
- 4 Ehl-i Hakdan Hak Te'âlâ bunları kılsun ırak
İrresün tâ anlaruñ âyinesine ma'siyet
- 5 'Arşiyâ erbâb-ı taḥkîk ile hem-reng ol yürü
Çek elin ehl-i mukallidden dilerseñ 'âfiyet

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

32.

K.10a, G.9b, A.15b.

- 1a) Dervîşlik gösterdüm itdüm:dervîşligi gösterdüm
itdüm G., dervîşlik itdüm gösterdüm K.
- 1b) Bir yek-reng yek-dil yek cihet:hergiz ola yek-
dil yek-cihet K.,G.
- 3a) Mahrem:şâdık G.
- 4b) Ma'siyet:mu'accelet G.

- 1 فتاح رموز اسم اعظم سخن است
مفتاح طلسم کنج بهیم سخن است
- 2 امر بظهور در همه کن فیکون
آخر سخن است بدانکه اقدم سخن است
- 3 زان شد بملک معلم آدم زیرا
داندورا شبیه و محکم سخن است
- 4 هم نوح نجی که کلک کشتی ولیست
غرق آور بحر و بی کران سخن است
- 5 هفتاد و دندان عصا و موسی
اسرار قلم بدانکه باهم سخن است
- 6 ازبهر ظهوری رویت وجه خدا
معراج نبی حبیب اکرم سخن است
- 7 با جمله انبیا علی بود که علی بود
زان پیش و خدا علی اعلم سخن است
- 8 ازعرشی خودش کرده عیان جلوه خود
زار و بزبان من دمام سخن است

Mef ulü Mefa ilün Mefa ilün Fe ul^(x)
(- - ./ . - . - / . - - ./ . -)

33. K.10a, G.10a, A.16a.

(x) Ruba'f vezni kullanılmıştır.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'S-SĀ(x)

- 1 Fazl-ı Feyyāz olmasa halk-ı cihāna rāh-ı gās
Vādī-i hayretde kalmışdı zükür u hem 'inās
- 2 Nuṭk-ı Fazlu'llāha teslīm-i emānet kılmayan
Cāhil ü zālimdür ol āhir çekiserdür nikās
- 3 Ādem-i hākīnūñ idrāk itmeyen ta'zīmīni
Rūz-ı maḥşer idiser ey kāşki olsam türās
- 4 Sācid ol Fazl-ı Hāka esmā-i külden al sebak
Çekmeyem dirseñ eger dünyā vü 'ukbāda risās
- 5 Fülk-i Fazla girmeyen Nūh-ı Necīyyu'llāh ile
Bahr-ı Tūfān-ı cehāletde olıyardur gılās
- 6 لام imiş u ضار vü فى sırrı ü نین u عین
Şavt u kuvvet nuṭk hem oldı bu ma'niden selās
- 7 Fazl u ihsānuñ haķı redd itme 'Arşī bendeñi
El-gıyās ey şāhib-i zü'l-fazl u ihsānü'l-gıyās

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

34.

K.10a, G.10a, A.16a.

(x)A.da yok., Harfü's-Sa G.

1a) Fazl-ı:Fazl u K.

2a) Teslīm-i:teslīm ü G.

2b) Çekiserdür:çekiserlerdür G.

3b) Maḥşer:maḥşerde G.;ey kaşki:kaşki G.;Olsam:
olsaydum K.,olmasam G.5a) Fülk-i Fazla girmeyen:fülk girmeyen G.;ne-
ciyyu'llāh : bi-hamdi'llāh K.,G.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-CĪM(x)

- 1 İrmeseydi Kāf u Nūn emrinden ekvāna revāc
Hāk ü āb u bād u āteş itmez idi intizāc
- 2 Cümle şeyde hāzır u nāzır Hudā gerçi velī
Ādem oldu sâhib-i 'izz ü vakār u taht u tād
- 3 Zāt-ı Bārī oldu eşyāya şifāt ile muhīṭ
Bil şifātıdur marīz ü şirk-i mahlūka 'ilāc
- 4 Āsitān-ı Fazl-ı Hākdur Ka'be-i ehl-i safā
Sa'y kıl āzād olam dirseñ berü gel eyle hāc
- 5 Zülmet-i şirk-i hafīden kalbi envār itmege
'ilm-i Fazl-ı Hāk yeter kandil-i cismünde sirāc
- 6 Çünkü alduk 'ilm-i esmā vü müsemādan haber
Ehl-i Fazluz kalmadı gayr 'ulūma ihtiyāc
- 7 'Arşiyā mülk-i fenāda kesb-i 'irfān itmeyen
Kalısar dārü'l-bekāda teşne vü 'üryān u ac

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

35. K.10b; G.10b, A.16b.

(x) A.ve G.da başlık yok.

2b) Vakār:vakāri K.; taht u tād:taht tād K.

6a) 'ilm-i esmā: 'ilm-i mahfi esmā K.; esmā vü:esmā G.

- 1 Kaşd idüp nefis tıllismâtın açup almağa genc
Dehe tekmi̇l ide ol heft ü çehâr ü şeş ü penc
- 2 Ider üç yedi' i miftâh-ı der-i 'ilm-i âbâ
Buldı ol kenzini şad u sî deh ile bî-gam u renc
- 3 Cümle müstağrıq-ı deryâ-yı kelâm-ı Hâkdur
H'âh-ı Türk ü 'Acem ü h'âh-ı 'Arab h'âh-ı Firenc
- 4 Bulmayan mes'ele-i 'ilm-i ma'ârifde rüsûh
Ne beyân ile olur nükte-güşâ kâfiye-senc
- 5 Lem'a-i nûr-ı Hudâdur kelimât-ı 'Arşî
Añlamazsañ yürü ey şüfî-i zulmât-ı merenc

Fe'ılâtün Fe'ılâtün Fe'ılâtün Fe'ılün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

36. K.10b, G.10b, A.16b.

- 1a) Nefs:nefsin K.; açup:bozup K.
1b) Dehe:rahme G.,dahi K.
3a) Hâkdur:Hâk durur K.,Hâkdadur G.
5a) Hudâdur:İlâhîdür K.; nûr:nûrı K.
5b)Zulmât:zulmâtı K.,zulmânı A.

- 1 Şūfiyā eyleme var ‘ārif-i bi’llāh ile gec
Rāstlık eylemeyüz rāstlara hey’et-i kec
- 2 Götürüp atmağa top gibi belā vādīsine
Oldı çevgān-ı kazāya yuvalak şekl-i ‘ivec
- 3 Rü’yet-i nūr-ı Hudā saña müyesser olmaz
Gözlerüñden eger aksa dün ü gün āb-ı merec
- 4 Bu şenā‘at bu sefāhat ki idersin izhār
Hāşe li’llāh bulasın mertebe-i zāt-ı ferec
- 5 ‘Arşiyā göklere ‘azm itse yakar anı şihāb
Dīve feth olmayısar sırr-ı semāvāt-ı derec

Fe·ilātün Fe·ilātün Fe·ilātün Fe·ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . - -)

37. K.11a, G.10b, A.16b.

- 1b) Eylemeyüz: eylemez K.
- 3a) Nūr: nūrı K.
- 5b) Sırr: sırrı K.

Fİ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-HĀ(x)

- 1 Gāh oldı nazar-gāhumuz āyīne-i ervāh
Geh cilve-güzār oldı bize 'ālem-i eşbāh
- 2 Geh seyr-i cihān-ı melekūt itmede sākın
Gāhi açaruz uçmağa otuz iki ecnāh
- 3 Gāhi şifāt-ı zāt gibi olmada mümtāz
Gāh itmede azdād-ı tabī'atleri ıslāh
- 4 Gāh oldı kalem elde bize hayye-i Mūsā
Gāhī Yed-i Beyzā bize 'aşr āyet-i elvāh
- 5 Gāhī iderüz fikr-i haṭuñla şebümüz tār
Gāhī yakaruz dilde ruḥuñ şevkine mışbāh
- 6 Gāhī oluruz mu'tekif-i mey-gede-i 'aşk
Gāhī oluruz ehl-i hıred bābına miftāh
- 7 Ey 'Arşī kadeḥ-nüş-ı mey-i bezm-i Elestüz
Şundı bize sākī-i ezel nice doldı rāh

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün
(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

-
38. K.lla, G.lla, A.17a.
 (x) A.da yok, Harfü'l-Hā G.
 4b) Āyet: āyāt K.
 2a) Cihān-ı: cihān u K.
 3a) Şifāt-ı :şifāt u K.
 4a) Hayye:hayme G.
 5b) Ruḥuñ:rūḥuñ G.

- 1 Terk-i nāsūt eyleyen āzāde-i ehl-i felāh
Açsa simurg ile tañ mı mülk-i lāhūta cenāh
- 2 Kurtulup kayd-ı 'alāyıkdan Mesīhā-veş müdām
'Ārif-i bi'z-zāt olan itmez zen-i dehre nikāh
- 3 'Arş-ı zātu'llāha Aḥmed gibi isterseñ şu'ūd
Şadruñı Mūsā gibi kıl istivādan inşirāh
- 4 Mest ü medhüş-ı mey-i cām-ı gurūr-ı kibr-vāz
Olmaz ehl-i Fazl zīrā oldılar ehl-i felāh
- 5 Bezm-i rindān içre şufī içmese rıtl-ı girān
Tab'-ı pür-telbīsi bulmaz 'illet-i şekden salāh
- 6 İştīlāh-ı enbiyā'ı bilmeyen bulmaz necāt
'Ömri oldukça okursa mantık-ı 'izz ü merāh
- 7 Dāhil-i Dārü 's-selām olmak ne mümkün 'Arşiyā
Fazl-ı mutlakdan eger olmasa bāb-ı iftitāh

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
39. K.11b, G.11a, A.17a.
 1a) Felāh:şalāh G.
 1b) Cenāh:felāh G.
 2b) Zen-i:zen ü K.
 4a) Mest ü :mest-i G.; mey-i:mey ü K.
 4b) G.da "Fazl" fazladır.
 5a) İçmese:içse G.
 5b) Bulmaz:olmaz K.
 6a) İştīlāh:iştīlāhāt K.
 6b) 'İzz:'izzī K.

FĪ-KĀFIYYETĪ HARFĪ'L-HĀ (x)

- 1 Her kim ki Fażl-ı Hakkun 'ilmine oldu rāsih
Bir nükte ile virdi biñ müşkilāta pāsuh
- 2 Te'vīl-i Fażl-ı Hakkdan açıldı perde-i gayb
Şer'-i Rasūl-i Ümmī edyāna oldu nāsih
- 3 Esmā-i kül rumūzın derk iden ehl-i vaḥdet
Oldı muḳarreb-i Hakk buldı makām-i bādih
- 4 Şaldı nikāb yüzden Fażl-ı kadīm-i zū'l-cūd
Püryān-ı 'aşk-ı cān-süz oldu tamām şārih
- 5 'Arşī zuhūr-ı zātuñ bilmez şu'unın aşlā
Kendü şifāt-ı pākin fehmi itmeyen meşāyih

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

(- - ./- . - - /- - ./- . - -)

-
40. K.11b, G.11b, A.17b.
(x) A.da yok., Harfū'l-Hā G.
lb) Pāsuh:suh G.

- 1 Bulup gīsūsın izhār itdi çün ol meh-likā berzah
Habīb-i Fażl-ı Hakk oldu idüp halka ‘aṭā berzah
- 2 Tarīk-i Fażl-ı Rabb olmazdivāzih sālik-i rāha
Haṭṭ-ı vech-i Muhammeden ‘ıyān olmasa tā berzah
- 3 ‘Ubūr itdi şifātu’llāha çün kim haṭṭ-ı vüştādan
Anuā-çün oldu maḥşerde maḳām-ı Murtażā berzah
- 4 Behişt ü düzeḥ ehlin görmek isterseñ gel ey ṭālib
Olupdur şüret-i Raḥmana haṭṭ-ı istivā berzah
- 5 Emīn oldu bulup rāh-ı selāmet Hazret-i Mūsā
İki şakk itdi baḥr-ı Nīli gösterdi ‘aşā berzah
- 6 Sekiz eczā-yı Fażluñ vaḥdetin bildürmege halka
Olupdur bist ü heşt harfüñ sekiz harfini l berzah
- 7 Dilerseñ toğrı yol nefsuñde ‘ādil dilde mebzül ol
‘Adāletle seḫāvet menzilidür ‘Arşiyā berzah

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

41. K.11b, G.11b, A.17b.
1b) Fażl-ı Hakk:Fażl-ı Rabb K.
2a) Sālik-i:sālike K.
2b) Olmazsa:olmasa K.
4a) Behişt:behişte G.
4b) Haṭṭ-ı:haṭṭ u K.
5a) Bulup:bilüp G.

- 1 Şeb-i zülf-i siyâhuñ içre mâh-ı âsumândur ruĥ
Ya berk-i sebz içinde şarılı verd-i cinândur ruĥ
- 2 Ya bir âyîne-i 'âlem-nümâdur halka hâlıkdan
Yaĥud cām-ı şafâ içre şarâb-ı ergavândur ruĥ
- 3 Benefşe sünbül ü reyĥân ile zeyn olmış eĥrâfı
Şafâ-baĥş olmaĥa erbâb-ı 'aşka gül-sitândur ruĥ
- 4 Nazar yârân-ı 'aşkuñ arturur her dem-be-dem zevkin
Dolu cām-ı ferah-peymâ ĥayat-ı câvidândur ruĥ
- 5 virür cāna şafâ kalbe cilâ jeng-i melâletden
Melâĥatden degül hâlî gibi bir dil-sitândur ruĥ
- 6 Tilâvet kılmaga 'uşşâka 'Arşî rüz-ı evvelden
Yazılmış dest-i kudretle kitâb-ı Müste'ândur ruĥ

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
42. K.11b, G.11b, A.17b.
1a) Şeb:şebi K.
3a) Sünbül ü reyĥân ile zeyn olmış:serv reyĥân ile
zeyn olmışdur G.
4b) Cām:cāmı K.
5a) Cāna:cān u K.

Fİ-KĀFIYYETİ HARFİ'D-DĀL (x)

GAZEL-İ İHLÂŞ-I ŞERİF(xx)

- 1 Okı بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ iste meded
Fazl-ı muṭlakdan kim oldur قل هو الله احد
- 2 İsti'ānet iste anlardan düreş leyl ü nehār
Tā ola cārī lisān-ı kalbe الله الصمد
- 3 لم يلد ولم يولد انuñ şānındadır
لم يكن واصفudur evşāfı له كقوا احد
- 4 Ādem-i ḥākī olardur sācid ol esmā okı
Düşme vesvāse idüp şeytān gibi kibr ü ḥased
- 5 Sī vü dü esmā ile oldı muḥīṭ-i külli şey
Gerçi kim yokdur zuhūr itse aña ḥadd ü 'aded
- 6 Zātdan nefy-i şıfāt ile muvaḥḥidlerden ol
Şāni' uñ şun'ından ayrılma olursın dīv-i red
- 7 İştılāhāt-ı ilāhīdür kelām-ı enbiyā
Añlamaz 'Arşī bu mermüzatı erbāb-ı ḥired

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

43. K.12a, G.12a, A.18a.
(x) A.da yok., Harfū'd-Dāl G.
(xx) K.ve A.da yok.
1a) Sūre:I, Āyet:1.
1b) Sūre:CXII, Āyet:1.
2b) Sūre:CXII, Āyet:2.
3a) Sūre:CXII, Āyet:3.
3b) Sūre:CXII, Āyet:4.
4a) Ādem:Ādemī K.
5b) Zuhūr itse aña:zuhūrātına anuñ K., zuhūr itse
anuñ A.
6b) Şāni' uñ:şāni' i G.; ayrılma:ayırma G., A.

- 1 Şāfi'-i ümmet ü maḥbûb-ı Hudāvend Ahmed
Server-i taht-ı nübüvetsin eyā nûr-ı Şamed
- 2 Olmasa zāt-ı şerîfün eger ey hādî-i rāh
Pîş-i maḥlûka çekilmişdi dalâletden sed
- 3 Luṭf u cûduñla şehā geldi vücûda Âdem
Dem-i cân-baḥşuñ ile buldı hayāt-ı sermed
- 4 Küfr ü şirk ile cihān olmuş idi māl-ā-māl
Kıst u 'adl ile dalâletden anı kılduñ red
- 5 Hılkat-i arz u semāvâta vücûduñ bâ'is
Hikmet-i 'ilm-i velâyetde cemâlün maḥşad
- 6 Cāvidān-ı sıfatuñ 'alemiyem bî-pāyān
Vaşf-ı zātındaki eşrât-ı hisābuñ bî-'ad
- 7 Kala bu 'Arşî-i bî-çāre meşakketde müdām
Fazl u luṭfuñdan eger irmez ise aña meded

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

-
44. K.12a, G.12a, A.18a.
2a) Eger:gerçi G.
2b) Çekilmişdi:çekilmiş A.
3a) Luṭf u:luṭf-ı G.
4a) Olmuş:dolmuş K.
4b) Kıst u:kıst-ı G.
5b) 'ilm-i velâyet:'ilm ü velâyât K.
6a) Cāvidān-ı:cāvidān u K.
7a) Müdām:mukîm A.

- 1 Düşdüm diyâr-ı gurbete ben yâ 'Alî meded
Dutdum bilâd-ı hüzni vaţan yâ 'Alî meded
- 2 Aldadı aldı gönlümi biñ mekr ü al ile
Bir çeşm-i âhû zülf-i Hotan yâ 'Alî meded
- 3 'Ömrüm dükendi derd ile şormadı hâlümü
Ol şehd sözli gonce dehen yâ 'Alî meded
- 4 Şem'-i ruhuñ hayâli ile yandı rüz u şeb
Pervâne gibi cân ile ten yâ 'Alî meded
- 5 Bî-çâre kaldı derd-i dil-i âh u zâr ile
Kıl merhamet bu 'Arşîye sen yâ 'Alî meded

Mef·ülü Fâ·ilâtü Mefâ·îlü Fâ·ilün

(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

-
45. K.12b, G.12b, A.18b.
 1a) Ben:men G.
 1b) Bilâd-ı hüzni:belâ vü hüzn K.
 2a) Aldadı:aldadup G.
 3b) Ol şehd:tatlı G.
 5a) Dil-i âh:dil ü âhı K.
 5b) K.da "sen" eksik.

- 1 Ey gönül kıılma bu devr-i bî-şebâta i'tibâr
Ber-murâd olmak dilersen nâ-murâd ol nâ-murâd
- 2 Lokma-i lâhût umarsañ ni'met-i dünyâyı ko
Kağı kâמידür ki buldı ni'met-i dünyâda dâd
- 3 İsteme dehr-i deniden lezzet-i 'ayş u şafâ
Sifile-perverdür ider mi tâlib-i 'irfânı şâd
- 4 Münkesir kıl kalbi isterseñ makarr-ı Hakk ola
Şerri ihrâc eyle pâk it tâ ola hayrû'l-bilâd
- 5 Âşinâ ol 'ilm-i Fazl ehline kurtul şübheden
Uyma şeytân-ı la'ine olma ehlu'llâha yâd
- 6 Seyr-i fi'llâh isteyen itmek gerek leyl ü nehâr
Kâfir-i nefis ile meydân-ı şerî'atde cihâd
- 7 Mebde-i püşt-i peder remzini idrâk itmeyen
'Arşiyâ fehmi itmez aslâ neydügin sırr-ı me'âd

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
46. K.12b, G.12b, A.18b.
 1a) Devr:devri K.
 3a) İsteme:eyleme G.;deniden:denide G.
 3b) 'İrfânı: 'irfân G.,A.
 6b) Kâfir:kâfirî K.
 7a) Remzini:remzün K.; itmeyen:eyleyen K.,G.

- 1 Bî-vefâlıkdur işüñ ey felek-i bî-bünyâd
Saña bel bağlayanuñ 'ömrini kıldun ber-bâd
- 2 Re'y ü tedbîrüne bir kimse yetürmez idrâk
Âh kim zulm ü sitem 'ilmine olduñ üstâd
- 3 Çignedürsin dün ü gün bende vü şâhı yek-sân
Kimse var mı ki elüñden senüñ itmez feryâd
- 4 Kimse devründe murâdına yetişmiş yokdur
Kimse luţfuñla senüñ olamamışdur dil-şâd
- 5 Pây-mâl itmedesin sâlik-i Hakkı dâ'im
Cevr kılmaga neden böyle olupsın mu'tâd
- 6 Aldanup mihrüne bu beş gün olanlar mâ'il
Zâyi' itdi dil ü cân nakdin umup istimdâd
- 7 Mest-i lâ-ya'kıl olan kûy-ı harâbât ehli
'Arşiyâ oldı bu dehrüñ eleminden âzâd

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

(. . - -/. . - -/. . - - / . . -)

-
47. K.12b, G.12b, A.19a.
2a) Re'y ü tedbîrüne:re'y-i tedbîrine K.,G.
3a) Şâhı:şâh G.
4b) Olamamışdur:olmaz imiş K.,A.
5a) Sâlik-i:sâlik K.

- 1 Men ki bî-kaydem temâşâ eylerem dünyâyı ferd
Rind-i bî-bâkem ne şulhum var ne hod cây-ı neberd
- 2 Bulmuşam bu çâr tab'-ı cism içinde i'tidâl
Şâf-meşreb 'âşıkam yanumda birdür nerm ü serd
- 3 Her gice bu kûşedür arz üzre menzil-gâh-ı men
Bir Hudâyî tekyedür üstümde çarh-ı lâcüverd
- 4 Buldı evvelki kademde küy-ı dil-dâra vuşul
Gezmeden şahrâ-yı heyhâtı olup âlüde gerd
- 5 'Arşiyâ âzâde-i her-dü-cihân olsam ne var
Sürmişem der-gâh-ı Fazlu'llâha her dem rüy-ı zerd

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - - /- . - -/- . -)

48. K.13a, G.13a, A.19a.

- 1b) Bî-bâkem:bâkem G.
- 2b) Şâf:sâfi K.; nerm:germ G.
- 3a) Bu:bir K.,G.
- 3b) Bir Hudâyî:ser hüdâ'î G.

- 1 Her kim ki olursa saçı Leylāya mukayyed
Mecnūn-sıfat eyler dili sevdāya mukayyed
- 2 Sūz-ı dilümün nağmelerin gūş iden abdāl
Olmaz bu makāmāt koyup nāya mukayyed
- 3 ‘Uşşāk ile hem-meclis olan t̄alib-i didār
Elbette olur cām-ı muşaffāya mukayyed
- 4 Ol serv-i sehī-ḳaddi görüp cān u gönülden
Kindür bu cihān içre ki olmaya mukayyed
- 5 ‘Arşī gibi dil-beste olan kākül-i yāre
Lā-büd ki olur hall-i mu‘ammāya mukayyed

Mef·ülü Mefā·ilü Mefā·ilü Fe·ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

-
49. K.13b, G.13b, A.20a.
1b) Dili:dil G., dilü K.
2b) Koyup:kılup G.

- 1 Şu deñlü eyledüm kûyında yârüñ tã seher feryād
Dönerdi başum üzre hayme-i gerdün olup ber-bād
- 2 Dehānuñ fikri ile za'fdan bir hāle düşdüm ki
Muşavver kılmada taşvîrümü 'âciz kalup Bihzād
- 3 Fenā kıldum ser-ā-pā cismümi vaşluñ hevâsıyla
Yıkıldı mülk-i dil luţfuñla āhir olmadı ābād
- 4 Revā görme beni cānā kalam künc-i meşakkatde
Ciger pür-hün u sînem çäk çeşmüm yaş u 'aqlum yād
- 5 Niçün meyl eyler idi 'Arşiyā yār-i cefā-kāre
Koyansun bend-i 'aşk içre dil ü cān olmasun āzād

Mefā-īlün Mefā-īlün Mefā-īlün Mefā-īlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

-
50. K.14a, G.14a, A.20a.
2a) Za'fdan:zâfla G.
2b) Kılmada:kılmadum G., kılmadı K.
3a) Cismümi:cismimi K.

HĀZĀ DĪBĀCE-İ VELĀDET-İ 'ARŞĪ(x)

1 Hazret-i Şāhibü'l-Beyān Fazl-ı Kadīm-i Mūte'āl
2 (• ğ) Hazret-i Rasūlü'llāh 'Aleyhi's-selāmdan yedi
3 yüz kırk yıldan sonra 'ālem-i zātdan 'ālem-i sıfāta
4 geldiler ve ben de ki 'Arşī Dede'yüm hicretün tokuz
5 yetmiş yılıdan sonra 'ālem-i terkibe geldüm. Hazret-i
6 Şāhibü'l-Beyān ile bu bendenün mā-beyninde fāsıla iki
7 yüz otuz yıl vardır ve bu iki yüz otuz yıl terkib olmak
8 lâzım gelürse lafz-ı "yārī dād " zāhir olur. Türki
9 dilince demek olur ki "yarlık virdi" ve bu gazel tārīhe
10 münāsib düşmekle kayd-ı kitābete geldi.

K.13a., G.13a, A.19a.

(x) Neşr G., A.da başlık yok.

- 1) Hazret-i Şāhibü'l-Beyān Fazl-ı Kadīm-i Mūte'āl(• ğ) :
Hazret-i Şāhib-i Beyān(• ğ) G.,A.
- 2) Hazret-i Rasūlü'llāh 'Aleyhis-selāmdan: Hazret-i Rasū-
lü'llāh • ğ dan G.
- 4) "Ki 'Arşī Dedeyüm hicretün tokuz yetmiş" K.da bu kısım yok.
- 6) "İki yüz otuz yıl vardır ve bu iki yüz otuz yıl" K.da
bu kısım yok.
- 8) Türki dilince demek olur ki: ya'nī demek olur ki G.
- 9) Tārīhe münāsib düşmekle kayd-ı kitābete geldi: tārīhe
münāsibdür G.

- 1 بحمد الله که عرشی بند ه را آن فضل یاری داد
بیاموزند علم من لدن از لطف شد اوستاد
- 2 که بعد از دو صد و سی سال ظاهر شد تن و پاکم
کند تا این معما را بیان از خالق الاجساد
- 3 شدم تلمیذ آدم فهم کرده سراسمارا
روا شد هر چه میکردم ز فضل آه استمداد
- 4 شود هشت بست و هشت اعداد را و چون اصل طام
ازوشش ماند باقی تا کند چون کافنون ایجاد
- 5 بدان وجه دیگر پنج بست و هشت اش همچوا سم فضل
نوری باقی بماند تا کم سرنیکورا یاد
- 6 شود پنج نست و هشت چون عضو انسان دست پا و سر
دیگر هفتاد و دوا جزا هم هژده هزار افراد
- 7 گذشته چون دوست و سی ز طالع فی و ضاد و لام
که تا که صورت عرشی زد دست عیب شد آباد
- Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

- 1 من درین در کهک تازه جوان خواهم شد
بر سریر دل و جان شاه جهان خواهم شد
- 2 مدتی بود که در میگذه پنهان بودم
بعد ازین مست دلیرانه عیان خواهم شد
- 3 تیغ خونریز بدست ارم و ارم بمیان
قاتل ناصبی و خار جیان خواهم شد
- 4 کرازین معرکه بی جسم برآیم چه پاک
بر لسان همه کس ذکر زبان خواهم شد
- 5 آخرا لامرد درین بزمگاه کون و مکان
عرشیا سلسله جنیان زمان خواهم شد
- Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

51. K.13b, G.13a, A.19b.

52. K.13b, G.13b, A.19b.

FĪ-KĀFĪYYETİ HARFİ'Z-ZĀL(x)

- 1 Müjūn tīri zaḥma devādan lezīz
Ġamuñ derd-i 'aşka şifādan lezīz
- 2 Ġubār-ı reh-i kūyuñ ey nūr-ı dīde
Bu çeşm-i 'alīle cilādan lezīz
- 3 Lebūñ fikri her dem dehānuñda gūyā
Dolu rāḥ-ı cām-ı şafādan lezīz
- 4 Varup ğayrilerle gülistān şafāsı
Degül kūyuñ içre bükādan lezīz
- 5 Nigāḥ-ı ğazab-nākūn ey şūḥ-ı şīrīn
Dil-i sūz-nāka vefādan lezīz
- 6 Sır-ı reh-güzāruñda düşnām-ı la'lūñ
Ben-i bī-vefāya 'aṭādan lezīz
- 7 Ne var 'Arşī erbāb-ı ḥoş-ṭab'a lāyık
Laṭīfāne rengin-edādan lezīz

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ül (xx)
(. - -/. - -/. - -/. -)

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün (xxx)
(. - -/. - -/. - -/. - -)

53. K.14a, G.14a, A.20a.
(x) Harfü'z-Zāl G., A. da başlık yok.
(xx) 1a-b, 2b, 3b, 4b, 5b, 6b, 7b. mısralarda bu şekildedir.
(xxx) 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a. mısralarında bu şekildedir.
1a) Zaḥma:baña K.
1b) Derd:derdi K., G.
4b) Degül:göñül K.
5b) Vefādan:nisādan G.
6b) Ben:biz G.
7a) Erbāb-ı ḥoş-ṭab'a:erbāb-ı ṭab'a K.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'R-RĀ(x)

- 1 Yetmiş ikiden gürüh-ı Fażl-ı Hak mümtâzdur
Nâcî-i ma'hûd olardur vâkıf-ı her-râzdur
- 2 Müdde'î zu'mına sırr-ı Hakkı izhâr itmege
Râh-ı Hakda her biri bir 'âşık-ı ser-bâzdur
- 3 Dillerinde zıkr ü tesbîhi Muhabbet-Nâmedür
Birbirine işleri ikrâmdur i'zâzdur
- 4 Ğill u ğışdan pâkdür mir'ât-ı kalbi anlaruñ
Bî-riyâ vü bî-ğaraz bî-kibr ü buğz u âzdur
- 5 Hâlî olmazlar füyûz-ı Fażl-ı Hakdan bir zamân
Anlara bâb-ı hidâyet gice gündüz vâzdur
- 6 Enbiyâ remzini anlar halka i'lân itdiler
Fâzılu'd-dehr okı anlardan ki ser-efrâzdur
- 7 Dest-gîr-i ümmet-i Ahmed olardur 'Arşiyâ
Anları inkâr iden şeytân gibi gammâzdur

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilüm
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
54. K.14b, G.14b, A.21a.
(x) Harfî'r-Râ G., A.da başlık yok.
2a) Şırr:sırrı K.
3b) Birbirine:birbiriyle K.;i'zâzdur:iğzâzdur A.
5b) Vâzdur: âzdur G., bâzdur A.
6b) Okı anlardan ki:oku ki anlar K
7a) Dest-gîr:dest-kâr K.,A.
7b) Anları:anlara A.

- 1 Cem' olup vakt-i seher bir nice ehlu'llâhlar
Her biri merd-i muvaḥhid 'ârif-i bi'llâhlar
- 2 Dillerinde Kâf u Nûn ekvânı îcâd itmede
Sözlerinden fâş-ı sırr-ı کت کز 'llâhlar
- 3 Câvidânî dirlige yetmiş kamu ehl-i sülûk
İşleri mihr-i muḥabbet göñli 'arşu'llâhlar
- 4 Sâyesinde tâ ki halk âsûde vü hoş-ḥâl ola
Emr-i Ḥakdan her birisi halka zıllu'llâhlar
- 5 Kendü re'yince bular bir işe kılmazlar şürû'
Kavli vü fi'li kamusı hasbeten li'llâhlar
- 6 Her biri ehl-i başıret nazar-ı der-gâh-ı Ḥak
Şeş cihetden 'âlem içre ثم وجه الله lar
- 7 Bunlara kâr eylemez vesvâs-ı İblîs-i ḥasîs
Her birisi hâdî-i râh-ı sırâṭu'llâhlar
- 8 Bunlaruñ yok sînesinde buğz u ḥışm u kibr ü kîn
Mü'min-i pâk ü selîmü'l-ḳalb ehlu'llâhlar
- 9 'Arşiyâ bunlardan iste her ne maḳşûduñ ki var
Şimdi anlardur zemîn üzre ricâlu'llâhlar

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

-
55. K.15a, G.15a, A.21a.
 1a) Ehlu'llâhlar:Fazlu'llâhlar K.
 2a) Ekvânı:ekvân G.
 3) G.da yok.
 3b) Mihr-i :mihr ü A.
 6b) Sûre:II,Âyet:115.
 7) G.da yok.
 8a) Bunlaruñ yok sînesinde:sînesinde yok bunlaruñ G.
 Kîn:âz A.
 2b)"Ben bilinmez bir hazine idim,tanınmak istedim,mah-lukatı yarattım.kendimi onlara tanıttım,onlar da beni tanıdılar.",el-Aclûnî,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.132.

- 1 Fazl-ı Haka ol sâcid Mehdî-i zamân oldur
Her nükte ki feth itdi te'vîl-i beyân oldur
- 2 Ol evvel ü âhirdür hem zâhir ü hem bâtın
Zarf oldı aña eşyâ mazrûf-ı cihân oldur
- 3 Olmağa Hudâ zâhir envâ'-ı mezâhirden
Biñ bir şıfat-ı zâta her lahzada şân oldur
- 4 Sî cüz-i kelâmu'llâh Haktan ki nüzûl itdi
Fehm iden olur 'anķâ sîmurg-ı cihân oldur
- 5 Yigirmi toķuz sûre yetmiş yedi harf oldı
On yedisidür muķkem esrâr-ı nihân oldur
- 6 Külliyyet-i esmânun remzini bilen 'ârif
Otuz iki perr açar tab'-ı cevelân oldur
- 7 'Arşî dil-i 'ârifde envâr-ı ulûhiyyet
Her demde olan zâhir taķkîķ-i hemân oldur

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

(--- / .--- / --- / .---)

-
56. K.15a, G.15a, A.21b.
 2a) Zâhir ü:zâhiri K.
 2b) Aña:kamu G.
 3a) Olmağa:olmaz G.
 4a) Sî:si vü dü K.; cüz:harf G.
 5a) Harf:hurûf G.
 6a) Açar:açup G.

- 1 İşit ey t̄alib-i esmā yine bir t̄āze haber
Tā saña feth ola esrār-ı ma'ānī-i beşer
- 2 Bulasın ism ile tā mülk-i müsemmäya sebīl
Olasın vākıf-ı esmā-i rumüzāt-ı peder
- 3 İçesin āb-ı hayātı kalasın hayy-i ebed
Göresin zāt-ı Hudāyı olasın ehl-i başar
- 4 Ādem ü Hāteme şäkird iseñ ey t̄alib-i Hağ
Eyle eşkāl-i hurūfāt-ı tehecciye nazar
- 5 Eyledi Fazl-ı Hudā harf-i tehecci-i dü-bağş
Oldı on yedisi muğkem görünür sırr-ı hażar
- 6 Kaldı on bir müteşābih ki ser-i sürede ol
Geldi hem oldı mu'ayyen ki odur aşl-ı sefer
- 7 Zāhir egerçi ki 'ilm oldı şalāt-ı sefere
Līk bātında şalāt-ı hażara oldı mağar
- 8 ضار ile ضارین ü زوال خى ü جيم . عى تی vü عى
بىله fehmi eyle var ey ehl-i hüner
ظى vü عین 1
- 9 Bī-mükerrer bulunur altı hurūf eczāda
Olur on yedi hem on bir ile fehmi itseñ eger
- 10 Bañ-ı sālīsde iki harf dañi zāhir olur
Olur on tokuz anı fehmi idemez şī'a-i har

57. K.15a, G.15a, A.21b.

- 6b) Geldi hem:gelmedi K.,A.
7) G.da yok.
7a) 'İlm: 'ālem A.
8a) şin ile dād:şin şad G.;ya:ge A.
9b) Fehm itseñ:zāmitseñ A.;olur on yedi bir ile
fehmi itseñ:on yedi hem on birle ham itseñ G.
10a) Harf:hurūf K.

- 11 Muḥkemün iki yedi ḥarf ile beş noktasına
Oldı رال añla bu on tokuzı ey tãc-ı ser
- 12 Muḥkem itdi müteşâbihde bu vech ile zuhūr
عين يك ريكر آند ايشان زقا و ز قدر
- 13 Ğayri bilme seferi eyle ḥazar ‘ārif iseñ
Seferi ‘ayn-ı ḥazar bil ḥazarı ‘ayn-ı sefer
- 14 Muḥkem oldı müteşâbih müteşâbih muḥkem
Böyle feh̄m itmez iseñ oldı yerün nār-ı saḡar
- 15 Olur eczāda yigirmi yedi bu on bir ḥarf
Baṭn-ı şālīsdeki dü-ḥarf ile bist ü nüh ider
- 16 Bist ü nüh sūre ile ḥarf-i teheccī görünür
Bu ma‘ānī’i bilen oldı şeh-i devr-i kamer
- 17 Söyledi ‘Arşī rumūzāt-ı kelām-ı Ḥakkı
Derk-i pākūñ var ise ola saña feth-i zafer

Fe ‘i lātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

11b) Tokuzı:tokuz G.;tãc-ı ser:tãc-ı püser K.,A.
13a) İseñ:isen K.

- 1 Dil-berān-ı cihān otuz ikidür
‘Aşıkān-ı zamān otuz ikidür
- 2 Bulmağa sırr-ı vahdet-i zātı
Tālibe tercemān otuz ikidür
- 3 Yetmiş ikide erba‘in sırrın
Fehm iden ‘ārifān otuz ikidür
- 4 ک ف u ل hilkatin geyen Haktan
‘Arife nükte-dān otuz ikidür
- 5 Cümle şeyde şıfāt-ı hayy-i kadīm
Eyle ihşā hemān otuz ikidür
- 6 Femm-i fıskıyyede olan cārī
Āb-ı şādurvān otuz ikidür
- 7 Cennet ehline ‘Arşiyā Haktan
Hüriyān-ı cinān otuz ikidür

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

(. . - - / . - . - / . . -)

58. K.15b, G.15b, A.22a.

1a) Cihān: zamān K.

2a) Sırr: sırrı K.

4a) ل : ل K.

6a) Femm-i: femm ü K.

- 1 Meskenüm küşe-i ferāgatedür
Menzilüm vādī-i kanā'atedür
- 2 Hem-demüm haṭlaruñ hisābıdur
Maḥremüm sūziş-i ḥarāretdür
- 3 Sözlerüm şafha-i ma'ānıdür
Ṭālibān-ı Ḥaḫa beşāretdür
- 4 Fazl-ı Feyyāza olmayan bende
Ḥaşılı dünyede ḥasāretdür
- 5 Ḥāl ü haṭṭı o mäh-ı ruḥsāruñ
Ehl-i 'irfāna yedi āyetdür
- 6 Görmeyen Ḥaḫkı vech-i zībāda
Adı a'mā-yı bī-başāretdür
- 7 Secde kıl 'Arşiyā ruḥ-ı yāre
Lāyık-ı Ḥaḫ hemīn 'ibādetdür

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. .-)

59. K.16a, G.16a, A.22b.

3a) Şafha:şafıyy G.

6b) Başāretdür:başiretdür G.;a'mā-yı:a'mā vü A.

7b) Lāyık-ı Ḥaḫ:lāyık G.

- 1 Haṭṭlaruñ hādī-i hidāyetdür
Lebleruñ rāvī-i rivāyetdür
- 2 Dişleruñ kürsī-i ma'ānīdür
Sözleruñ vālī-i velāyetdür
- 3 Gözlerüñdür imām kaşuñ mihrāb
Kirpigün şafları cemā'atdür
- 4 Kāmetüñ ey melek'ale't-taḥkīk
Cennet-i 'Adne sidre kāmetdür
- 5 Sī vü dū nuṭḡ-ı dürr-i şeh-vāruñ
Rūh-efzā-yı bī-nihāyetdür
- 6 Rāh-ı 'aşkuñda müstākīmem ben
'Aşıkam kārūm istikāmetdür
- 7 Fenn-i şī'r içre bu dil-i güyā
'Arşiyā şāni'-i şānā'atdür

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

(. . - -/. - . -/. .-)

-
60. K.16a, G.16a, A.22b.
 3a) Kaşlaruñdur:kaşlaruñ K.
 4b) 'Adne: 'Adende G.
 7a) Bu dil-i güyā: 'Arşiyā güyā K.
 • 7b) 'Arşiyā:Bu dil bir K.

- 1 Olar kim hādī-i rāh-ı bekādur
Biri Ahmed birisi Murtaẓādur
- 2 İkişile cihān buldı nizāmı
Biri ‘ilm ü biri seyf-i Hudādur
- 3 Muhammeddür ki ^{هو} oldu Hağdan
‘Alīdür kim beyān-ı harf-i ^{له} dur
- 4 Muhammeden görindi sırr-ı Kur’ān
‘Alī te’vīl-i Kur’āna hüdādur
- 5 Muhammed şāfi’ -i rüz-ı kıyāmet
‘Alī hem sākī-i rüz-ı cezādur
- 6 İkişile şāhideyn ü ‘ādileyndür
Be-şān-ı Fazl-ı Hağ kim ^{هل كنى} dur
- 7 İşiginde Muhammedle ‘Alīnün
Bu ‘Arşī bir kemīne ħāk-i pādur

Mefā·īlün Mefā·īlün Fe·ülün

(. - - -/. - - -/. - -)

-
61. K.16b, G.16b, A.23a.
 1a) Rāh:rāhı K.
 3a) Sūre:XXXVI, Āyet:1.
 5) G.da yok.
 6b) Sūre:XXIX, Āyet:52.

- 1 Muhammedle 'Alī hayrū'l-beşerdür
Hüseyn ile Hasan şeh-zâdelerdür
- 2 Ayağı toprağın Zeyne'l-'Abānuñ
Gözine çekmeyenler bî-başardur
- 3 İmām Bâkır durur ser-tâc-ı mü'min
İmām Ca'fer şeh-i bahr ile berdür
- 4 Velâyet burcudur Mūsî-i Kâzım
'Alī Mūsâ Rızâ kurş-ı kamerdür
- 5 Taķî vü bâ-Nakîdür hādî-i dîn
İmām 'Asker emîn-i mu'teberdür
- 6 Muhammed Mehdi i taḥķikle bil kim
Havâric boynına tîg-i dü-serdür
- 7 Olanlar tâbî-i evlâd-ı Haydar
Yakîn bil 'Arşiyâ şâhib-nazardur

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

(. - - - / . - - - / . - -)

62. K.16b, G.16b, A.23a.

2a) Toprağın:toprağın K.,G.

5b) 'Asker emîn:emîn 'Asker K.

6b) Dü-serdür:teberdür G.

- 1 Ben ne seg Sünniyem ne Şî'a-i har
Benem etbâ'-ı âl-i Peygamber
- 2 Bende-i في vü حال u لا am ben
Fâriğam ez-tamâm-ı havf u haçar
- 3 Sünniyân oldu leşker-i Ye'cüc
Kıldı arz üzre fitne-i bî-mer
- 4 Şî'ayân oldu tâbi'-i Deccâl
Adını koydı Mezheb-i Ca'fer
- 5 Düşdi taqlîde bu iki güm-râh
Urdılar birbirine tîg ü teber
- 6 Merg-i hardur eger 'arûsî-i seg
Nice dendân-ı segle depme-i har
- 7 Zülm ü cevr ile leşker-i Ye'cüc
Eyledi rûy-ı arzı zîr ü zeber
- 8 Kahr u hışm ile tâbi' -i Deccâl
Çekdiler âl-i Haydara hañçer
- 9 Diñlemez Hâk sözün kelîl-keşân
Añlamaz cân dilini ten-perver
- 10 Kalmadı rağbet ehl-i 'irfâna
Mülk-i dünyâda ya'nî zerre kadar
- 11 Çeşm-i ahvelden oldılar gâ'ib
Tutdılar künc-i ma'nevîde maçar

-
63. K.17b, G.17b, A.24a.
 1b) Peygamber:peyâamber K.
 2b) Tamâm:tamâmî A.; havf u:havf-ı G.
 4b) Koydı:kodı K.
 7a) Zülm ü:zulum-i K.,G.
 7b) Arzı:arz A.
 8a) Kahr u:kahrı K.
 9a) Kelîl-keşân:kelîl-guşâd G.,kelîl-guşân A.
 9b) Ten:ten ü K.
 10a) Kalmadı:kılmadı G.

- 12 Dīve irdi hükümet-i hâtem
Kaldı ayakda çok Süleymânlar
- 13 Kışt u 'adl ile bir gün âhir-kâr
Oynadur Mehdî zü'l-fekâr-ı dü-ser
- 14 Şirk ü recsini pāk ider kevnün
Ehl-i taqlīdi hāk ider yek-ser
- 15 Hün-ı evlâdı alur anlardan
Ol ki zulm itdi ba'dehü Haydar
- 16 Âşikâr ola 'ilm-i Rabbânî
'Ârifân ola sâkı-i kevşer
- 17 Feth ola bâb-ı cennet-i heştüm
'Akd ola bâb-ı seb'a-i Âzer
- 18 Hüküm ide rüy-ı arza müttakıyân
Fehm ide sırr-ı gaybı cümle beşer
- 19 Böyle taqdîr idüpdür evvelden
'Arşiyâ kâsım-ı kazâ vü kader

Fe'ılâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

(. . - -/. - . -/. .-)

-
- 12a) Hükümet:hükümât K.
13a) Kışt u:kışt-ı G.
14a) Şirk ü:şirk-i G.,K.;hāk:hak G.
15a) Evlâdı alur:evlâd G.
18b) Gaybı:gayb G.
19a) Evvelden:ezelden K.,A.

- 1 Āb-1 dehenün hayāt-1 cāndur
Haṭṭ-1 ruhuñ āyet-i Duhāndur
- 2 Zülf-i siyehuñ gamām-1 rahmet
Vechün gül-i ravza-i cināndur
- 3 Tübā kadüñüz kıyāma geldi
Beñzer ki kıyāmet-i zamāndur
- 4 ‘Uşşāka lebüñ zülāl-i sākī
Cām-1 mey-i nāb-1 ergavāndur
- 5 Her kande isem hayāl-i hālün
‘Aynumda benün gibi ‘ıyāndur
- 6 Çeşmün hevesiyle ehl-i diller
Üftāde vü mest ü ser-girāndur
- 7 Müjgān-1 hadengün ey kaşı yā
Her-sü nigerān u cān-sitāndur
- 8 Mey-hāne-i vahdet içre ‘Arşī
Ser-halka-i bezm-i ‘āşıkāndur

Mef·ülü Mefā·ilün Fe·ülün
(- - ./ . - . - / . - -)

64. K.18a, G.18a, A.24b.
1a) Haṭṭ-1:haṭṭ u K.
2b) Gül:güli K.,G.
3a) Kadüñüz:kaddün G.
4a) Zülāl:zülāli K.,A.
6a) Çeşmün:çeşm G.;hevesiyle:hevāsiyla K.,A.
6b) Girāndur:gerdāndur K.,G.
7a) Hadengin:haddün G.;kaşı yā:māsiti hebā G.

- 1 Ehl-i şüretden infi'âlüm var
Mülk-i mañāya ittişālüm var
- 2 Her nefesde hezār-şānam ben
Kimse bilmez ki ne hayālüm var
- 3 Hayy olur mürde-dil Mesīhā-veş
Cān virür bir lebī -zülālüm var
- 4 Kıl ü kāl ehli añlamaz hālüm
Kāle şıgmaz bir özge hālüm var
- 5 Muttaşıl şa'şā'a -i Hū Allāh
Dilde envār-ı lā-yezālüm var
- 6 Kendü mülkümde dā'imü'd-dehrem
Ne muqarrer ne i'tizālüm var
- 7 Ber-hevādur yanumda şayf u şitā
'Arşiyā şöyle i'tidālüm var

Fe·ilātün Mefā·ilün Fe·ilün

(. . - -/. - . -/. . -)

-
65. K.18a, G.18a, A.25a.
2a) Ben:bağ G.
4a) Ehli añlamaz:añlamaz ehli A.
6b) Muqarrer ne:muqarrer ü ne G.; i'tizālüm:
i'tizārum K.,G.

- 1 Kanā'at tahtınun şāhı kalender
Ferāgat burcınun māhı kalender
- 2 Ser-ā-pā nār-ı 'aşka yakdı cismin
Çıkarmaz sineden āhı kalender
- 3 Çeküpdür bī-mehābā tīg-i himmet
Kese tā nefis-i güm-rāhı kalender
- 4 Dili pāk itdi fikr-i mā-sivādan
Hakunı oldı nazār-gāhı kalender
- 5 Sülük-ı Hakka dā'im oldı sālīk
Yetürdi Hālīka rāhı kalender
- 6 İkilikden olup ferd ü mücerred
Bırakdı şirk ü eşbāhı kalender
- 7 Olupdur 'Arşiyā āzāde-hātır
İde tā seyr-i fi'llāhı kalender

Mefā·ilün Mefā·ilün Fe·ülün

(. - - -/. - - - /. - -)

-
66. K.18b, G.18b, A.25a.
3a) Tīg-i:tīg ü K.
4a) Fikr:fikri G.
6b) Eşbāh:şāhı G.

- 1 Şol rind-i harābāt-ı fenāyuz ki her-bār
Geh mest-i mey-i mey-gede geh ‘aşık-ı dīdār
- 2 Vā-beste-i dünyā-yı denī olmazuz ašlā
Āzādelerüz kayd-ı ‘alāyıkdan idüp ‘ār
- 3 Seyrān iderüz bī-ser ü pā gülşen-i dehri
Şanmañ bizi siz serv-i cinān gibi giriftār
- 4 Ser-levha-i mecmū‘asıyuz kevn ü mekānuñ
Ammā göremez zāhid-i ālūde-ı pindār
- 5 Eş‘arumuz emtār-ı şafā olsa ‘aceb mi
Oldı şadef-i sīneye çü lü’lü’-i şeh-vār
- 6 Vaşl itmede dendānuñı ey yār-i şeker-leb
Biñ dürr-i girān-māye aña eylerüz isār
- 7 ‘Aşk ile melāmet-zede olduñ yine ‘Arşī
Var kendüñi bir küşeye çek duymadan ağıyār

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

67. K.18b, G.18b, A.25b.
- 1a) V.B.
1b) Mest-i mey-i mey-gede:mest ü mey-gede K.
2b) Kayd-ı:kayd u K.
3b) Siz:kim G.
4b) Zāhid:zāhidi K.; pindār:efkār G.,inkār A.
5b) Çü:çü pür A.,G.
6b) Aña: ey G.
7b) Duymadan:dimedim

- 1 Zāhid nice bir dağdağa-i fāsîd-i pindār
Cân ile kabûl eyle benüm pendümi hoş-vār
- 2 Bu deyr-i fenāda yûri ol bir büte mā'il
Dut muğ-beçenüñ dāmenini bağlaya zünnār
- 3 'Uşşāk-ı ser-efrāz ile da'vāyı uzatma
Gir bezm-i harābāta olup 'āşık-ı hammār
- 4 İç bāde'i tā ref' ola tāmāt-ı şedāyid
Āyine-i dilde göresin pertev-i ruhsār
- 5 Hākdur ki nüzül itdi bu söz 'Arşî-i 'ulādan
Şıdk ile kabûl eyle şakın eyleme inkār

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe-ülün
(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

68. K.19a, G.19a, A.25b.

1b) Hoş-vār: hūş-yār G., hūş-dār A.

2a) Deyr: deyri K.

2b) Muğ-beçenüñ: muğ-beçe G.; Bağlaya: bağla bile G.

3a) Da'vāyı: dāvı A.

3b) 'Āşık-ı hammār: tekellüf hammār G.

5a) Nüzül itdi bu söz: bu söz itdi nüzül K., G.

- 1 'Āşık o durur derde şabr ide ola şākır
'Ābid o durur Hākķun yādına ola zākır
- 2 'Ālim o durur kendü 'ilmine ola 'āmil
'Ākil o durur Hākķuñ luţfına ola nāzır
- 3 'Ākif o durur künc-i vaĥdetde idüp mesken
Her ĥāle ola rāzı her derde ola şābir
- 4 'Ālī o durur dā'im süfliden olup mümtāz
Ervāĥ-ı muĥaddesle pervāza ola kādır
- 5 'Ārif o durur 'Arşī lü'lü'-i sühan-ţab'ın
Bir dürr ide kim dā'im ĥalk içre ola nādır

Mef·ülü Mefā·īlün Mef·ülü Mefā·īlün
(- - ./ . - - - / - - ./ . - - -)

-
69. K.19a, G.19a, A.26a.
2a) 'İlmine:ilmiyle G.
3a) Vaĥdetde:vaţanda A.
4a) Olup:ola K.,G.

- 1 Hüsün mehi bedr-i tām olupdur
Zülf-i siyehün gamām olupdur
- 2 Senden düşeli cüdā habībüm
Uyhu gözüme harām olupdur
- 3 Hün-ı ciger ile dīde-i ter
Güyā iki lāle-fām olupdur
- 4 Cellād-ı müjün berāberümde
Katlüme elün hüsām olupdur
- 5 Haṭṭ-ı ruḥnı görenlerün hep
‘Arşī gibi şubḥı şām olupdur

Mef·ülü Mefā·ilün Fe·ülün

(- - . / . - . - / . - -)

-
70. K.19a, G.19a, A.26a.
2a) Düşeli cüdā:cüdā düşeli K.
4b) Elün hüsām:belin şamsām G.,pālin hüsām A.
5b) Şubḥı:şubḥ u G.

- 1 Ya'kübem ü dil hücre si beytü'l-hazenümdür
Cân Yüsufına kanlı tenüm pîre henümdür
- 2 Sen şah-ı cefâ-kâra esîr olalı cânâ
İklîm-i belâ saltanatı cümle benümdür
- 3 'Ayb itme gözüm yaşına ey gamzesi hün-rîz
'Arz eylemege derd-i derûnı dehenümdür
- 4 Yol bulmağa vaşl-ı harem-i yâre dil ü cân
Bâdiye-i nûr-ı dem birisi küh-kenümdür
- 5 Hâlûmi sü'âl eyleyen erbâb-ı şafâya
Tahrîr ü beyân 'Arşî dilümde sühanumdur

Mef.ülü Mefâ-îlü Mefâ-îlü Fe.ülün
(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

-
71. K.19b, G.19a, A.26a.
 1a) Ya'kübem ü dil:Ya'kübem dil K.,G.
 1b) Kanlı:nazlu G.
 3a) Ey gamzesi:gamzesi G.
 3b) Derûnı:derûnum G.
 4b) V.B.

- 1 Ol yār-i dil-efrūz ki rūh-ı bedenümdür
Āhū-nigehüm cilve-gehüm nāz u nemümdür
- 2 Bāg-ı İremüm gonce-femüm lāle-‘izārum
Āzāde-nihālüm gülüm ü yāsemenümdür
- 3 Nāzīn harekātum leb-i şīrīn kelimātum
Tāvūs-revem tūṭī-i şekker-şikenümdür
- 4 Seḥḥārum u Hindū-şıfatum nāz-nişīnüm
Dāg-ı dilüm ü ḥāl-i ruḥı pūr-fitenümdür
- 5 Baht-ı dil-i sevdā-zedem ü ‘ömr-i dirāzum
‘İtr-ı ḥaremüm kākūli müşgīn-Ḥotanumdur
- 6 Çeşm-i siyehüm gamzesi āşüb-ı zamānum
Ebrūsı kemānum müjesi tīre-zenümdür
- 7 ‘Arşī kulını yād idüp ol yār dimiş kim
Üftādem ü dil-dādem ü yār-i kühenümdür

Mef·ülü Mefā·ilü Mefā·ilü Fe·ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

72 K.19b, G.19b, A.26b.

- 1b) Gehüm nāz:gerüm nār A.
- 3a) Nāzīn:yārum G.; Leb:lebi A.
- 3b) Tāvūs-revem:ṭavūs-zerem G.
- 5a) Baht-ı dil-i sevdā-zedüm:baht u di ü sevdā-zedüm K.
- 5b) Kākūli:kākül K.,G.
- 6a) Siyehüm:siyeh hem G.; zamān:zebān G.
- 7b) Yār-i:yār ü G.

- 1 Şaç mı ya müşg-i Çin ya ‘anber-i sārā midur
Ya perişān her taraf dām-ı dil-i şeydā midur
- 2 Kaş midur ya kible-i ervāh ya müşg-in kemān
Ya çekilmiş dest-i kudretle haṭ-ı tuğrā midur
- 3 Göz mi ya bādām-ı ter ya āyet-i سحر مبین
Ya behişt içre açılmış nergis-i şehlä midur
- 4 Ruḥ midur zülf içre ya sülbülde pinhān berk-i gül
Ya sehāb içre nihān mihr-i cihān-ārā midur
- 5 Yüz midür ya احسن تقويم ya nūr-ı ilāh
Yohsa mir’āt-ı safā-baḥş-ı dil-i dānā midur
- 6 Leb mi ya kand-i mükerrer yohsa āb-ı selsebīl
Ya berāy-ı ‘āşikān cām-ı mey-i ḥamrā midur
- 7 Fem midür ya nokṭa-i vahdet veyā cān ma‘deni
Ya ḥayāt-ı Hızır ya ‘İsī-i rüh-efzā midur
- 8 Kad mi ya serv-i şanüber ya nihāl-i bāğ-ı cān
Ya İrem bāğında nev-res kāmēt-i Tübā midur
- 9 Geçdi ‘ömrüm rāh-ı ‘aşkuñda figān u āh ile
Raḥm idüp bir dimedün bu ‘Arşī-i şeydā midur

Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

73. K.19b, G.19b, A.26b.
- 1a) Çin:Hotan K.
 - 1b) Dil-i:dil ü K.
 - 2b) Haṭ-ı:haṭ u K.
 - 3a) Bādām-ı ter:bādām G.;Süre:VI,Āyet:7.
 - 4) G.da yok.
 - 5a) Süre:XCV,Āyet:4.
 - 5b) Dil-i:dil ü K.
 - 6a) Kand:kandı G.
 - 6b) Cām-ı mey-i ḥamrā:cām u mey ü ḥamrā K.
 - 7a) Fem midür ya:fem midür G.;veyā:veyā ḥod G.
 - 8a) Bāğ-ı cān:ergavān K.
 - 9a) Şeydā midur:rüsvā midur G.,A.

74

- 1 Rüy-ı felekde şanma görinen sitâredür
Süz-ı dilümden âh ile çıkmış şerâredür
- 2 Feryâd u zârı sem'ine yârûn yetürmeyüp
'Uşşâkı inkılâba şalan gûş-vâredür
- 3 Hatt-ı ruhuñla âb-ı lebündür murâd olan
Hızr ile çeşme zâhire bir isti'âredür
- 4 Yâkût u la'le leblerüñi beñzeden 'aceb
Fehm eylemez mi ol hod iki seng-hâredür
- 5 Tab'-ı bülend-i 'Arşî n'ola olsa müstakîm
Çün himmet-i mütâla'ası kadd-i yâredür

Mef'ülü Fâ'ilätü Mefâ'ilü Fâ'ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
74. K.20a, G.20a, A.27a.
- 1a) Rüy:devr G.;şanma görinen:görinen şanma K.
 - 1b) Dilümden:dilden G.;şerâredür:bir şerâredür G.
 - 2a) Feryâd u:feryâd-ı G.;yetürmeyüp:yetürmeyüp şaba K.
 - 2b) 'Uşşâkı:'uşşâkını G.
 - 3a) Hatt-ı:hatt u K.
 - 3b) Çeşme:çeşmine G.
 - 5a) Olsa:ola G.
 - 5b) Kadd-i:kadd ü K.

- 1 Tīg-i müjgānuñla hod cismüm ser-ā-ser yāredür
Göz kızardur katline gamzeñ ‘aceb hün-hāredür
- 2 Hadd-i pür-hālün gören ‘uşşāk-ı dil-sūzuñ şanur
Āteş üzre saçılır güyā ki ‘anber-pāredür
- 3 Dāne-i eşkin nişār itse ‘aceb mi pāy-gāh
Ehl-i ‘aşkuñ miyli çün sen kebk-i hoş-reftāredür
- 4 Mihr ü meh leyl ü nehār etrafuñı devr itmeden
Pāy-būsuñ ārzū eyler iki āvāredür
- 5 ‘Arşī-i zārı vişālünden müberrā eyleyüp
Ey perī lūţfuñ revā mı şab‘-ı nā-hem-vāredür

Fā‘lātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
75. K.da yok., G.20a, A.27a.
1a) Müjgānuñla:müjeñle G.
2a) Hadd:zıdd G.
4a) Etrafuñı:etrafın G.

- 1 Ğurbet evinde ħapumuzu bād aħar ħapar
Yok āşinā-yı mülk-i vaţan yād aħar ħapar
- 2 Tālāna gitse cümle metā'ı acebleme
Ol ħāne'i ki Ķays ile Ferhād aħar ħapar
- 3 'Aşıkıların yanında degül fül's-i aħmere
Dükkān-ı mekr ü şeydi ki zühhād aħar ħapar
- 4 Şākird-i من عرف o durur kim semī' ola
Zirā kitāb-ı ħikmeti üstād aħar ħapar
- 5 'Arşī göñül dericelerin cānib-i Ħaħa
İnsān-ı kāmil itdügi irşād aħar ħapar

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

-
76. K.20a, G.20a, A.27a.
 2a) Tālāna;nālāna G.
 3a) Aħmere: aħmer K.,A.
 3b) Şeydi ki:şeydāyı G.
 4a) o durur:odur K.
 4b) Zirā:zirā ki K.,G.
 5b) İtdügi:itdigi K.
 4a) el-Aclūnf,Keşfü'l-Hafa, c.II,s.262.

- 1 Kaşuñ ser-fitredür cānā gözüñ fettān-ı 'ālemdür
Şaçuñ 'uşşākı meftūn itmede gāyet müsellemdür
- 2 Mu'anber kākülün Ḥablü'l-Metīndür 'āşıka ammā
Gözine zāhidūñ mār-ı siyeh piç ü per-i ḥamdur
- 3 Ḥayāl-i la'lūñ ile kaṭre kaṭre kan damar gözden
Nazar eyle ki merdüm-zāde-i üftāde-i ḡamdur
- 4 Lebūñden nükte-i esrār-ı ḡaybı şordum ol yārūn
Tebessümle didi açma bu rāzı ḡayli hem-demdür
- 5 Mücerred la'l-i nābın rūḡ şanma ol perī-zāduñ
Ser-ā-pā rūḡdur ol meh velī rūḡ-ı mücessemdür
- 6 Ḥayālūñ konalı taḡt-ı dile ey Yūsuf-ı Şānī
'Azīz-i Mısr-ı cān itdüm anı kim zayf-ı ekremdür
- 7 Gözüñ peymāne-i 'aşk oldu 'Arşī ḡasteye sākī
Lebūñ fikri baña bezm-i şafāda bāde-i Cemdür

Mefā İlün Mefā'İlün Mefā'İlün Mefā'İlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

77. K.20a, G.20b, A.27b.
2b) Siyeh:siyāh G.
3a) Damar:ṭamar G., demi K.
6b) İtdüm:itdi K.;zayf-ı:zayf u K.

- 1 Her kaçan 'arızına sünbül-i sir-âb düşer
Çin-be-çin halkalarından dile kullâb düşer
- 2 Gözümüz mihr-i ruhuñ görse göñül nurlanur
Güyyâ revzeneden hâneye meh-tâb düşer
- 3 Ey tabîb-i dil ücân şerbet-i vaşluñ dileyü
'Âşık-ı haste ser-i küyuña bî-tâb düşer
- 4 Hokka-i la'l-i lebün içre dişüñ yâd itsem
Sadef-i dîdelerümden dür-i nâ-yâb düşer
- 5 Düşdi 'Arşî dime pîrâne der-i mey-gedeye
'Aşk ser-menzilidür şeyh düşer şâb düşer

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. .-)

78. K.20b, G.20b, A.27b.
- 1b) Halkalarından:halkalardan G.
 - 2b) Revzeneden:revzenenden A.
 - 3a) Dileyü:dileyür G.
 - 3b) Küyuña:küyuñda G.
 - 4a) İtsem:itse G.
 - 5a) Der-i:deri K.

- 1 Her 'āşık-ı dil-dāde kim dil-dār ile hem-rāz olur
Alur eline başını cānāneye cān-bāz olur
- 2 Esrār-ı taḥkīki sakin nā-dāna ifşā eyleme
Zirā ki nā-dānuñ işi gamz itmedür gammāz olur
- 3 Şakla derün-ı sinede rāzuñ zebāna çıkmasun
Gelse zebāna rāz-ı dil elbette keşf-i rāz olur
- 4 Dut Fazl-ı Ḥaḫkuñ dāmenin gel geç şırātu'llāhdan
Yoldan çıkarma pāyuñı zirā ki seng-endāz olur
- 5 Nefsini idrāk eyleyen erbāb-ı ma'ānī silkine
Ez-cānib-ı kerrūbiyān biñ 'izz ü biñ i'zāz olur
- 6 Sen kendü ahvālün nedür fikr eyle yoḫsa dā'imā
Durmaz döner çarḫ-ı felek geh kış gelür geh yaz olur
- 7 Şeytān-ı şāmuñ alına aldanmayan merd-ı Ḥudā
Azāde-tab'ān içre ol rind-ı sūhān-perdāz olur
- 8 Cānā ruḫuñ evrākına yazılsa ḥaṭṭ-ı nāz-ı bñ
Ser-levḫe-ı ruḫsāruña şirāze-ı şirāz olur
- 9 'Arşī vücūdı mülkini feth eyleyen şāhib-kirān
Taḫt-ı diyār-ı ḫikmete ser-dār-ı ser-efrāz olur

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

79. K.20b, G.20b, A.28a.
1a) 'Āşık: 'āşıkı K.
2a) Taḥkīki: taḥkīk G.
3a) Derün: derüni K.
3b) Rāz-ı dil: dil G.
4b) Zirā: yoḫsa G., A.
6b) Gelür: olur G.
7a) Şeytān: şeytānı G.; şāmuñ: şūmuñ A.; alına: sözine G.
8a) Ḥaṭṭ-ı nāz-ı bñ: ḥaṭṭı nār-ı bñ A.

- 1 Dil dil-ber-i meh-rūdan bir buse 'aṭā ister
Dil-ber dil-i şeydādan biñ cān-ı bahā ister
- 2 Cānāne cefā 'ilmin ezberden okur ammā
Müşkil bu ki 'āşıklar ta'līm-i vefā ister
- 3 'Uşşākını küyında ol yār-i cefā-pişe
Başını dolu sevdā çeşmin dolu mā ister
- 4 Ey dil yüri 'aşk içre rüsvāy-ı cihān ol kim
Dil-dādesini dil-ber rüsvāy-ı belā ister
- 5 Gördükde beni 'Arşī iñler dēyü 'ayb itme
Bī-mār-ı tabī'atdür derdine devā ister

Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün
(- - ./ . - - - / - - ./ . - - -)

-
80. K.21a, G.21a, A.28a.
1a) Dil-ber:dil-beri K.;'aṭa:a'ṭa G.
1b) Dil-i:dil ü K.
5a) Beni 'Arşī:bu 'Arşī G.
5b) Bī-mār:bī-māre K.

- 1 Ne mālum var ne hōd māl eksügümdür
Velī bir yār-i hoş-hāl eksügümdür
- 2 İdüp tebdīl ahlāk-ı zemīme
Mübeddel hāl-i ibdāl eksügümdür
- 3 Ben ol rind-i sühan-dānam ki aslā
Ne tafşıl ü ne icmāl eksügümdür
- 4 Arındum iştigāl-i mā-sivādan
Ne ğaslüm var ne ğassāl eksügümdür
- 5 Müberrāyam libās-ı ‘āriyetden
Ne zer-beft ü ne bir şāl eksügümdür
- 6 Sübüt-ı vahdet-i Fazl-ı Hudāya
Ne tevcih ü ne timsāl eksügümdür
- 7 Hudānun ‘Arşıyam taḥkik ammā
Ne bir çarhum ne ev‘āl eksügümdür

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

(. - - -/. - - -/. - -)

81. K.21a, G.21a, A.28a.

G.da "eksügümdür" kelimesi "eksük midür" şeklindedir.

1b) Velī:belī G.

3a) Ki aslā:aslā G.

7b) Ev‘āl:evsāl G.

- 1 Bî-haber rûh neydügin ne bilür
Zât-ı memdûh neydügin ne bilür
- 2 Cānib-i Hakkā olmayan bīnā
Bāb-ı meftûh neydügin ne bilür
- 3 Fülk-icismine girmeyen hālik
Keştī-i Nûh neydügin ne bilür
- 4 Elem-i ‘aşkı çekmeyen bī-derd
Hāl-i mecrûh neydügin ne bilür
- 5 Olmayan ‘Arşī şāriḥ-i ma‘nā
Rāz-ı meşrûh neydügin ne bilür

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

-
82. K.21a, G.21b, A.28b.
3b) Keştī:küşte K.,G.
4b) Hāl:hālī K.
5a) ‘Arşī şāriḥ-i ma‘nā:şāriḥ-i ma‘nā ‘Arşī G.

- 1 Hudānuñ emrine ikrārumuz var
Menāhī işden istiğfārumuz var
- 2 Sükūt-ı şer' ile olduq muvaḥḥid
Melāhid zümresinden 'ārumuz var
- 3 Gürūh-ı pey-rev-i şer'-i Rasūlüz
Ṭarīk-ı Ḥaḳda istikrārumuz var
- 4 Umūr-ı dünyevīden olduq āzād
Rızā-yı Ḥaḳk ile bāzārumuz var
- 5 Yoğ itdük kendümüz hestī-i zāta
Ne inkār u ne ḥod pindārumuz var
- 6 Bize bildürmege esrār-ı gaybı
Derūn-ı dilde yār-ı gārumuz var
- 7 Ne mazḥar itdügin 'Arşī şorarsañ
Beyān eyler bizi eş'ārumuz var

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

(. - - -/. - - -/. - -)

83. K.21b, G.21b, A.29a.

- 2b) Melāhid:melāhat K.
- 3a) Pey-rev:pey-revī K.,G.
- 5b) İnkār u:inkarī K.
- 7b) Bizi:bize K.

- 1 Hızr-ı lebûn ki çeşme-i âb-ı zülâli var
Dil-teşne-i vişâle mey-i lâ-yezâli var
- 2 Ham-pür-ham itdi kâkül-i şîrîn^â turreşin
Şayd-ı gönüller itmege beñzer hayâli var
- 3 Ey dil sirişk-i cüyün akıt pây-ı yâre kim
Serv-i nihâl-i kametinûn i'tidâli var
- 4 Râz-ı femûnle sırr-ı meyânuñ bilinmedi
Çok kimsenûn bu mes'elede kıl ü kâli var
- 5 Gamzen nizâ'ı koymadı erbâb-ı 'aşk ile
Mihri vefâ mübâhagesinde cidâli var
- 6 Âzâde-ı tab'ı nâdir-i devr-i zamâneyem
Dimeñ baña ki dünye için iştigâli var
- 7 Fehm ile derk-i tab' ile eşâr-ı 'Arşî'i
Her bir sözi söz añlayana biñ me'âli var

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

-
84. K.22a, G.22a, A.29a.
 1b) Vişâle:vişâl G.; 2a) V.B.
 3a) Cüyün:kuyun G.
 3b) Kâmetinûn:kametün G.
 4a) Meyânuñ:dehânuñ K.
 5a) Koymadı:komadı K.
 7a) Fehm ile derk-i tab':fehm ile derk eylesen G.,
 fehm-i idrâk K.: 'Arşî'i: 'Arşî'i kim K.

- 1 Tîg-i gamuñla dildeki cânā yaramı gör
Hün-âb-ı eşküme nazār it mā-cerāmı gör
- 2 Māh-ı ruhuñla kevkeb-i bahtum konuşmadı
Devr-i felekde tāli-i baht-ı kıaramı gör
- 3 Oldı revāne ‘aşk iline kârbân-ı dil
Tutdı cihānı şayt u şadā-yı verāmı gör
- 4 Kūy-ı habībe gelme dāyü men’ ider rakīb
Ol kelb-i bed-likā ile çün ü çırāmı gör
- 5 ‘Arşī kuluñam eyleme ey bī-vefā hakīr
Bakma cünün-ı zāhirüme mā-verāmı gör

Mef’ülü Fā’ilātü mefā’ilü Fā’ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
85. K.22a, G.22a, A.29b.
3a) Kârbân:kârvân G.
3b) Şayt u şadā-yı verāmı:şayt-ı şadānı rāmı G.,
Şadā-yı dārāmı A.
4b) Çün ü çırāmı:çü mā-cerāmı G.
5a) Eyleme ey bī-vefā:ey bī-vefā eyleme G.

- 1 Sīmürg-ı 'aşk-ı yāre göñül āşiyānedür
Başum bülend-i kulle-i kâfa nişānedür
- 2 Tūfāna virse tañ mı cihānı sirişk-i çeşm
Ceyhūn u Dicledür ki dem-ā-dem revānedür
- 3 Cellād-ı gamzeñe dilümi eyledüm siper
Ammā ne fā'ide müjehūñ kaşdı cānedür
- 4 'Uşşākı aldar al ile ben gösterür durur
Hāl-i ruhuñ ki fitne-i devr-i zamānedür
- 5 Rüsvalık itdi 'Arşī d'cyü kılma ictināb
'Aşıkdur ey habībüm işi 'āşıkānedür

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
86. K.22a, G.22b, A.29b.
3a) Cellād-ı:cellād u K.
4a) Ben gösterür durur:biñ süret gösterür K.
5a) Kılma:itme G.
5b) Ey:ol G.

- 1 Hāl ü haṭuñ ki bir varak-ı Cāvidānedür
Sī vü dū müfredāt-ı kelāma nişānedür
- 2 Aldı gönül vilāyetini şāh-ı ‘aşk-ı yār
Geçdi serir-ı sīneye hükmi revānedür
- 3 Zencir-ı zülfe al ile dil çekmede gözün
Şüh-ı sitem-kerāne degül dil-berānedür
- 4 ‘Uşşāk-ı cān-güdāzuñ işi bezm-ı ‘aşkda
Geh cām-ı pür-şafā gehi çeng ü çefānedür
- 5 Kilk-ı zebānum olsa dūr-efşān ‘aceb degül
Esrār-ı كتكز e derūnum hıızānedür
- 6 Güşeyleyen kelāmum olur zinde tā ebed
Güyā hayāt çeşmesidür kim revānedür
- 7 ‘Arşī cenāb-ı Fazl-ı Keremden umar ‘aṭā
Dā’im bu bendenün yüzi ol āsitānedür

Mef·ülü Fā·ilātü Mefā·ilü Fā·ilün

(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

-
87. K.22b, G.22b, A.29b.
- 1a) Hāl ü:hāl-i G.
 - 3a) K.da "dil" yok.
 - 3b) Sitem-kerāne:sitemünüz ana G.
 - 4a) Güdāzuñ:güdāzuña G.
 - 4b) Çeng ü:çeng-i G.
 - 5a) Dūr:zer G.
 - 6a) Zinde tā ebed:zinde-i ebed G.
 - 6b) Güyā hayāt çeşmesidür kim:ki āb-ı hayāt çeşmesidür G.
 - 5b) el-Aclūñf,Keşfü'l-Hafa, c.II,s.132.

- 1 Bir lahza görmezsem seni cānā cününüm cūş ider
Gördükde 'aklum dağılır 'aşkuñ beni bī-hüş ider
- 2 Ğamzeñ ne efsün itdügin cānā murād itsem demek
Ğayret lisānum lāl idüp dem-beste vü hāmüş ider
- 3 Şabr eylemek kaçd eylesem sensüz eger ey bī-vefā
Dil nüh-felek cāmın dolu hün-1 cigerden nüş ider
- 4 Cehd eylesem hüş-yār ola sevdā meyinden cān u dil
Şunar kadeh sākī gözüñ daħi beter ser-hoş ider
- 5 Hāl-i dil-i sūzānumuñ idrāk ider germiyyetin
Ebyāt-1 derd-ālūdumı her kim ki 'Arşī güş ider

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

-
88. K.22b, G.22b, A.30a.
4a) Ola:olam A.; cān u:cān-1 G.
5a) Hāl-i dil-i sūzānumuñ: hal ü dil ü sūzānumuñ K.

- 1 Gazāl-i çeşm-i perî-çehre şanma h'âb iledür
Şikâr-ı şîr-i dile gamzesi şitâb iledür
- 2 Aķarsa pâyüne seyl-i sirişk-i dîde ne gam
Hayâtı bāgda serv-i revānuñ âb iledür
- 3 İñildese n'ola 'uşşâķ-ı mest devründe
Şafâsı bezm-i meyûñ sâķiyâ rebâb iledür
- 4 Murâdı işve vü nâz u girişmedür yârûñ
Kaya kaya bakışın şanma ictinâb iledür
- 5 Bu 'Arşî nâz-ı firâķuñla dil kebâb ideli
Kabağı çeşmi dolu kırmızı şarâb iledür

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
(. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

89. K.22b, G.23a, A.30a.

1a) Çehre:çehre i K.

3a) İñildese:iñlerse G.,iñletse K.

4a) İşve vü nâz u girişmedür:işve-i nâzı giriş-
medür K.

5b) Kabağı çeşmi:kabağ-ı çeşm G.,kabağı çeşm K.

- 1 Bi-ḥamdi'llāh hele bir nāzenīni şeh-levendüm var
Cüvānān içre kürş-ı meh gibi 'ārif-pesendüm var
- 2 Ruḥı gül la'li gonce çeşmi nergis kāküli sünbül
Kadi mevzün meyānı ince bir serv-i bülendüm var
- 3 Gönüller dağıdup diller alup cānlar kıllur yağma
Bir āşüb-ı zamān şūḥ-ı cihān nev-res efendüm var
- 4 Gezersem tañ midur divāne-veş kūy-ı harābātı
Dağılmış boynuma bir turre-i müşğīn-kemendüm var
- 5 Düşelden 'aks-i hāl-i veç-i cānān sīneye 'Arşī
Yanar dil micmerinde āteş-i 'aşka sipendüm var

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
90. K.23a, G.23a, A.30b.
4b) Dağılmış:tağılmış K.,G.

- 1 Luṭf eyle gel ey yār ki divāneligüm var
Şahbā-yı lebūñle yine mestāneligüm var
- 2 Her gice gamuñ nārına ey şem'-i şeb-efrüz
Ser-tā-be-kadem cān ile pervāneligüm var
- 3 'Aşkuñ kuralı hāne-i göñlümde otağın
Bu 'aql u dil ü cān ile bī-gāneligüm var
- 4 'Āriyyet-i esbāb-ı cihāndan güzer itdüm
Meydān-ı melāmetde çü merdāneligüm var
- 5 Bey'at kılalı pīr-i harābāt ile 'Arşī
Rindān-ı mey-āşām ile rindāneligüm var

Mef-ülü Mefā-îlü Mefā-îlü Fe-ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

91. K.23a, G.23a, A.30b.

2b) Cān ile:yanmaga G.

3a) Otağın:otaguñ K.,otagı G.

3b) 'Aql u dil ü cān:'aql-ı dil-i cān G.

5a) Kılalı:ideli K.

5b) Rindān-ı mey-āşām:rindān u mey ü āşām K.

- 1 Bir elifdür kâmetün kim menzili cân içredür
Ya nihâl-i tâzedür kim bâğ-ı Rıdvân içredür
- 2 Maḫhar-ı Ḥaḫsın ser-â-pâ zâhid idrâk eylemez
Bu mu‘ammânuñ beyânı ehl-i ‘irfân içredür
- 3 كل شيء مالك لا ريب الا وجهه
Gör bu vechi kim kemâl-i vaşfı Kur‘ân içredür
- 4 Dâr-ı fânide Ene‘l-Ḥaḫ sırrını fâş eyleyen
‘Âkıbet Mansûra nisbet başı meydân içredür
- 5 Kûy-ı yâri menzil ü me‘vâ idelden ‘Arşiyâ
‘Andelîb-âsâ göñül mürği gülistân içredür

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
92. K.23a, G.23a, A.30b.
2a) Maḫhar:māḫharī K.

- 1 Şafā-yı kesb-i cānum mest-i cānān itdügümdendür
Teni cān itdügüm hem bezm-i mestān itdügümdendür
- 2 Figānum giceler bülbul gibi fāş olduğı halka
Seherde gül gibi çāk-ı girībān itdügümdendür
- 3 Müyesser olması pā-būsı ol serv-i hırāmānuñ
Yolında rüy-ı zerdüm hāke yek-sān itdügümdendür
- 4 Emīn-i vaşl-ı cānān olduğum erbāb-ı aşk içre
Elümle kāfir-i nefsi müselmān itdügümdendür
- 5 Zülāl-i nazm-ı tab‘um rūh-baḥş olduğı ey ‘Arşī
Hayāl-i la‘lūñi kuvvet dil ü cān itdügümdendür

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

93. K.23b, G.23b, A.31a.

- 1a) Mest:hest G.
- 1b) Hem:her G.
- 4b) Kāfir-i:kāfirī K.,kāfir ü G.
- 5a) Nazm-ı tab‘um:tab‘-ı nazmum G.
- 5b) Hayāl:hayāt G.,K.

- 1 Gel 'ahde vefā eyle ikrārı güzel dil-ber
Aç gonce-i handānuñ güftārı güzel dil-ber
- 2 Tār-ı şeb-i perçinüñ ref' eyle cemālünden
Māh-ı ruhuñı göster envārı güzel dil-ber
- 3 Bir büseñe yüz biñ cān 'uṣṣāka bahā itdi
Sen daħi ol rāzı bāzārı güzel dil-ber
- 4 Dağ oldu kızıl güller sīnemde şeraḥlar serv
Gel seyr-i gülistān it reftārı güzel dil-ber
- 5 Cellād-ı müjeñ her dem 'Arşīye urur biñ tīr
Luṭf eyle aña kıyma āzārı güzel dil-ber

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün
(- - ./ - - - / - - ./ - - -)

-
94. K.23b, G.23b, A.31a.
2b) Māh:māhī K.;
3a) 'Uṣṣākə:'uṣṣākı G.
4a) Serv:serd G.

- 1 Gülzâr-1 bezm-i vahdet cânâneler yiridür
Şadr-1 serîr-i rif'at ferzâneler yiridür
- 2 Vuşlat murâd iderseñ yan nâr-1 şevk-1 'aşka
Ol şem'-i rûz-1 efrûz pervâneler yiridür
- 3 Her bu'l-heves semendin meydân-1 'aşka sürmez
Meydân-1 'aşk zirâ merdâneler yiridür
- 4 Ey dil der-i mûgâna var mest-i câm-1 'aşk ol
Ol menzil-i sa'âdet mestâneler yiridür
- 5 Bu bezm-i dil-güşâyâ 'Arşî çün oldı vâşıl
Sun sâkiyâ leb-â-leb peymâneler yiridür

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

(- - ./- . - -/- - ./- . - -)

95. K.23b, G.24a, A.31a.

2b) V.B.

- 1 Seyr-i gül eyle gülşene gel gül maḥallidür
Şavt-1 hezār u nāle-i bülbül maḥallidür
- 2 Bāg-1 ruḥūnda ṭurrelerün oldı müşg-bār
Faşl-1 bahār u lāle vü sünbül maḥallidür
- 3 Bir bir açıldı sīnede ki dāg-1 ḥün-feşān
Şahn-1 şafāda tāze karanfil maḥallidür
- 4 Zeyn itdi bezm-i 'āfiyeti sākī-i ṭarab
Kıldı şalā şürāḫī ki gulgul maḥallidür
- 5 Köp düşdi 'Arşī kaldı ayakda ḥumār u mest
Luṭf eyle sākīyā dut elin mul maḥallidür

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./ - . -)

96. K.24a, G.24a, A.31b.
1a) G.da "eyle" yok.
2a) Bāg:bāğı K.
4b) K.da "şala" yok.

- 1 Benem ol bende-i fakîr ü haķîr
Künc-i ğamda belâ vü derde esîr
- 2 ‘Āşık-ı yâr ile perveriş bulmış
Bir za‘îf ü naĥîf merd-i fakîr
- 3 Mihnet ile kadın kepâde kılup
Uran âhı sıphır-i çarĥa çü tîr
- 4 Fırkat-i Yûsuf ile çün Ya‘kûb
Olmışam dil-şikeste çeşm zarîr
- 5 Şerĥ-i derd-i derûnı yazmayalar
‘Arşiyâ halk-ı ‘âlem olsa debîr

Fe·ilâtün Mefâ·ilün Fe·ilün

(. . - - / . - . - / . . -)

97. K.24a, G. 24a, A.31b.

- 3b) Āhı:âh G.
- 4b) K.da "çü" fazla.
- 5a) Derûnı:derün G.
- 5b) Olsa:olursa K.

- 1 Yaka çāk itdi açıldı güller
Güllere karşı şakır bülbüller
- 2 Bezm-i gülşende sebū-yı vahdet
Doldurur cām-ı şafāya müller
- 3 Ögredür nağme tıyūr-ı cemene
Baş egüp kılsa kedū gulguller
- 4 Kākül-i yāre şebīh olduğına
Dutdı baş üzre mekân sünbüller
- 5 'Arşiyā añladı divāneligüm
Çekdi zencire hemān kāküller

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . -)

98. K.24a, G.24b, A.31b.

- 2b) Doldurur:doldurup G.
- 4a) Olduğına:oldığına K.,G.
- 5b) Zencire:zencir G.

- 1 Āh kılsam t̄ir-i āhum çarh-ı aḥzardan geçer
Kaṭre-i ešküm dökülse seng-i mermerden geçer
- 2 Şerha şerha çāk idüp doğrar derūnum t̄ig-i gam
Her kaçan kim şāne ol zūlf-i mu'anberden geçer
- 3 Mülk-i dil fethine 'azm itdükde ey sultān-ı hüsn
Ceyş-i 'aşkuñ cümle bir bir dīde-i terden geçer
- 4 Hāl-i zārı hāk-i pāy-i yāre i'lām itmege
T̄iz-rev olmakda ešküm āh-ı şarşardan geçer
- 5 Gamze-i hūn-riz-i yāre meyl idenler 'Arşiyā
'Arşa-i 'aşk içre cān-efşān olur serden geçer

Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

99. K.24b, G.24b, A.32a.

2a) T̄ig:derd K.

4a) Zārı:rāzı K.

4b) Ešküm:eşk G.;āh:rāh G.

5a) Meyl:'azm G.

- 1 Cān u dilden saña her kimse ki rām olmışdur
Sāye-i serv-kadūñ aña hıyām olmışdur
- 2 Şüretūñ cāmi-i ulıyā vü kaşuñdur mihrāb
Çeşm-i mestānelerūñ anda imām olmışdur
- 3 Sühānuñdur mey-i taḥkik-i İlāhī cānā
Rūh-baḥş-ı dehenūñ ol meye cām olmışdur
- 4 Cum'a çün seyyidü'l-eyyām anuñ-çündür kim
Hılkat-i pākūñüz ol günde tamām olmışdur
- 5 Sensin ol nokta-i per-kār-ı medār-ı eflāk
Her cihetden şıfatuñ mazhar-ı tām olmışdur
- 6 Perveriş kılmak için hılkatūñi leyl ü nehār
Döner etrafuña eflāk gulām olmışdur
- 7 Hācī-i vaşl-ı likā olsa 'aceb mi 'Arşī
Ka'be-i kūy-ı Habīb aña makām olmışdur

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

100. K.24b, G.24b, A.32a.

- 1b) Hıyām:hırām K.
- 3a) Mey-i:mey ü K.
- 4a) Çün:gün G.
- 5b) Mazhar-ı:mazharı K.
- 6a) Kılma için hılkatūñi leyl ü nehār:hılkatūñi
leyl ü nehār K.

- 1 Hılķatüm kevn ü mekân sırrına endāze yeter
Gitmege rāh-ı Haka sī vü dū āvāze yeter
- 2 Altı günde yer ügök oldu وما بينهما
Yedide Ādem için hılķat-i i'zāze yeter
- 3 Sā'ati yedi günüñ altı kez yigirmi sekiz
Oldı ihşāda işit 'ārif olan rāze yeter
- 4 Kāf u Nūn altı idi altı güne oldu delil
Bu sözi fehm idenüñ cismine cān tāze yeter
- 5 'Arşiyā hılķatini derk iden aşhāb-ı şafā
Mülk-i lāhūta çıkar rüh ile pervāze yeter

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

101. K.24b, G.25a, A.32b.

2a) Sūre:V, Āyet:17.
3a) V.B.

- 1 Bil şular kim ehl-i Fazla dürlü āzār itdiler
Uydılar şeytān-ı şūma Hakkı inkār itdiler
- 2 Kıydılar āline etbā'ına Fahr-i 'Ālemūn
Sandılar ol bed-seyirler bir eyü kār itdiler
- 3 Nice ehlu'llāhı bunlar zāyi' itdi bī-günāh
Nicesin izlāl idüp Hakkdan güneh-kār itdiler
- 4 'Āşık-ı şādıklar sandı bular kim öldiler
Bilmediler نکل من رار الی رار itdiler
- 5 Fitne-engiz oldılar hakkında āl-i Ahmedūn
Kerbelāda görmedūn mi kim ne izhār itdiler
- 6 Kaçdılar Hakkdan idüp Mansūra biñ dürlü cefā
Gördiler kim toğrı söyler anı ber-dār itdiler
- 7 Kıldılar vesvās-ı İblīs-i hasise i'timād
Ādem-i mescūda sācid olmağa 'ār itdiler
- 8 Almadılar علم الالسماء کل den haber
Bī-haberdür anları şanma haber-dār itdiler
- 9 Yumadılar āb-ı takvā ile gönli cīfeden
Oldılar murdār murdār ile bāzār itdiler

102. K.25a, G.25a, A.32b.

1b) Şūma:şāma K.

2b) Bed-seyirler bir eyü kār:seyirler özge bir kār G.

4) G.da yok.

7b) Ādem-i mescūda:Ādeme mescūd G.

8a) Süre:II,Āyet:31.

9a) Gönli:gönlün K.

- 10 'Ārif-i bi'llāhı görmek istemezler bir nazār
Gözlerine anlarıñ güyā ki mismār itdiler
- 11 Kendü re'yince idüp her biri tefsir-i kelām
İhtilāfa şaldılar halkı yirin nār itdiler
- 12 Koydılar ef'ālin anlarıñ ki itdiler pesend
Fi'l-i Hakkı terk idüp bir gayr girdār itdiler
- 13 Hile-ālūd itdiler şer'-i Rasūli 'ākıbet
Her biri zāhirde ammā kubbe-destār itdiler
- 14 Nice nā-şer'īye şer'idür didiler māl için
Hakka nā-hak didiler ibtal-i ikrār itdiler
- 15 Olsa tañ mı ber-ţaraf şer'-i Muhammed 'Arşiyā
Cāhili seccāde-i şer'e nıgeh-dār itdiler

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
- 11b) Halkı: halkuñ K.
12a) Ki: kimK., G.
12b) Gayr: gayre G.
14a) Nice nā-şer'īye şer'idür: niceye nā-şer'idür K.
15b) Şer'e: ← G.

- 1 Merdān-ı zü'l-ifhām dīdāra olur nāzır
Nādān-ı 'abūs-endām dīvāra olur nāzır
- 2 Biñ dürr-i girān-māye söz söyleseñ itmez haż
با لطبع غليظ الناس dīdāra olur nāzır
- 3 Nık ü bedün aḥvālin idrāk idemez cāhil
Agyāarı şanur yāri agyāra olur nāzır
- 4 Urmaz meheke ḳalbün şarrāf-ı ma'āniden
Dünyā gibi bir nākış-mi'yāra olur nāzır
- 5 Ālūde olan kimse efkār-ı teḳayyüdle
Dünyāya olur rāğıb murdāra olur nāzır
- 6 Ol قالوا بلى remzin yād eylemeyen gāfil
İkrār ider inkārı inkāra olur nāzır
- 7 'Arşī ne bilür remzin her nākış-ı aḥvel-çeşm
Yek-tāyı dü-tā eyler pindāra olur nāzır

Mef·ülü Mefā·ilün Mef·ülü Mefā·ilün

(- - ./ . - - - / - - ./ . - - -)

103. K.25a, G.25b, 33a.

- 1a) Merdān:dīdār K.
- 4a) Urmaz:olmaz G.
- 6a) Süre:VII,Āyet:172.
- 6b) İnkārı:inkār G.

- 1 Kaldum ğarīb ü bī-kes ü bī-yār ü ğam-ġüsār
Yok dest-ġir olur baña cüz Fazl-ı Kirdigār
- 2 Bezm-i şafāda cāmumı devrān şikest idüp
Mest itdi rıtl-ı firķat ile cānı rüzġār
- 3 Ğuş eyledüm vefātını çün ol sühān-verüñ
Dil pāy-māl-i mihnet ü ‘aql oldı tār-mār
- 4 Kıldı Hudā sitāre-i bahtum o māhdan
Ğör kim ne kıldı baña bu çarh-ı sitīze-kār
- 5 Nār-ı firāka yansa gerek tā dem-i ecel
Ğarķ-ı sirişk olur dime ‘Arşī-i dil-figār

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

104. K.25b, G.25b, A.33a.

1b) Cüz:ecr K.

3a) Verüñ:verdün G.

4b) Sitīze-kār:sitem-kār G.

HASTE HÂLÜMDE BU ZİKR OLUNACAK İKİ GAZEL BE-TARZ-I^(x)
MÜNACÂT HÂTİRA HUŞÛR İTMEKLE KAYD-I KİTÂBET OLUNDI

- 1 Yâ İlâhî tenüme şihhat vir
Dizlerüm ditremesin kuvvet vir
- 2 Dil-i âşüftemi kıl âsüde
Cân-ı bî-râhatımı râhat vir
- 3 Za'fımı eyle şifâya tebdîl
Nâ-tüvân koyma beni tâkat vir
- 4 Varayum menzil-i maşşüduma ben
Yolumı açuk idüp fırsat vir
- 5 Koyma 'Arşî kuluñı zâr u nizâr
Hacetin eyle revâ vahdet vir

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . -)

105. K.25b , G.25b, A.33b.

(x) Haste Olundukda Bu iki Gazel Be-Tarz-ı Münâ-
cât Hâtıra Huşûr İtmekle Kayd-ı Kitâbet OlundıA.
K.da yok.

4a) Menzil:menzili K.

4b) Açuk:açık K.

- 1 Ten-i rencūrumuz derdine fażlından devā ister
Derūnum rāhat u cānum şafā ḳalbūm ğınā isten
- 2 Ğarīb ü bī-ḳes ü zār u nizār oldı dil-i şeydā
Yüzün dutmış Hudāya ‘izz-i pākinden ‘aṭa ister
- 3 Olup āzāde lā’übālī-dil tıflı ḳalender-vār
Temāşā itmege bir şahn-ı bāğ-ı cān-fezā ister
- 4 Fenā küncinde ḳaldum bī-mecāl ü nā-tüvān ğāyet
Za‘if oldı vücūdum dest-i mihnetden rehā ister
- 5 Mariz-i ‘aşḳ olup bī-tākat (ü) bī-ıktidār oldı
Bu ‘Arşī haste Fażlızū’l-keremden bir şifā ister

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

106. K.26a, G.26a, A.33b.

3b) Bāğ:bāğl K.

4a) Fenā:ğınā K.,A.

- 1 Benem ol pādīshēh-i 'ālem ü Bī-ḥātem ü bī-sikke vü bī-ḡuḡbe vü bī-ḡabl ü 'ālem bī-zer ü bī-zūr
Ne serīrüm ne vezīrüm var eger şürete ammā ki ḡaḡīḡatde benem cümle cihān ḡalḡına manzūr
- 2 Beni faḡr ile görüp şüfī-i bed-ḡehre şanur merd-i Felāket-zede ūftāde-i ebnā-yl zamānam
Bunı bilmēz ki benem mālīk-i emlāk-i ma'ārīf olubam dürlü kemālat u 'ibārāt ile bu 'arḡada ma'mūr
- 3 Yemezem zerre ḡadar ḡam eger eflāk murādumca dönüp üstüme itmezse beni ḡalḡa mu'azzez
Olubam fārīḡ ü āzāde olardan ki ider ḡāḡır-ı mesrūrümü bī-fā'ide her laḡzada meḡsūr
- 4 Kendümi zāta ulaşdırdum u ben ḡıḡdum aradan olubam ḡayy ü ebed dā'im anuñ ḡün
Görünür dīdeme her cānibe bāḡdumsa ḡamu kevn ü mekān mülk-i cihān şa'şā'a-i nūr
- 5 Şuḡanum dā'ire-i 'aḡla şıḡar şanma ḡo baḡşı yūri ey müdde'ī ḡoḡ eyleme ḡavḡa
Ben ki ser-mest-i mey-i 'aşḡam u bir laḡza aylımam ḡezerem dā'ire'ı bī-ser ü pā vālih ü maḡmūr
- 6 Sözleryüm cümle tecellī-i Ḥudādūr ki gelür 'ālem-i kuvvetden olur dilde başd-ı nev-i hüveydā
Mūsī-i cāna 'ıyān itmege dīdār-ı pür-envār kemālātını ḡalb oldı aña ḡūr
- 7 ḡaşan idrāk ider ey 'Arşī bu imā-yl işarati'ı taḡlīd ile her tābī'-ı İblīs
ḡöklere ḡıḡmaḡa 'azm eylese şeytān dutuşur nār-ı şihāb ile olur ḡahr ile maḡmūr

Fe'iliātün

(. . . -)

107. K.96a; G.83a; A.96a.
1a) Bī-ḡabl:ḡabl k.
2b) ḡ.da "arşada" yok.
3b) āzāde olardan:āzādelerden G.
4a) Dā'im:bāḡl ki G.
4b) Mekān mülk:mekān cümle'ı hem mülk G.

- 5a) Eyleme ḡavḡa:eyleme'ārīf ile ḡavḡa G.
7a) İşārāti'ı taḡlīd:işārāti'ı herḡādān taḡlīd G.
7b) Nār-ı şehāb:şehāb G.; maḡnūr:merdūd u maḡmūr G.

امت اوسطم از پیغمبر	سائل از مذهبیم از پرسى خبر	1
که مقلد شوند از یکدیگر	بنم هالك انواعى ام	2
که شدند واقف اسرار بشر	بودم از امت هفتاد وسیم	3
پیش و حق روز جزا در محشر	شاهدم بر ام غیر رسول	4
پاکم از علت تقلید دیگر	ناجیم از کرم فضل اله	5
آبدستم شده از خون جگر	غسلم از آب سرشك چشم است	6
تابع فرض از امر داور	ساعى سنتم از قول رسول	7
شیعهیم لیک نه آن شیعه خر	سنیم لیک نه این سنى سک	8
شیعهیم تابع آل حیدر	سنیم پیروى شرعى نبوى	9
شیعهیم مذهب اثنا و عشر	سنیم معتقد دین حنیف	10
شیعهیم صاحب اقبال ظفر	سنیم سالک سلك علما	11
واحد است یعنی خدای اکبر	کردم انکست شهادت راست	12
مستحقش ده و چارست بشمر	دادم از خلقت خود عشرزکات	13
ساجدم بر طرف روی پدر	طائفم کعبه دلرا همه وقت	14
که بود واسطه نار سقر	صوم ماصمتاست از آن مجتنبان	15
پیش و من سر حضر سر سفر	روشن است همچومه عالمتاب	16
خوانده ام مصحف خود را از بر	سى و دو نطق حقم سرتا پا	17
ترشد در بدل مافکر شرر	طاهرم از حدت شرک و ریا	18
محتصر کرده شد از جان پرور	سائلان برنو جواب عرشى	19
دریدر هرزه مکرد ای ابتر	هرچه خواهی برد از خود بطلب	20
شو از بی خبری در مضطر	امر نهیش همه احوال تو نیست	21
نیست در رتبه از بین فضل تر	دانش نفس خودت حاصل کن	22
ذات که جلوه کند بی مظهر	آدم از مظهر ذاتش نشود	23

Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilūn

(. . - - / . . - - / . . -)

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'Z-ZĀ(x)

- 1 Sācidüz biz Fażl-ı Hağdur kible-i mescüdümüz
‘Ābidüz oldur ezelden tā ebed ma‘būdumuz
- 2 Mazhar-ı esrār-ı Rabbüz mazhar-ı esrār-ı eb
Dīv-i nā-maħrem ne bilsün neydügin mağşūdumuz
- 3 Okuduk esmā-i küllinüñ beyânın mü-be-mü
Çün görüñdi perdesüz ol vācibü'l-mevcūdumuz
- 4 Kaşlaruñ قوسین او ارنی yüzüñ Beytü'l-Ĥarām
Halka-i zülfüñ durur anda duħān-ı ‘ūdumuz
- 5 Şüretüñ levħinde hatm itdük kelāmu'llāhı biz
Kāf u Nün içre tamām oldı bu gün ma‘būdumuz
- 6 Almayanlar Ādem-i ĥākiden esmā'ı sebak
Oldı der-gāh-ı Hudādan tā ebed merdūdumuz
- 7 Mest-i cām-ı bezm-i tevħidüz be-gāyet ‘Arşiyā
‘Ayb kılmañ görseñüz delķ-ı şarāb-ālūdumuz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

109. K.26a, G.26a, A.34a.
(x) Ĥarfü'z-Zā G., A.da başlık yok.
2a) Esrār-ı Rabbüz:esrāruz A.
2b) Neydügin:neydügi G.
4a) Süre:LIII, Ayet:9.
4b) Duħān-ı ‘ūdumuz:duħān u ‘ūdumuz G.
6) K.da yok.
7a) Tevħidüz:tevħiddür G.
7b) Delķ:zülf K.

- 1 Biz ki rindân-ı bî-ser ü pâyuz
Başdan ayağa çeşm-i bînâyuz
- 2 Rûh-ı maḥzuz bu dört ṭabî'atle
Şeş cihât içre nuṭḡ- gūyâyuz
- 3 Bedriyüz gerçi ümmehâtuñ biz
Lîk esmâ-i külle âbâyuz
- 4 الولد sırrını işit bizden
Vâkıf-ı nükte-i elif-bâyuz
- 5 Gâh 'uzletde ḡâk ile yek-sân
Gâh rif'atde biz süreyyâyuz
- 6 Görmege ḡalk-ı şâhid-i gaybı
Şâf-ı âyîne-i mücellâyuz
- 7 Cümleñ maḡsadı bizüz gerçi
Lîk biz cümleden müberrâyuz
- 8 Ṭañ mı olduḡsa bî-ser ü sâmân
Mâlik-i mülk-i genc-i ma'nâyuz
- 9 'Arşiyâ meclis-i ma'ârifde
Rûh-baḡş-ı dem-i Mesîhâyuz

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

-
110. K.26a, G.26b, A.34a.
- 1a) Bî:mey G.
2a) Ṭabî'atla:ṭab' ile K.
3a) Bedriyüz:pey-reviyüz K.
5a) Gâh:gâhi K.
5b) Biz süreyyâyuz:âyîne-i mücellâyuz G.
6 } G.da yok.
6a) ḡalk:hâlik K.
7a) Maḡsadı:maḡsūdı G.
4a) "Çocuk babasının sırrıdır.",el-Aclûnî,Keşfü'l-Ha-
fa,c.II,s.338.

111

- 1 Tîr-i müjgânına cân ile siper mi degülüz
Ne şanursın bizi bu ‘arşada er mi degülüz
- 2 تاب قوسین üñe kurdukda hadeng-i müjeñi
Siper-i sinemüzi karşı dutar mı degülüz
- 3 Fırkatüñ nârına bâl ü peri pervâne mişâl
Ey yüzi şem‘-i şeb-efrüz yakar mı degülüz
- 4 Leb-i mey-günüñ añup gerçi bu ‘aşk içre müdâm
Mest ü medhüş harâbatı gezer mi degülüz
- 5 Bizi agyâr-ı tehî-ma‘rifete beñzetme
Şadefî sînesi pür-dürr ü güher mi degülüz
- 6 Kesmege bend-i lisânını ğalağ güftäruñ
Ele aldukda kalem tîğ-i dü-ser mi degülüz
- 7 ‘Arşiyâ nükte-güşâlıkda meyân-ı şu‘arâ
Biñ mu‘ammâyı bir ân içre açar mı degülüz

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

-
111. K.26b, G.26b, A.34b.
1b) Şanursın:şanursuñ K.
2a) Süre:LIII, Ayet:9.
4a) Bu:ki K.

- 1 Biz kabâhat añlar erbâb-ı sühan-verlerdenüz
Biz feşâhat mülkinüñ tahtına serverlerdenüz
- 2 Olmuşuz gavvâş-ı deryâ-yı kelâm-ı Fazl-ı Hâk
Dürr-i ma'ni cüst ü cü eyler şinâverlerdenüz
- 3 El çeküp dünyâ-yı dün-perverden itdük ictinâb
Şâf-meşreb rind-i bî-pervâ kalenderlerdenüz
- 4 Aşlumuz nür-ı Muhammed neslümüz sırr-ı 'Alî
Pâk-ı tıynet zümre-i âl-i peyemberlerdenüz
- 5 Her gedâ-ı tab' añlamaz lü'lü'-i nazm-ı pākümüz
Şâhlar başında biz tâc-ı mücevherlerdenüz
- 6 Pençemüz döndürmege tākāt getürmez şîr-i ner
Biz şecâ'at şâhibi merd-i dil-âverlerdenüz
- 7 Feyz-bağş olмага Hâkdan rüy-ı arzâ 'Arşiyâ
Kevkeb-i Dürrîlerüz çarh üzre ahterlerdenüz

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

112. K.26b, G.27a, A.34b.

2b) Şinâverlerdenüz: Āşinâderlerdenüz G.

3b) Meşreb: müşerref G.

4b) Peyemberlerdenüz: peygamberlerdenüz K., A.

- 1 Biz ki dānā-yı 'ilm-i esmāyuz
Kāşif-i nükte-i müsemmayuz
- 2 Kalbümüzdür hazā'in-i Raḥmān
Zāt-ı a'lāya 'arş-ı a'lāyuz
- 3 Bizden iste makālīd-i kevni
Fātiḥ-i bāb-ı külli-eşyāyuz
- 4 Şadef oldu bize zemīn ü semā
Baḥr-ı ma'nāda dürr-i yek-tāyuz
- 5 Uymazuz vā'izūñ fesānesine
Fikr-i efsāneden müberrāyuz
- 6 Ehl-i tecrīd olup kalender-vār
Terk-i dünyā vü terk-i 'uqbāyuz
- 7 Feyz-i Faẓl-ı Hudādan ey 'Arşī
Gāh Hızruz gehī Mesīḥāyuz

Fe·ilātün Mefā·ilün Fe·ilün

(. . - -/. - . -/. . -)

-
113. K.27a, G.27a, A.35a.
3b) Fātiḥ:feth K.
4b) Dürr:dürrī K.
6a) Tecrīd olup:tecrīdüz K.
7b) Gāh Hızruz:gāhī Hızr G.;Gāhī:gāh K.,A.

- 1 Biz vâkıf-ı esrâr-ı tıllismât-ı cihânuz
Biz zübde-i maḥlûka ṣehen-şâh-ı zamânuz
- 2 Biz merkeziyüz dâ'ire-i arz u semânûn
Biz maḥzen-i 'ilm-i Ḥaḳa miftâḥ-ı lisânuz
- 3 Biz sırr-ı 'azîmüz ki له ليس كمثل
Biz maḥzar-ı nûr-ı ezeli kevni ü mekânuz
- 4 Biz zümre-i 'irfân-ı Ḥaḳuz ehl-i ma'ânî
Biz 'İsî-i cân-baḥş ser-â-pâ heme cânuz
- 5 Biz genc-i nihânuz ki bu gün zâhire geldük
Aç cân gözini gör nice gün gibi 'ıyânuz
- 6 Biz ḥalka beyân itmege esrâr-ı Ḥudâyı
Ser-tâ-be-ḳadem ḥâl-i lisân-ı şerḥ ü beyânuz
- 7 Biz nüş iderüz Âb-ı Ḥayâtı ezeli den
Ḳalmışlara feryâd-res-i Hızır-ı zamânuz
- 8 Biz aḥsen-i şüretde 'ıyân gördük İlâhı
Şanmañ bizi ki tâlib-i ferdâ-yı cinânuz
- 9 Biz tâ'ir-i ḳudsüz ki iderüz 'âlemi pervâz
Biz otuz iki perr ile tab'-ı cevelânuz

114. -----
K.27a, G.27a, A.35a.
1b) Maḥlûka:maḥlûk G.,A.
3b) Maḥzar-ı nûr-ı ezeli:maḥzarıyuz ezeli G.
6a) Ḥudâyı:Ḥudâyuz K.,G.
7a) İderüz:idübüz K.
7b) Zamânuz:revânuz K.
9a) V.B.

- 10 Biz māt idübüz zāhid-i seccāde-niṣīni
Biz zümre-i meh ‘aşk-ı cihān içre şalātuz
- 11 Biz yetmiş iki tā’ifede nācī gürühuz
Biz vahdet-i zāt-ı Haka bī-zann u gümānuz
- 12 Biz hātem-i mühri alubuz divūn elinden
Biz kişver-i heft içre Süleymān-ı zamānuz
- 13 Fażl-ı Ehadūn sī vü dū esmāsına ‘Arşī
Mahrem olalı hem-çü felek cilve-künānuz
- 14 Ma’nāda egerçi olubuz ‘āleme meşhur
Süretde velī bī-dil ü bī-nām u nişānuz

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

10b) Zümre-i meh ‘aşk-ı cihān:zümre-i ‘aşk-ı cihān K.
14a) Olubuz:oluruz G.

- 1 Şanmañ bizi ki mâ'îl-i dünyâ-yı denîyüz
Biz genc-i huṭuṭ-ı ruḥ-ı yâr ile ganîyüz
- 2 Biz künc-i fenâda bulubuz genc-i ma'ânî
Şûretde velî müflis ü 'uryân u denîyüz
- 3 Biz ḥüsn-i edâ ile dirüz râz-ı Hudâyı
Şîrîn sühanuz şâhib-i ḥulḳ-ı ḥasenîyüz
- 4 Biz zînetiyüz cümleten âlâyiş-i kevnün
Biz gülşen-i dehrün gül ü serv-i semeniyüz
- 5 Şarrâf-ı ma'ânîsi bizüz rüy-ı zeminün
Elfâz-ı güher-bâr ile dürr-i 'Adenîyüz
- 6 Biz kurtulubuz nefis-i ḥasîsün eleminden
Âzâde-i ḥırs u ḥased ü mâ-i menîyüz
- 7 Ya'küb-ı ḥazînüz gehi gam-ḥânede 'Arşî
Geh ḥüsn ilinün Yûsuf-ı gül-pîreheniyüz

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün
(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

-
115. K.27b, G.27b, A.35b.
 2a) Bulubuz:buluruz G.
 2b) Velî:eger K.;müflis ü:müflis-i G.;denîyüz:te-
 niyüz G.
 4b) Gülşen:gülşeni K.
 5b) Dürr:dürri K.
 6a) Kurtulubuz:kurtuluruz K.; elemindin:elinden G.
 7b) Geh:gâh K.

116

- 1 Biz ki rind-i lâ'übâliyüz kalender-meşrebüz
Şanma kim vâ-beste-i taklîd ehl-i mezhebüz
- 2 Kurtulup kayd-ı 'âlayıkdan olup âzâde-dil
Mağhar-ı rûh-ı mücerred 'ârif-i sırr-ı ebüz
- 3 Merkezüz bu künbed-i devvâr tâ'ifdür bize
Nuḡ-ı pāküz şol sebebden kâ'inâta aḡlebüz
- 4 Sâkiyâ cām-ı şafâyı şun ta'allül itme kim
Teşne-i âb-ı zülâl-i rûh-baḡş-ı ḡabḡabuz
- 5 Şanma terkîb-i 'anâsırdur bizi ihyâ iden
Cilve eyler şeş cihetde 'Arşiyâ nuḡ-ı Rabbüz

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

116. K.27b, G.28a, A.35b.

4a) Ta'allül:ta'alluḡ G.
5b) V.B.

117

- 1 Şūfī şanma ki şūfa mensūbuz
Ehl-i Fażluz Ĥurūfa mensūbuz
- 2 Āb u ĥāk içre maĥfiyüz zīrā
Şems-i ġarbus küsūfa mensūbuz
- 3 ‘Ārif-i sırr-ı Kāf u Nūnuz biz
‘İlm-i Fażl-ı Ra’ūfa mensūbuz
- 4 Sırr-ı te’vīle olmuşuz maĥrem
Derk-i maĥzuz vukūfa mensūbuz
- 5 Sālik-i rāh-ı müstaķimüz biz
Şanma rāh-ı maĥūfa mensūbuz
- 6 Gāh mażrūf-ı rūĥ-ı bī-cismüz
Gāh cism-i żurūfa mensūbuz
- 7 ‘Arşiyā sırr-ı sī vü dū ĥarfe
Fażl-ı Ĥaĥdan küşūfa mensūbuz

Fe·ilātün Mefā·ilün Fe·ilün
(. . - - / . - . - / . . -)

117. K.28a, G.28a, A.36a.

- 2a) Āb u:āb-ı G.
- 2b) Ġarbus:ġurūbus G.
- 6b) Żurūfa:mażrūfa K.

- 1 Olmayan 'arif şifâtın añlamaz
İremez taḥkîka zâtın añlamaz
- 2 Almayan esmâ-i Âdemden haber
'ilmüñ asl-ı müfredâtın añlamaz
- 3 لَ -i اَللّٰهُ ۱ idrâk itmeyen
Âyet ile beyyinâtın añlamaz
- 4 Râsiḥ-i te'vîl ü tenzîl olmayan
Muşhaf içre muḥkemâtın añlamaz
- 5 Haṭṭ-ı serde itmeyen şakka'l-kamer
Muştafânuñ mu'cizâtın añlamaz
- 6 İstivâda 'arşa mi'râc itmeyen
Rü'yet-i Rabbüñ nikâtın añlamaz
- 7 Kılmayınca elli bir vakti edâ
Sırrını şavm u şalâtuñ añlamaz
- 8 Seyr-i âbâ-i semâvât itmeyen
Nâ-halefdür ümmehâtın añlamaz
- 9 'Arşiyâ 'abd olmayan Fazl-ı Hâka
Şâhı kimdür kâ'inâtuñ añlamaz

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

118. K.28a, G.28a, A.36a.

2b) Aşl:aşlı G.; 3a) Sûre:I, Âyet:1

4a) Te'vîl ü:te'vîl-i K.,G.

6a) İstivâdan:istivâda K.

8a) Seyr:sırr K.

9a) 'Arşiyâ 'abd olmayan Fazl-ı Hâka:Fazl-ı Hâkdur
'Arşiyâ 'abd olmayan G.

9b) Şâhı:şâh G.

- 1 Şanmañ bizi zāhid gibi qallāşlaruz biz
Hum-hāne-nişīn bir nice ‘ayyāşlaruz biz
- 2 Dil-dāde olup muğ-beçe-i bāde-fürūşa
Cān naqdini şarf idici evbāşlaruz biz
- 3 Mesken idübüz hāk-i der-i pīr-i muğānı
Rindān-ı mey-āşām ile sırdaşlaruz biz
- 4 Eşk-i yem ile cūşa gelüp çeşm-i şadefden
Hāk-i kadem-i dil-bere dūr-bāşlaruz biz
- 5 Lü‘lü’ dişiñüñ vaşfı ile rişte-i nazma
Gevher dīzerüz ‘Arşī ki söz-başlaruz biz

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

119. K.28a, G.28b, A.36b.

- 1a) Şanmañ:şanma K.
- 1b) Nişīn:nişīni G.
- 3a) İdübüz:iderüz G.
- 5b) Dizerüz:düzerüz A.,G.

- 1 Kemāl ehli olup nā-dāna hem şoḡbet dehen açmaz
Kelāg-ı lāşeye tūṭı-i şekker-hā sūhan açmaz
- 2 Yaraşmaz her denı-ṭab'a ma'ārif lāfını urmaḡ
Şi'ār-ı ehl-i vaḡdetdür bu rāzı Ehremen açmaz
- 3 Muḡallid añlamaz taḡkikini şer'-i şeh-i kevnüñ
O sedd-i Muştafādur anı Ye'cüc-i fiten açmaz
- 4 Anuñ kim hırş-ı māl ile dili hün-bestedür hergiz
Şafā bābın o ṭab'-ı tıreye seyr-i çemen açmaz
- 5 Teveccüh eyle feyż-i rüh umarsañ 'Arşī Raḡmāna
Der-i feyż-i nihānı ġayr-i zāt-ı zü'l-minen açmaz

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

120.K.28b, G.28b, A.36b.

3a) Şeh:şehi K.

3b) Sedd:sırri G.

- 1 Tavf idelden küyını Fażl-ı Hudānuñ hācıyuz
Yetmiş iki fıkadan geçdük gürüh-ı nācıyuz
- 2 كاف u ها يا عين u مار uñ ma'nîsin fehm ideli
Bu yedi haṭṭ ile halk-ı 'ālemüñ ser-tācıyuz
- 3 Bulmuşuz on dört muḳaṭṭa'dan kelāmu'llāha yol
Söyledük Haḳḳ ile toḳsan biñ sözi mirācıyuz
- 4 Luṭf u ḳahra mazharuz derd ü devāya münhalit
Gāh şekkerden lezizüz gāh semden acıyuz
- 5 Gerçi şāhuz 'Arşiyā mülk-i ma'ānide velī
İşiginde Fażl-ı Haḳḳun bende-i muhtācıyuz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

121. K.28b, G.29a, A.36b.

- 1a) Tavf:ṭavāf K.,G.;hācıyuz:kuliyuz G.
- 1b) Gürüh-ı:gürühi K.
- 3b) Sözi:sözün G.

- 1 Biz ki bu kaşr-ı zümürüd içre Fazlu'llahîyüz
Merkez-i pergâr-ı gerdün rüy-ı arzuñ şâhîyuz
- 2 Añlamaz keyfiyyet-i ahvâlümüz illâ ki Hızr
Hayy iden emvât-ı kevni nuṭka rûhu'llahîyuz
- 3 Süret-i Raḥmânı geydük Haḫkı ızhâr itmege
Yok fenâmuz mülk-i ma'nâda bekâbi'llâhîyüz
- 4 Yerde gökde ḫâ'il olmaz bize aşla cüz'ü kül
Zâhir ü bâtında sırr-ı Hâlıkun âgâhîyuz
- 5 Her mezâhirden bizüz 'Arşî şu'unât-ı İlâh
Süretâ mümtâzuz ammâ cümlenün dil-h'âhîyuz

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

122. -----
K.28b, G.29a, A.37a.
2b) Nuṭka:nuṭk K.
5a) İlâh:eyleyen G.

123

- 1 Biz ki irdük rü'yete dīdāra şāhib-dīdeyüz
Maḥrem-i ḥalvet-serāy-ı şāhid-i bigzideyüz
- 2 Şanma kim āsān müyesser oldu būs-ı pāy-ı yār
Nice müddetler der-i cānāna rümālīdeyüz
- 3 Şādır olmaz fi'l-i nā-hem-vār bizden zāhidā
Vaz'-ı dervīşāna bir kaç 'ārif-i sencīdeyüz
- 4 Kulle-i Kāf-ı bülend-aḥter makām oldu bize
Āşiyān-ı 'aşkda 'Ankā-yı ārāmīdeyüz
- 5 Hār u ḥāşāk-ı ta'alluḡdan olup āzāde-dil
Kūşe-i vahdetde 'Arşī rind-i dāmen-cīdeyüz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

123. K.29a, G.29a, A.37a.

- 1a) Rü'yete:rü'yeti G.;dīdāra:dīdār K.
- 2a) Kim:ki G.

- 1 <Āşık-ı zâruz ruḥ-ı dil-dârdur eglencemüz
Bülbül-i şûrîdeyüz gülzârdur eglencemüz
- 2 Derd-i âh-âlûd olup rüsvây olsaḳ tañ mîdur
Çin-be-çin şol zülf-i ‘anber-bârdur eglencemüz
- 3 Nükte-i sırr-ı femûñ dilde kamu derc itmişüz
Hamdü li’ llâh yok degüldür vardur eglencemüz
- 4 Kadd-i mevzûnuñ hayâliyle kalender-hâne
Pâ-resâyuz mecmû‘ -ı eş‘ârdur eglencemüz
- 5 Keşretinden bezm-i dehrûñ ‘Arşiyâ çekdük ayak
Mest-i ‘aşkuz hâne-i hammârdur eglencemüz

Fâ-ilâtün Fâ-ilâtün Fâ-ilâtün Fâ-ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

124. K.29a, G.29a, A.37b.

- 2a) Derd:düd K.
3a) Femûñ:mimûñ G.
5a) Ayak:elin G.

- 1 Mey-hâne-i vaḥdetde biz bir kaç harābātīlerüz
Bī-ḳayd u bī-pervā gezer ya'ni melāmātīlerüz
- 2 Biz rūḥ-ı lāhūtīlerüz geydük tabī'at cāmesin
Nāsūtı seyrān eylerüz ammā semāvātīlerüz
- 3 Her laḥza biñ vech-i süḥan göstermege mir'āt-ı dil
Kilk-i lisān-ı hāl ile şāhib-'alāmātīlerüz
- 4 Sīmürg-ı ḳāfuz lā-mekān oldı bize cāy-ı maḳar
Diḳḳatle baḳ gör kim ne ḥoş a'lā maḳāmātīlerüz
- 5 Eş'arumuz mermüzdür fehm eylemez her bu'l-heves
Bir ḥarfe biñ söz derc ider rind-i işārātīlerüz
- 6 Kenz-i ḥafīnūñ rāzını bildürmege bī-reyb ü şek
Nuḳḳ-ı feşāhatle gelüp ḥalkā beşārātīlerüz
- 7 'Arşī kelām-ı pākümüz mu'ciz-nümādur 'āleme
Remz-i müdaḳḳık söylerüz pīr-i kerāmātīlerüz

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

125. K.29a, G.29b, A.37b.

- 4a) Kāfuz:ḳāf K.
- 5a) Mermüzdür:mermüz durur K.
- 6b) Nuḳḳ:nuḳḳı G.
- 7a) Kelām-ı pākümüz:kelāmumuz ḳamu G.

- 1 Şūretā gerçi muḥakḳar kimseyüz
Ma'nīde ḥurşīd-i ḥāver kimseyüz
- 2 Zāhirā bir peykerüz ammā velī
Nice biñ eşkāle maẓhar kimseyüz
- 3 Tıynet-i pāküz muvaḥḥid-meşrebüz
'illet-i şekden muṭahhar kimseyüz
- 4 Cilve-gāh oldı bize bālā vü pest
Şeş cihet tahtına server kimseyüz
- 5 Aşlumuz nūr-ı muḳaddemdür bizüm
Zāhirā gerçi mu'aḥḥar kimseyüz
- 6 Kā'ināta nüṣṣa-i kübrā bizüz
Kāf u Nūn sırrına defter kimseyüz
- 7 Bizden istiḥrāc olur ḥarf-i kelām
Sī vü dū esmāya maẓhar kimseyüz
- 8 Kā'il-i şer'-i şerīf-i Aḥmedüz
Peyrev-i āl-i Peyember kimseyüz
- 9 Şūret-i insānı tekml itmege
Yedi ḥaṭṭ ile muşavver kimseyüz

126. K.29b, G.29b, A.37b.
 3a) Tıynet:tıyneti G.
 8a) Şerīf: rasūl K.
 8b) Peyember:peygamber K.

- 10 Bizden iste her ne maḫṣūduñ ki var
Feyz-i Faẓl-ı Hakkā maẓhar kimseyüz
- 11 Müşkil (ü) mübhem 'ıyān oldı bize
Fāzıl-ı dehrüz muẓaffer kimseyüz
- 12 Gāh dāniş-mend ü geh pīr-i ẓarīk
Gāh şeyh-i hūb-maẓhar kimseyüz
- 13 Gāh merd-i 'ābid-i ḫalvet-nişin
Gāh bir rind-i ḫalender kimseyüz
- 14 Añlamaz kimse lisān-ı ḫālümüz
Kāle şıgmaz sırr-ı ekber kimseyüz
- 15 'Arşa-i 'ālemede şimdi 'Arşiyā
Biz de bir ğayri mükerrer kimseyüz
- 16 Şorma bizden 'aql-ı cüz'iden ḫaber
Mā-verā-yı 'aklı söyler kimseyüz

Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

-
- 10b) Maẓhar:rehber G.
12b) Şeyh-i:şeyh ü G.
15b) Ğayr:ğayri G.
16b) 'Akli:'aql K.,A.

- 1 Eşe bād-ı nev ola ebr-ı ter yağa her taraf katarātumuz
Yiye hās u ‘ām ola şād u kām bite ma‘nevī semerātumuz
- 2 Geye sī vü dū şifatını Hāk geçe kürsiye süre hükmini
Kopa zelzele düşe velvele duta yer yüzün neferātumuz
- 3 Yine Fazl-ı Hāk ide arz şak açıla tabak okuna varak
İde halk neşr ola rüz-ı haşr ola ol zamān ‘araşātumuz
- 4 Yarılup harem ola kenz fāş aña reh-nümā ola etkiyā
Gele hāciyān ola bir zamān der-ı Fazl-ı Hāk‘Arafātumuz
- 5 Şeh-i mülk-i dīn çeke Zü’l-fekār ide müşrikün başını cüdā
Kamu mü‘minān ola şādumān dola كى كان berekātumuz
- 6 Ola fi‘lümüz ‘amel-i necāt ola kavlümüz sühan-ı hayāt
Ala defterin ele ‘ārifan okuyup bize hasenātumuz
- 7 Kelimātumuz zuhurātına ola muṭṭali’ bu cihāniyān
Ola gün gibi sözümüz ‘iyān çıka göklere derecātumuz
- 8 Açıla gıta görine likā ola pür-şafā kamu mü‘minān
İdeler sefer tola bahr u ber bulalar zafer neferātumuz
- 9 Şu ki ‘Arşiyā zi- الس رب بلى sü‘alātına dimedi
Kaçan añlar ol kelimātumuz ne bilür nedür harekātumuz

Mütefā‘ilün Mütefā‘ilün Mütefā‘ilün Mütefā‘ilün
(. . - . - / . . - . - / . . - . - / . . - . -)

127. K.30a, G.30a, A.38a.

K.da her beyt dört mısra halinde yazılıdır.

3a) Okuna:okuya K.

3b) İde halk neşr ola rüz-ı haşr:ola rüz-ı haşr ide
halk neşr G.

6b) Bize:yaza G.

8 } K.ve A.da yok.

9a) Süre:VII, Ayet:172.

- 1 Ehl-i dünyānuñ ne t̄ac u ne kab̄asın gözlerüz
K̄ani'-i fakruz H̄akuñ d̄a'im rızāsın gözlerüz
- 2 Kūşe-i 'uzletde vahdet intih̄abın kılmışuz
Şanma ehl-i keşretüñ çün ü çirāsın gözlerüz
- 3 İtmezüz biz şūfī-i ehl-i riyāya iltifāt
H̄an-k̄ahuñ bī-riyā merd-i Hudāsın gözlerüz
- 4 Sırrumuz bī-gāneden mahfī idüp rāz açmağa
Ehl-i dil iklīminüñ bir āşināsın gözlerüz
- 5 Muḥbir-i şādıkdan alduḡ rüz-ı ferdādan haber
İbn-i vaḡtüz şanma ferdā mā-verāsın gözlerüz
- 6 Olmazuz ašlā muḡayyed mā-sivā-yı 'āleme
Mā-sivādan geçmeyenler mā-cerāsın gözlerüz
- 7 Mā'il-i dünyā-yı fānī olmazuz āzādeyüz
Zü'l-celālüñ 'ālem-mülk-i beḡāsın gözlerüz
- 8 Fārıḡu'l-bālüz maḡām-ı fakrı itdük ihtiyār
Fazl-ı H̄akuñ 'Arşiyā luḡf u 'aḡāsın gözlerüz
- 9 'Afv ide 'iṣyānumuz ol zāt-ı Ğaffāru'z-zünüb
رَبَّنَا اِنَّا ظَلَمْنَا iktizāsın gözlerüz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

128. K.30b, G.30b, A.39a.

3b) Merd-i:merd ü K.

5a) Alduḡ:aldun A.

5b) Mā-verāsın:mā-cerāsın K.

6b) Geçmeyenler:geçmezüz biz K.;mā-cerāsın:mā-verāsınK.

9a) Ol:tā K.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'S-SĪN^(x)

- 1 İrmeden āyīne-i ṭab'a ḥavādiṣden pās
Ḳurtulup ma'rekeden gitmesi yek bī-kem ü kās
- 2 Kūy-ı dil-dāra yetürmedi dil ü dīde revān
Rāh-ı 'uṣṣāka kadem koymasa bī-ters ü hirās
- 3 Zıkr-i tevḥīdi bırakmadı dilinden Manṣūr
Bunca kim māni' olup söyledi mecmū'a-i nās
- 4 Dil-i Manṣūrda Ḥaḳdur ki Ene'l-Ḥaḳ söyler
Velī idrāk idemez şūfī-i bī-hūde-kıyās
- 5 'Arşiyā nuṭḳ-ı kadīmem ki zuhūr itmek için
Nev-be-nev egnüme geysen yiridür tāze libās

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

129. K.31a, G.31a, A.39a.

- (x) Harfū's-Sīn G., A. da başlık yok.
1b) Yek bī-kem ü kās: biñ yek sem-i kās G.
2b) Hirās: hirās K.
3a) Tevḥīdi: tesbīḥ G.
3b) Māni' olup söyledi: māni' söyledi G.
5b) Egnüme: egnimce K., egnine G.

- 1 Göstermeseydi zâhid eger çehre-i 'abūs
Keşf eyler idi rāzını hep bāde-i kü'ūs
- 2 Rāyāt-ı 'ilm-i Fażl zuhūr eyledi deyü
Bām-ı felekde çaldı melā'ik nefīr (ü) kūs
- 3 İrş ile ibn-i Ādeme arz olmadan şübüt
'Ārif serīr-i ma'rifete eylemez cülūs
- 4 Devr itmeden zemīn-i meh ü mihr rüz u şeb
Tā ola bāb-ı şāhib-i te'vīle hāk-būs
- 5 Gūş eyle 'Arşī Ādem ü Hātem haberlerin
Söyler lisān-ı hāl ile āvāze-i hurūs

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

130. K.31b, G.31a, A.39a.

- 2b) Nefīr-i:na'ra-i G.
- 3a) Olmadan:olmadın A.
- 3b) Eylemez:eylemezdi K.
- 4a) İtmeden:itmedin A.
- 4b) Te'vīle:te'vīl G.
- 5a) Haberlerin:haberlin G.

- 1 ایراد آن شد ذات خدا را نور صفاتش باشد ملبس
از کاف نونش آرد بظاهر از تحت غیر تا چرخ اطلس
- 2 نار د هوارا کرده محمرت باآت و خاکش در روز سته
شد شکل انسان آزوی هویدا طبعش مربع طرزش مستدس
- 3 خود جلوه کرشد دروجه احسن اندازه آمد صفاتش
شد ظرف امرش ساعات شش روز آمده باعیان مظرور اقدس
- 4 کچه بصورت خاک بر آدم اما بمعنی مظهر تام
زانر و ملائک کردند سجودش که این را دیو ملوس
- 5 ذات هویت از علم غیبش تعلیم اسما کرده بادم
آیینه ذات آمد جمالش ای طالب آزوی تو حق دوارس
- 6 شد جای سجده اولاد او را باقدس کعبه زیرا که اول
وجهش بر آمد از خاک کعبه ظهرش زارض بیت المقدس
- 7 یک صیحه خواب از هاتف غیب آمد بکوشم در صبح صادق
ای عرش بر ما بینا شواز ما باش مائی تو هم پس

Müstef'ılātün Müstef'ılātün Müstef'ılātün Müstef'ılātün

(- - . - - / - - . - - / - - . - - / - - . - -)

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'Ş-ŞĪN(x)

- 1 Merd-i rāh ol yūri ey dil şeh-i merdāna ulaş
سیر سیر سیر sırrın okı mekteb-i 'irfāna ulaş
- 2 Kaṭresin şūreten ammā ki yem-i ma'nīsın
Kalma şūretde ma'ānī ile 'ummāna ulaş
- 3 Bāde-i vaḥdet içem dirseñ eyā tālib-i Ḥak
Cedd ü cehd eyle hemān meclis-i rindāna ulaş
- 4 Mantıku't-Ṭayr Ma'ārif okı ey tūṭī-i dil
Hüdhüd-i hādī-i rāh ile Süleymāna ulaş
- 5 Vāşıl-ı yār olayum dirseñ eger tā-be-ebed
Cānuñı eyle fedā vuşlat-ı cānāna ulaş
- 6 Zāhida gezme düşüp bādiye-i tīhe zelīl
Garazuñ Ḥakk ise gel Müsī-i 'İmrāna ulaş
- 7 Bırak efkār-ı ḥayālāt u muḥālātı tamām
Bir sūhan-senc ü sūhan-sāz u sūhan-dāna ulaş
- 8 Yetdi erbāb-ı hüner menzil-i maḫşūdına hep
'Arşiyā sen daḥi sa'y it yūri yārāna ulaş

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

132. K.31b, G.31b, A.40a.
 (x) Harfū'ş-Şīn G., A.da başlık yok.
 2b) İle:dil K.,Dile A.
 5a) Tā-be-ebed:tā-ebed G.
 6a) Bādiye:bādī G.
 7a) Efkar-ı ḥayālāt u muḥālātı:efkārı ḥayālātı muḥālātı K.
 1b) "Nefsini bilen Rabbini bilir.",el-Aclūnī,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.262.

133

- 1 Üç dört ü beş içinde bedr ola tâ o meh-veş
Döner bisât-ı hâki âb u hevâ vü âteş
- 2 Bir iki üç dört ü beş altı yedi menzil
Kaç' itdi cirm-i mâhuñ buldı nihâyete gış
- 3 Mazrûf-ı çâr heşte leyl ü nehâr dâ'im
Zarf itdi zât-ı Bârî dü-hefte çâr bâ-şes
- 4 Bir iñen altı kerre buldı idüp sekiz dört
Hıfz itdi م ی u ج da levha kılup münakkaş
- 5 Mermüz-ı Fażl-ı Hağdur bu 'add olan ma'ânî
'Arşî bu sırrı bilmez nâ-dân u degme abraş

Müstef'ılün Fe'ülün Müstef'ılün Fe'ülün
(- - . - / - - / - - . - / . - -)

-
133. K.32a, G.32a, A.40b.
1a) Bedr:yedi G.
2a) V.B.
2b) Nihâyete:nihâyet G.
5b) Degme:egme A.

134

بنوشان می بمن شیدا تو هم نوش	بیا ساقی بکن اوقات ماخوش	1
شوم از زمره مردان باهوش	خلاص کن و محنت خانه غم	2
کم خود را سرا سر خوش با کوش	رسم بر عالم ملک معانی	3
بنور جرعه جام عطا پوش	شود آیینته قلم مجلا	4
برآرم از خم و دل چوش بر جوش	ز تم صد نعره مستانه دارم	5
نشسته در برمن دوش بر دوش	نکاتم را شیند آمد به پیشم	6
بیا عرشی بمن می باشی خاموش	جوابم گفته ان یار شکر لب	7

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

(. - - - / . - - - / . - -)

135

صوفی اگر خواهی شود آیینتهات بی غل و غش	1
در مجلس رندان در جام شراب ناب کش	
بنشین به بزم می کشان ذوق و صفا تحصیل کن	2
فارغ شواز دنیای دون پرور مکش اصلا نحش	
بکدر زکبر و خرص و آزار خواهی باش اهل راز	3
در نار میسوز دترا آن فکر بداین کش و فن	
در کاسه چرخ فلک زهرست مینداری عمل	4
باوری نمیداری اگر مارا پروازوی بچش	
از بند عرشی آب حی کر تو نیا شامی رمی	5
روز جزا خواهی بگفت از نار دوزخ العطنش	

Müstef'îlün Müstef'îlün Müstef'îlün Müstef'îlün

(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

134. K.31a, G.31b, A.39b.

135. K.97a, G.da yok. A.40a.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'Ş-ŞAD(x)

- 1 Ey t̄alib olam dirseñ eger hem nefes-i h̄aş
Pāk eyle hevādan dili kıl niyyet-i ihlās
- 2 Vuşlat bulasın tā harem-i kūy-ı habībe
Evvel kadem-i himmetüñi cān iline baş
- 3 Şal perde-i pindarı gider zann u gümānı
Tā kim olasın mahrem-i esrār-ı h̄aşü'l-h̄aş
- 4 Aşmak diler iseñ kulağa dürr-i hakikat
Düş ma'rifetüñ bahırına kıl kendüñi ğavvās
- 5 Bāzice-i devrān-ı felekden hazer eyle
Döndürmeye 'Arşī seni nüh kāse-i rakḳās

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

136.

K.32a, G.32a, A.40b.

(x) Harfū'ş-Şad G., A.da başlık yok.

2b) Kadem:kademi K.;himmetüñi:himmetüñ G.

3a) Pindarı:pindar G.

5b) Döndürmeye 'Arşī seni nüh kāse-i rakḳās:döndür-
meye seni şakın nüh kāse-i rakḳās K.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'Z-ZĀD(x)

- 1 Eyledüm çün sî vü dū baħr-ı şıfātum kevne 'arz
Cümleten a'la vü ednā oldu emvācumla غوض
- 2 Aħz idüp āl-i 'ābadan ħākūmi kıldı 'acīn
Sūret-i insāna geldüm oldu baña secde farz
- 3 Şark u ğarb u yer ve gök döndürdi benden baña yüz
كز لا يفا mı virdüm ben de mevcūdāta karz
- 4 Şeş cihetde neyyir-i vechüñ bıraĥdı şa'sa'a
Fazl-ı Hāk kıldı beni zūlmet-ridā-yı rüy-ı arz
- 5 'Arşiyā bir noktada şeş sūy derc itdüm ki tā
Hadd-i zātında anuñ bulmaya kimse tül-i arz

Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilātün Fā·ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

137.

K.32a, G.32b, A.40b.

(x) Harfū'z-Zād G., A.da başlık yok.

2b) Sūret:sūreti G.; baña secde:secde baña G.,A.

3a) Ğarb:ĝarba G.;yer ve gök:virdi gök G.;yüz:yuf G.

4a) Cihatde:cihātda G.,cihāta A.

4b) Zūlmet-ridā-yı rüy-ı arz:zūlmet zevāli merd-i arz G.

3b)"Kanā'at tükenmez hazinedir.",el-Aclānı,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.102.

138

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'Ṭ-ṬĪ(x)

- 1 Tālib-i taḥkika haṭṭuñdan 'ıyān oldu şırāt
Buldı vaşluñdan likā vü cennet ü 'ayş u neşāt
- 2 Doğdı mağribden güneş indi Mesih-i rāz-dān
Rūy-ı arza nūr-ı feyzüñden döşendi bir bisāt
- 3 Da'vet oldu cennetü'l-Firdevse erbāb-ı yaqın
Çekdi Fażl-ı Haq na'ıminden mü'eyyed bir simāt
- 4 Fażl-ı Haqdan nefsinı idrāk idenler mü-be-mü
Kılmaz aslā hod-fürüşān-ı cihāna ihtilāt
- 5 Kendüni ser-tā-kağem Kur'āna taṭbik itmeyen
Biñ ma'ārif söylese yokdur sözinde irtibāt
- 6 Meskeni erbāb-ı taḥkiküñ beka mülkindedür
Oldı beş gün cāna menzil-gāh bu köhne ribāt
- 7 Nokta-i zāt-ı ulūhiyyetdür eşyāda tamām
Zāhir ü bātında 'Arşī hem muhīt ü hem muhāt

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

138. K.32b, G.32b, A.41a.
 (x) Harfü'ṭ-Ṭā G.,A.da başlık yok.
 1b) 'Ayş:işve G.
 2b) Bisāt:simāt A.
 3b) Simāt:bisāt K.,G.
 4b) İhtilāt:irtibāt G.
 5b) İrtibāt:ihtilāt G.

- 1 Şafha-i hüsnünde cānā haṭṭ-ı Yezdāndur huṭuṭ
Nass-ı kātī' dur Hudādan halka bürhāndur huṭuṭ
- 2 Müntehādur kāmētūn ey Sidre-i Huld-i berīn
Levha-i ruhsārunda hep āyāt-ı Kur'āndur huṭuṭ
- 3 On sekiz biñ 'ālemūn sırrını iẓhār itmege
Bir mufaşşal defter ü dīvān-ı 'irfāndur huṭuṭ
- 4 Muḥkemāt-ı çār-deh vechüñde iḥşā olmağa
İtminān-ı kalb için eczā-yı İmāndur huṭuṭ
- 5 Her ne iş kim işlenür ḥayr u şer -i rüz-ı hisāb
Çekmege a'māl-ı maḥlūkātı mizāndur huṭuṭ
- 6 Muşhaf-ı mecd-i ḥayāt oldur Mesīh-i rāz-dān
Misk ile maḥtūm idüpdür anı pinhāndur huṭuṭ
- 7 Cennet-i Mehdī-i hādī olmağa yevmü's-şuhūd
Haqqı bātıldan cüdā kılmāğa fermāndur huṭuṭ
- 8 Sālik-i erbāb-ı taḥkīke tecellī-gāh için
Lem'a-i nūr-ı siyāh-ı 'arş-ı Rahmāndur huṭuṭ
- 9 'Arşiyā esrār-ı ḡaybı itmege bir bir 'iyān
Sī vü dü esmā-ı zāt-ı Fazl-ı Sübhāndur huṭuṭ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

139. K.32b, G.32b, A.41a.
 3b) Defter:defteri K.
 4a) Çār-deh:çar G.
 4b) İçün:içre G.
 5a) İşlenür:işlenürse G.,A.
 6a) Oldur:oldı G.
 7a) Şuhūd:nüşür G.
 7b) Fermāndur:Fürkāndur K.
 8b) Siyāh:siyāhı K.
 9a) 'Iyān:beyān G.

- 1 Ol lāle-ruhuñ safhası çün oldı muhattat
Güyā ki meh-i bedre husūf oldı musallat
- 2 Ta'vīz ola ol sīm-tene dīde-i bedden
Yazıldı Duhān āyeti gül berkine hoş-hat
- 3 Maḥfūz ola tā levḥ-i cemālünde kemāhi
Kur'ān-ı 'Azīm eyledi ol şūrete meibat
- 4 Reyhān-ı kitābetle ruhuñ üzre hutūtuñ
Şol muşhafa beñzer ki ola evrākı merbat
- 5 Esrār-ı şeb ü ruzı 'ıyān itmege 'Arşī
Gösterdi yine şun'-ı Hudā tāze mubassat

Mef ulü Mefa ilü Mefa ilü Fe ulün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

-
140. K.33a, G.33a, A.41b.
2a) Ola ol sim-tene:ola sim ü tene K.;bedden:bed-
des G.
3b) Surete:suret K.
4a) Reyhan:reyhanı G.;hututun:hattı mülk G.
4b) Ki ola:kaf ile G.;merbat:murabbat G.

141

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'Z-Zİ(x)

- 1 Ma'ārif ehline zāhid nedür bu deñlü kezāz
Hudā-şinās ile bilsem düşer mi saña miżāz
- 2 Hased şifātını terk eyle āyīneñ şāf it
Olur mı lāyık-ı der-gāh olan kişi mu'tāz
- 3 Tevāzu' ehli olan buldı menzil-i 'ālī
Hażīzi mesken ider 'ākıbet olan cevważ
- 4 Bilür mi neydügin esrārını şu'ünātuñ
Kişi ki olmaya 'ilm-i hakāyika ehāz
- 5 Hezār bār-ı şükür Zāt-ı pāk-i Mevlāya
Ki kıldı 'Arşīye 'ayn-i 'ināyet ile lehāz

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

141. K.33a, G.33a, A.41b.

(x) Harfü'z-Zā G., A.da başlık yok.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-'AYN^(x)

- 1 Mağribden itmeseydi gün gibi Fażl t̄ālī[‘]
Olmazdı sırr-ı rüyet erbāb-ı ‘aşka şāyi[‘]
- 2 Taklīd-i şirk-i şekkūn ref[‘] oldu zulm ü t̄arı
Mihr-i hidāyet oldu şubh-ı şafāda lāmi[‘]
- 3 Ey t̄ālib-i hüviyyet açıldı bāb-ı rahmet
Aç cān gözüñi gel gör eyyāmı kılma zāyi[‘]
- 4 Der-gāh-ı Fażl-ı Hakkā varmak murād olunsa
Vesvāsı dīvün olmaz erbāb-ı Fażla māni[‘]
- 5 Göñline ola memlū nūr-ı hidāyetu’llāh
Her kim ki ‘ilm-i Fażla cān ile olsa sāmī[‘]
- 6 Hej-deh hezār kevne Fażl itdügin ihāta
Levh-ı cemāl-i yāre kudretle yazdı sāni[‘]
- 7 Erbāb-ı Fażl-ı Hakkūn almağa intikāmın
Oldı kelām-ı ‘Arşī a‘dāya seyf-i k̄atī[‘]

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün
(- - ./- . - - /- - ./- . - -)

142. K.33a, G.33b, A.41b.

- (x) Harfū'l-'Ayn G., A.da başlık yok.
- 2a) Şirk-i şekkūn:şirk-i şek G.
- 2b) Oldı şubh:şubh oldu G.
- 3a) Rahmet:rü'yet A.
- 4a) Olunsa:olsa G.
- 5b) Fażla:Fażl G.
- 6) G.da yok.

- 1 Gel ey gönül nice bir baḡs-i bā-uşul ü fūrū-
Kitāb-ı fer'ı bırak eyle 'ilm-i asla şūrū-
- 2 Nebī ki halka haber virmiş idi sâ'atden
Beyân-ı Faẓl-ı İlāh ile buldı cümle vukū-
- 3 Yetişdi va'de-i Bārī vü rü'yet-i dīdār
Uyan ki eyledi mağribden āfitāb tūlū-
- 4 O va'deler ki haber virdi enbiyā'ı peşin
Rumūz-ı va'de kamu Faẓl-ı Ḥaḡdan oldu şuyū-
- 5 Derūn-ı dilden ıraḡ eyle fikr-i şeytānı
Sücūd-ı Faẓl-ı kadīm it Ḥudāya eyle rücū-
- 6 Şu müttakī ki reh-i müstakīme başdı ḡadem
Şalāt u şavmı edā kıldı bā-huzū' u huşū-
- 7 Ḥaḡikat ehline 'Arşī tarīḡ-i Mevlāda
Bir oldu tābī' ü metbū' u şāri' ü meşrū-

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. - . -/. . - -/. - . -/. . -)

143.

K.33b, G.33b, A.42a.

1a) K.da "ba" yok.

3b) Uyan ki eyledi:uyan Faẓl ki eyledi K.

4a) Virdi:virmişdi K.;enbiyā'ı peşin:enbiyā-yı
Yāsīn G.

6b) Şavmı:şavm K.

7b) Şāri' ü meşrū' :şāriḡ ü meşrūḡ G.

- 1 Fażl-ı İlāhī müntehī oldı yetüp devrān-ı şer‘
Halka na‘īm-i Cāvidān kıldı ‘atā sultān-ı şer‘
- 2 Geldi vücūda قى كى şirk-i hafī oldı rehā
Keşf oldı sırr-ı Muştafā tekml olup İmān-ı şer‘
- 3 ‘Arz-ı likā kıldı Hudā keşf itdi vechinden gıṭā
Rū’yet gūnidür ṭālibā olmaz ziyād ikān-ı şer‘
- 4 Hacc u şalāt u şavmı hep haṭṭ-ı ruḥ-ı cānān ile
Vezne çeküp kıldı hisāb ol şāhib-i mīzān-ı şer‘
- 5 Tebdīl olup arz u semā ṭayy oldı rüz-ı rüsthīz
Terkībe geldi Fażl çün izhār idüp tibyān-ı şer‘
- 6 Oldı şefī-i ümmetān şāhen-şeh-i āhir-zamān
Kürsī’i kılduḡda mekān ol kādī-ı dīvān-ı şer‘
- 7 Otuz iki nuṭḡ-ı Hudāyuz gösterüpdür cümle cā
Bezl itdi āb-ı cān-fezā ez-çeşme-i hayvān-ı şer‘
- 8 Sırr-ı ‘urūc-ı Aḡmedi derk eyle ehl-i vaḡdete
Oldı fezā-yı āsümān cevlanına meydān-ı şer‘
- 9 Kā’im-makām-ı Fażl olup cenk eyledi te’vīl ile
Düldül-süvār-ı mülk-i dīn ya’nī Şeh-i Merdān-ı şer‘
- 10 Re’yince tefsīr eyleyen Kur’ānı kavm-i cāhilün
Düşdi ḡakīkatden cüdā oldı bu dem nā-dān-ı şer‘
- 11 ‘Arşī lisān-ı ḡāl ile söyler zemīn ü āsümān
Ehlen ve sehlen merḡabā zü’l-fażl (u) zü’l-iḡsān-ı şer‘

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

144. K.33b,G.33b, A.42a.

- 1a) İlāhī:İlāha G.
- 2a) Sūre:XXIX, Ayet:52.
- 3b) Gūnidür:görindi G.; ziyād: ziyāde G.
- 8a) G.da "eyle" yok.
- 9b) Şeh:şehi K.
- 10) K.ve G.da yok.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-ĞAYN^(x)

- 1 Bu kayd-ı mā-sivādan el çeküp oldum deyen fāriğ
Ne mümkündür ki elk ü şürbden olmağ beden fāriğ
- 2 Bu cisme hod gerek melbūs me'kūl az çok çün kim
Ayā bilsem halāş oldum deyen olmuş neden fāriğ
- 3 Nice maħkūm olan nāsūt içinde fāriğ oldur kim
Degüldür çünki hükminden Hudā-yı zü'l-minen fāriğ
- 4 Bu terkīb-i tabāyı'da olan bī-kayd olur mı hiç
Tabāyı' şüretin terk eyleyenlerdür olan fāriğ
- 5 Libās-ı fakrı geydüm deyü şanma kendüni bī-kayd
Yüri tebdīl-i ahlāk eyle tā kim olasın fāriğ
- 6 Rumūz-ı hılkatı derk itmeyüp gāfil gezen bī-derd
Çerā-gāh içre bir gevden gibidür ol gezen fāriğ
- 7 Meger kim sākin-i 'uzlet olup künc-i kanā'atde
Geçe gavgā-yı 'ālemden ola her nesneden fāriğ
- 8 Gönül dār-ı ilāhīdür aña yol virmeye gayruh
Ola zerğ u riyā vü mekr ü şeyd ü şüpheden fāriğ
- 9 Ferāgat isteyen mülk-i beķāya intikāl eyler
Bu kayd-ı mā-sivāya 'Arşiyā olmaz gelen fāriğ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

145. K.34a, G.34a, A.42b.

(x) Harfū'l-Ğayn G., A.da başlık yok.

2) K.da yok

3a) Fāriğ oldur:fāriğam dir G.,fāriğ dir A.

5a) Fakrı:fakr K.

6b) Çerā-gāh:çarğ-gāh G.

- 1 Çün reh-i 'aşkuñda 'uşşāk eylemez cānın dirīg
Eylemek lāyık mı gamzeñ tīg-i bürrānın dirīg
- 2 Bağlayan bel zülf-i zünnārına sen 'İsī-lebūñ
Kāfir-i 'aşk olsun eyleser ger İmānın dirīg
- 3 Kılma pinhān'ārızuñ benden ki cānā bāg-bān
'Andelībinden ider mi verd-i ḥandānın dirīg
- 4 Bilse kim üftāde-i 'aşkum o serv-i hoş-hırām
Cevr idüp kılmazdı benden büş-ı dāmānın dirīg
- 5 Gülşen-i ḥüsnüñ görüp iñlerse 'Arşī kılma 'ayb
Bülbül eyler mi gül eyyāmında nālānın dirīg

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
146. K.34a, G.34b, A.43a.
Redif kısımları K.da "-uñ dirīg" şeklindedir.
4a) Bilse kim: bil ki G.
5b) Gül eyyāmında: eyyāmında G.

147

- 1 Yağdı hālūñ sīneme bir tāze dāğ
‘Aşık oldum ‘āşıkā dağ üsti dağ
- 2 Hāne-i mihnetde pür-hūn dāğlar
Her biri oldu baña bir şeb-çerāğ
- 3 Mürğ-ı dil şaydına şayyād-ı gama
Dāne-i dāğ oldu şerrahlar tuzāğ
- 4 Cismümi dāğ ile zeyn itdüm ki tā
Ola ‘aşkuñ şāhına zerrīn otağ
- 5 ‘Arşiyā yetmez mi gül gül dağlar
‘Andelīb-i cāna seyr-i bāğ u rāğ

Fā·ilātūn Fā·ilātūn Fā·ilūn
(- . - -/- . - -/- . -)

147. K.34a, G.34b, A.43a.

3a) Şaydına şayyād:şayyādına şayd K.
4a) Zeyn:resen G.;itdüm ki:itmege K.,G.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-FĀ(x)

- 1 Ey t̄ālib-i taḥkīk olan erbāb-ı taṣavvuf
Faẓl-ı Ḥaḳa gel feth ola tā bāb-ı taṣavvuf
- 2 Zāhir olalı Faẓl-ı Ḥaḳuñ rü'yet-i 'ilmi
Düşdi kırılup ḥayme-i eṭnāb-ı taṣavvuf
- 3 Bī-ḥadd ü 'aded ḥāk-i der-i Faẓl-ı Ḥudāda
Ol nādir olan gevher-i nā-yāb-ı taṣavvuf
- 4 Ger aḥsen-i şüretde Ḥaḳı görse mu'ayyen
İkrāra gelürdi ḳamu erbāb-ı taṣavvuf
- 5 Ğafletden uyan mu'tekif-i Faẓl-ı İlāh ol
Keşf ola saña mertebe-i ḥ'āb-ı taṣavvuf
- 6 Ḥayyāl-i ma'ārifle gelüp baḥş ide bilmez
Ger şeyḥ ola bu 'arşada ger şāb-ı taṣavvuf
- 7 Bir ğavş-ı ma'ānī ḳomamış bahrına zevrak
Hep ḥār u ḥası yakmada gird-āb-ı taṣavvuf
- 8 Raḳş itmenüñ adını ḳomış ḥalka-i tevḥid
Cühhāli dolandurmağa dülāb-ı taṣavvuf
- 9 Seccādesi taḳlīd iledür ḥırḳası tezvīr
Şeyd ile düzülmiş ḳamu esbāb-ı taṣavvuf
- 10 Biñ ḥīle vü mekr eylese ger şeyḥ-i şaḳīkī
Cezb eyleyemez 'ārifi ḳullāb-ı taṣavvuf
- 11 Gel 'Arşī lisānından işit 'ilm-i ledünni
Ma'lūm ola tā meclis-i ādāb-ı taṣavvuf

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

148. K.34b, G.34b, A.43a.

(x) Harfū'l-Fā G.,A.da başlık yok.

4) K.da yok.

6a) Ğavş: ḥavz G.

7b) Cühhāli:cühhāl K.;yakmada:yağmada A.

10a)Ḥīle vü mekr:mekr ü ḥiyel A.

- 1 Eytâlib-i zât-ı Hudâ güş eyle gel pend-i selef
Olmak dilerseñ Âdem-i taḥkîke ferzend-i halef
- 2 Mekrine her şeyd ehlinüñ aldanma zinhâr el-ḥazer
Tâ itmeyesin ‘ömrüñi rāh-ı dalâletde telef
- 3 Heftâd ü se oldı ümem nâcî biridür bunlaruñ
Bâkî helâk olsa gerek didi Rasûl-i zü’ş-şeref
- 4 Ba’zısı ‘âlimem deyü geymiş ḥamâkat ḳubbesin
Yokdur rüsûḥı ḥabbece ‘ilme degüldür mu’teref
- 5 Şeyhem deyü da’vâ kıılır ba’zı garîb-i ‘âm için
Ḳoynına çekmiş başını efsûn okur mişl-i keşef
- 6 Şüfî olupdur ba’zısı ekl-i ta‘âm-ı cezb için
İt gibi yâ Mennân deyü tâ şubḥ olunca ura ‘af
- 7 Ba’zı velîyem dir velî bilmez nedür silk-i velî
Ḳalmış cehâlet bahırınuñ ka’rında mânend-i ḥazef
- 8 Ba’zısı abdâlam deyü geymiş muḳallid şüretin
Eyler bisât-ı arzı tay zâyi’ idüp âb u ‘alef
- 9 Ğayrilerin daḥi buna eyle kıyās ey Ḥaḳ-perest
Tâ olmayasın mâ’ili la‘l ü heva vü çeng ü def
- 10 Şer‘-i şerîf-i Aḥmedi ḳoyma elinden ‘ârif ol
Olmak dilerseñ tâ ebed cānân ile keff ü be-kef

149. K.34b, G.35a, A.43b.

1b) Âdem:Âdemi G.
6a) Cezb:cerb G.

- 11 Te'vîl-i Qur'ânı bilen kimse imâm-ı vâkı olur
Andan irişür 'âleme feyz- İlâhî her taraf
- 12 Nefsin bilendür Rabbini idrak idenler şübhesüz
Böyle beyân itdi bize mîr-i 'Arab şâh-ı Necef
- 13 Yok bezm-i taḥkîk içre bir gaflet şarâbindan ayık
Hayfâ ki oldı arada âdâb-ı meclis ber-taraf
- 14 Ehl-i ma'ârif vaz'ına girdi edânî zümresi
Nâ-bûd olursa tañ mîdur ortada sırr-ı من عرف
- 15 Kenz-i İlâhî neydügin fehm itmeyiser tâ ebed
Fehm itmeyince 'Arşiyâ Ḥaḳdan tılısmât-ı الف

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

-
- 10a) Koyma:koma K.
11a) Te'vîl:te'vîli K.
14a) Vaz'ına:sun'ına K.
14b) el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafa,c.II,s.262.

DER-TA'N U ZEMMİ ŞĀMIYĀN-I ŞŪMIYĀN (x)

- 1 Şāmiyān-ı bî-ḥayānuñ şŭm-endāmına yuf
Düşmen-i āl-i-'abānuñ kavm-i bed-nāmına yuf
- 2 Kaşd-ı āl-i Muştafā iden Yezīd evlādinuñ
İbtidāsına meyānına ser-encāmına yuf
- 3 Kātil-i nefis-i Hüseyn olup Hudā-cūyam diyen
Hāricī cumhūrınun sa'y ile ikdāmına yuf
- 4 Kimisi şeyh ü kimi vā'iz kimisi müctehid
Tābi'-i Mervāniyānun cümle aksāmına yuf
- 5 Dāne-i dām-ı riyādur sübḥa-i seccādesi
Kubbe-i destārına şeyd ile İslāmına yuf
- 6 Ba'zı ibn-i Sāmīrī ba'zısı akvām-ı Yezīd
Ehl-i Şāmuñ mā-ḥaşal etbā' u akvāmına yuf
- 7 Mülk-i Rūma Şāmi terciḥ eyleyen nā-kābilūñ
Anda zāyi' kılduğı evkāt ü eyyāmına yuf
- 8 Nān ü ābı çok deyü Şāmi tavaṭṭun kılanuñ
Nān-ḥ'ārına daḥi hem āb-āşāmına yuf
- 9 'Arşiyā āl-i Rasūli sevmeyen müşriklerūñ
Devlet ü mansūbına ta'zīm ü ikrārına yuf

Fā-ilātün Fā-ilātün Fā-ilātün Fā-ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

150. K.35a, G.35b, A.44a.
(x) K.ve G.da başlık yok.
1b) } Ābānun:ābā ol K.
3a) } Cūyam:ceddem G.;Hüseyn:zeki A.
4) } G.da yok.
4a) } Kimisi:kimi K.
5a) } Dāne-i dām:dāne vü dām A.;sübḥa-i:sübḥa vü A.
6b) } Etbā':ebnā K.,G.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-KĀF(x)

- 1 Tālibā bulmak dilerseñ Rabbüñe doğru nesak
Mekteb-i taḥkika gel Fazl-ı Hudādan al sebak
- 2 Biñ ma'ānī feth ola bāb-ı velāyetden saña
Nāme- 'arş-ı ilāhīden okursañ bir varak
- 3 الطرف عين içre yetmiş biñ hicābı geçüben
Nāzır u manzürdür ola dā'im senüñle zāt-ı Hāk
- 4 Rü'yet-i vech-i Hudā ta'zīmīni fehm itmege
Diñle Cibrilüñ lisānından hiṭāb-ı لا خرق
- 5 'Arş-ı A'zamdan cemāl-i Hākka bulmazdı 'urūc
Aḥmed-i Ümmī semāda itmeyeydi māhı şak
- 6 'illet-i evlāsını bilmek dilerseñ 'ālemün
Cān gözün aç diḳkat it āyine-i dīdāra bak
- 7 Feyz-i Feyyāzūñ nihāyetsüzdür ey 'Arşī şakın
Ġāfil olma bir nefes mādām vardur bir ramak

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

151. K.35b, G.35b, A.44b.

- (x) Harfū'l-Kāf G., A.da başlık yok.
3a) Sūre:XXXVII, Āyet:48;V.B.
5a) A'zamdan:a'zamda G.
6b) Gözin:gözün K.;dīdāra bak:dīdār-ı Hāk K.
7b) Mādām:mādām ki K.,G.

- 1 Ey gönül çokdur çekesin vaşl-ı yāre iştīyāk
Şādumān ol yetdi itminān-ı zamān-ı iftirāk
- 2 La‘l-ı dil-berden gelüp peyk-i şabā virdi haber
Tāzelendi gönlüm irdi cān dimāgına mezāk
- 3 İstivādan iki şakḳ itdüm derūn-ı sīne‘i
Mā-sivādan eyledüm āyīne-i ḳalbi revāk
- 4 Şöyle mümtāz oldum efkār-ı taḳayyüdden bu gün
Zerre miḳdārı degül yanumda tāk u tūmturāk
- 5 Āsumān-ı vuşlat-ı cānāna mi‘rāc itmege
Oldı ‘Arşī rūḥ-ı pāke ṭab‘-ı çālākum Burāk

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

152. K.35b, G.36a, A.44b.

- 1b) İtmām:itmāma K.,G.
4a) Taḳayyüdden:taḳayyüd G.
5b) Oldı:buldı K.,G.

- 1 Başuma p̄irāne-ser düşdi yine sevdā-yı ‘aşk
Göñlümi sevdā-yı zülfi eyledi me’vā-yı ‘aşk
- 2 Levh-i dilde tañ mı kılsam eger meşk-i cünün
Kâtib-i cānān çeküpdür s̄inēme tuğrā-yı ‘aşk
- 3 Deşt-i ğamda h̄’ābdan b̄idār ider Mecnūnı ger
Gülşen-i kūyında yārūn eylesem ğavġa-yı ‘aşk
- 4 Lezzet-i ‘aşkı bilürdi neydügin Mecnūn-ı ğam
Görse kūyında iderken āh-ı vāveylā-yı ‘aşk
- 5 Zühd ü takvā vü vera‘ bünyādı oldu tār u mār
Ceyş-i ğamzen uralı cān mülkine yaġmā-yı ‘aşk
- 6 Mest ü rindi cān-feşān itdi dil-i d̄ivānemi
Çeşm-i hun-h̄’āruñ şunaldan sāġar-ı şahbā-yı ‘aşk
- 7 Püşt-i pā ursam ne ğam dünyā ve mā-fihāya ben
Çün baña Ħakdan müselleme oldu istignā-yı ‘aşk
- 8 Ka‘be-i kūyını yārūn tavf idüp her şubh u şām
Zikrüm olmışdur dilümde vāy-ı ‘aşk eyvāy-ı ‘aşk
- 9 Lā-mekān mülkini seyr itsem ‘aceb mi ‘Arşiyā
Çünkü k̄āf-ı dilde k̄ardı‘aşıyān ‘Ankā-yı ‘aşk

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

153. K.36a, G.36a, A.44b.

- 2b) Kâtib:hâcib K.
6b) Sâġar:sâġarı K.
8b) Zikrüm:zikri K.,G.

- 1 Şafā-yı ‘aşk-ı cānān ile cān-efşān gerek ‘āşık
Geçüp cān u cihāndan tālib-i cānān gerek ‘āşık
- 2 Olup mümtāz kayd-ı mā-sivādan vahdet-i şıdka
İrüp burc-ı ma‘ārifde meh-i rahşān gerek ‘āşık
- 3 Takayyüd ikmeyüp dünyā ve mā-fihāya ser-tā-ser
Libās-ı ‘āriyetden pāk olup ‘uryān gerek ‘āşık
- 4 Ma‘āni postın ayırmağa lebinden Nesīmī teg
Şehid-i rāh-ı ‘aşk-ı Fażl-ı zü’l-ihsān gerek ‘āşık
- 5 Arayup pūte-i ‘aşk içre kāl olmak gerek kalbi
Yiri tarh olmaya elf teg cevheri a‘yān gerek ‘āşık
- 6 Çeküp rāh-ı meşakkat Ka‘be-i taḥkika irdükde
Vişāl-ı ‘ıydına ma‘şūkinuñ kurbān gerek ‘āşık
- 7 Harāb-ı bāde-i meyhāne-i ‘aşk olmağa dā’im
Dil-i ‘Arşī gibi hem meclis-i mestān gerek ‘āşık

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

154. K.36a, G.36b, A.45a.

- 1b) Cān u:cān-ı G.
2a) Şıdka:şarfa A.,G.
3b) Pāk olup:pāk G.
5b) V.B.;Olmaya elf teg cevheri:ola elf cevher G,
ola olmağa A.

- 1 Şaldı niķābı çehreden ol dil-rübā-yı ‘aşķ
‘Uşşāķa kıldı ‘arż-ı keremden liķā-yı ‘aşķ
- 2 Müstağrıķ itdi nūrı ile ‘arş u ferşi hep
Kıldı ihāta kevn ü meķanı ziyā-yı ‘aşķ
- 3 Emrāz-ı mevti ehl-i tabāyı‘dan itdi Hāķ
Nuţķ u kelāma mażhar idüp cān-fezā-yı ‘aşķ
- 4 Pāk itdi şirk ü recsini devr-i zamānenün
‘Adl ile geldi Mehdī-i şāhib-livā-yı ‘aşķ
- 5 Yüklendi şevķ ü zevķ ile çün kārban-dil
Dutdı cihānı şayt u şada-yı verā-yı ‘aşķ
- 6 Bezm-i şafāya gelse bu dem şoĥbet eylesek
‘İlm-i ledünni tālibi bir āşinā-yı ‘aşķ
- 7 ‘Arşī gibi bulunmaya ihlāş-ı ķalb ile
Huddām-ı bāb-ı bār-gehi kibriyā-yı ‘aşķ

Mef.ülü Fā-ilātü Mefā-İlü Fā-ilün
(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

155. K.36a, G.36b, A.45b.

- 1a) Niķābı:niķāb K.
- 1b) ‘Arż:‘arża A.
- 2a) Nūrı:nūr G.
- 2b) Ziyā:sabā A.
- 3a) Mevti:mevt G.
- 5a) Şevķ u:şevķ-i G.
- 5b) Kārban:kārvān K.,A.
- 7b) Gehi:gāh A.

- 1 Sākī-i bākī-i ezel şundi t̄arab-fezā-yı ‘aşk
Mest-i Elest olup gönül buldı bu dem şafā-yı ‘aşk
- 2 Nūr-ı tecellī-i Hudā doldı derūn-ı sīneye
Zāhir ü bātinum kamu kapladı pür-ziyā-yı ‘aşk
- 3 Kapladı bende benligüm zāta ulaşdı cümleten
Zāt ile ittisāl idüp buldı ebed likā-yı ‘aşk
- 4 Şavt-ı kelām u harf ile doldı zemīn ü āsumān
Kurdı çü bār-gāhını ol şeh-i kibriyā-yı ‘aşk
- 5 ‘Arş-ı İlāhiyem bu gün ez-dem-i feyz-i Fazl-ı Hak
Hāne-i dil ‘aceb midür olsa cihān-nümā-yı ‘aşk

Müfte‘ilün Mefa‘ilün Müfte‘ilün Mefa‘ilün
(- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)

156. K.36b, G.36b, A.45b.

1b) Buldı bu dem:bu dem buldı G.

2b) Kapladı:eyledi G.

3b) Likā:beķā K.;idüp:iden A.

4a) Şavt-ı kelām u harf:şavt u kelām-ı harf K.

5a) ‘Arş: ‘Arşī G.

- 1 Hudānuñ ‘arşı üzre ey muḥakkak
Ne hikmetdür ki raḥm oldu mu‘allak
- 2 Ḳulat dut aydayum yar ise ‘akluñ
Bu bir müşkil mu‘ammādur mudakkak
- 3 Çü yedi ḥatṭ-ı raḥm ey yār-i cānī
Sekiz ‘arş üzre mesken dutdı bī-dak
- 4 Cemālin göstere tā şahid-i ḡayb
Ser-i Ādem aña ‘arş oldu muṭlak
- 5 Bulup yol istivādan ‘arşa Ahmed
Yüzinde mäh-ı bedri eyledi şak
- 6 Çün Ādem ‘arş Havvā oldu kürsī
Nüzül itdi bu gün kürsīsine Ḥak
- 7 Rumüz-ı Ḥak durur ‘Arşī kelāmuñ
Kaçan añlar bu mermüzatı aḥmak

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe-ülün

(. - - -/. - - -/. - - -)

157. K.36b, G.37a, A.45b.

1b) Raḥm:rūḥum G.

4a) Tā:nüh G.

7) A.da yok.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-KĀF(x)

- 1 Devr ider kürre-i hâki dün ü gün çarh-ı felek
Âdem-i hâkî'i tâ eyleye mescûd-ı melek
- 2 Tâlibâ tâ ki der-i heşt be-hişt ola güşâd
Perdesüz şahid-i gayb ola 'ıyân ref' ola şek
- 3 Kalmaya remz-i hafî zerrece erbâb-ı dile
Feth ola sırr-ı semâvât-ı 'ulâ tâ-be-semek
- 4 Otuz iki şıfatuñ gerçi şu'ûnı çokdur
Ez-ezel tâ-be-ebed zât-ı Hudâ yekdür yek
- 5 Pertev-i nûr-ı Hudâ cümlede zâhir ammâ
Göremez anı 'amâ añâ açık dîde gerek
- 6 Sendedür aç gözüñi rü'yet-i Mûsî-i Kelîm
Düşme bî-hûde gezüp tîh-i gama çekme emek
- 7 Zer-i hâliş gibi ayırdı haķı bâtıldan
'Arşiyâ olsa 'aceb mi sühanuñ nâsa mehek

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

158. K.37a, G.37a, A.46a.

- (x) Harfü'l-Kâf G.,A.da başlık yok.
1a) İder:ide G.
2a) Tâlibâ:tâlibe K.
6b) Tîh:baķma G.,tihe K.
7a) Ayırdı:bildürdi K.,A.
7b) Mehek:mihenk K.

- 1 Ey şem' hüsnuñ nārına pervānedür mihr-i felek
Mihrāb-ı kaşuñ tākına dā'im sücūd eyler melek
- 2 Levh-i cemālūñ ebcedin hāl ü delīle şerh ider
Gülşende vird-i tã'irān deryāda tesbiḥ-i semek
- 3 Mir'āt-ı vechūñde Ḥakı bī-perde her kim görmedi
Girmez behište tã ebed anuñ mekânıdur derek
- 4 A'dād-ı haṭṭ u hālūñi her kim ki bildi mü-be-mū
Virdi hisāb-ı maḥşeri kurtuldı ol bī-reyb ü şek
- 5 Mülk-i cihānuñ māliki Fażl-ı Hudādur 'Arşiyā
Oldur kadīm lem-yezel mülkinde yokdur müşterek

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

159. K.37a, G.37b, A.46a.

2a) Hāl ü:hāl-i K.,A.

5b) Kadīm ü:kadīm-i G.,A.

- 1 Nefs-i küllî heykel-i cism-i laṭîfûndür senüñ
Rûḥ-ı evvel cevher-i nuṭḡ-ı şerîfûndür senüñ
- 2 Sen ne maḡharsın seni sendür sana bildürmeyen
İ'tibâr-ı 'âleme 'aḡl-ı ḡafîfûndür senüñ
- 3 Kendüñi esmâ-ı zâtu'llâha tevcîḡ itmeyüp.
Redd iden ḡaḡdan seni fikr-i keşîfûndür senüñ
- 4 Zâhir ü bâṭında maḡcûb-ı ilâhî oldugın
Fî'l-ı taḡlîdât ile ḡavl-ı za'îfûndür senüñ
- 5 'Arşîñüñ pendini cân ile işitmezseñ eger
Dîv ü ded rûz-ı cezâda hep ḡarîfûndür senüñ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

160. K.37a, G.37b, A.46b.

- 2a) Sendür sana:sensin yine G., sana senden K.
- 2b) İ'tibâr-ı:i'tibâri K.
- 5b) Dîv ü ded:dîv ü der K.,dîv-i der G.

161

- 1 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ -1 بَا olmak gerek
Vākıf-1 esrār-1 Kur'ān-1 'Azīm olmak gerek
- 2 İstivā-yı vech-i Ādemden bulup 'arşa sebīl
Hādī-i rāh-1 şırātu'l-müstakīm olmak gerek
- 3 İştılāhāt-1 Hudā ile idüp idrāk-1 nefis
'Ārif-i bi'llāh olup nūr-1 kadīm olmak gerek
- 4 Feth idüp kenz-i tıllismāt-1 kelām-1 Hālıkı
Kāşif-i esrār-1 كَاشِفٌ وُجُوهٍ u مَكشُوفٌ olmak gerek
- 5 Vāşıl-1 hūr u likā olmak dilerseñ tā ebed
'Arşī gibi hem-dem-i bŷy-1 na'im olmak gerek

Fā·ilātūn Fā·ilātūn Fā·ilātūn Fā·ilūn
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

161. K.37b, G.37b, A.46b.

1a) Sŷre:I, Āyet:1.

5a) Hŷr u likā:hŷr-likā G.

162

- 1 Kāni dil-ber-i şūrīde vü rind-i bī-bāk
Aña mānend ola bir ‹āşık-ı rüsvā yağa çāk
- 2 Revīşi cisme hayāt ola sözi cāna şafā
Vālih ü mest ide ‹uşşākını bī-bāde-i tāk
- 3 Şīve vü ‹işve ile olsa kaçan cilve-nümā
Şaykal-ı ‹aşkı kıla āyīne-i dilleri pāk
- 4 Göricek rahm ide hāl-i dil-i üftādeleri
Sitem ü cevr ile ‹āşıkları kılmaya helāk
- 5 Böyle bir serv-i ser-efrāz ele girseydi eger
Reh-i ‹aşk işre olaydı nice ‹Arşī gibi hāk

Fe-ilātün Fe-ilātün Fe-ilātün Fe-ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

162. K.37b, G.38a, A.46b.

- 1a) Bir dil-ber-i şūrīde:bir şūrīde G.;bāk:pāk K.
2b) Tāk:nāk K.
4a) Hāl-i dil-i:hāli dil ü K.,hāl ü dil-i G.
5b) Hāk:çāk A.

- 1 Ey dil yine bir zülf-i semen-sāya dolaşduñ
Azāde iken göz göre gavgaya dolaşduñ
- 2 Cem' itmiş idüñ hâtıruñı 'aşk eleminden
Bir ince üzük rişteli sevdāya dolaşduñ
- 3 Bükdüñ kadüñ ol ince meyānuñ hevesiyle
Âhir kemer olduñ kad-i bālāya dolaşduñ
- 4 Bāl ü perüñi yakmağa şevk-i ruḥ-ı yāre
Pervāne gibi şem'-i şeb-ārāya dolaşduñ
- 5 Üftāde görüp 'Arşī'i ey çeşmi ḥarāmī
Geldüñ yine cān mülkine yağmaya dolaşduñ

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

163. K.37b, G.38a, A.47a.

- 1a) Zülf:serv K.,G.
- 2a) 'Aşk eleminden:'aşkuñ elinden G.
- 3a) Kadün:kadın G.,A.
- 5a) Çeşmi ḥarāmī:çeşm-i ḥarāmī K.

- 1 Abdāl oluban velvele şal tāsına dehrūñ
Çal yuf borusın şāhına pāşāsına dehrūñ
- 2 Rindāne gelüp geç bu fenā reh-güzerinden
Bend olmayasın silsile arası dehrūñ
- 3 Terk eyle bu ‘āriyyet-i esbāb-ı cihānı
Meyl itme dilā atlās u kemhāsına dehrūñ
- 4 Bir lahza nazār eylemez erbāb-ı ma‘ārif
Dünyāsına hem tālīb-i dünyāsına dehrūñ
- 5 Dendān-şiken olmağ gibidür ‘özü-i temettu‘
‘Arz eylemesi hāl-i dili nāsına dehrūñ
- 6 Ben ehl-i şafāyam deyü da‘vāyı uzatma
Degmez bu şafā irtedeki yasına dehrūñ
- 7 ‘Arşī yürü dehriler ile olma mukārin
Aldanmayasın zīnet-i ifnāsına dehrūñ

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

164. K.38a, G.38a, A.47a.

3b) Dilā atlās u kemhāsına:şağın atlās-ı dibāsına G.
4a) Lahza:zerre G.

- 1 Yār olursa bāri sen teg nāzenīn olmak gerek
Fitne-i devr-i kamer bir meh-cebīn olmak gerek
- 2 Meclis-ārā nükte-dān olsun olursa dil-rübā
Sen teg ey 'isī-nefes cān-āferīn olmak gerek
- 3 Müşterī olmaz gönül vaslına her meh-pārenūn
Olıcak sen āfitāba hem-nişīn olmak gerek
- 4 Ehl-i diller şoḥbetinden ey melek çekme ayak
Ādem olan ehl-i 'irfāna karīn olmak gerek
- 5 Didüm ey şirīn-dehen rahm eyle 'Arşī bendeñe
Didi 'uşşākuñ işi āh u enīn olmak gerek

Fā-ilātūn Fā-ilātūn Fā-ilātūn Fā-ilūn
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

166

- 1 ‹Āşıkuñ meşrebi fütāde gerek
Dil-berüñ şefkati ziyāde gerek
- 2 Dil-berüñ gamzesi çekince kılıç
‹Āşıkuñ sīnesi güşāde gerek
- 3 ‹Āşıkuñ fikri pür-cefā-keş ola
Dil-berüñ hātırı vefāda gerek
- 4 Dil-berüñ mihnet-i hadengi için
‹Āşıkuñ kāmeti kebāde gerek
- 5 ‹Āşıkuñ tarzı dil-berüñ revîşi
‹Arşiyā cümle istifāde gerek

Fe·ilātün Mefā·ilün Fe·ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

166. K.38a, G.38b, A.47b.
3a) Pür:bu G.,A.

167

- 1 Akıtdı yaşımı yem kıldı 'aşkuñ
Beni rüsvā-yı 'ālem kıldı 'aşkuñ
- 2 Enīs itdi figān u āh u zāra
Cihānı cāy-ı mātem kıldı 'aşkuñ
- 3 Sürūr-ı zevk-i dünyādan ayırdı
Ġamuñla cānı hem-dem kıldı 'aşkuñ
- 4 Ciger kan ile doldı kāse-i çeşm
Beni bezm-i ğama Cem kıldı 'aşkuñ
- 5 Dil-i 'Arşīye dāĝ üzre urur dāĝ
Yine bir tāze merhem kıldı 'aşkuñ

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün
(. - - -/. - - -/. - -)

-
167. K.38b, G.38b, A.47b.
4b) Cem:dem G.

- 1 Rüz-1 şitâ dükendi faşl-1 bahâra yetdük
Gördük cemâl-i yâri bir gül-izâra yetdük
- 2 Burc-1 şerefde âhir kıldı tulû' hurşîd
Ref' oldu zulmet-i şeb subh u nehâra yetdük
- 3 Baħr-1 şitâda mużtar kalmışdı keştî-1 ten
Bâd-1 murâdı esdi geldük kenâra yetdük
- 4 Güller açıldı gülşen oldu riyâz-1 cennet
Serv-i hırâmlar ile seyr ü güzâra yetdük
- 5 Bezm-i şafâda eyler 'uşşâkı mest ü medhüş
Bir sâkî-i şeker-leb çeşm-i humâra yetdük
- 6 Yek-reng ü yek-dil olduñ 'uşşâk-1 bâde-h'âra
Bî-kâr idük felekde bir kâr u bâra yetdük
- 7 Rüz-1 vişâle tebdîl oldu firâk-1 hicrân
Ey 'Arşî şükri li'llâh dîdâr-1 yâra yetdük
- 8 Şâh-1 gül üzre bülbül eyler hezâr gulgul
Raħm eylemz aña gül bir turfe-kâra yetdük

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

(- - ./ - . - - / - - ./ - . - -)

168. K.38b, G.39a, A.48a.

- 1b) Bir:hoş G.,A.
- 2b) Subh u nehâra:subh-1 nehâra G.
- 3a) Şitâda mużtar:şitâ dükendi G.;keştî:küşte G.
- 3b) Murâdı:murâd G.
- 6b) Bi+bir K.; idün:itdün K.

- 1 Ğamze-i tîrûn gibi vardur elûnde âletûn
Şîve birle 'âşıkı katl eylemekdür âdetûn
- 2 Öldürüp rahm eylemezsin 'âşık-ı üftâdeye
Bu midur ey cevri çok dil-ber senûn hâşıyyetûn
- 3 Luţf idüp şormazsın ehl-i derd hâlinden haber
Âh kim hâlüm harâb itmekde dâ'im niyyetûn
- 4 Sen temâşâ eyleyüp cânâ tebessüm kılmada
Küre-i 'aşk içre yandurdu beni germiyyetûn
- 5 'Arşî' i şeydâ kılup rüsvâ kılursın 'âkıbet
Vây eger bu nev' ile kalsa be-zâlim hâletûn

Fâ'ilâtûn Fâ'ilâtûn Fâ'ilâtûn Fâ'ilûn
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

169. K.38b, G.39a, A.48a.

- 2a) 'Âşık: 'âşıkı K.; üftâdeye: üftâde' i A.
2b) Cevri: cevri K.
4b) Küre: gör ki K.; yandurdu: yaturdu K.
5a) Kılursın: itdün G.

- 1 Bend itdi cānı silsile-i tārı dil-berūn
Oldı göñül esīri dil-fikārı dil-berūn
- 2 Kıldı hedef belā oqına kurdı yā kaşuñ
Ben nā-tüvānı gamze-i hūn-hārı dil-berūn
- 3 Bī-mār-ı ‘aşka ‘īsī gibi tāze cān virür
Güftāra gelse la‘l-i güher-bārı dil-berūn
- 4 Çok cān-ı pāki kıldı revān pāy-būsına
Tarz-ı hırām u şive-i reftārı dil-berūn
- 5 Virdüm metā‘-ı vaşlına cān naqdini bahā
Oldı rızā-yı hüsn ile bāzārı dil-berūn
- 6 Biñ mekr ü al ile gelüp agyār-ı Bū Leheb
Hayfā ki oldı hem-nefes-i yāri dil-berūn
- 7 Bī-hadd egerçi ‘āşık-ı üftādeler velī
Yok ‘Arşī gibi yār-ı vefā-dārı dil-berūn

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün
(- - ./- . - . / . - - . /- . -)

170. K.39a, G.39a, A.48a.

3a) Bī-mār:bī-māre G.

1b) V.B.

171

- 1 Gelmedüñ dün gece ey rāḥat-ı cān kande idüñ
Kaḡı meclisde 'aceb şem'-i fūrüzende idüñ
- 2 Ne sipihr üzre qarār itmiş idüñ ey meh-i bedr
Ne burücāta şü'ā'-ı şeref-efgende idüñ
- 3 Kafes-i mihnete bülbul gibi ben zār u esir
Gülşen-i gayre sen ey gonce şeker-ḡande idüñ
- 4 Şeb-i firkatde ḡayālūñle dil-i nā-şāda
Güyyā sinede bir mäh-ı dıraḡşende idüñ
- 5 Terk-i 'aḡl u dil idüp o şacı Leylāsuz dün
'Arşiyā Kaḡs-şifat ḡayli perākende idüñ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

171. K.39a, G.39b, A.48b.

- 1b) G.da "aceb" yok.
- 3a) Mihnete:mihnetde K.
- 4a) Firkatde:firākında K.
- 5a) Leylāsuz dün:Leylāsından G.
- 5b) Kaḡs-şifat:kıl vaşf G.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-LĀM^(x)

- 1 Kelām-ı zāt idüm كى emri irād olmadın evvel
Bu āb u hāk ü bād u āteş icād olmadın evvel
- 2 Gezerdüm üç yüz altmış menzili gün gibi şeb-tā-rüz
Bu eflāk-ı zümürüd-fām bünyād olmadın evvel
- 3 Baña bildürmiş idi sırr-ı esmānuñ beyānın hep
Melā'ik zümresine Ādem üstād olmadın evvel
- 4 Yedi çille çıkardum Kehfden Aşhāb-ı Kehfe ile
Tokuz a'dādı üç yüz üzre ez-dād olmadın evvel
- 5 Vücüdum haymesin yapmışdı 'aşkuñ şad tınāb içre
Kelīmu'llāha Arz-ı Kudsi mi'ād olmadın evvel
- 6 Anılmışdum hezārān nām ile der-gāh-ı Mevlāda
Cihānda her kişi bir ad ile yād olmadın evvel
- 7 Bekā-ı zāt ile olmuşdı memlū 'Arşiyā göñlüm
Ten-i hākī fenā mülkinde ber-bād olmadın evvel

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

172. K.39a, G.39b, A.48b.

- (x) Harfü'l-Lām G., A.da başlık yok.
1a) Sure:XXXVI, Ayet:82.
4b) A'dādı:a'dād K.; ez-dad:āvāz-ı dād K.
5a) Yapmışdı:yapmadı G.
7b) Hākī:hāküm K.,G.

- 1 Çıkar mührini dilden Zāl-ı dehrüñ merd-i merdân ol
Ta'allukdan elin çek gel gürüh-ı rind-i devrân ol
- 2 Uyup nefis-i hasise yılma ef'âl-i habîḡāta
Beyân-ı 'ilm-i Faẓlu'llâh ile gel vâkıf-ı cân ol
- 3 Nedür bu zerḡ u tezvîr ü riyâ ey zâhid-i ḡod-bîn
Eger cüyân-ı Ḥaksın ḡâk-i pâ-y-i ehl-i 'irfân ol
- 4 Nazar kıll احسن تقويم e gör vech-i Ḥakı bî-şek
Kırup putlarını zann u gümânuñ gel müselmân ol
- 5 Şaḡı küfrinden iste ol perinüñ nür-ı îmânı
Beline baḡla gel zunnâr-ı 'aşkı ehl-i îmân ol
- 6 Gönül çün ḡâne-i Ḥakdur çıkar bu şirk ü taklidi
Sücüd it Âdeme hem-çü melek a'dâ-yı şeytân ol
- 7 Eger müştâk iseñ Mûsâ gibi انى انا لله a
Gönül Tûrında gör nür-ı Ḥakı Mûsâ-i 'İmrân ol
- 8 Helâk it dîvini emmâre nefsün Kahramân-âsâ
Vücûduñ mülkine ḡükm eyle geḡ tahta Süleymân ol
- 9 İrişmek ister iseñ Ka'be-i maḡsûda ey ḡacı
Bu 'Arşî gibi cân ile ḡulâm-ı Faẓl-ı Sübhân ol

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

173.

K.39b, G.40a, A.49a.

1b) Devrân:rindân G.

2a) Yılma ef'âl:yılma şerr-i fi'l G.

3a) Tezvîr :tezvîr K

3b) Cüyân:cüyâ A.

4a) Sure:XCV, Ayet:4.

- 1 Evvelem evvel evvelem evvel
Âhirem şandı sūfī-i echel
- 2 Her zamān içre bir merâtibde
Gelmişem merd ü kāmīl ü ekmel
- 3 Kılmağa ref -i zūlmet-i 'ālem
Yakmışam dilde si vü dü meş'al
- 4 Olmuşam 'arşa-i ma'ārifde
Feyz-i Fażl ile fāzıl-ı efzal
- 5 Ârif añlar me'āli tafşilen
Söyledüm gerçi zāhirā mücmel
- 6 Dürr-i nazmum derün-ı sīnede dut
Urasın tā ki kalbūne şaykal
- 7 Okı eş'ār-ı 'Arşī'i dā'im
Ola fi'l-cümle müşkilātuñ hal

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

174. K.39b, G.40a, A.49a.
2a) Merâtibde: murādum var K., G.
2b) Merd ü kāmīl ü ekmel: merd-i kāmīl-i ekmel A.
6b) Tā ki kalbūne: kalbūne tā ki K.

- 1 Sâkiyâ âlât-ı bezm-i 'işreti âmâde kıl
Fasl-ı güldür sâgarı al destüñe pür-bâde kıl
- 2 Şun pey-â-pey lutf idüp câm-ı şarâb-ı hoş-güvâr
Dâm-ı ğamdan bu dil-i meftünümü âzâde kıl
- 3 Pâk idüp âyîne-i tab'ı melâl ü jengden
Vir cilâ şevk-i mey-i nâb ile kalbi sâde kıl
- 4 Kurtulup zühd ü vera' kaydından olsun dil emîn
Mest ü medhüş it der-i mey-hânede üftâde kıl
- 5 'Arşiyâ pîr-i muğanuñ dut kulak irşâdına
Halka-i rindâna kendüñ şahib-i seccâde kıl

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

175.

K.40a, G.40a, A.49b.

3a) Melâl ü:melâl-i G.,A.

4a) Olsun dil emîn:olsun emîn G.

- 1 Tama' peyvendini kat' eyle dünyādan eger ey dil
Olam dirseñ maḳām-ı uhrevīden şāhib-i menzil
- 2 Tarīḳ-i Ka'be-i vaşluñ müheyyā eyle zādın kim
Netīce vaḳt-i rihlet yüklenür durmaz gider meḳmil
- 3 Buyurdi لیرلانسان الاماسعی Hālik
Niçün sa'y idüp insān gibi olmazsın Ḥaḳa vāşıl
- 4 Yetişdi menzil-i maḳşūda erbāb-ı şafā cümle
Yatursın h'āb-ı gaflet içre bī- 'ilm ü 'amel ḥāşıl
- 5 Bekā mülkin teferrüc-gāh idinmek ḳaşdın it dā'im
Bu cism-i bī-sebātuñ bir gün olur 'Arşiyā zā'il

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
176. K.40a, G.40b, A.49b.
3a) Sure:LIII, Ayet:39.
4a) Cümle;ile G.
5b) Sebātuñ:nümānuñ K.

177

- 1 Vech-i zibāyı gel temāşā kıl
Cānı müstağrık-ı tecellā kıl
- 2 Perdesüz gör cemāl-i cānānı
Göñül āyīnesin mücellā kıl
- 3 من عرف sırrın evvelā fehm it
بعد از ان فکر سوای مولا kıl
- 4 İstivā üzre māhı şakḳ eyle
Seyr-i mi'rāc-ı 'arş-ı a'lā kıl
- 5 Gel helāk eyle nefis Deccālin
Çarḫa çık aduñı Mesīhā kıl
- 6 Dem-i cān-baḫş ile Mesīh-āsā
Mürde-i kâ'inâtı ihyā kıl
- 7 Zāhidā terk idüp ḫayālâtı
Mekteb-i ebde kesb-i esmā kıl
- 8 Añla te'vīlini kelām-ı Ḥaḫuñ
Dāniş-i ma'rifet hüveydā kıl
- 9 'İlm-i Rabbānı ḫāşıl it ḫāşıl
Terk-i dünyā vü terk-i 'uḫbā kıl
- 10 Ḥılḳat esrārını irem dirseñ
Nuṭḫuñı cismüñ ile iḫşā kıl

177. K.40a, G.40b, A.49b.
1a) Zibāyı:zibāya A.
10b)İhsā:ihyā G.
3a) el-'Aclūnī, Keşfü'l-Hafa,c.II,s.262.

- 11 Yetmiş iki ħurūf olur cümle
Sı vü dü müfredâtı eczâ kı1
- 12 Yetmiş iki ħicâbı geç berü gel
Derk-i esrâr-ı لا الف لا م kı1
- 13 Okı esmâ-i kü1 melek-âsâ
Secde-i Fażl-ı Ĥaĥ Te'âlâ kı1
- 14 'Arşiyâ heft ĥatt-ı Ĥavvâdan
Keşf-i esrâr-ı ĥatt-ı âbâ kı1

Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'îlün
(. . - -/. - . -/. . -)

-
- 11a) Cümle:cümleten K.
14a) Heft ĥatt-ı Ĥavvâdan:heft ü ĥatt u Ĥavvâdan K.

178

- 1 Ey civān-ı 'Arab huceste-hısāl
Merhabā merhabā te'āl te'āl
- 2 Sensüz irmek hayāta kalb hazīn
Ey tālīb-ı cān-fezā muhal muhal
- 3 Haste-ı firkat-ı habībe devā
İstedüm didiler vişāl vişāl
- 4 Seni gördükde kalmaz ey meh-rū
'Arz-ı hāl itmege mecāl mecāl
- 5 Beni redd eylemek cenābuñdan
Ey şeh-ı mülk-ı cān vebāl vebāl
- 6 Tīg-ı gamzeñle ey cefā-pīşe
Kanımı dök saña helāl helāl
- 7 Fikr-ı kaşuñla kāmēt-ı 'Arşī
Oldı ham güyiyā hilāl hilāl

Fe'ilatün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

178. K.40b, G.41a, A.50a.

2b) V.B.

6b) Dök:dökdüñ G.

- 1 Kim ki 'ilm-i Fażlı idrāk itmemişdür hay degül
کی شیء حی nebī kavlince cāhil şey degül
- 2 Kendi nefsi 'ilmini derk itmeyen her bī-ḥaber
Lāf urup 'allāme-i 'aşram dir ise vey degül
- 3 Rāh-ı Hākka başını bī-dağdağa bezl itmeyen
Hātemem dirse sehāvetde inanma Tay degül
- 4 Kadd-i dil-berdür semā' ile şafāda dem-be-dem
Süz-nāk iden dil-i 'uşşākı zāhid ney degül
- 5 Cām-ı la'l-i yārdur 'Arşî'i ser-mest eyleyen
Yoksa bu bezm-i fenā devrinde sākî mey degül

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

179. K.41a, G.41a, A.50b.

1b) Hay:şey K.

3b) Tay:hey G.

- 1 K̄o d̄unyā-yı denī fikrin ҡalender ol ҡalender ol
Hudānuñ dā'im it zikrin ҡalender ol ҡalender ol
- 2 Zen-i mekkāredür d̄unyā anuñ alına aldanma
Çekersin 'ākıbet mekrin ҡalender ol ҡalender ol
- 3 Saña luṭf eyledi Mevlā geyürdi şüret-i insān
Getür gel birine şükrin ҡalender ol ҡalender ol
- 4 Kelām-ı nāṭık-ı Haksın ser-ā-pā eyleme ғaflet
Bu ma'nānuñ açup bikrin ҡalender ol ҡalender ol
- 5 Ayak çek bezm-i kesretten olup hūş-yār ey 'Arşī
Başından def' idüp sekrin ҡalender ol ҡalender ol

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

- 1 Gel ey dil geç bu dünyādan alender ol alender ol
Halās it cānı avgādan alender ol alender ol
- 2 Kitābuñ gel okı kendüñ şıfātu'llāha tebdīl it
Haber al sırr-ı esmādan alender ol alender ol
- 3 Bilüp takīkini nefsuñ gider taqlīdi gōñlünden
Okı ism ü müsemādan alender ol alender ol
- 4 Elin çek mā-sivā-yı keşret-i dünyādan ikrāh it
Naşīb almağa 'uqbādan alender ol alender ol
- 5 Koyup gitseñ gerek dünyā-yı dūnuñ devletin bir gün
Ne hāşıl mülk-i Dārādan alender ol alender ol
- 6 Çü 'üryān geldüñ evvel anadan 'üryān olup āhir
Çıkırsarın bu aradan alender ol alender ol
- 7 Bırakdı tāc u taht-ı cenneti 'üryān olup ıkdı
İşit bu pendi ābādan alender ol alender ol
- 8 Girüp bāzār-ı 'aşk içre gōñül abdāl-veş dā'im
Okı bu şavt-ı a'lādan alender ol alender ol
- 9 Olup ser-pā bürehne 'Arşiyā āzādeler içre
İçüp cām-ı muşaffādan alender ol alender ol

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

181. K.41a, G.41b, A.51a.

2a)	Okı:oku K.
3a)	Gōñlünden:gōñülден A.
4a)	Keşret-i:keşreti G.
5)	G.da yok.
6a)	Çü:çün K.
7a)	Taht-ı:tahtı K.,G.
8b)	Okı:okud G.;şavt-ı:şavtı G.

- 1 Göñül alındı görüp gamzelerün ey ruhi al
Sen perî 'arbede-cüy ile 'aceb nic'ola hâl
- 2 Açup ol gonce-dehen kıldı edâ-yı kelimât
Gülşen-i hüsne akıtdı sühan-ı âb-ı zülâl
- 3 Ser-firâz olduğu bu bâgda serv-i çemenün
Ola şahid ki nihâl-i kâdi mevzûnına dal
- 4 Mü meyânuñla femün bahşını taşrih itdüm
Tâ ki erbâb-ı sühan itmeyeler kıl ile kâl
- 5 Mahrem-i hâne-i vuşlat olasın tâ be-ebed
Feth-i bâb itse eger 'Arşî Hudâ-yı müte'âl

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

182. K.41b, G.41b, A.51a.

- 1a) Alındı: alın G.; ruhi: ruh G.
- 3b) Şahid: şâyed K.

- 1 Ey nihālī kāmētün naḥl-i riyāz-ı i'tidāl
V'ey dudaguñ kevşeri ser-çeşme-i āb-ı zülāl
- 2 Kākül-i 'anber-şemīmüñ micmer-i çarḥı tamām
'İtr ile kıldı mu'aṭṭar ey şeh-i ferhunde-fāl
- 3 Muştafā nūrı cebinüñde 'ıyān olduğına
Şāriḥ oldı muşḥaf-ı ḥüsnüñde cānā ḥaṭṭ u ḥāl
- 4 Çün meyānuñla femüñ fikri muḥayyel hem daḳıḳ
İtmesün her bu'l-heves baḥsinde anuñ kıl ü kāl
- 5 Gerçi ḥayli 'āşık-ı şūrīde seyr itdi felek
Görmedi görmez bu 'Arşī gibi bir şūrīde-ḥāl

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

183. K.41b, G.42a, A.51a.

2a) Micmer-i çarḥı tamām:micmeri çarḥ-ı tamām K.

- 1 Cümle 'illetden arın şāf eyle cismūñ ey ḥalīl
Dost ol ehl-i dile feh̄m eyle ismūñ ey ḥalīl
- 2 Hem-dem-i erbāb-ı Faẓl ol koy muḳallid kısmını
Dutma pendine ḳulak bir ğayr ḳismūñ ey ḥalīl
- 3 Maḥzen-i sırr-ı İlāhīsin ser-ā-pā dikkat it
كزلا يفا yı bul feth̄ it ṭilismūñ ey ḥalīl
- 4 Fakr u fāḳı ihtiyār itdūñ çün ey ser-mest-i 'aşḳ
Uydur ehlu'llāha hep evzā'-ı resmūñ ey ḥalīl
- 5 Cān kulağıyla işitmezsen kelām-ı 'Arşī'i
Rūz-ı maḥşerde Hudādur bil ki ḥaşmūñ ey ḥalīl

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

184. K.41b, G.42a, A.51b.

1b) Fehm eyle:eyle G.

2a) Ol koy:ol G.

4a) Fakı:faka G., A.

3b) el-'Aclūfi, Keşfü'l-Hafa, c.II, s.102.

- 1 Beni odlara bıraķduñ bire Şekker-Őikenüm gel
Elem-i miñnete yaķduñ bire Şekker-Őikenüm gel
- 2 Yürüyüp rüh-ı revān gibi gelüp karşı-be-ķarŐu
Dilüme Şu gibi aķduñ bire Şekker-Őikenüm gel
- 3 Giderüp mihr-i ruħuñdan kelef-i zülf-i siyāh
Yanar āteŐ gibi çıķduñ bire Şekker-Őikenüm gel
- 4 Halka-i zülfüñi ĉin ĉin idüben gerden-i cāna
Yine biñ nāz ile taķduñ bire Şekker-Őikenüm gel
- 5 Görüben 'Arşi-i zārı reh-i miñnetde fütāde
Nazar-ı luťf ile baķduñ bire Őekker-Őikenüm gel

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

185. K.42a, G.42b, A.51b.

3a) Kelef:külāhı K.

5a) Miñnetde fütāde:miñnet ü fütāde G.,miñnete
fütāde A.

- 1 Dîdemden akar gerçi ki âheste nem-i dil
Tûfâna virür 'âlemi cûş itse yem-i dil
- 2 Cân ile çeküp şabr ide bār-ı ğam-ı 'aşkı
Çün böyle imiş rûz-ı ezelde raķam-ı dil
- 3 Mecnûna uyarsa n'ola âheng-i figânum
Tâs-ı feleke şaldı şadâ zir ü bem-i dil
- 4 Fehm eylemedi kimse derûnumdaki râzum
Şerh-i kâleme gelmedi aślâ elem-i dil
- 5 Gösterse 'iyân Şevket-i Dârâyı 'aceb mi
Erbâb-ı şafâ meclisine câm-ı Cem-i dil
- 6 Güftâr-ı feşâhatle bu gün velvele şaldı
Bu ma'reke-i 'âleme hayl ü haşem-i dil
- 7 Ağyâr-ı bed-aħlâķa yiter âh-ı ciger-süz
Dağı kopardur 'Arşî dibinden himem-i dil

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

186. K.42a, G.42a, A.52a.

- 1a) Gerçi ki: gerçi G.
- 3a) Mecnûna: Mecnûnı K., A.
- 4b) Şerh-i kâleme: şerh kılma G.

FĪ-KĀFIYYETİ HARFİ'L-MĪM(x)

- 1 Fākka-i fakr ile oldum künc-i 'izzetde mukīm
Ejder-i nefsi kılinc-ı kahr ile kıldum dü-nīm
- 2 Nize-i āhı çeküp hilm atına oldum süvār
Reh-zenīni dağdup buldum صراط مستقیم
- 3 Dār-ı vaḥdetde tevekkül kapusın kıldum küşād
Döşedüm seccāde-i şabrı bulup kalb-i selīm
- 4 Mülk-i istignāda himmet tahtın itdüm tekye-gāh
Rüy-ı arz oldu baña hep ni'met-i ḥ'ān-ı Kerīm
- 5 Şāb-ı dil terk itdi kayd-ı mā-sivā-yı 'ālemi
Cānib-i itlāka yüz döndürdi bī-tesvīş ü bīm
- 6 Ğill ü ğışdan hāne-i cānı muşaffā eyledüm
Dilde zikrüm oldu بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
- 7 'Arşiyā der-gāh-ı Ḥakdan ğayre kılmam ilticā
Bī-'adeddür luṭf u ihsān-ı Hudāvend-i Kerīm

Fā-ilātün Fā-ilātün Fā-ilātün Fā-ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

187.

K.42b, G.42b, A.52a.

(x) Harfū'l-Mīm G., A.da başlık yok.

2a) Hilm:hükm K.

2b) Sûre:XVI, Âyet:76.

6b) Sûre:I, Âyet:1.

- 1 Diñle ey t̄alib-i H̄ak saña budur tebyīnüm
Bilesin şer'-i şerīf içre nedür āyīnüm
- 2 Bist ü heşt idüm yetmiş ikiye baḥş oldum
Şimdi sī vü düem ü kırk ile oldu t̄ıynum
- 3 Oldı on dört ile muḥkem yüzine īmānum
Buldı sekiz der-i Firdevse hidāyet dīnüm
- 4 Kıldum on yedi şalāt-ı ḥazarı muḥkem için
Yazda oldı sefer tā bilesin ta'yīnüm
- 5 Cum'a çün seyyidü'l-eyyām itdi mir'āt-ı likā
Farz on beşdür işit buldum o gün temkinüm
- 6 بارک الله زهی نسخه کبرای خدا
Hāl ü ḥaṭṭuñ ḥaḳı-çün ḥüsnüñedür taḥsīnüm
- 7 Üç yüz altmış derecāt-ı felekün taḳsīmin
'Arşiyā kıldı 'ıyān ebced-i ḥarf-i um

Fe·ilātün Fe·ilātün Fe·ilātün Fe·ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

188. K.42b, G.43a, A.52a

- 3b) Firdevse:Firdevsi G.
4a) kıldum:kıldı K.
4b) V.B.
5a) V.B. eyyām:Ādem A.
5b) buldum:buldı K.; temkinüm:tekmīnüm A.

- 1 من عرف سیررینی şanma zāhidā ihfā direm
Emre me'mūrum kelām-ı Hakkı لا یخفا direm
- 2 Mekteb-i 'aşk içre tilmiz-i rumuz-i Âdeme
Rāsih-i 'ilmem beyān-ı علم الاسماء direm
- 3 الولد سیررینی benden iste ey cān-ı peder
Mahrem-i esmā-i küllem nükte-i ābā direm
- 4 Sī vü dü nuṭkumda maḥv oldı vücūd-ı mā-sivā
ليس غير الله cümle esfel ü a'la direm
- 5 Mağz-ı āndur mağz-ı berçidüm berāy-ı ṭālibān
Terk-i kaşriyyāt-ı gerdem zübde-i ma'nā direm
- 6 Zāhir ü bāṭında ḥāzır evvel ü āḥirde Ḥay
فی vü ضار u لام ferd ü vāhid ü yektā direm
- 7 Sācidem der-gāh-ı 'ālī-şān-ı Fazl-ı Ḥālīka
Bende-i dīrīne'em ey 'Arşī bī-pervā direm

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

189. K.42b, G.43a, A.52b.

1b) emre:emr K., sûre:XL, Âyet:16.

2b) sûre:II, Âyet:31.

5a) berçidüm:berçinüm G.

5b) kaşriyyāt:kaşriyyāta G.

1a) "Nefsini bilen Rabbini bilir.",el-Aclûnf,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.262.

3a) "Çocuk babasının sırrıdır.",el-Aclûnf,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.338.

- 1 Velîyem şanma sen beni nebîyem
Başka bir rûz-ı merre şâhibiyem
- 2 Gâhi pîr-i hezâr-sâle-i dehr
Gâhi yek şir-h^vâre-i şabîyem
- 3 Nîk ü bed hep havâşuma muhtâc
Derecâtun sühayl-i kevkebiyem
- 4 Meşreb-i ‘âşıkâne ile müdâm
Zâhidâne zamâne mezhebiyem
- 5 Ba‘zına gülşen-i riyâz-ı na‘îm
Ba‘zınun düzeh-i mu‘azzebiyem
- 6 Bir şifâtam ki zâta muttasılam
Bir şu‘ûnam ki sırr-ı م ل u و yem
- 7 Merkez-i kâ’inâtam ey ‘Arşî
Ya‘nî pergâr-ı çerhuñ aglebiyem

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün fe‘ilün
(. . - - / . - . - / . . -)

- 1 Zāt-1 ezelem sıfāta geldüm
Nuṭk-1 eḥadem cihāta geldüm
- 2 Mesken baña ‘arş-1 lā-mekāndur
Seyr itmege kā’ināta geldüm
- 3 Otuz iki müfred-i kadīmem
Kırk günde mürekkebāta geldüm
- 4 Üç altıda mā-sivā görindüm
On dört ile muḥkemāta geldüm
- 5 Gördüm Ḥakı ‘arş-1 istivāda
Biñ cāme geyüp ḥayāta geldüm
- 6 Dört ‘unsur u üç mevālid içre
On yedi kere şalāta geldüm
- 7 ‘Arşiyem mazhar-1 kelāmam
Kerrāt ile bu bisāta geldüm

Mef’ülü Mefā’ilün Fe’ülün
(- - . / . - . - / . - -)

191. K.43a, G.43b, A.53a.

3a) otuz iki:si vü dü G.

4a) göründüm:gördüm K.

7a) ‘Arşiyem mazhar-1 kelāmam:‘Arşiyem ben kelām-1
mazharam G.

- 1 Bi'l-kuvve idüm evvel 'ıyān oluban geldüm
Bi'l-fi'l mezāhirden būyān oluban geldüm
- 2 Feyz-i ebedi hāşıl kılmāğa tabāyı' dan
Müddetle feleklerde gerdān oluban geldüm
- 3 Geh neşv ü nemā buldum envā--ı nebāt içre
Geh şekl-i bahāyimde kurbān oluban geldüm
- 4 Şulb-ı pedere düşdüm rāh-ı haţţ-ı vüştādan
Bir nice zamān anda pinhān oluban geldüm
- 5 Lü'lü' gibi ayrıldum ābā-yı meşiyetden
Dürc-i şadef-i rahme galtān oluban geldüm
- 6 Çekdüm yedi kırk çille ol beyt-i mukaddesde
Tekmīl idüp ahlākum insān oluban geldüm
- 7 Ervāh-ı mukaddesden ayrılduğum içündür
Bu 'ālem-i ecsāma nālān oluban geldüm
- 8 Deryā-yı hüviyyetde maḥv olmuş idüm evvel
Bir kaṭre idüm ammā 'ummān oluban geldüm

192.

K.43b, G.43b, A.53a.

lb) mezāhirden:mezāhirde A.,K., būyān:biryān G.

- 9 Otuz iki esmāya vezn itmege eşyāyı
Ecsām-ı ‘anāsırla mīzān oluban geldüm
- 10 Bulmağa müsemmäyı esmā-i İlāhīde
Bu hılkat-ı insāna cüyān oluban geldüm
- 11 Ten gözi ile nāzır olmağa ruḥ-ı yāre
Emrine Hudāvendüñ fermān oluban geldüm
- 12 Seyr itmege cānānı bu mülk-i şuhūd içre
Cüyende-i ruḥsār-ı cānān oluban geldüm
- 13 Ol ‘ālem-i itlāka āhir kıluruz ric‘at
Bu tekyeye üç beş gün mihmān oluban geldüm
- 14 Yüz sürmege der-gāh-ı Fazl-ı Haka ey ‘Arşī
Esrār-ı ḥakāyıkla ḥayrān oluban geldüm

Mef·ülü Mefā·ılün Mef·ülü Mefā·ılün
(- - ./ . - - - / - - ./ . - - -)

9a) eşyāyı: eşyāya K., A.

- 1 Yatma uyan itme ziyān vakt-i seher kumkuma kum
Tā olasin vākif-ı cān vakt-i seher kumkuma kum
- 2 Doğdı sa'ādet güneşi tutdı ziyā dağ u taş
Ġaflete aldurma başı vakt-i seher kumkuma kum
- 3 Aç gözün ey 'āşık-ı zār gitdi mesā irdi nehār
Cānuñı ğafletden uyar vakt-i seher kumkuma kum
- 4 Ādeme olduñsa halef eyleme eyyāmı telef
İster iseñ ire şeref vakt-i seher kumkuma kum
- 5 Esdi nesīm-ı dem-ı şubh eyledi def'-ı ğam-ı şubh
Yağdı hayāt-ı nem-ı şubh vakt-i seher kumkuma kum
- 6 Fazl-ı kādīm-ı müte'āl eyledi izhār-ı cemāl
İrdi dem-ı rüz-ı vişāl vakt-i seher kumkuma kum
- 7 Kıldı seher bād-ı şabā ehl-i harābāta şalā
Al elüñe cām-ı şafā vakt-i seher kumkuma kum
- 8 Uyma şakın 'arbedeye gel berü āteş-gedeye
Baş kademüñ mey-gedeye vakt-i seher kumkuma kum
- 9 'Arşī-ı şeydādan eger ister iseñ toğrı haber
Rāh-ı Haka eyle sefer vakt-i seher kumkuma kum
Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün Müfte'ilün
(- . . - / - . . - / - . . - / - . . -)

- 1 Kaşuñla kirpigün zülfün kitābu'llāh imiş bildüm
Yüzünde yazılı esmā-i Fazlu'llāh imiş bildüm
- 2 Buyurdi Ādemün şânında Haq çün علم الا سما
Lebünde ey melek sî vü dü nuṭku'llāh imiş bildüm
- 3 Bilüp Rabbini idrāk eyleyenler من عرف سیررین
Beyān-ı Fazl-ı yektāda velīyu'llāh imiş bildüm
- 4 Yüzünden oldı zāhir sırr-ı سبحان الذی اسرى
'Urüc-ı Leyletü'l-Mi'rāc vechu'llāh imiş bildüm
- 5 Çıkup Tūr-ı vücūdında gören nūr-ı tecellāyı
Hiṭāb-ı rü'yet-i Haqda Kelīmu'llāh imiş bildüm
- 6 Beyān-ı zāt-ı vaḥdāniyyet i'lām itmege dā'im
Gelen terkibe mahredden sıfātu'llāh imiş bildüm
- 7 Kelāmu'llāh içinde 'Arşiyā harf-i muḳatṭa'lar
Makālīd-i tıllısm-ı kenz-i zātu'llāh imiş bildüm

Mefā-ılün Mefā-ılün Mefā-ılün Mefā-ılün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

194. K.44a, G.44b, A.54a.

- 1b) yazılı: yazılı K.
2a) sure: II, Ayet: 31.
3a) Rabbini: Rabbi 'i K.
4a) sure: XVII, Ayet: 1.
7b) kenz-izātu'llāh: zāt kenzu'llāh K.
3a) el-Aclūnī, Keşfü'l-Hafa, c. II, s. 262.

- 1 Sehv ile kıldum çok günāh estāğfiru'llāh el-'azīm
'Afv it günāhum yā ilāh estāğfiru'llāh el-'azīm
- 2 Kıldum haṭā-i piş ü kem şimdi haṭāma nādımem
Virdüm budur her dem-be-dem estāğfiru'llāh el-'azīm
- 3 توبوا الى الله 'direm her dem-be-dem kan ağlaram
Ey zü'l-'atā vü zü'l-kerem estāğfiru'llāh el-'azīm
- 4 Enr olundı fevt irdi ecel-i destüm yok aslā 'amel
Ben itmede tül-i emel estāğfiru'llāh el-'azīm
- 5 Ey şāfi'-i rüz-ı cezā serdār-ı hayl-i enbiyā
Eyle terahhüm bendene estāğfiru'llāh el-'azīm
- 6 'Arşī haķır-i bendeñe luṭf eyle ey Fazl-ı Hudā
Yā Rabbenā yā Rabbenā estāğfiru'llāh el-'azīm

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

195. A.54b, K. ve G.da yok.

4a) V.B.

حضرت فضل ربك الاكرم	1
كاشف سر معجز خاتم	
عالم علم ظاهر و باطن	2
مالك ملك جملة عالم	
صانع صنع خلقت آخر	3
آمر امر كاف ونون اقدم	
ناقش نقش صورت حوا	4
هادى راه خلقت آدم	
ناطق نطق حضرت عيسى	5
خالق خلق حضرت مريم	
فائض فيض رائم الاوقات	6
فاتح فتح رائم الا لزم	

- 7 Ol durur nāzil-i kelām-ı kadīm
Ol durur şāriḥ-i yed-i muḥkem
- 8 Ol durur ḥarf-i با -i بيم الله
Ol durur با da nokṭa-i mübhem
- 9 Yerde ve gökde ‘Arşiyā taḥkīk
Faẓl-ı mutlak durur olan a‘zam
Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün
(. . - - / . - . - / . . -)

196. K.44b, G.45a, A.54b.

1a) Sûre:XCVI, Âyet:3.

8a) Harf:hurûf G.; Sûre:I, Âyet:1.

9b) Mutlak durur:mutlakdur K.

- 1 Nuṭkam ki kadīm ü lā-yezālem
Fi'l-cümle muhīṭ-i pür-kemālem
- 2 Geh şūret-i hūba cilve-sāzem
Geh 'āşık-ı dil-şikeste-hālem
- 3 Geh şūfī-i şāf-ı bī-küdūret
Geh mey-keş ü rind-i lā'übālem
- 4 Geh 'İsī-i rūḥ-baḥş-ı 'ālem
Geh Hızır ile çeşme-i zülālem
- 5 Geh fevk-i semā nişīmenümdür
Geh taht-ı zemīne pāy-mālem
- 6 Geh kürre-i hāke t̄ā'ifem ben
Geh tās-ı felekde dūr-mişālem
- 7 Geh bedr olubam meh-i dü-hefte
Geh kaşı gibi dü-tā hilālem
- 8 Gahi zühālem nüḥüset içre
Gahi güneş-i huçeste-fālem

197. K.45a, G.45a, A.55a.

1b) pür:ber A.

4b) çeşme-i zülālem:çeşme-i āb-ı zülālem

7a) olubam:oluram G.

- 9 Geh çeşmi içinde dil-firîbem
Geh zülfi ucunda mekr ü alem
- 10 Geh ka'be-i dilde کز مخفی
Geh harf ü kelâm ü kıl ü kâlem
- 11 Geh müflis ü zâr u ac u 'uryân
Geh şâhib-i tâc u taht u mâlem
- 12 Geh dive mürekkebem be-icmâl
Geh Âdeme müfredât-ı âlem
- 13 Her lahzada biñ şu'un-ı zâtam
Her bir şıfât ile ittişâlem
- 14 Şol nahl-i riyâz-ı gülşenem kim
Der-hadd-i kemâl-i i'tidâlem
- 15 Zâhid nice aňlasun me'âlüm
Çün inceden ince bir hayâlem
- 16 'Arşiyem cümleden müberrâ
'Abd-i der-i Fazl-ı zü'l-celâlem

Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün
(- - ./ . - . - / . - -)

9a) çeşmi:çeşm K.

9b) zülfi:zülf K.

13a) bin:bir G.

14a) kim:ki G.

15b) ince bir:ince G.

10a) el-Aclûnî,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.132.

- 1 Benem ki rāh-ı diyār-ı dile ferīd-i revem
Süvār-ı hāk-i tabī'at-nikāta cān-şinevem
- 2 Bisāt-ı şeş-ciheti altı günde kıldum tay
Zuhūr-ı seb'a için şimdi bir yanar 'alevem
- 3 Gehi güneş gibi burc-ı felekde seyyārem
Gehi serīr-i semāda meh-i dü-hefte-şevem
- 4 'Atīk-i devr-i zamānam be-i'tibār-ı tabāyı'
Kelām-ı Hakkam ez-ān dem-be-dem zuhūr-ı nevem
- 5 Harāb-ı bāde-i 'aşkam anuñ çün ey 'Arşī
Hemişe pīr-i muğan şāl u hırka der-girevem

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

198. K.45a, G.45b, A.55b.

- 1a) rāh:rahi K., ferīd-i revem: G.
- 1b) süvār-ı hāk-i tabī'at-nikāta:sivār-ı hakk-i
tabī'at nikāt G.
- 3b) hefte:heft G.
- 4a) V.B.
- 5b) pīr:pış G.

- 1 Sûretde cilve eyler her dem şu'un-ı zâtam
Zât-ı kadîm-i Fazla otuz iki şifâtam
- 2 Levham ki oldı mahfûz esrâr-ı Kâf u Nûna
Zarf oldı baña eşyâ mazrûf-ı ümmehâtam
- 3 Gerçi tabâyı' içre buldum zühürı ammâ
Hergiz zevâle irmez âyât-ı muhkemâtam
- 4 Bi'l-kuvve idüm evvel 'ilminde zât-ı pâkiñ
Bi'l-fi'le geldüm âhir nûr-ı tecelliyâtam
- 5 Bir kaþre nûş idenler Hızr oldı câvidânı
Nuþkumdur Âb-ı Hayvân ser-çeşme-i hayâtam
- 6 Ma'tûf-ı Fazl-ı Hakkam erbâb-ı 'aşk içinde
Şanmañ bu hilkat ile vâ-beste-i cihâtam
- 7 Fazluñ 'inâyetinden oldum vişâle vâşıl
'İyd oldı 'Arşî rûzum şeb-i Kadr ile Berâtam

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün
(- - ./ - . - - / - - ./ - . - -)

199. K.46a, G.46b, A.56b.

- 3a) zühürı: zühür A.
3b) Ayât: k'âyât A.
5a) Hızr: hayy K.
6b) ile: içre G.
7b) V.B.rûzum: şeb: rûz şeb G.

- 1 Ben hayât-1 âb-1 Hızır la'1-i cânân bulmuşam
La'1-i cân-bağşında anuñ cismüme cân bulmuşam
- 2 Haṭṭ-1 vechüñ çeşmesinden nüş idüp Âb-1 Hayât
Hızır-1 vaktem zulmet içre Âb-1 Hayvân bulmuşam
- 3 Olalı vâkıf otuz iki huṭuṭ-1 Âdeme
Yüzün anuñ tercemâni sırr-1 Kur'ân bulmuşam
- 4 Kılmışam vech-i sevâd-1 a'zamında cum'a'i
Mısr-1 câmi'dür yüzi te'vîl-i burhân bulmuşam
- 5 Zülf ü kaş u kirpiginden okudum Ümmü'l-Kitâb
Cennet-i hüsninde ben hür ile gilmân bulmuşam
- 6 Hatları vaşfında cem'-i 'aklun oldı târ u mâr
Lebleri devrinde cânı mest ü hayrân bulmuşam
- 7 Düşeli zencîr-i 'aşk-1 zülf-i yâre 'Arşiyâ
Vâsıl-1 cânâneym cân içre cânân bulmuşam

Fâ-ilâtün Fâ-ilâtün Fâ-ilâtün Fâ-ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

200. K.46b, G.46b, A.57a.

1a) la'1:fi'1
5a) kaş u:kaşı K.
5b) K.da "ile" yok.

- 1 Geçen geçdi gelen gâ'ib bu demdür dem behey Âdem
Niçün dem kadrini bilmezlenüp zâyi' idersin dem
- 2 Hayât-ı nakdi virme teşne-i ferdâya ey şufî
Bilürsin bir karar üzere degüldür şad ile mâtem
- 3 Yüri âzâde-hâtır şaf-meşreb rind-i bî-bâk ol
Koma dil mülkini taht idine sultân-ı ceşş-i gam
- 4 Nihâl-i 'ömre mağrûr olma bu gülzâr-ı dehr içre
Degüldür güyiyâ berk-i gül üzere kaşre-i şebnem
- 5 Sürerken saltanat dünyâda oldu cümle nâ-peydâ
Kanı dârât-ı Keyhüsrev kanı tezyîn-i câm-ı Cem
- 6 Bu evkâtı ganimet bil ki yok aslâ mükâfâtı
Hevâ-yı nefse aldanma fenâdur 'âkıbet 'âlem
- 7 Tekayyüd itme her hod-bîn ü hodra ile ey 'Arşî
Yüri var iste bul bir 'ârif-i bi'llâhı ol hem-dem

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

201. K.46b, G.46b, A.57a.

- 2a) teşne: nesne G., nesih A.
- 2b) Şad ile: şadî-i K., şadî vü A.
- 3a) bî-bâk: pâk G., bî-pâk K.
- 4a) nihâl: bahâr G.

- 1 Doldursa ‘aceb mi felegi āh u figānum
Agyār ile seyrān ider ol serv-i revānum
- 2 Nergis gibi gülşende olur muntazır-ı rāh
Görmege ruhuñ verdini çeşm-i nigerānum
- 3 Pervāne gibi yana yüzün şem‘ine şāhid
Pervāz ider ol şevkile tab‘-ı cevelānum
- 4 Deryā-yı gamuñ eyledi şol hadde temevvüc
Ceyhün u Aras gibi akar eşk-feşānum
- 5 Gam leşkeri eṭrāfuma cem‘ oldı senün-çün
Ey dil yūri var sen daḥi olma halecānum
- 6 Eyyām-ı firākı saña şerḥ itmege bir bir
Gülzār-ı vefā bülbulidür kilik-i zebānum
- 7 Gamzūñ ne şerī‘atde revā gördi bunu kim
Hışm ile çeke tīgini nā-ḥak dōke kanum
- 8 Ey ‘Arşī belā oklarına eyle taḥammül
Bir gün ola raḥm eyleye ol kaşı kemānum

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

202. K.47a, G.47a, A.57b.

- 2a) muntazır-ı rāh:muntazır u āh G.
3b) tab :tab ı G.
4a) hadde:hadd K.,lahde A.
4b) Ceyhün Aras:Ceyhün deresi G.
7) K. ve A.da yok.

203

- 1 Fikri kaşuñla haste-hāl oldum
Za'fdan güyiyā hilāl oldum
- 2 Dehenüñ varlığıum idüp ma'düm
Kimse görmez beni hayāl oldum
- 3 Āh kılmam ki duymaya ağıyar
Künc-i hayretde şöyle lāl oldum
- 4 Halka rüsvā idüp beni 'aşkuñ
Cümle dillerde kı̄l ü kāl oldum
- 5 Kūy-ı dil-dāra köp düşüp kaldum
Ṭakatum gitdi bī-mecāl oldum
- 6 Eriyüp kürre-i muhabbetde
Şāf olup āhir-i zülāl oldum
- 7 Pāy-i cānāna yüz sürüp 'Arşī
Hamdüli'llāh huçeste-fāl oldum

Fe-ilātün Mefā'ilün Fe-ilün
(. . - - / . - . - / . . -)

203. K.47a, G.47a, A.57b.

- 1b) Güyiyā:güyā K.
- 2b) hayāl:hāl G.
- 5a) kūy:rüy K.

- 1 Ser-tā-be-ka-dem āteş-i sūzende-i 'aşkam
Her lahẓada bir şem'-i firūzende-i 'aşkam
- 2 Baş egmez iken şāhına pāşāsına dehrūn
Cān ile bugün bende-i efgende-i 'aşkum
- 3 Her merdūm-i bī-derde gam u zār-ı nihānam
Fāş eylemezem zerrece tāzende-i 'aşkam
- 4 Diñletmege āhengūmi 'uşşāk-ı 'ırāka
Bir nağme-serā bülbul-i güyende-i 'aşkam
- 5 Vā-beste-i dünyā-yı deni olmazam aşlā
Huddām-ı der-i devlet-i ferhunde-i 'aşkam
- 6 Destümde ka-deh şāhid-i ra'nā baña sāki
Gönlüm doludur zevk ile pür-hande-i 'aşkam
- 7 Yāri görürem her neye 'Arşi naẓar itsem
Açıldı gönül didesi binende-i 'aşkam

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün
(- - . / . - - . / . - - . / . - -)

-
204. K.47a, G.47b, A.57b.
6) G.da yok.
7a) görürem:gördüm G.

- 1 Ğulām-ı Şāh-ı Merdān-ı ‘Alīyem
Esīr-ı bende-fermān-ı ‘Alīyem
- 2 Ne haddümdür ğulām-ı Haydar olmak
Ğulām-ı ez-ğulāmān-ı ‘Alīyem
- 3 Fenāfi ‘llāhiyem hāk-i derinde
Kalender-vār-ı ‘uryān-ı ‘Alīyem
- 4 ‘Alīden ğayre kılmam ilticā ben
Ğedā-yı bāb-ı ihsān-ı ‘Alīyem
- 5 ‘Alīdendür ğıdā-yı cism ü cānum
Fakīr-ı sofra-i h‘ān-ı ‘Alīyem
- 6 Muhibb-i hānedān-ı Muştafāyam
Du‘ā-ğüy u senā-h‘ān-ı ‘Alīyem
- 7 Bu üç beş ğün fenā mülkinde ‘Arşī
Nişeste künc-i mihmān-ı ‘Alīyem

Mefā-ilün Mefā-ilün Fe-ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

205. K.47b, G.47b, A.58a.

5b) fakīr:fakriyem
7b) nişeste:nişin G.

206

- 1 Sühan-ı 'āşıkānedür gazelüm
Añla ki bî-bahānedür gazelüm
- 2 Şi'r-i bî-dānişe dimem aslā
Meclis-i 'ārifānedür gazelüm
- 3 Kim süvār olsa esb-i kec-ṭab'a
Aña bir tāziyānedür gazelüm
- 4 Def'-i maḥmūr-ı mest-i 'uşşāka
Dürd-i cām-ı şebānedür gazelüm
- 5 Geyüp esbāb-ı ma'rifet ser-pā
Ḥaylice kāmürānedür gazelüm
- 6 Kalb-i 'āşık gibi mücellādur
Şāf-āb-ı revānedür gazelüm
- 7 Derk-i pākī olan sühan-dāna
'Arşiyā bir nişānedür gazelüm

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - - / . - . - / . . -)

206.

K.47b, G.47b, A.58a.

- 3a) süvār olsa esb:süvār esb K.; kec:genc K.,G.
4b) dürd:devr K.
5a) ser-pā:ser-ā-pā K.,A.

207

- 1 Kemend-i zülfüñe bend oldı gönülüm
Dutuldı dāma pā-bend oldı gönülüm
- 2 Lebüñ kândına ey şirīn sühan-gū
'Acā'ib ārzū-mend oldı gönülüm
- 3 Aşar her rişte-i zülfüñe biñ cān
Bir iken bilmenem çend oldı gönülüm
- 4 Başumdan berķ-i ğam eksilmez aşlā
Meger kūh-ı dem-āvend oldı gönülüm
- 5 Didüñ erzānidür 'Arşīye vaşlum
Aña aldandı hursend oldı gönülüm

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün
(. - - - / . - - - / . - -)

207. -----
K.48a, G.48a, A.58b.
4b) kūh:kūhı K.

- 1 Şem'-i ruh-ı cānānun pervānesidür gönlüm
'Uşşāk-ı ser-endāzun merdānesidür gönlüm
- 2 Leylī saçınūñ fikri dilde kuralı hayme
Mecnūn gibi āfākuñ dīvānesidür gönlüm
- 3 قالوا da mey-i 'aşkı oldı lebi cān-bahşuñ
Dahi henüz ol cāmuñ virānesidür gönlüm
- 4 Yağmacı gözüñ cānā yagma ideli 'aklı
Tālān-zededür cānum virānesidür gönlüm
- 5 Hāli degülem 'Arşī bir dem gam u miñnetden
Beñzer gam-ı cānānuñ gam-hānesidür gönlüm

Mef'ülü Mefāilün Mef'ülü Mefā'ilün
(- - ./ . - - - / - - ./ . - - -)

208. K.48a, G.48a, A.58b.

- 3a) sûre:VII, Âyet:172; kālū'da:kālū belā G.; 'aşkı:
'aşkun G; lebi:lebi K.
5b) gam-hānesidür:cānānesidür G.

- 1 Nār-1 firāk-1 yār ile sūzān olayum varayum
Gūlzār-1 hūsnin yād idüp nālān olayum varayum
- 2 Qaldum ġarīb u nā-tüvān raḥm itmez ol nā-mihribān
Ĥāk-i derinde her zamān ġaltān olayum varayum
- 3 Derdüñ dili kılsun şavaş āhumla yansun dağ u taş
Aksun gözünden kanlu yaş giryān olayum varayum
- 4 Sen kıl baña cevr ü sitem yaksun beni nār-1 elem
Tennür-1 ġanda dem-be-dem biryān olayum varayum
- 5 Nālānuma sensin sebep yağmaya virdüñ ‘aklı hep
Ser-pā bürehne rüz u şeb ‘uryān olayum varayum
- 6 ‘Aşkuñ bırakdı ġamlara fāş itdi nā-mahremlere
Rüsvāy olup ‘ālemlere destān olayum varayum
- 7 ‘Arşıye kılmazsın nazar bunca ki āh u zār ider
Fikr-i vişālünle meger kurbān olayum varayum

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

209. K.48a, G.48b, A.59a.

- 2a) nā:tā K.
3a) şavaş:firāş K.,G.
5a) sebep:bī-sebeb A.

- 1 Gel akıtma eşk-i âlüm behi zâlim oğlu zâlim
Yeter al benüm vebâlüm behi zâlim oğlu zâlim
- 2 Lebün oldu cām-ı bâde idebilsem istifâde
Gele düşmeye 'inâde behi zâlim oğlu zâlim
- 3 Kad-i nev-resün belâdur gönül aña mübtelâdur
Bu bir özge mâ-cerâdur behi zâlim oğlu zâlim
- 4 Baña itmeyüp terahhum dün ü gün işün tazallüm
Görüp itmedün tekellüm behi zâlim oğlu zâlim
- 5 Düşüben üzük hayâle iderem figân u nâle
Beni şaldun özge hâle behi zâlim oğlu zâlim
- 6 Kadüm oldu gussadan ham gönül oldu mülket-i gam
Güler oldu baña 'âlem behi zâlim oğlu zâlim
- 7 Bu ne çeşm-i gamze-kâre dili kıldı pâre pâre
Beni şaldı âh u zâre behi zâlim oğlu zâlim
- 8 Gönül oldu saña mâ'il olubam selâma kâ'il
Niçe bir saña tegâfül behi zâlim oğlu zâlim
- 9 Sora 'Arşî-i sühan-ver neye zâr u zâr iniler
Sakın gel âhı kâr eyler behi zâlim oğlu zâlim

Mütefâ'ilün Fe'ülün Mütefâ'ilün Fe'ülün
(. . - . - / . - - / . . - . - / . - -)

210. K.48b, G.48b, A.59a.

- 1b) al:ol A.
5a) üzük:uzun G.
7) G.da yok.
8b) saña:baña G.
9b) V.B.;gel:kim K.

211

- 1 Biyâ behey ser-i küyında sâkin olducağum
Kapuında bendelerünle mesâkin olducağum
- 2 Yüzüm kudümüne fâş eyleyüp hezâr hezâr
Ki pây-ı bûsuña bir dem mukârin olducağum
- 3 Derün-ı dilde iderdüm figân u nâle'i tâ
Duyulmayam diyü 'aşkuında bâtın olducağum
- 4 Serîr-i şâhiye aslâ tenezzül itmez iken
Kilâb-ı küyuna cân ile mâhin olducağum
- 5 Yoluında 'Arşî gibi hâke olmışam yek-sân
Görem diyü gice gündüz emâkin olducağum

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
(. . . - / . . . - - / . . . - / . . . -)

211. -----
48b, G.48b, A.59b.

3a) figân u nâle'i ta:figân-ı nâle ta G.
4b) kilâb:gelüp G.

212

- 1 Göñül virdüm saña hân-1 vişâlünden dilene oldum
Ġarīb ü 'aşık u rüsvâ olup halka gülünc oldum
- 2 Müjeñi pārsā iken görüp hāl ü ruhuñ cānā
Dolaşdum zülfüñüñ zünnārına gūyā firenc oldum
- 3 Giriftār-1 gam-1 'aşk olduğumdan özge yok cürmüm
Neden bilmem bu deñlü vā'iz-i şöhre gülünc oldum
- 4 Olup pīrāne-ser bir nev-civānuñ 'aşık-1 zāri
Açıldı gonce-i baht-1 ümidüm tāze genc oldum
- 5 Bi-hamdi'llāh ki mizān-1 haṭ u hāl ile cānānuñ
Ma'ārif küşesinde 'Arşiyā güftār-senc oldum

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

212. K.49a, G.49a, A.59b.

2a) cānā:ey büt K.,A.

4a) pīrāne ser:pīrā ser G.

4b) gonce-i baht-1 ümidüm:gonce -i ümid-i bahtum
G., A.

5a) haṭ u : haṭ-1 G.

- 1 Bu gün bezm-i harâbât içre la'1-iyâri cām itdüm
İçüp ğamdan dili âzâd idüp mest-i müdâm itdüm
- 2 Çün irdüm vâdî-i hayretde envâ'-ı felâketle
Der-i cânâneye cânı yetürdüm ihtimâm itdüm
- 3 Olup âzâde-rind-i pâk-meşreb 'âşık-ı şâdık
Yetişdüm Ka'be-i vaşlına dildâruñ makâm itdüm
- 4 Gamuñla üstühânım cümleten püşîde olmışdı
Dem-i İsi-lebünden feyz alup يحيى العظام itdüm
- 5 Ayak çekdi dime 'Arşî der-i mey-hâneden cânâ
Şarâbı sensüz ey sâkî-i gül-çehre harâm itdüm

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

213. K.49a, G.49a, A.59b.

2a) vâdî:va'dî K.

3b) vaşlına:vaşla ki G.

4b) sûre:XXXVI, Âyet:78.

- 1 Firākuñ āteşine bakmadum bağrum kebāb itdüm
Gamuñla ağlamakdan eşk-i hūnīnüm şerāb itdüm
- 2 Hevā-yı āhum ile eyledüm eflāki ser-gerdān
Yıkup mülk-i cihānı cūy-ı eşkümle harāb itdüm
- 3 Çeküp zencir-i 'aşka gönümi gördüm ki uşlanmaz
Varup dil-dāra teslīm eyledüm bir hoş şevāb itdüm
- 4 Akardı āb-ı eşküm nice dem vaşluñ hevāsıyla
Bi-ḥamdi'llāh ki başum zīr-i pāyuñda türāb itdüm
- 5 Dehān-ı yāri şol gāyetde ta'rīf eyledüm 'Arşī
Ki güyā hokka-i yākūt içinde dürr-i nāb itdüm

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

214. K.49b, G.49b, A.60a.

- 1a) āteşine: 'aşkına G.
2a) āhum ile: āh ile hem G.
3b) şevāb: şavāb K., G.

- 1 Hevāda āh u sūzānumla mürġānı kebāb itdüm
Vuhūş-ı arzı cümle seyl-i eşke ġark-ı āb itdüm
- 2 Bükādan şol kadar za'fa yetiştüm ki ten-i zārı
Hevā ile döner seyl-i şirişk üzre ħabāb itdüm
- 3 Tecerrüd tekyesin kıldum gönül abdālına mesken
Libās-ı dün̄ye-i dün̄ı deniden ictināb itdüm
- 4 Olup şākird-i üstād-ı ma'ānī nice müddetler
Muĥabbet mektebinde 'ilm-i 'aşkı iktisāb itdüm
- 5 Yine rüsvālık itdüm 'Arşiyā bāzār-ı 'aşk içre
Esāsından yıķup zühd ü vera' mülkin ħarāb itdüm

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

215.

K.49a, G.49a, A.60a.

1a) āh u : āh-ı G.

1b) eşke : eşkümlē K.

218	217	216
1 از دو عالم فراغتی دارم	1 گاه رند مست مطلق میشوم	1 من روح لطیف شیرزنم
باخیالت قناعتی دارم	گاه در فکر انا الحق میشوم	با نفس پلنگ خود بچنم
2 بجران غمزه ات ز حال دلم	2 گاه صوفی گوشه عزلت نشین	2 تابع نشریم دیو و درا
کس نداند چه حالتی دارم	گاه بر جام مرقع میشوم	تا هست درین جد درنم
3 بطریق خدا چوده بر دم	3 که هلاکم بود نفس غازیان	3 یاری ده مومنان دینم
دیگر از که ندانستی دارم	گاه نوحم بحر زورق میشم	معدوم کنند ه فرنم
4 چون که شتمز فکر سالوس	4 غیر من دیار نبود دو جهان	4 مریخ شوم بخون فشانی
در میخانه رغبتی دارم	من در این معنی محقق میشوم	ششیر اگر رسد بچنم
5 عرشیا از هدایت باری	5 سی و دو اسماء صفات من شده	5 آزاده هر دو عالمین
جلوه کر سرو قامتی دارم	قوت زاتم که برق میشوم	واپسته نه بود نام و نتم
	6 زاهد نادان چه داند حال من	6 مست می عشقم و قلندر
	من که دار اسرار مطلق میشوم	نی زاهد خشک تند و تنم
	7 حال من جز من کسی واقف نشد	7 عرشیم و در جناب باری
	عرشیا همچون مدق میشوم	بادانش و هوش و کوش و هنم
216) Meṣ'ūlū Mefā'ilūn Fe'ūlūn(- - ./ . - - / . - -)	217) Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn(- . - - / - . - - / - . - -)	218) Fe'ilātūn Mefā'ilūn Fe'ilūn(. . - - / . - - / . - -)

219

1 من آن که در معارف سر جمع عارفانم	1 من آن که در لطائف سخنان عاشقانم
2 من آن که رفع ظلمت شده از شعاع رویش	2 من آن که کرده مطلع به آسمان جانم
3 من آن ایراد اول که شد امر ذات باری	3 من آن ظهور آخر که ز کاف و نون عیانم
4 من آن که جلوه سازم ز جمال خوب رویان	4 من آن که از صفای سر عشق جان فشانم
5 من آن شتون دائم که ز ذات نیست متفک	5 همه جا صفات حقم همه کار و بار دانم
6 بلباس چار عنصر شده ام اگر هویدا	6 تر شد زوال بر من که کلام جاودانم
7 دل عرشیم که بروی شده استوای رحمن	7 کلام مفرد خود otuz iki ترجمانم

Mütefā'ilūn Fe'ūlūn Mütefā'ilūn Fe'ūlūn
(. . - - / . - - / . - - / . - -)

216. K.45b, G.46a, A.56a.
 217. K.45b, G.45b, A.55b.
 218. K.46a, G.46a, A.56a.
 219. K.46a, G.da yok, A.56b.

Fİ-KÂFIYYETİ HARFİ'N-NÜN(x)

- 1 Hâk Te'âlâ Âdemüñ toprağını kıldı 'acın
İtdi Raḥmān sûretinde Âdemi halk âferîn
- 2 Kıldı ta'līm Âdeme bî-vāsıta esmâ-i küL
Oldı mescüd-ı melâ'ik hem cemî'u'l-mürselin
- 3 Otuz iki haṭṭı yazdı levḥ-i vech-i Âdeme
Tâ ola haṭṭı berâber nuṭḩına bî-reyb ü سین
- 4 Ol emânet kim aña âbâ didi arz u semâ
Nuṭḩ-ı Raḥmândur kim olmışdur aña Âdem emîn
- 5 Âdem-i ḥâkiden aldılar sebak esmâ-i küL
Oldılar şâkird-i Âdem çün sürüş-ı ecma'in
- 6 Çünki İblis almadı esmâ-i Âdemden sebak
Oldı Ḥakdan tâ ebed merdûd u şeyṭân-ı la'in
- 7 Gördi evvel gökde Aḥmed Âdemüñ didârını
Añun için oldı halka رحمة للمالين
- 8 طوله ستون زراعا didi kadd-i Âdeme
Bist ü heşt ü sî vü dü oldı 'ıyân ez-ḥarf-i سین
- 9 İrmeyince istivâ-yı haṭṭ-ı vech-i Âdeme
Olmadı rü'yet müyesser Aḥmede 'ayne'l-yakîn

220. K.49b, G.49b, A.60a.

- (x) Harfû'n-Nün G. , A.da başlık yok.
3a) Haṭṭı:haṭṭ G.
4a) Abâ:ibâ A.
7b) Süre:XXI, Âyet:107.

- 10 Didi gördüm Rabbümi في صورة شاب قطط
Leyletü'l-Mi'râcda ol şeh-süvâr-ı mülk-i dîn
- 11 Hem didi on yedi farz oldu şalât-ı mü'minân
Cum'a on beşdür didi tâ ola sî vü dü karîn
- 12 Rûz-ı Cum'a çünki rûz-ı hılkat-i Âdem durur
Şol sebebden didi Aḥmed aña مرات مين
- 13 Kıldı on bir nâfile tâ ola bist ü heşt tamâm
Menzil-i Maḥmûda irdi oldu çün ehl-i yakîn
- 14 Virdi çün otuz iki esmâ-i Âdemden nişân
Remz ile virdi haber fehm itmez anı ḥâsirîn
- 15 Faẓl-ı Ḥakdan 'Arşiyâ keşf olalı esmâ-i kül
Oldı fâş esrâr-ı Ḥakḳ-ı evvelîn ü âhirîn

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

- 1 Ne mümkündür ki da'vâ-yı ulûhiyyet kıla insân
Hudâdur söyleyen dâ'im انالله انالرحمن
- 2 Hudâdur Kâdir ü dâna vü bîna evvel ü âhir
Hudâdur hâzır u nâzır Hudâdur bâtın u a'yân
- 3 Hudâdur hâkim-i muṭlak vücûd-ı cümle eşyâda
Hudâdur fâ'ıl-i âb u hevâ vü hâk bâ-nîrân
- 4 Hüve'l-bâkî olan 'âlemde vech-i Rabb-i Ekremdür
Anuñ çün Hâk buyurmuşdur ki كل من عليها فان
- 5 Velâkin maẓhar-ı zât olduğı-çün Âdem-i hâkî
İder bî-vâsıta ta'lîm-i esmâ zât-ı zü'l-ihsân
- 6 Gelür bi'l-kuvveden bi'l-fi'le izhâr-ı şıfat içün
Olur otuz iki esmâ' ola tâ halk-ı esmâ-dân
- 7 Ṭabâyı'dan geyer bir hoş libâs-ı احسن تقويم
Olur kendü şıfatıyla zühür-ı zâtına bürhân
- 8 Beyân eyler cemâlinden rumûz-ı علم الاسماء
'İyân eyler kemâlinden niçe biñ defter ü divân
- 9 Tecellî itmeseydi şüret-i Âdemde Fazlu'llâh
Olurdu reh-zen-i evlâd-ı Âdem zümre-i şeytân
- 10 Kâlırdı perde-i ğayb içre esrâr-ı Hudâ mübhem
Bilinmezdi ne hikmetdür bu çarḥ u encüm ü erkân

221. K.50a, G.50a, A.60b.

- 1b) Sûre:XX, Âyet:14.
2b) Hâzır:hâzır K.
3a) Vücûd:vücûdı G.
4a) Ekremdür:muṭlaḫdur G.
4b) Sûre:LV, Âyet:26.
7a) Sûre:XCV, Âyet:4.
8a) Sûre:II, Âyet:31.
8b) Biñ:ser G.
10b) Erkân:imkân K.

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

- 11 Açılmazdı hidāyet kapısı erbāb-ı taḥkika
Tecerrüd 'āleminden kalmış idi cümle ser-gerdān
- 12 Behişt-i 'Adne reh-ber olmasa haṭṭ-ı ruḥ-ı Ādem
Müyesser olmaz idi kimseye vaṣl-ı ruḥ-ı cānān
- 13 Kelāmu'llāha nāṭıkdur vücūd-ı Bu'l-Beşer muṭlak
Yazıldı levh-i vechinde ser-ā-ser ma'nī-i Kur'ān
- 14 Okundu كز لا يفنى 'ilmi bulundı من لدن
Oturdu mak'ad-ı sıdka olanlar tālib-i 'irfān
- 15 Cihānuñ müşkilātı tālib-i ma'nāya ey 'Arşī
Bi-hamdi'llāh ki feyz-i Fazl-ı Hakdan oldu hep āsān

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
- 11a) Hidāyet:hidāyete A.
11b) Tecerrüd:taḥayyür K.,A.
13a) Vücūd:vücūdı K.
14a) Sûre:XXVII,Āyet:6.
14a) "Kanā'at tükenmez bir hazinedir.",el-Aclûnf,Keş-
fü'l-Hafa,c.II,s.102.

- 1 Kim ki ricāl-i ğaybı görmek diler mu'āyin
Erbāb-ı Fazl-ı Hakkı görsün olup mukārin
- 2 Pergār-ı devre merkez bunlar durur muhakkak
Tahtına kā'inātuñ bunlar durur selātin
- 3 Ol kenz-i ma'rifet kim kalmışdı enbiyādan
Bunlara oldu zāhir maḥfī olan hazā'in
- 4 Hakkuñ sözi Rasūlüñ oldu hadiği şahid
Ol fırkaya kim oldu Fazl-ı Hudā me'āvin
- 5 Yetmiş üçünci nāci bunlardur ümmet içre
Ger hüccet ister iseñ bī-hadd ü 'ad berāhīn
- 6 Devr-i zühālde bunlar oldu halife-i 'arz
İnkār iden bu kavmi oldu kamu melā'in
- 7 Der-gāh-ı Fazl-ı Hakkā budur du'ā-yı 'Arşī

واحشروني يا الهى في زمرة المساكين

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

(- - ./- . - -/ - - ./- . - -)

222. K.50b, G.50b, A.61a.

2b) Tahtına:taḥkikine K.

4b) Me'āvin:me'ādīn G.

6a) Kavmi:kavme G.

- 1 Olmak dileyen dehrün rind-i zurefāsından
Fazl-ı Haka yüz tutsun olsun fusahāsından
- 2 Ey t̄alib olan z̄ata aç gözün uyar cānın
Gel sırr-ı Haki gūş it Fazluñ hulefāsından
- 3 الفقر فخرى dir serdār-ı ser-efrāzān
Devlet aña kim oldı anuñ fukarāsından
- 4 Dil kişverini kim ki feth itdi cehāletden
Lāyıkdur ola ihşā kevnün ümerāsından
- 5 Tebdıl idüp ahlākuñ silk-i budalā içre
‘Add oldı bu gün ‘Arşî ‘aşkun budalāsından

Mef‘ülü Mefā‘ilün Mef‘ülü Mefā‘ilün
(- - ./ - - - / - - ./ - - -)

223. K.50b, G.50b, A.61b.

2b) Hulefāsından:fuzelāsından K.,A.

5a) Budalā:fukarā G.

3a) "Fakirlik İftiharımdır,onunla İftihar ederim.",el-Ac-
lūnf,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.87.

- 1 Añmañ tarîk-i 'aşk içre hergiz Ferhâd u Kaysuñ 'aşk ile adın
Mekr-i zenâna ugradı anlar bulmadı 'aşkuñ bir kaṭre dadın
- 2 Düşdi birisi şahrâ-yı tîhe vaḥş u tıyûra aldandı kaldı
Vardı birisi küh-i ken oldı bulmadı âhir gönli murâdın
- 3 Mânend-i Mansûr olmak dilerseñ dâr-ı fenanuñ Hallâc-ı 'aşkı
Ol 'aşık-ı Hak söyle Ene'l-Hak 'aşk odına yak aqlın bilâdın
- 4 Hakkı dilerseñ itme tegâfûl erbâb-ı 'aşkuñ cem'iyetinden
Zirâ o bezm-i ferrâh-fezâdan Cibrîl uçarsa kırar kanadın
- 5 Tevhîd-i Hakkı itse de şufî taḳlîd-i dilden kılsa müberrâ
Añlasa nefsin sırr-ı 'Aliden derk itse zâtın koysa 'inâdın
- 6 Olmak dilerseñ cânâna vâsıl bulmak dilerseñ mülk-i beḳâda
Aldanma nefsiñ mekrine şakın dâr-ı fenânun koy i'timâdın
- 7 'Arşî Hudânuñ dildür makâmı dilden taleb kıl Daru' s-Selâmı
Ehl-i dil ol gel 'uşşâk içinde mebd'e'den açâ sırr-ı me'âdın

Müstef'îlâtün Müstef'îlâtün Müstef'îlâtün Müstef'îlâtün
(- - . - - / - - . - - / - - . - - / - - . - -)

224. K.50b, G.51a, A.61b.

K.da her beyit dört mısra halinde kayıtlıdır.
4b) Kırar:döker A.

- 1 Şüretâ gerçi kim şağirem ben
Ma'nide 'âlem-i kebirem ben
- 2 Hayme-i sad-tinâb-ı mi'âda
Kurmuşam tahtımı emirem ben
- 3 Beyt-i ma'mûr-ı câna mi'maram
Âb u hâk-i tene hamirem ben
- 4 Yazmağa haţlarıñ rumûzâtın
Defter-i hikmete debirem ben
- 5 Künc-i 'uzletde kâni'em nuţka
Fâkka-i fakr ile fakirem ben
- 6 Sırr-ı سیر e olalı mahrem
Muhbir-i şadıka habirem ben
- 7 Der-geh-i zât-ı Fazl-ı yek-tâya
'Arşiyâ bende-i hakirem ben

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

-
225. K.51a, G.51a, A.62a..
2a) Mi ada:ma nada K.,G.
2b) Tahkumı:tahtı G.
6a) Yasin:sin G.; Sure:XXXVI, Ayet:1.

- 1 Ma'ārif dürrinüñ deryāsiyam ben
Şadefde lü'lü'-i yek-tāsiyam ben
- 2 Vücūdumdur medār-ı çarha merkez
Hudānuñ sī vü dū esmāsiyam ben
- 3 Okundukca kelām-ı rüh-baḥşum
Cihānuñ tāze vü bernāsiyam ben
- 4 Göñül mülkine hüküm itdüm ser-ā-ser
Bu tahtun vālī-i vālāsiyam ben
- 5 Kalan hayretde erbāb-ı sülūka
Hayāt-ı Hızr-ı rüh-efzāsiyam ben
- 6 بعون فضل ذات زوالعطا يا
Bu 'ilmün cāmi'-i ma'nāsiyam ben
- 7 Ezelden 'Arşiyā Fażl-ı Hudānuñ
Yolında bende-i ednāsiyam ben

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

(. - - -/. - - -/. - -)

- 1 Tabāyı'dan eger âmādeyem ben
Velākin 'ārif-i āzādeyem ben
- 2 Nukūş-ı 'āleme olmam muḳayyed
Cemī-i mā-sivādan sādeyem ben
- 3 Harābāt erlerinden oldı nāmum
Yerüm mey-hānedür bālādayam ben
- 4 Şafa bezminde erbāb-ı yakīne
Süzülmiş şāf (u) bī-gış bādeyem ben
- 5 Olup şākird-i mekteb-hāne-i eb
Huḫūr-ı Hāzret-i Bābādayam ben
- 6 İşit gel الولد sırrını benden
Beyān-ı علم الاسماء dayam ben
- 7 Ben ol yetmiş yedi tūfān-ı Nūham
Ki ka'r-ı bist ü nüh deryādayam ben
- 8 Beni LĀ menzilinde şanma şūfī
Mekānum LĀ durur İLLĀdayam ben
- 9 Bi-ḫamdi'llah ki feyz-i Fażl-ı Hāḫdan
Dükenmez ni'met-i 'uzmādayam ben
- 10 Nice şād olmayam ki dā'imü'd-dehr
Temāşā-yı ruḫ-ı zībādayam ben
- 11 Makāmum 'Arş-ı الرحمن طه
Olupdur Leyletü'l-İsrādayam ben
- Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
(. - - -/. - - -/. - -)

227. K.51b, G.51b, A.62b.

2) G.da yok.

4a) Bezminde:bezmine G.

4b) Şāf:sāfi K.

6) A.da yok.:a)el-Aclūni,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.338.

6b) Süre:II, Ayet:31.

7b) Bist ü nüh:bist ü heşt K.

8b) Lā:hū A.,G.

10a) Olmayum:olayum G.

11a) 'Arş:'Arşiyā K.;Sure:LV, Sure:XX

- 1 Göñül var taleb kıl 'ināyet 'Alīden
Gelür çünki dā'im saḥāvet 'Alīden
- 2 Hem āhirde oldur açan rāz-ı dīni
Çün evvel görindj şecā'at 'Alīden
- 3 Çeker zü'l-fekārın gelür deyü bir gün
Düşer halka dā'im mehābet 'Alīden
- 4 Añup nāmın evvel şurū' eyle andan
Bulur çünki her iş nihāyet 'Alīden
- 5 Olur 'ilm ü hikmet kapısı güşāde
Nazar olsa şāh-ı velāyet 'Alīden
- 6 Behişt içre rü'yet ne mümkün Hudāya
Açılmasa 'ayn-ı başāret 'Alīden
- 7 Bulur dil murādın olur şād u ḥandān
Eger olsa 'Arşī himāyet 'Alīden

Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün Fe'ülün
(. - -/. - -/. - -/. - -)

228. K.52a, G.51b, A.62b.

- 2a) Oldur açan:açan oldur G.
6b) Başāret: 'ināyet G.

- 1 Olmak dileyen mukarreb-i Mevlādan
Olsun şulehā-i Fażl-ı bī-hem-tādan
- 2 Tıllısm-ı cismine şāhib olup
Yol bula müsemmäya rāh-ı esmādan
- 3 Şağ elden okuya defter-i a'mālin
İre derecāta Cennetü'l-Me'vādan
- 4 Mağşūd u murādatını hep bunda bula
Kurtula tecessüs-i ğam-ı ferdādan
- 5 Seyr ide cemāl-i Haqqı çü bedr-i kamer
Mağv ola vücūdı neyyir-i 'uzmādan
- 6 Cāvid ola zāt-ı zü'l-celāl ile kıla
Pāk ola derünü 'illet-i ifnādan
- 7 Her cānibe baksa göre vech-i Allāhı
Bīnā ola 'Arşī şāhid-i ma'nādan

1a) - - ./ . - . -/ . - - -/-

b) - - ./ . - . -/ . - - -/-

2a)

b)

3a) - - ./ . - . -/ . - - -/-

b) - - ./ . - . -/ . - - -/-

4a) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -

b) - - ./ . - . -/ . - - -/-

5a) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

b) - - ./ . - . -/ . - - -/-

6a) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

b) - - ./ . - . -/ . - - -/-

7a) - - ./ . - . -/ . - . -/ - -

b) - - ./ . - . -/ . - - -/-

229. K.52a, G.52a, A.63a.

(x) Gazelde ruba'f vezinleri kullanılmıştır.
2a-b) V.B.

- 1 Şāh-bāz-ı küh-ı 'aşkam kadrüm a'lādur bu gün
Hem-cenāh olmağa lāyık baña 'ankādur bu gün
- 2 Gūş iden rindāne biñ zevk u sürür arturmağa
Rūh-baḥş oldı sözüm gūyā Mesīhādur bu gün
- 3 Ḥamdü li llah şirk ü zulmetden dili kıldum ḥalāş
Ḥāne-i gönlümde nūr-ı Ḥaḳ hüveydādur bu gün
- 4 Her galatḡ güftār u bed-aḥlāka kılmam ihtilātḡ
Ṭab'-ı pāküm cümle 'illetden müberrādur bu gün
- 5 Şūret-i naḡsını her şahsuñ mu'ayyen gösterür
Ḳalb-i derrāküm çü mir'āt-ı mücellādur bu gün
- 6 Cümle 'ālem olsa düşmen ḡam yemem zirā ki ben
Şādıku'l-ḡavlem mu'inüm Ḥaḳ Te'alādur bu gün
- 7 Kesmege bed-gūlaruñ piç-i zebānın bend bend
'Arşiyā her bir kelāmum tiḡ-i berrādur bu gün

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

230. K.52a, G.52a, A.63a.

2a) Arturmağa:itdürmege G.

5a) Naḡsını:naḡzını K.

- 1 Zıdd olsa kişi Hakkā kār itmez aña bürhān
Kizbini şanur gerçek cehlını şanur 'irfān
- 2 Vesvāsesi İblīsüñ bir kalbe duhül itse
Ol kalbüñ olur adı mahrüse-i cinniyān
- 3 Kec-tab' olan istikbār eyler sühañ-ı Hakkādan
Hak söze olur rāzı biñ cān ile hoş-tab'ān
- 4 Güftār-ı Nebiyyu'llāh bu cehle eşer itmez
Zirā ki cibillidür zātında anuñ 'isyān
- 5 Her 'ārif-i bi'llāhuñ bir zıddı muqarrerdür
Her kāmılüñ elbet de haşmı olısar şeytān
- 6 Müsī-i bin'İmrāna kaşd itmedi mi Kıbtī
İbrāhimi nīrāna atdurmadı mı Çingān
- 7 Bed-aşl olan ecnāsa terbiyye ne mümkindür
Mahiyyetini baluñ zehr eyleyemez a'yān
- 8 Her kim ki 'ālemde dem kadrini bilmezse
Destini te'essüfden āhir koparur devrān
- 9 Bī-dāniş olup elden evrākı virür bāda
Bī-hüde bu gülşende gül gibi olan handān
- 10 Hāşıyyet-i dervişi āzāde-dil olmakdur
Her şahşa eşer itmez hāşıyyet-i dervişān

231. K.52b, G.52b, A.63b.

- 3a) Eyler:anlar G., kaçar K.
- 4a) Cehle:vech ile G.
- 7a) Ecnāsa terbiyye:ecnāsa G.
- 8b) Devrān:dendān K.
- 10b) İtmez:kılmez G.,A.

- 11 Āsāyiş ile dā'im 'uzletde karar eyler
Ālām-ı mu'arızdan āsūde olan yārān
- 12 Elbet de mukarrerdür bir gün seferi anuñ
Bu tekye-i 'ālemdede her kim ki olur mihmān
- 13 Enfās-ı halāyıkdan bir şemme habir olmaz
Bābā-yı hakikiden kim olmasa esmā-dān
- 14 Ebkār-ı ma'āniden biñ nükte beyān itsem
Biñ de birisin anuñ idrāk idemez nā-dān
- 15 Her bir sözümüñ yüz biñ zımnında me'āli var
Añlar sözi aşlından her kimde ki var iz'ān
- 16 Sencide olan nuḡkı erbāb-ı kemāl añlar
Zirā ki bilür remzi elfāz-ı sühan-sencān
- 17 Ḳalbi dil-i hālişden ayırmağa ey 'Arşī
Dükkān-ı ma'ārifde oldum mehek-i merdān

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün
(- - ./ . - - - / - - ./ . - - -)

-
- 11b) Mu'arızdan:ma'ārifden K.
13b) Hakikiden:hakikatden G.
14a) Biñ:bir G.; birisin:birisi G.
15a) Zımnında:zımnında K.
15b) İz'ān:irfān K.
16b) Remzi:mevzün K.,A.
17a) Ḳalbi dil-i:Ḳalb ü dil ü K.
17b) Mehek:miheng K.

- 1 Çeşm-i siyāhuñ pür-fiten cellād-ı gamzeñ tîre-zen
Mümkin mi kurtulmak gönül mürği elüñdendür beden
- 2 Çāh-ı zenaḥdānuñda ḥabs itmek dilersen pes durur
Cān gerdenine ṭakmağa zülf-i girih-girüñ resen
- 3 Ceḥd eyledüm ki düşmeye derd ü belā vü ‘aşkına
Divāne göñlüm ‘ākıbet oldı giriftār-ı miḥen
- 4 ‘Aşkuñla rüsvā olduğum meşhūr olupdur ‘āleme
Söyler benüm efsānemi her kande olsa encümen
- 5 ‘Arşî’i maḥzün eyleme beytü’l-ḥazende dā’imā
Gel Mısr-ı cāna baş kadem ey Yūsuf-ı gül-pîreḥen

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

232. K.53b, G.53a, A.64b.

2a) Pes:kıṣ K.

2b) Girih-girüñ:kerre gerek G.

3a) Ceḥd:bend G.; belā vü:belānuñ K.

233

- 1 Hicāb-ı mā-sivā gitdi aradan
Göründi şekl-i insānı yaradan
- 2 Görünen cümle zāt-ı Fazl-ı Hakkur
Sıfāt-ı sî vü dü ağ u karadan
- 3 Yüzüñ döndür cenāb-ı Fazl-ı Hakkı
Halāş olmak dilersen mā-cerādan
- 4 Bilindi zāt-ı Hakk ammā ki şufî
Dahi kurtulmadı çün ü çırādan
- 5 Ne bilsün 'Arşiyā zātuñ zuhürin
Hābed-dār olmayanlar mā-verādan

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün
(. - - -/. - - -/. - - -)

233. K.53b, G.53a, A.64b.

- 1b) İnsānı:insāna A.
- 2b) Ağ:ağ A.

234

- 1 Naşīb almak dilerseñ uhrevīden
Ferāgat eyle ta'm-ı dünyevīden
- 2 Degülsin gerdiş-i devre muvāfık
Añıldı gerçi aduñ Mevlevīden
- 3 Zuhūr-ı zātı idrāk itmeduñ çün
Mufaşşal Ma'nevīden Meşnevīden
- 4 Beyān-ı Fażl-ı Haqdan iste meded
Halās olmağa tā cehl-i kavīden
- 5 بیا رمز حق بشنو زعرشی
بهرسو تا یکی هرزه رویدن

Mefa ilün Mefa ilün Fe ulün
(. - - -/. - - -/. - - -)

-
234. K.53b, G.53a, A.64b.
3b) Mufaşşal:mu'attal K.,A
4a) İmdād:tevfik A.
4b) Olmağa:olmağla K.

(x) نثر

بعده غزل وقتا که در کربلا بودم ماه رجب روز زیارت
 امام حسین بود علی از کوی تابستان عالم خونشکیده بود ناگاه ابری
 پیدا شد چندان باران بارید که تعریفش نتوان کرد این غزل دران
 وقت بدیهه گفته شد.

236
 GAZEL (xx)

- 1 Āb-ı rahmetle yudı ‘ālemi Ḥallāk-ı cihān
 Cūy-ı kevger gibi her kūşe yürür āb-ı revān
 - 2 Tāze cān virdi memātına zemīnūñ eflāk
 Eyledi yer yüzün envā’-ı nebāt ile cinān
 - 3 Virdi her kūşe şükūfāta hezārān revnaḳ
 Kıldı her cānib-i eşcāra hezārān ihsān
 - 4 Tīre-i dehre geyürdi yine bir sebze ḳaba
 Oldı cān-baḫş-ı nesīm ile mu’atṭar devrān
 - 5 Dökdi her-sū dür-i şeh-vār-ı melāḫat bī-ḫad
 Ḳatre şaldı şadef-i arza yine ebr-i nīsān
 - 6 La’l ü yāḳūt ile ḳoynını pür itdi şahrā
 Cūy-bār ile yudı pāyını her kūhistān
 - 7 ‘Arşiyā rüy-ı zemīn oldı yine tāze vü ter
 Evvel-i faşl-ı bahār oldı gibi tābistān
- Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün
 (. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

K.54a, G.53b, A.65a.
 (x) K.ve A.da başlık yok.

236. K.54a, G.53b, A.65a.
 (xx) K.ve A.da başlık yok.
 1b) Her kūşe:her kese G.
 2b) Nebāt:şebāt G.
 5a) Melāḫat:selāḫat G.
 7b) Oldı:ola K.,ola ki A.

237

- 1 Bir yaña şiddet-i zamāne-i dūn
Bir yaña cev̄r-i gerdiş-i vārūn
- 2 Bir yaña ğurbet-i belā-engīz
Eyledi bend-i miħnete meftūn
- 3 Ne derūnumda istirāhat-i ħalb
Ne lisān-ı feşāhatūmde sūkūn
- 4 Cümleden mā'adā firāk-ı ħabīb
Dağıdup 'aqlum eyledi Mecnūn
- 5 Bilmezem n'olısar der-āħir-i kār
Kalmışam şöyle vālih ü maħzūn
- 6 Rengler geçmededür işi dā'im
Ehl-i 'irfāna çarħ-ı bükalemūn
- 7 Dest-gir olmaz ise Fażl-ı İlāh
Kalısar 'Arşī böyle zār u zebūn

Fe'ılātūn Mefā'ilūn Fe'ilūn
(. . - -/. - . -/. . -)

237. K.54a, G.53b, A.65b.

- 2a) Ğurbet:ġarīb G.
- 5b) Vālih ü:vālih-i G.
- 6a) Geçmededür:itmededür G.

- 1 Dil-berā cānum mısın yoḥsa ki cānānum mısın
Ya vücūdumda gezen ser-çeşme-i kanum mısın
- 2 Sīneden bir laḥza ayrılmaz ḥayāl-i sūretüñ
Ya sirişk olmuş tenümle nūr-ı imānum mısın
- 3 Buldı envār-ı ruḥuñla ḥāne-i göñlüm ziyā
Māh-ı tābānum mı ya şem'-i şebistānum mısın
- 4 Bezm-i vaḥdetde gözüñ sākī lebüñdür cām-ı mey
Şāhid-i ra'na mı yā bār-ı sühan-dānum mısın
- 5 'Arşī'i abdāl-ı 'aşk itdüñ ḥabībüm 'ākıbet
Dimedüñ ḥaṭṭ-ı ğubārum birle ḥayrānum mısın

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

238. K.54b, G.54a, A.65b.

1a) K.da "ki" eksik.

1b) Gezen:gezer K.

3b) Yā:sın G.

- 1 Bezm-i şarâb u şâhid şahn-ı şafâ-yı gülşen
Rind-i tarab-fezâya oldı enîs ü me'men
- 2 Ma'sûka sâkî 'âşık mey-nüş u 'aşk-bâde
Hem- demleri bu bezmüñ geh şive-kâr-ı şiven
- 3 Bilmez bunı ki zâhid 'aşkuñ tecellîsidür
'Aşıkda sūziş-i dil dil-berde vech-i ahsen
- 4 Cân hânesini rüşen kılmaga ey kamer-ruh
Tir-i müjeñ açupdur dilde hezâr revzen
- 5 'Âlâm-ı mâ-sivâdan buldı ferâgat-ı dil
'Arşî gibi idenler kûy-ı muğanı mesken

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün
(- - ./- . - - /- - ./- . - -)

239. K.54b, G.54a, A.65b.

- 2b) Şive-kâr:şive-gâh K.
- 5b) İdenler:ider ta G.

- 1 'Aşk ile bir bülbül-i nālān dir iseñ işte ben
Bāğ-ı hüsne bir gül-i handān dir iseñ işte ben
- 2 Gönli pür-gam kām̄eti ham çehresi berk-i hazān
Bağrı pür-hün gözleri giryān dir iseñ işte ben
- 3 Gülşen-i bāğ-ı letāfetde açılmış lāle-ruh
Cennet içre ravza-i Rıdvān dir iseñ işte ben
- 4 Her gice tā şubha dek küyuñda hün-efşān iden
Baş açık yalın ayak 'uryān dir iseñ işte ben
- 5 Bir dil-ārā boylı sīm̄in ten yañagı gül-'izār
Gamzesi cādū gözi fettān dir iseñ işte ben
- 6 'Arşiyā can u dili kahrında pā-māl eyleyüp
Mübtelā-yı derd-i bi-dermān dir iseñ işte ben

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

240.

K.55a, G.54b, A.66a.

3a) Letāfetde:letāfetden G.

- 1 Bir bŭse 'atā kıldı o meh bir de umarsın
Ey dil ne 'acebdür bu ki buldukça bunarsın
- 2 Gelmez deyü ağlarsın o ŧem'-i ŧeb-i firkat
Pervāne gibi yanuña geldükde yanarsın
- 3 Biñ kerre cemalin̄ saña 'arz eylese her gün
Ah göremedüm yüzini dirsın de dönersin
- 4 Bilmem ne kılam ey dil-i dīvāne elünden
Her gördigüñe su gibi meyl idüp akarsın
- 5 'Arşinün̄ eger pendini güş eylemez iseñ
Korkum bu ki bu 'arşada başuñı yolarsın

Mef ulü Mefa ilü Mefa ilü Fe ulün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

241. K.55a, G.54b, A.66a.

1a) O meh:o ceh G.

2a) Ağlarsın:ađlarsuñ K.;o:ol K.; ŧeb:ŧebi K.

242

- 1 Bî-refîk u bî-kes ü bî-hâmumânam bunda ben
Kuvvet ü kudretde şanna nâ-tüvânam bunda ben
- 2 Bulmadum yârândan mihr-i muhabbetden eger
Bî-enîs ü bî-celîs ü bî-mekânam bunda ben
- 3 Künc-i miñnetden çıkup bir kerre kıl dum tülû
Dürr-i yek-tâ teg şadef içre nihânam bunda ben
- 4 Rüz u şeb maşşûdumuz bu hâk-i pâye yüz sürem
İntizâr-ı sâ'at-i ma'hûd-ı ânam bunda ben
- 5 'Arşiyâ âzâdeyem kayd-ı 'alâyıkdan velî
Tâlib-i dîdâr dervîş-i fülânam bunda ben

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

242. K.55a, G.54b, A.66b.

3a) Bir kerre:gün gibi A.

243

- 1 Ğurūb itdi egerçi neyyir-i ma'nī Muḥīṭiden
Tulū'itdi dil-i 'Arşide āhir gün gibi rüşen
- 2 Muḥīṭ olmışdı evvel mā-verā-yı kevine ammā kim
Bu dem 'arz itdi Raḥmān şüretini 'arş-ı a'zamdan
- 3 Muḥīṭ oldı gehī cūş u huruş itdi ṭabāyı'da
Gehī 'arş-ı 'ulāya çıkdı çekdi cümleden dāmen
- 4 Gehī kenz-i ilāhī oldı Qur'ān-ı 'Azīm içre
Gehī şer'-i mesa'il 'uḳdesinden açdı biñ revzen
- 5 Muḥīṭinüñ derünında olan dūr-dāne-i vaḫdet
Şādef-āsā dil-i 'Arşide kıldı 'ākıbet mesken

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

243. K.55b, G.55a, A.66b.

- 1 Ta'alluk dâmenin kat' eyleyen yârâna 'aşk olsun
Derûnın mâ-sivâdan pâk iden rindâna 'aşk olsun
- 2 Olup âzâde-hâtır ihtiyâc-ı ehl-i dünyâdan
Kanâ'at tekye-gâhın bekleyen merdâna 'aşk olsun
- 3 Huzûr-ı kalb ile dün gün şalât-ı dâ'imün içre
Edâ-yı farz iden bî-şübhe dervîşâna 'aşk olsun
- 4 Viren bir cur'aya kevn ü mekânun varını cümle
Şalan mey-hânede seccâdesin mestâna 'aşk olsun
- 5 Bu devr içre egerçi şâhib-i 'irfâna ragbet yok
Ne gam olmazsa 'Arşî şâhib-i 'irfâna 'aşk olsun

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

244. K.55b, G.55a, A.66b.

- 1b) Rindâna:merdâna A.
- 2b) Merdâna:rindâna A.

- 1 Dilâ şabr eyle her ne gelse zât-ı Hâk Te'âlâdan
Şi'âr-ı evliyâdur derd ü miñnet çekmek evlâdan
- 2 Devâ için hâkîm-i bî-vukûfa eyleme ric'at
Tevekkül kapusın tut isti'ânet iste Mevlâdan
- 3 Bu dünyâ mü'minün zindânıdur didi Rasûl-i Hâk
Eger mü'min geçerseñ inçinme emrâz-ı a'zâdan
- 4 Çün Âdem-zâdesin derd ü belâdan gam yeme zîrâ
Bize mîrâşdur renc ü meşakkat çekmek âbâdan
- 5 Sever şâbirleri Hâk biledür şabr eyleyenlerle
Naşîhat böyle yetdi bize 'Arşî pîr-i dânâdan

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

245. K.55b, G.55a, A.67a.

3b) İnçinme:incitme K.; a'zâdan:agıtâdan G., V.B.
5b) Pîr:râz K.

- 1 Senden emān istemem ey felek-i bi-emān
'Aksinedür gerdişin hāl yamandur yaman
- 2 Umma mürüvvet dilā devr-i felekden şakın
Kimseye raḥm eylemez gerdiş-i devr-i zamān
- 3 Gerçi ki izhār ider mihrini evvel saña
Tir-i gamı urmağa kabzada hāzır kemān
- 4 Merd iseñ eyle ḥazer bu zen-i mekkāreden
Böyle buyurda bize şāh-ı zemīn ü zamān
- 5 Mekteb-i ābāya gel علم الالهة oқи
Tā bilesin 'Arşiyā rāz hemāndur hemān

Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün
(- . . - / - . - / - . . - / - . -)

246. K.55b, G.55a, A.67a.

1b) Hāl:hālün K.

5a) Gel:gel gir G.; Sure:II, Ayet:31.

247

- 1 Hedef itdi tenümi tîr-i gama devr-i zamân
Dest-i mihnetle bu gün kâmetümi kıldı kemân
- 2 Şol kadar urdı felek zahmı dil-i zârımı kim
Oldı biñ çeşme-i hûn cism-i nizârum revân
- 3 Beni bi-ṭâkat idüp yaksa felek 'ayb itmeñ
Yükledi boynuma bî-hadd ü 'aded bâr-ı girân
- 4 Urđı çok tûb-ı havâdis baña çarḡ-ı gaddâr
Yıkılup hışn-ı ṭabî'at ola yazdı vîrân
- 5 Hamdü li'llâh irişüp feyz-i ezel añsızdan
'Arşiyâ kıldı şifâ Fazl-ı İlâhî ihsân

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

247. K.56a, G.55b, A.67a.

2a) Zahmı:zahm K.,A.

4a) Çok:çün K.

4b) Yazdı:şâyed K.

248

- 1 Görün cānā benümle bir nemedden
‘Adūnuñ bağrı hūn olsun hasedden
- 2 Ne cevr eylerseñ it ammā habībüm
Raķıbe aldanup çıkma şadedden
- 3 Uy ehl-i Fazla insāniyyet öğren
Ne lāzım ihtilāṭ-ı dīv ü dedden
- 4 Giribānuñdan izhār eyle vechūñ
Ṭulū it gün gibi burc-ı esedden
- 5 Vişāl-i yāre vāşıl olmazdı ‘Arşī
‘Ināyet irmese Fazl-ı ehadden

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün
(. - - -/. - - - / . - -)

248. K.56a, G.55b, A.67b.

3b) Dedden:devden G., redde K.

- 1 Cām-ı gamını yārūn āşām idüp gezer min
Ya'ni ki 'aşk ilinde bayram idüp gezer min
- 2 Baht-ı şeref müyesser olmaz dil-i garibe
Şabr eyleyüp firāka ārām idüp gezer min
- 3 Vaşl-ı vişāl-i cānān şāyed müyesser ola mı
Cānı bu ārzūda nā-kām idüp gezer min
- 4 Dīdemden ayru hem-dem 'ālemde bulmadum hiç
Bunca ki rāz-ı 'aşkı i'lām idüp gezer min
- 5 Hūn-ı cigerle çeşmüm şubh u mesāda 'Arşī
Gūyā şarābdan pür bir cām idüp gezer min

Mef·ülü Fā·ilātün Mef·ülü Fā·ilātün
(- - ./- . - - /- - ./- . - -)

249. K.56a, G.da yok. A.67b.

- 1a) Cām:bār K.
- 2a) Olmaz:olmazdı K.
- 3a) Ola mı:olğay A.

- 1 Āb u tābı eyü bir tāze civān ister min
Cism-i efsürdem için rūh-ı revān ister min
- 2 Ğonce-fem zülfi Ḥotan çeşmi gazāl ü sözi bal
Serv-kaç kebk-reviş ince-meyān ister min
- 3 Sūz-nāk itse dilümi kelimāt itdükce
Şūh-ı pür-‘arbede bir rind-i cihān ister min
- 4 Sīne-ber-sīne vü leb-ber-leb ola tā dem-i şubḥ
Teni şir ü şeker-āmīhte cân ister min
- 5 Degme bir tāzeye meyl eylemezem ey ‘Arşī
Ḥayli mümtāz ola bir ibn-i fūlan ister min

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

250. K.56b, G.da yok. A.67b.

1a) Āb u tābı:āb-ı nābı K.

5a) Eylemezem:eyleyemez K.

251

کرده میسر زمان فضل قدیم مستعان	دری کاروان جان بهر لقا شدم	1
اسم مسمیات اب جمله بمن بشد عیان	آنچه بکرده ام طلب یافته ام ز فضل رب	2
در صفت آمدم کتون بهر هدایت زمان	بودم از ز کاف و نون سی و دو نطق رهنمون	3
بر ره هفت شاخ و تن کرده فدای دلبران	عیسی نطق نوالمن آمده از وطن	4
نیر قرص اعظم در نظر محققان	می شدم از فضل ام مدعی کز نه بیندم	5
چون نزنم هی و هی فارغم از قید جهان	مست خرابم به می رقص کسانم به نی	6
گاه چو چرخ از رقم گاه بیرون زکن فکان	عرشی نور مطلقم پر ز محبت حقم	7

Müfte ilün Mefa ilün Müfte ilün Mefa ilün
(- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)

252

ای طالع مدهوش من هشیار کی خواهد شدن	1
ای بحث خواب آلوده من بیدار کی خواهد شدن	
ای عقل و دور اندیش من ویرانه شد دار دلم	2
تعمیر این ویرانه را معمار کی خواهد شدن	
ای نفس تاکی می تهی کردن پذیر یار چرخ	3
از منت و کردون و دون بیزار کی خواهد شدن	
ای چار طبع جسم من حوش اعتدالت یافنی	4
بر چارم چرخ فلک ناچار کی خواهد شدن	
ای شاهد معنای من از پرده کثرت ورا	5
چون مطلع شمس و قمر انوار کی خواهد شدن	
ای زاده درک دلم که می شناس نفس خود	6
بر قول و فعل و جان و تن محتار کی خواهد شدن	
ای عرشی با نظم سخن خواهی که باشی معترک	7
با هر کسی در هر زمان گفتار کی خواهد شدن	

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

251. K.52b, G.da yok. A.63b.

252. K.53a, G.da yok. A.64a.

HARFÜ'L-VÂV

- 1 Zât-ı pāk-i zü'l-celāle reh-nümādur sī vü dü
Şa'şā'-ı nūr-ı cemāl-i kibriyādur sī vü dü
- 2 Zülmet-i cehl ü dalāletden halāş olmağa halk
Meşriķ-ı dilden toĝar şems-i hüdādur sī vü dü
- 3 Ahsen-i şūretde ızhār itmege hūsn ü cemāl
Sırr-ı الرحمن على العرش استوى dur sī vü dü
- 4 Mu'cizāt-ı enbiyāyı kılmağa bir bir beyān
Mażhar-ı mev'ūd olan Fażl-ı Hüdā'dur sī vü dü
- 5 Esfel ü a'lāya olmışdur muhīt ü münbasıt
Ya'ni ki dārende-i 'arz u semādur sī vü dü
- 6 Bāĝ-ı cennetde tena"um kılmağa erbāb-ı Fażl
Meyve-i şāh-ı dirāht-ı müntehādur sī vü dü
- 7 On sekiz biñ 'āleme bi'l-kuvve vü bi'l-fi'l olan
Dā'im ü ka'im şifāt-ı zü'l-'atādur sī vü dü
- 8 Münkir-i a'dā-yı dünya zehr-i kātildür velī
Ehl-i taḥkika mey-i cām-ı şafādur sī vü dü
- 9 Kırmağa Ye'cüc-i küfr ü şirki Ḥaķdan 'Arşiyā
Zü'l-fekār-ı Ḥaydar-ı kişver-güşādur sī vü dü

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

253.

K.56b, G.55b, A 68a.

- (x) K.'da başlık yok.A.da başlık yok.
1b) şa'şā' :şa'şā'a K.
2b) dilden:elden A.
3b) Şure :XX, Ayet:5
4a) beyān : 'iyān G.
6a) tena"um:tenāvül G.
9a) şirki :şirk K.

- 1 Doldı gönül hānesine sırr-ı hū
Başdan ayğa olubam sī vü dü
- 2 Perde-i pindārı bırağdum tamām
Şāhid-i ma'nāya olup rū-be-rū
- 3 Hılkatum eflāk ile vezn eyledüm
Altı kez altmış 'aded oldı kamu
- 4 Oldı kadüm طولہ ستون زراعا
Ādem-i hākī gibi ey nīk-hū
- 5 Oldı banā defter-i esmā-i kül
Levḥ-i cemālümde olan hatt-ı mū
- 6 Şayḥa-i vāhidde edā eyledüm
Yerde ve gökde ne ki var güft-gū
- 7 'Arşī gönül oldı maḳarr-ı ilāh
Yüz tüt aña gezme 'abes sū-be-sū

Müfte'ilün Müfte'ilün FĀ'ilün
(- . . - / - . . - / - . . -)

254. K.57a, G.56a, A.68b.

5b) mū :mū-be-mū G.

6) G.'da yok.

7a) maḳarr : maḳām G.

- 1 Yazdı Hâk kudretle vech-i yâre haṭṭ-ı sî vü dü
Gösterür sırr-ı kelâmu'llâhı haṭṭı mü-be-mü
- 2 Gördi Hâkķı şüretüñ âyînesinde şübhesiz
Kim ki açdı cān gözin oldı senüñle rü-be-rü
- 3 احسن تقويم koymış zâhid-i nâ-dānı gör
Hâkķı arayup gezer dünyāda herze sū-be-sū
- 4 Āhir ızhār eyledüm tiĝ ile Hâkķı 'āleme
Çeşm-i ğamzüñ muttasıl söyler bu rāzı ū-be-ū
- 5 'Arşiyā hejdeh hezārān 'ālem içre bî-gümān
Ġayri yok mevcūd taḥkîk oldı illā sî vü dü

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

255. K.57a, G.56b, A.68b.

3a) Sure: XCV, Ayet: 4

4a) eyledüm : eylerüm K.

- 1 از جاوداناه که شنش ابتدای او
Şeş harf-i Kāf u Nūna beyāndur edā-yı ū
- 2 Eyyām-ı sittede yaradıldı semā vü arz
Şeş bist ü heşt oldu çü seb'an berāy-ı ū
- 3 Bildürdi rāzı geldi hudāvend-i rüz-ı dīn
Fazl-ı Hudā ki hākim-i arz u semā-yı ū
- 4 Bi'l-kuvve idi fi'le gelüp fazl u luṭf ile
Kevni ihāṭa eyledi feyz u 'aṭā-yı ū
- 5 Feth oldu bāb-ı heşt behişt ehl-i 'āleme
Çün sāye şaldı serv-kaḍ-i müntehā-yı ū
- 6 Hādī-i rāh-ı zāt-ı ilāhī odur yakīn
Farz oldu mü'mināna kamu iktidā-yı ū
- 7 Varlık bilindi sī vü dü esmā imiş 'ıyān
Şaldı cihāna velvele şayt u şadā-yı ū
- 8 Rāh-ı Hudāda hün-ı şehīd-i haḳīkiye
Var mı Hudādan özge 'aceb hün-bahā-yı ū
- 9 'Arşī gönülde Fazl-ı Hudādur cülūs iden
Ḳavlüm kamu rızā-yı u fi'lüm rızā-yı ū

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./ - . - ./ . - - ./ - . -)

- 1 Saç mı ya müşg-i Hotan ya 'anber-i hoş-bū mı bu
Sünbül-i sîr-âb-ı cennetdür mi ya şebbū mı bu
- 2 Çîn-be-çîn berk-i semen üzre dökülmiş her taraf
Dām-ı mürgân-ı gönül ya halka-i gîsū mı bu
- 3 Kırş-ı meh mi ya cebîn ya pertev-i nūr-ı ilâh
Kevkeb-i Dürri mi ya Âyîne-i Bâkū mı bu
- 4 قوسین او ادنی mı ya mihrâb-ı erbâb-ı nazâr
Ya kamer devrinde bir nevres hilâl ebrū mı bu
- 5 Hançer-i hün-rîz-i cân-ı 'âşıkân mı kirpigün
Ya hadeng-i tîz-i sayyâd-ı ğazanfer-hū mı bu
- 6 Bî-emân merrih-i cellâd-ı felek mi yâ-kaşun
Ĝamze-i kattâl ya pür mekr-fen cādū mı bu
- 7 Mest-i ğunc u şîve mi çeşmün ya h'âb-âlūde mi
Bend-i nâz içre yatur yoħsa iki âhū mı bu
- 8 Mihr-i 'âlem-sūz mı ğaddün eyâ bedr-i münîr
Şem'-ı bezm-efrüz mı ya lem'a-ı yâ-hū mı bu

257. K.57b, G.57a, A.69a.

- 4a) Sure : LIII, Ayet : 9
5b) ğadeng : ğaddün G.
7a) ğunc : ğonce G.

- 9 Hubb-ı müşgîn mi gül evrâkıında ya hâl-i siyâh
Âteşe girmiş yâhûd sehâre-i Hindû mı bu
- 10 Gönce-i zanbağ mı ya bādâm ya nushı elif
Ya mağarr-ı nefha-i rûh-ı ilâhî-bû mı bu
- 11 Levh-i maḥfûz-ı Hudâ ya şa'şâ'-ı nûr-ı ezel
Ya yed-i kudretle zâhir bir muşavver rû mı bu
- 12 Leb mi ya la'liñ mey-i cām-ı Cem-i bezm-i şafâ
Ya ḥayât-efzâ-yı erbâb-ı ma'ânî-gû mı bu
- 13 Diş midür ya kürsî-i elfâz-ı dürr-i şâh-vâr
Ya dizilmiş rişte-i cânâ 'aceb lü'lü'mi bu
- 14 Tübâ-i bâğ-ı cinân mı ya nihâl-i ergevân
Ya şanevberler şikest itmiş kad-i dil-cû mı bu
- 15 Hâk-i pâyuñ dîde-i 'Arşîye virdi rûşenâ
Kühl-i ما زاع البصر ya cevher-i dârû mı bu

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
- 9a) müşgîn mi : müşgîni G., miski mi A.
9b) sehâre : seccâde K.
13b) dizilmiş : düzülmiş G., A.
15b) Sure : LIII, Ayet :17

- 1 'Uşşâkı çignedici bî-rahm yârdur bu
Binmiş semend-i nâza bir şeh-süvârdur bu
- 2 Gördükde ben ğarîbüñ kûyında zâr u giryân
Bir gün dimez ki niçün zâr u nizârdur bu
- 3 Güller açıldı cānā gel bezm-i 'ayş u nûşa
Eyyāmı kıлма zâyı faşl-ı bahârdur bu
- 4 Çevgân-ı zülf-i yâre top eylemezse başın
'Uşşâk-ı cān-nişāra haylice ârdur bu
- 5 'Aşkuñla ey habîbüm bir hâle düşdi 'Arşî
Kûyuñda dir görenler mest ü humârdur bu

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün
(- - ./ - . - - / - - ./ - . - -)

258. K.58a,G.56b, A.69b.

- 1b) şeh-süvâr : şâh-vâr A.
- 2b) zâr (u) nizârdur : zâr u ne zârdur K.
- 5b) kûyuñda : kûyında G.

259

- 1 Görüp ben nā-tüvānı ey perī-hu
Ne kıldum döndürürsin bendeden rû
- 2 Yüzüñden ğayri görmez dīde-i ter
Nazar kılsam eger cānā be-her-sū
- 3 Perīşān itdi‘aql u hūş u cānı
Müselsel kākülüñle çeşm ü ebrū
- 4 Beni görüp geçer ol meh be-ta‘cīl
Niçün benden kaçır bilsem ol āhū
- 5 Dil-i ‘Arşīde cānā eyle mesken
Eger olmak dilerseñ mazhar-ı hū

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün
(. - - - / . - - - / . - -)

-
259. K.58a, G.57b, A.70a.
1a) hū : hū K.
1b) döndürürsin : döndürürsün G.
kıldum : kılām G.
2a) ğayri : ğayr K.
4a) görüp geçer : görgeç geçer A.
be-ta‘cīl : te‘accül K.

HARFÜ'L-HÂ(x)

- 1 Yetişdüm feyz-i hâk-i küy-ı cānāna bi-ḥamdi'llāh
Yüzüm sürdüm kudüm-i Fażl-ı Sübhāna bi-ḥamdi'llāh
- 2 Serāsime gezerdüm vādī-i ḥayretde bī-ḥaşıl
Ulaşdum meclis-i erbāb-ı 'irfāna bi-ḥamdi'llāh
- 3 Halāř oldum sü'al-i rüz-ı ferdānuñ ḥisābından
Bu gün fi'lüm çekildi cümle mizāna bi-ḥamdi'llāh
- 4 Kelām-ı Hakkā mazhar oldı ser-tā-pā kamu 'uzvum
İrişdüm cümle te'vilāt-ı Kur'āna bi-ḥamdi'llāh
- 5 Sekiz bāb-ı Na'im oldı güşāde fażl u luṭfından
Duhül itdüm behişt-i bağ-ı Rıdvāna bi-ḥamdi'llāh
- 6 Çıkup A'rāfa gördüm cennet ü nār ehlini rüşen
Olup mahrem rumüz-ı Şāh-ı Merdāna bi-ḥamdi'llāh
- 7 İki ayda dolaşdum şark u garbı hükm idüp bāda
Oturdum 'Arşiyā taht-ı Süleymāna bi-ḥamdi'llāh

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

260. K.58b, G.57b, A.70a.

(x) K.ve A.da başlık yok.
4a) 'Uzvum:a'zām G.

- 1 Yetişüp peyk-i ecel eylese cāna ‘acele
Gitmeden ğayriye yok çāre ne çāre ecele
- 2 Demi hoş gör demidür gel berü dem kadrini bil
Düşme bī-hüde hayālāt ile tül-i emele
- 3 ‘Arif oldur sözi dür-dāne ide ğuşında
Şaklaya cānı gibi virmeye her nā-mahale
- 4 ‘Amel ü kavlüñi uydur yüri emr-i Hakkā
Şādık olmaz kiřinüñ uymasa kavli ‘amele
- 5 Dili pāk eyle dilerseñ harem-i zāta vuşül
Çünkü dünyā evidür āhirete mağtese
- 6 Rāh-ı Hakkā yüri var eyle ğazā-yı ekber
Himmetüñ tığını çek nefis-i hasīsi depele
- 7 Şadef-i sīneden ihrāc ide biñ lü’lü’-i nāb
Kim ki ğavvās ola ‘Arşī gibi baħr-ı ğazele

Fe·ilātün Fe·ilātün Fe·ilātün Fe·ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

261. K.58b, G.58a, A.70a.

2a) Hoş gör demidür : hoş demidür G.
5a) Dili:dil K.,G.

262

- 1 Başıımı neẓr ideliden berü sen bî-bedele
Yetişüp peyk-i ecel cānuma eyler ‘acele
- 2 ‘Aşk elinden alamam çāk-ı girībānumı ben
Nideyüm turrelerüñ fikri bırakdı cedele
- 3 Nār-ı hicranı çeker rāh-ı meşakkatde müdām
Küy-ı yāri dolāşan vuşlat için vara gele
- 4 Niçe bir süzen-i müjgān ile hakkāk-ı gamuñ
Gevher-i eşkümi dükkān-ı felāketde dele
- 5 Dest-res ola deyü zülfine şebha-yı dırāz
Düşme ey ‘Arşī-i sevdā-zede tül-i emele

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

262. K.59a, G.58a, A.70b.

- 1a) Başıımı:başını A.
2b) Nideyüm:ne diyem G.
3a) Nār:bār K.; hicrānı:hicrān G.
3b) Yāri:yāre G.

- 1 Faşl-ı bahāra yetsek bir hoş havālar olsa
Cem' olsa ehl-i diller rengin-edālar olsa
- 2 Açılma her taraf gül şeydālık itse bülbul
Düşse terennümāta şayt u şadālar olsa
- 3 Zerrin kadeh göz açsa uyhudan olsa bī-dār
Nazzare şalsa бага seyr ü şafālar olsa
- 4 Esse nesim-i cān-baḥş virse hayāt kevne
Hāmūn u kūha tāze feyz ü 'atālar olsa
- 5 Luṭf itse gonce-femler Şehnāza kılsa āheng
'Uşşāka Būselikde tarz-ı Nevālar olsa
- 6 Sākilik itse cānān şunsa mey-i muḥabbet
Ammā ki ehl-i meclis hep āşinālar olsa
- 7 Cem' olsa māh-rūlar cān ravzasına 'Arşī
Gün gibi her seherden zulmet-ridālar olsa

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün
(- - ./- . - - /- - ./- . - -)

263. K.59a, G.58a, A.70b.

1b) Olsa:ola G.

4a) V.B.

7b) Ridālar:ziyālar G.

- 1 Ey saçı Leyletü'l-Berât ey yüzi mazhar-ı İlâh
'Âşık-ı şadîka kaşuñ kıblesi oldu secde-gâh
- 2 Kenz-i kelâm-ı lem-yezel senden olupdur âşikâr
Uşta hadîş-i Muştafâ uşta kelâm-ı Hak güvâh
- 3 'Arş-ı ruhuñda istivâ sırrına vâkıf olmayan
Kaldı Sırâtı geçmedi bulmadı Hakka toğrı râh
- 4 Hâl ü hañuñ kitabını okumayan varak varak
Mahrem-i Fazl-ı Hak degül bulmadı kurb-ı 'izz ü câh
- 5 Ahsen-i şürete sücüd itmedi deyü nâ-kabül
Görmedi nür-ı vâhidi kaldı la'în-i rû-siyâh
- 6 Ma'rifet-i Hudâ için peyrev-i 'ârif olmayan
Kıldı gümân u zann ile 'ömr-i 'azîzini tebâh
- 7 Hak-ı tıllısm-ı Âdeme devr ideyor 'ale'd-devâm
Gerdiş-i çarh 'Arşiyâ kevkeb ü âfitâb u mâh

Müfte'ilün Mefâ'ilün Müfte'ilün Mefâ'ilün
(- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)

264. K.59a, G.58b, A.71a.

- 1a) Yüzi:nür K.
- 2b) Uşta:işte G.
- 3b) Sırâtı:Sırâtda G.
- 4a) Hâl ü:hâl-i G.
- 6a) Peyrev:pir K.,G.
- 6b) Kıldı:kaldı K.,A.

265

- 1 İnənma bī-vefādur rūzigāra
Atar ten keştisin bir gün kenāra
- 2 Nihāl-i ‘ömre mağrūr olma zīrā
Hāzānı muttaşıldur nev-bahāra
- 3 Bekāsi yok bu cism-i bī-sebātuñ
Yıkılur bir gün āhir hāk-sāra
- 4 Ecel peyki irisşe cāna Hākdan
Revān olmaqdan özge var mı çāre
- 5 Olur bī-behre ‘ayş-ı uhrevīden
Düşen dünyā için ‘izz ü vakāra
- 6 Bilürsin ‘ālem-i şüretde ey dil
Saña kalmaz libās-ı isti‘āre
- 7 Cenāb-ı Fazl-ı Hākka eyle pervāz
Olup hem-meclis ervāh-ı kibāra
- 8 Ribāt-ı köhnedür dünyā-yı fānī
Yürü ‘azm eyle var dāru’l-karāra
- 9 Teveccüh eyle ey ‘Arşī dem-ā-dem
Cemāl-i zāt-ı pāk-i Kirdigāra

Mefā·ilün Mefā·ilün Fe·ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

265. K.59b, G.58b, A.71a.

2a) Zīra:zinhār G.
5b) ‘İzz ü: ‘izz-i G.

266

- 1 Her kimün maṭlūbı Fāzlu'llāh ola
'Ākıbet ol 'ārif-i bi'llāh ola
- 2 Mü-be-mū neṣsini idrāk eyleye
Mazhar-ı zāt-ı şıfātu'llāh ola
- 3 Kurtula şirk-i hafīden şübhesüz
Mü'min-i pāk-i Emīnu'llāh ola
- 4 Cümle ef'āli şu'ünāt-ı İlāh
Cümle akvāli murādu'llāh ola
- 5 Yol bula der-gāh-ı Hakkā 'Arşiyā
Bī-tereddüd ol ricālu'llāh ola

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . -)

266. K.59b, G.59a, A.71b.

267

- 1 Derd-i dil ki ḥasbeten li'llāh ola
Şāfi'i anuñ Habību'llāh ola
- 2 'Āteş-i aşka vücūdın yanduran
Gülşen-i dilde Halīlu'llāh ola
- 3 Sihrini Fir'avn-i nefsüñ def' iden
Tür-ı Sīnāda Kelīmu'llāh ola
- 4 Rāh-ı Hakkā şabr iden Eyyüb-veş
Dāhil-i silk-i Nebiyyu'llāh ola
- 5 Sālik-i taḥkik odur kim 'Arşiyā
Pey-rev-i şer'-i Rasūlu'llāh ola

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - /- . - - /- . -)

267. K.60a, G.59a, A.71b.

- 1a) Dil ki:dil G.
- 2a) Vücūdın:vücūdı A.
- 5a) Kim:ki K.

268

- 1 Mürīdem ben murādum vech-i Allāh
Kamu aqvāl ü ef'ālüm il'Allāh
- 2 Gönülden mā-sivāyı eyledüm red
Müyesser oldı cāna sırrı fi'llāh
- 3 Hālāş itdi beni şirk-i hafīden
Kemāl-i kudretinden Fazl-ı Allāh
- 4 Tecellī eyledi zāt-ı hüviyyet
Boyandı cism ü cānum صبغة الله
- 5 Dimen 'Arşı'ı varlıqdan urur dem
Dilinde söylenen كل من الله

Mefā·ilün Mefā·ilün Fe·ülün

(. - - - / . - - - / . - -)

268. K.60a, G.59a, A.71b.

2b) Sırr:seyr G.

4b) Süre:II, Āyet:138.

269

- 1 Behište hūrī vü gilmānlar ile
Girüp seyr iderüz Rıdvānlar ile
- 2 İçüp bezm-i şafāda cām-ı vahdet
Melek-rū nükte-dān cānānlar ile
- 3 Likā-yı Fazl-ı Hakk oldu müyesser
Bize şad lutf u şad ihsānlar ile
- 4 Gözün aç olma hem-dem ey birāder
Sözinden bī-haber nā-dānlar ile
- 5 Ne hoşdur kim geçe evkāt-ı Ādem
Dil ehli bir nice insānlar ile
- 6 Vücūdun ‘arş-ı Rahmāndur ser-ā-pā
Hadīs ü āyet ü bürhānlar ile
- 7 Diler yüz süre ‘Arşi pāy-i yāre
Dil ile dīde-i giryānlar ile

Mefā·ilün Mefā·ilün Fe·ülün
(. - - -/. - - -/. - -)

269. K.60a, G.59b, A.72a.

1b) Girüp:gezüp G.

4b) Nā-dānlar:insānlar G.

270

- 1 Behey âteş gülistânsın mı yoḥsa
Açılmış verd-i ḥandânsın mı yoḥsa
- 2 Beni ser-pâ ḡamundan kılduñ âzâd
Mürüvvet issi sultânsın mı yoḥsa
- 3 Gülersin herkesüñ yüzine gül teg
Yalın yüzli civânânsın mı yoḥsa
- 4 Teni efsürdeme virdüñ ḥarâret
Eyâ bilsem seni cânsın mı yoḥsa
- 5 Virürsin ḥâneye her gice revnak
‘Aceb şem’-i şebistânsın mı yoḥsa
- 6 Şitânuñ fâkihi sensin muḥakkak
Dökülmüş dâne remmânsın mı yoḥsa
- 7 Şitâda âteşüñ vasfında ‘Arşî
Direm mihr-i dıraḥşânsın mı yoḥsa

Mefâ’îlün Mefâ’îlün Fe-ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

270. K.60b, G.da yok. A.72b.

K.da redif kısımları "-ânım mısın yoḥsa" şeklindedir.

4b) Cânsın mı: cânânum mısın K.

5a) Ḥâneye her gice: her gice cânibe G.,K.

271

- 1 Ol görecegün horde karınca kaderince
Diñletdi sözin taht-ı Süleymāna varınca
- 2 Luṭf eyle kemāl ehlini çok eyleme taḥkīr
Ey ḥ'āce bular dürr-i girāndur degerince
- 3 Cārī olan elfāz durur bār-ı dilünden
Bir çeşmesidür Āb-ı Hayātuñ akarınca
- 4 Şançıldı gönül bülbüli biñ ḥār-ı belāya
Bir gonce-ter bāğ-ı ruḥuñdan koparınca
- 5 Āh itse ruḥuñ şevki ile 'Arşī-i dil-süz
Biñ meş'ale zāhir ola çarḥuñ kamerince

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe-ülün
(- - ./ . - - ./ . - - ./ . - -)

271. K.60b, G.59b, A.72a.

- 1a) Görecegün:gördicegin K.
- 4a) Biñ:gibi K.,G.

- 1 Oķı te'vīl-i kelāmu'llāhı cānuñ tāzele
İ'tikāt it 'ilm-i te'vīle imānuñ tāzele
- 2 İbn-i vakt ol türrehāt-ı māziye dutma kulak
Vāridāt-ı ğā'ibi diñle beyānuñ tāzele
- 3 İ'tibār-ı zāhirinden geç bu mülk-i fānīnūñ
'Ālem-i ma'nāya ric'at kıl mekānuñ tāzele
- 4 ك يوم هوفى شأن içre olğıl muttasıf
Cilve eyle zāt-ı Sübhān ile şānuñ tāzele
- 5 Kātil-i Deccāl-i şirk olmak dilerseñ 'Arşiyā
Mehdī-i cān u ten ol devr-i zamānuñ tāzele

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/ - . -)

272. K.60b, G.59b, A.72b.

4a) Sūre:LV, Āyet:29.

273

- 1 Firāk ahvālın ağlar tā seher bülbül gül-i ale
Sirişk-i çeşmidür evrāk-ı gülde cem' olan jāle
- 2 Hezārān nağmelerle bülbülüñ destān-serālıktan
Murādı bir işitdürmek durur gūş-ı güle nāle
- 3 Açupdur turre-i 'anber-feşānın sūnbül-i sīr-āb
Yakupdur tāze dāğ-ı 'āşıkāne sīneye lāle
- 4 Şakāyık cümle hūn-ālūd olup kaldurdu yerden baş
Saña bildürmege ahvāl-i devri oldu naqqāle
- 5 Çemen aşhābına sūsen lisān-ı hāl ile söyler
Bu dem kadrini 'ārifden taleb kıl şorma cūhhāle
- 6 Ne hoşdur kim bu bezm-ārā-yı şahn-ı bāğ-ı cennetde
Ben olam bāde-i nāb u civān-ı çār-deh sāle
- 7 Ma'ārif içre 'Arşī şeh-süvār-ı şahn-ı ahzarsın
Sūhan-perdāzı öğretsin ne var her tab'-ı hayyāle

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

- 1 İltifāt itmez görünce ol melek-sīmā bize
Ey melek-sīmā nedendür bunca istignā bize
- 2 Şem'-i ruhsāruñ firākıyla gönül pervāne-veş
Yağdı her şeb perr ü bālin kılmaduñ pervā bize
- 3 Serv ile gülşen temāşasın baña kılduñ harām
Ol kad-i mevzūn ile ol şūret-i zībā bize
- 4 Sensizin cānā şeb-i firķatde bir bezm eyledüm
Muṭrib āhum bāde eşküm oldı ğam hem-pā bize
- 5 Görse dil-Ya'ķūbınuñ feryādın ey Yūsuf-cemāl
Unudup Leylāyı Kays eylerdi vāveyla bize
- 6 Āh elūnden ey felek 'ömrüm dükendi 'ākıbet
Vaşl-ı cānānı müyesser kılmaduñ tenhā bize
- 7 Künc-i mihnetde bu ben üftādesini 'Arşiyā
Ol şeh-i hūbān bırağdı baķmadı kaṭ'ā bize

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

274. K.61a, G.da yok. A.73a.

3a) Kıldun:kıldı A.

5a) Ey:ol K.,G.

275

- 1 Koyup beytü'l-hazende haste dil Ya'kübını gitme
Gel ey Yüsuf-cemâlüm 'âşık-ı mahzûnı terk itme
- 2 Nehârı bilmez oldum ey saçı Leylâ hayâlûñle
Cününüm hâdden artuğdur beni Mecnûna beñzetme
- 3 Münevver eyle göñlüm hânesin şem'-i cemâlûñle
Benümle bir gice tâ şubha dek ey meh otur gitme
- 4 Dimişsin kim aña cevr ü cefâlar itmedür kaçdum
Saña düşmez bu fikr-i nâ-şavâb ey gonce-leb itme
- 5 Ezelden 'âşık-ı şâdıqlaruñdandır senüñ 'Arşî
Terahhum eyle ol göñli şınık şeydâyı incitme

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

275. K.61b, G.60a, A.73b.

- 2a) Nehârı:nehârum A.
- 3a) Cemâlûñle:vişâlûñle A.,G.
- 3b) Gitme:yatma G.
- 4b) Fikr-i:fikri K.
- 5a) Şâdıqlaruñdandır:şâdıqlarındur K.

- 1 Eyyām-ı 'ıyd u cilve vü geşt ü güzār ola
Vāy ol fakīre bī-kes ü bī-ıktidār ola
- 2 Künc-i 'anāyı mesken ide nā-ümīd olup
Maḥzūn ola şikeste ola dil-fikār ola
- 3 Āh u enīni tās-ı sipihre şadāsıla
Ḳan ağlaya sirişki aḳa cūy-bār ola
- 4 Hiç kimse ḥāl-i zārına olmaya muṭṭalī'
Bī-yār ü ḡam-gūsār u ḡarīb-i deyyār ola
- 5 Āzāde-ḥāṭır olmaya ālām-ı dünyeden
Üftāde-ṭab' u ḡam-zede-i rüzigār ola
- 6 Bulmaya bir nişimen ü cāy-ı ferāḡatı
Yollarda ḳala çignene ḥāk ü ḡubār ola
- 7 Ḡam pençesinden olmayısar 'Arşiyā ḥalāş
Ol demde dest-ḡiri meḡer Kirdigār ola

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

276. K.61b, G.da yok. A.73a.

- 3a) Sipihre:sipihr K.
- 5a) Dünyeden:dünyeviden K.
- 7a) Olmayısar:bulmayısar K.

277

- 1 Āh dil kıldı eğer dağlara taşlara
Yār rahm eylemedi gözden akan yaşlara
- 2 Süpüre müje-i çārüb ile hāk-i derini
Söyledüm şu sepeler dide-i ferrāşlara
- 3 Naqd-ı eşkin kamu şarf itdi saña merdüm-i çeşm
Bir nazar kılmaduñ aślā bu güher-bāşlara
- 4 Teble-i tır-i gam eyler dimedüm mi ey dil
Gamzesinden hazer it bakma şakın kaşlara
- 5 Def'-i gam kılmaga elden koma cāmı bir an
'Arşiyā hem-nefes ol var yüri 'ayyaşlara

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

277. K.61a, G.60a, A.73b.

- 2a) Derini:derünü K.,G.
- 3b) Güher:gevher G.
- 4b) Kaşlara:fāşlara K.

- 1 Kākül-i yārdan ol dem ki 'arak çin açıla
Düşe müşgîn-i Hotan Rūma reh-i Çin açıla
- 2 Micmer-i çarh dola bÿy-ı safā-bahşından
Dokuna turreye ger bād-ı seher-çin açıla
- 3 Komadı kimse helāk itmedük ol gamze-i tiz
Vāy eger zülf-i siyeh ef'î-i perçin açıla
- 4 Olsa biñ cānı halās olması nā-mümkindür
Mürğ-i dil şaydına ger pençe-i laçin açıla
- 5 Kizbi bātıl ola agyār-ı galat-güftāruñ
Şi'r-i 'Arşī gibi mevzūn sühan-ı çin açıla

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

278. K.62a, G.60b, A.74a.

- 2a) Bahşından:bağşiden G.
- 3a) İtmedük:itmedi A.

RUMUZAT-I ARŞİ(x)

- 1 Şer'-i Rasûle kıılma tecâvüz gel secde eyle vech-i kerîme
Tâ kim bulasın Fażl-ı Hudâdan fażl-ı mü'ebbed hûri na'ime
- 2 Aldanma dehrûn naqşına zirâ devr-i zamānuñ yokdur sebâtı
Dut Muştafānuñ şer'-ini muhkem koy pây-ı 'izzet rāh-ı kadime
- 3 Şeytāna tâbi' münkirler ile itme nizā'ı teklifi ref' it
Gel sen kabûl it rāh-ı Hudāyı gelmezse münkir cānı cahime
- 4 Erbāb-ı taḥkik olmaz muḳayyed ahlāf-ı dehrûn cem'iyetinden
Anlar irişdi Fażl-ı Hudâdan nāz-ı na'ime feyz-i 'azime
- 5 Yâ Şāh-ı Merdān düldül-süvār ol göster cemālin aç rāh-ı dīni
Çek Zül-fekāruñ çal ortasından a'dā-yı dīni eyle dü-nime
- 6 'Uşşāk-ı zāruñ ḥāl-i derūnın anlatmak için cānāna bir bir
Kaşd eyledüm ki açam bu rāzı vaḳt-i seherde bād-ı nesime
- 7 Hâtifden irdi sem'a bu āvāz ey 'Arşî oldur-âşık ki dā'im
Vire rızāyı hükm-i kazāya şad āferin ol merd-i selime

Müstef'ilātün Müstef'ilātün Müstef'ilātün müstef'ilātün

(- - . - - / - - . - - / - - . - - / - - . - -)

279. K.62a, G.60b, A.74a.

(x) K.ve A.da başlık yoktur.

K.da beyitler dört mısra halinde yazılmıştır.

2a) Devr-i zamānuñ yokdur:yokdur zamānuñ aslā G.

3a) Nizā'ı teklifi:nizā'ı teklif G.

4b) Nāz-ı:nāz u K.; feyz-i:feyz ü K.

5a) Ya:ey G.

5b) Ortasından:ortasında A.

7a) Bu:bir K.

280

- 1 صد مردك نا پخته كمنز ز يكي پخته
كمنز ز يكي پخته صد مردك نا پخته
- 2 هر شخص براي خود دارند كه سخندانست
اما كه خدا داند از كيسه سخن سفته
- 3 كوي سخن از ميدان انكس بتواند برد
چند سال ديارش با مزه خود رفته
- 4 با شمع جمال تو هر كس كه كند بازي
پروانه صفت پورا چون سوخته و خفته
- 5 در كوچه خماران بي پا و سرش دائم
در كردشند اي عرشى صد همچو تو اشفته

Mef·ülü Mefā·īlün Mef·ülü Mefā·īlün
(- - ./ . - - - / - - . / . - - -)

280. K.62a, G.da yok. A.74a.

HARFÜ'L-YĀ(x)

- 1 Vücūd-1 Fażl-1 Haḫ ābā degül mi
Beyān-1 علم الاسما degül mi
- 2 Güneş mağribden olmak āşikāra
Zuhūr-1 Fażl-1 bī-hem-tā degül mi
- 3 Okundu 'arş-1 الرحمن طه
Zi-vech-i Fażl-1 Haḫ zībā degül mi
- 4 Cemī ' -i enbiyānuñ bildi rāzın
Ḳamudan rif'ati a'la degül mi
- 5 Hayāt-1 cāvidān irgürdi kevne
Kelām-1 mu'ciz-i 'İsā degül mi
- 6 Vaşıyy-i muṭlak-1 Fażl-1 Hudānuñ
'Aliyy-i 'Āli-i A'lā degül mi
- 7 Ser-i küyında 'Arşī Fażl-1 Haḫḫun
Fütāde bī-ser ü bī-pā degül mi

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

(. - - -/. - - -/. - -)

-
281. K.63b, G.61b, A.75b.
(x) A.ve K.da başlık yok.
1b) Sûre:II, Ayet:31.
3a) Sûre:LV, Sûre:XX.

282

- 1 Kanâ'at كز لا يفتا degül mi
Tevekkül menzil-i a'la degül mi
- 2 Murād olan fakîr-i nâ-murāda
Cihān halkına istignā degül mi
- 3 Geçenler hāy u hüyından cihānuñ
Tecerrüd tahtına Dārā degül mi
- 4 İdenler küşe-i 'uzletde mesken
Emîn ü 'âkıl ü dānā degül mi
- 5 Hevā-yı nefsüñ ardınca dem-ā-dem
Düşenler esfel ü ednā degül mi
- 6 Ta'alluk dāmenin kat' eyleyenler
Ferāgat mülkine bābā degül mi
- 7 Göñül virmez denî-dünyāya 'Arşî
Bülend-i himmeti a'lā degül mi

Mefā'îlün Mefā'îlün Fe'ülün

(. - - -/. - - -/. - -)

282. K.63b, G.62a, A.75b.

5) G.da yok.

7b) Bülend-i himmeti:bülend-i himmet G.

1a)"Kanâ'at tükenmez bir hazinedir.",el-Aclûnî,Keş-
fü'l-Hafa,c.II,s.102.

- 1 Şeytān ki vech-i pāk-i Ḥaka bī-sücūd idi
Ādemde Ḥakkı görmedi zirā ḥasūd idi
- 2 Nā-pāk idi ki eyledi taḥkīr-i āb u ḥāk
Ser-keşlik itdi aşlı anuñ nār u dūd idi
- 3 Nā-kābil idi devlet-i dīdāra yitmeyen
Her kim ki yitdi devlete kābil vücūd idi
- 4 Açıdı kazā-yı 'ālem-i lāhūta perr ü bāl
Ervāḥ-ı kudsiyān ile şol kim cünūd idi
- 5 Keşf-i sūrādıkāt-ı cemāl-i vişāl iden
Rü'yet güninde tālibe Fażl-ı Vedūd idi
- 6 Nāsūta başdığı kademin Fażl-ı mutlaquñ
Luţf u 'atā vü merḥamet ü feyz ü cūd idi
- 7 Dil micmerinde Ka'be-i maqşūda 'Arşiyā
Enfās-ı cān-fezāları hep 'ıtr u 'ūd idi

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
283. K.64a, G.62a, A.76a.
2a) İdi ki:idi G.
6) G.da yok.

- 1 Ey t̄alib-i remz-i Hudā deryā-yı nūruñ var mı
Ġavvās-ı nūr olduñ mı hiç zevk u sūrūruñ var mı
- 2 Alduñ mı esmādan haber mülk-i müsem mā kandedür
Ya istivā-yı hilkat-i ‘arşa ‘ubūruñ var mı
- 3 Bulduñ mı yetmiş sekizi yigirmi tokuz sürede
On yedi nūr-ı muṭlaka āyā şu‘ūruñ var mı
- 4 Yazduñ mı levh-i vechūne sī vü dū kerre sī vü dū
Taksīm-i zātu’llah için hatt-ı sūtūruñ var mı
- 5 Haşr eyledüñ mi kalbüne ma‘nā-yı İsm-i A‘zamı
Ya sī vü dū esmā ile kevne nüşūruñ var mı
- 6 Ya cennet-i ‘Adnūñ sekiz bābı saña feth oldu mı
Ya dāhil-i Dārü's-Selām olduñ mı hūruñ var mı
- 7 Ya taht-ı baht üzre geyüp t̄ac-ı murassa‘ başuña
Ya la‘l ü yākūt u zebercetden kuşūruñ var mı
- 8 Mūsā gibi Tūr-ı dile Haḡdan tecellī oldu mı
Haḡka münacāt itmege ya‘nī ki Tūruñ var mı
- 9 Fehm eyledüñ mi neydügin uş bu sü‘ālātı ‘aceb
Ya bilmek için diḡkat it sa‘ye huṭūruñ var mı
- 10 İnkāra düşme Ādemī mescūda yüz dut sācid ol
Fikr eyle gör şeytān gibi sen de gurūruñ var mı
- 11 Kabr-i ten içre ‘Arşiyā hayy itmege emvātı hep
Destünde İsrāfīl teg çalmağa Şūruñ var mı

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün
(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

284. K.64a, G.62b, A.76a.
1a) Remz:merd G.
5a) Kalbüne:tapuña G.
6a) ‘Adnūn:‘Adn K.
9a) Uş bu:bu K.
10a) Ādemī:Ādeme G.

- 1 مست الستم ازلی با ده پرستم ازلی
 Yār iledür bezm-i şafā دست پدستم ازلی
- 2 'Aşk ile cūş itmedeyem cūş u hurūş itmedeyem
 بیعت بید پیر مغان دارم وبستم ازلی
- 3 فارغم از عیب و هنر نی غم دل نی غم سر
 چون شوم آلوده غم از همه رستم ازلی
- 4 از من شیدا طلب 'Ār ile nāmūs u edeb
 شیشه تنکم مجمر کوب شکستم ازلی
- 5 عرشى صاحب عددم عارف روح و جسمم
 در صد ف مرد خدا بودم و هستم ازلی

Müfte'ılün Müfte'ılün Müfte'ılün Müfte'ılün
 (- . . - / - . . - / - . . - / - . . -)

285. K.64b, G.62b, A.76b.
 1b) Şafā dest-be-destem:şifāt bedestem G.
 2b) Bī'at-ı bīd:bī'at u pīr K.;dādem:Ādem G.
 3a) Nī ğam-ı dil:nī vü dil G.
 4a) Taleb:maṭlab K.
 4b) Micmer:be-hacer K.

- 1 Gördüm yüzünde nür-ı cemâl-i Muhammedi
Buldum haţuında sırr-ı kemâl-i Muhammedi
- 2 İrdüm hayâta nüş ideli bir kadeh şehâ
La'1-i lebünden âb-ı zülâl-i Muhammedi
- 3 Şakka'1-Kamer rumuzını gösterdi âşikâr
Mâh-ı ruhuında ol haţ u hâl-i Muhammedi
- 4 Kâfir getirse parmağın îmana meyl ide
Bedr-i ruhuında görse hilâl-i Muhammedi
- 5 Rüz-ı cezâda şâfi' ola Seyyidü'1-Ümem
'Arşî mu'azzez eyleyen âl-i Muhammedi

Mef'ülü Fâ-ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
(- - . / - . - . / . - - . / - . -)

-
286. K.64b, A.76b, G.63a.
3a) Âşikâr:âşikâra K.
4a) Getürse:getüre K.

287

- 1 Göñül Tûrına ruhsâruñ tecellî
İdüp buldı Kelîm-i cân tesellî
- 2 Yapıldı hayme-i mî'âd-ı cismüm
Tınâbı oldu cümle iki elli
- 3 Serîr-i kalb-i akdes oldu âhir
Kelâm-ı zât-ı zü'l-cûduñ maḥalli
- 4 Tavâf itdi gelüp saf saf melâ'ik
Lisânımdan görüp esmâ-i külli
- 5 Vücûdum 'Arş-ı Raḥmân olsa tañ mı
Olursa kible-i merd-i muşallî

Mefa ilün Mefa ilün Fe ulün
(. - - - / . - - - / . - - -)

287. K.64b, G.63a, A.76b.

1b) Kelim-i:Kelim ü K.

2b) Tınabı:tınab K.

5a) Arş-ı: Arşi K.

- 1 Bir iki üç dört ü beş altı yedi
Gösterür a'dad-ı engüşt-i yedi
- 2 Beşde birin virdi Mahmūd için
Derk iden eczâ-yı lafz-ı Ahmedi
- 3 Elllerinde üç sekiz sâ'at iden
Buldu 'İsâ gibi 'ömr-i sermedi
- 4 Rüz-ı tahmîr ola destinde 'ıyân
Darb-ı 'unşur eyleyen ehl-i hüdâ
- 5 'Arşiyâ râz açma her nâ-kâbile
Mahrem-i hâş eyleme dîv-i redi

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

-
288. K.65a, G.63a, A.77a.
2a) V.B.; Mahmūd:Mahmūda A.
4a) tahmîr:tahmîr K.,G.
5) A.da yok.
5b) dîv-i redi:dîv-i dūdı G.

- 1 Gördüm 'ıyān yüzünde şehā nūr-ı Ahmedi
Buldum hayāt-ı la'lūn ile 'ömr-i sermedi
- 2 Kıldum sücüd kaşlarınūn kible-gāhına
Bildüm kemā-hi sırr-ı şalāt-ı Muhammedi
- 3 On dört hutūtı yazdı muḳaṭṭa' yüzünde Haḳ
Tā harf harf okıyalar 'ilm-i ebcedi
- 4 Dutdı cihānı mihr-i ruḥuñ nūrı ey ḳamer
Ḳurdı felekde hāl ü ḥatun taht-ı maḳ'adı
- 5 Küyuñda gerçi bī-ḥad ü 'ad pārsā-yı 'aşḳ
Yok 'Arşī gibi mülk-i fenānuñ mücerredı

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

289. K.65a, G.63b, A.77b.
1a) yüzünde:yüzünde K./1b. 'ömr-i sermedi:'ömr ü serme-
di K.
3b) harf harf:harf-be-harf K., G.
4b) maḳ'adı:maḳsadı

- 1 Yüzüñdür āyet-i Seb'a'l- Meşānī
Haṭ ü hālūñ kelām-ı āsümānī
- 2 Kaşuñdur kıble-i erbāb-ı hācāt
Gözüñdür cāmi'-i ehl-i ma'ānī
- 3 Olur ḥayy-i ebed çün Hızır u 'İsā
İçen la'lüñden āb-ı zinde-gānī
- 4 Gören Ḥakkı yüzüñ āyinesinde
Nedür bu tēc ü taht u hānümānī
- 5 Bırakdı hālūñüz devr-i kamberde
Ser-ā-ser fitneye halk-ı cihānı
- 6 Geçen haṭṭ-ı sırāṭ-ı istivādan
Bulur firdevsile hūr-ı cinānı
- 7 İder ḥal 'Arşiyā her müşkilātın
Bulan Fazl-ı Hudādan Cāvidānı

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün
(. - - -/. - - -/. - -)

-
290. K.65a, G.63a, A.77a.
 1a) yüzüñdür:yüzinde K.
 2b) gözüñdür:gözinden K.
 3b) la'lüñden:la'linden K.
 5a) hālūñüz:hālūñüz G.

- 1 Benem meydān-ı 'aşkuñ nā-murādı
Ser-efgen erlerün çabük-süvārı
- 2 Kılup yāri baña dest-i velāyet
Yürütdüm mülk-i nefse zü'l-fekārı
- 3 İki böldüm ser-ā-ser istivādan
Çeküp nefis-i hasīs-i nā-bekārı
- 4 Musahhar oldı iklīm-i hidāyet
يعون في وضار و لام باری
- 5 Olup sāķi ma'āni-dil-rübāsı
Şunup cām-ı şarāb-ı hoş-güvārı
- 6 Dolu bir cāma tebdil itdüm āhir
Bisāt u raht u baht u kār u bārı
- 7 Harāb-ı mest-i 'aşk oldum be-gāyet
Bırakdum dünyevī 'izz ü vakārı
- 8 Olup 'Arşī gibi āzāde hātır
Yudum āyine-i dilden gubārı

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün
(. - - -/. - - -/. - -)

291. K.65b, G.63b, A.77b.
4a) hidāyet: velāyet K., G.
5b) şarāb: şarābı K.
6a) cāma: cām A.

- 1 Benüm yār-ı vefā-dārum gel aḥī
Derūn-ı dilde efkārum gel aḥī
- 2 Saçuñ sevdāsı itdi 'aqlı ber-bād
Gözi yağmacı Tātārum gel aḥī
- 3 Dökülsün pāyuña eşk-i revānum
Lebi la'l ü güher-bārum gel aḥī
- 4 Beni zulmet gamından eyle āzād
Ruḥı bedr-i pür-envārum gel aḥī
- 5 Ḥayālūñ 'Arşīye eglence oldı
Gel aḥī yār-ı gam-ḥārūm gel aḥī

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

292. K.65b, G.da yok, A.77b.

2a) İtdi 'aqlı:kıldı cānı A.
4a) Gamından:gamdan A.

293

- 1 Sāķi ālāt-ı meclisi düzdi
Keyfümüz yetdi kellemüz kızdı
- 2 Geldi ortaya şahid-i ra'nā
Şīve nāz ile gözini süzdi
- 3 Germ olup bāde-i muşaffādan
Sīnesin açdı dügmesin çözdi
- 4 Bir nigāh ile biñ şıkar eyler
Olmaya böyle 'ālemün düzdi
- 5 Pāy-būs-ı habībe ey 'Arşī
Lāyık olmaya cān u dil müzdi

Fe'ılātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - - / . - . - / . . -)

293. K.65b, G.da yok, A.78a.
5b) Müzdi:müjdi K.

- 1 Her kim eyler āşiyān-ı 'ālem-i bālāda ʔay
Perr ü bālinden şalar ʔarḥ-ı semāvāt üzre fay
- 2 Kāf-ı dilde maḥrem-i 'Ankā-yı lāhūtī olan
Kaldı bāki zāt-ı Ḥaḫḫ ile iki 'ālemde ḫay
- 3 Āfitāb-ı vech-i Fazl-ı Ḥaḫḫ olalı āşikār
Oldı müstağrık tecellāsında anuñ cümle şey
- 4 Zāhidā aç cān ḫulāğın diñle kim Manşūr-vār
Dem urur rāz-ı Ene'l-Ḥaḫḫdan şadā-yı ʔeng ü ney
- 5 Meclis-i devr-i fenādan 'Arşiyā ʔekdüm ayak
İçeli pīr-i ḫarābāt-ı muğāndan cām-ı mey

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - /- . - - /- . - - /- . -)

-
294. K.66a, G.64a, A.78a.
1a) 'Ālem-i:ālemi K.,A.
1b) Fay:hey K.
5b) Muğāndan:muğānda G.

- 1 Olalı p̄ir-i muġān erbāb-ı ‘aşka Hızr pey
Kıldı enfās-ı kelāmından dil-i emvātı hay
- 2 Virdi cān-baḡş-ı leb-i cānān Mesīḡādan ḡaber
Zāhidā efsürde ḡalma fikr-i ‘ıᡣyān içre hey
- 3 Mālik-i genc idi āḡir cümle oldı nā-murād
ḡüsrev ü Cemşid ü Dārā Kayşer ü Kā’ūs u Key
- 4 Bezm-ġāh-ı devr-i fānīdür ḡarār itmez deyü
‘Arz ider ḡāl-i lisān ile delüp baġrını ney
- 5 Mest-i ‘aşḡuz tā ebed huş-yārlik irmez bize
‘Arşiyā nūş itmişüz rüz-ı ezelde cām-ı mey

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - - /- . - - /- . - - /- . -)

295. K.66a, G.64a, A.78a.

3b) ḡüsrev:ḡaşr G.; key:dey G.

5b) İrmez:idemez G.

- 1 Bi-bāde zāhid-i huşk bahtı karaya kaldı
Cām-ı şarāb u şāhid ehl-i şafāya kaldı
- 2 Gūlzār-ı kūy-ı yāri gördükde bülbül-i dil
Aldandı reng ü büya ol hoş hevāya kaldı
- 3 Kur'ānı harf-i ! da vāzih mü'evvel itmiş
Bāb-ı 'ulūm-ı Aḥmed Şir-i Hudāya kaldı
- 4 Vechūnden ayru her kim Ka'be murād idindi
Sa'yı Şafāsız oldu farzı kazāya kaldı
- 5 Lü'lü'-i nazm-ı pāki cān riştesine çekmek
'Arşī gibi sühan-ver fāris-edāya kaldı

Müstef'ilün Fe'ülün Müstef'ilün Fe'ülün
(- - . -/. - -/- - . -/. - -)

-
296. K.66a, G.64a, A.78b.
3b) Aḥmed:Aḥmedi G.
5b) fāris-edāya:vefā-dārāya G.

297

- 1 Miḥnet-i cānāna vaḳf itdüm dili
Kurtulup oldum cihānuñ mā'ili
- 2 Nice müddetler gönül ferzānesi
Halka-i zülfünde kaldı aşılı
- 3 'Akıbet cellād-ı gamzeñ hıṣm ile
Aña seyr itdürdi çāh-ı Bābili
- 4 Lezzet-i 'aşkı kaçan idrāk ider
Olmayan bir nev-civānuñ mā'ili
- 5 İtmeyen 'aşk içre terk-i cān u baş
Vaşl-ı dildāruñ olur mı vāşılı
- 6 Mekteb-i 'irfāna tilmiz olmayan
Olmadı devr-i zamānuñ fāzılı
- 7 Biñ niyāz ile bu 'Arşî çākerüñ
Nāzına şabr itdi 'ömrüm hāşılı

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

-
297. K.66b, G.64b, A.78b.
 1a) vaḳf:vāḳif G.
 2b) kaldı:kalda G.
 3a) gamzeñ:gamzüñ G.
 5a) baş:başı G.
 6a) 'irfāna:'uşşāka G.
 7b) nāz:nār G.

298

- 1 Bu gün evkâtumuz rindâne geçdi
Mey ü maḥbûb ile hem-hâne geçdi
- 2 Kamer rakḳās u zühre oldı çengi
Şafâ-yı bezmümüz şâhâne geçdi
- 3 Dili kıldum ḥarâb-ı bâde-i âb
Belâ derbendini mestâne geçdi
- 4 Sükûn itdüm kanâ'at küşesinde
Sülûkum cümle dervîşâne geçdi
- 5 Yine âzâdelik el virdi 'Arşî
Gönül seccâde-i 'irfâna geçdi

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

298. K.66b, A.79a, G.64b.

- 1b) Hem-hâne:ḥum-ḥâne G.
- 2b) Bezmümüz:bezmler G.
- 3a) Âb:nâb K.

299

- 1 Gel ey ehl-i dilüñ zavällicası
Sözi tatlı dudağı ballicası
- 2 Ehl-i häle işüñ ri'äyettür
Yahşı işli gözelce hällicesi
- 3 Cevri çok hüb-rülaruñ sensin
İnce sözli uzun hayällicesi
- 4 Olduñ erbâb-ı 'aşkuñ ey meh-rü
Gözi fitne yanağı allıcası
- 5 Şimdi 'âşıklarüñ benem 'Arşî
Göñli alçak fenâca şällicası

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

- 1 Yetişdi faşl-ı gl erbb-ı şişret hep ħurř itdi
Gider efkr-ı zhd-i ħmı zhid bde cş itdi
- 2 Krldı meclis-i erbb-ı ma'ni řĥn-ı glşende
Kadeĥ doldurdi ski virdi rindn aldı nş itdi
- 3 Grp mestne rindnı içen lf itme ey şfi
Pelengm virdi zhid anı amm bde-hş itdi
- 4 şular kim şa'n iderlerdi mey-i gl-gna meclisde
Hemn kim bir kadeĥ iĥdi anı bde ħamř itdi
- 5 Muşaff eyle ħalbi cmı elden ħoyma bir s'at
Baņa bldan ey 'Arşi bu vzı srş itdi

Mef'iln Mef'iln Mef'iln Mef'iln
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

300. K.67a, G.65a, A.79a.
1b) ħmı:nmı G., zhid:zhid K.
2b) rindn:andan G.
3b) anı amm:amm anı K., ħř:nş G., A.
pelengm:bilin kim K.

301

- 1 Şem'-i ruhuñla cânım sūzan olur kalur mı
Dil bülbüli kafesinde nālân olur kalur mı
- 2 Nār-ı firāk-ı 'aşka yâ Rab dil-i ğarībüm
Tennür-ı sīnem içre biryân olur kalur mı
- 3 Girdâb-ı baħr-ı ğamda kaldı kenâra çıkmaz
Dil keştisi hemişe ğerdân olur kalur mı
- 4 Beytü'l-hazende bir şeb Ya'küb-ı cânâ yâ Rab
Ol Yūsuf-ı 'Azizüm mihmân olur kalur mı
- 5 Abdâl-veş dil ü cân bu tekye-ġâh-ı ġamda
Esrâr-ı la'l-i yâre ġayrân olur kalur mı
- 6 Meydân-ı 'aşk içinde bu kelle-küb-âsâ
Çevġân-ı zülf-i yâre ġaltan olur kalur mı
- 7 Ey ġül-'izâr-ı vahdet küyuñda 'Arşî-i zâr
ġandân olur mı yoħsa ġiryân olur kalur mı

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün
(- - ./- . - -/- - ./- . - -)

-
301. K.67a, G.65a, A.79b.
 2a) dil-i ġarībüm:dil ü ġarībüm K.
 3a) baħr-ı ġam:baħr u ġam K.
 3b) keştisi:küştesi K.
 6a) küb:küy G., A.
 6b) ġaltan:ġilmân K.,G.

- 1 Ne gam eylerse bülbül nâle-i şavt-ı hoş-elhâni
Gülüp açıldı her-sû bâgda gül-berg-i handâni
- 2 Bugün meşşâta-i bād-ı nesīm-i şubḥ luṭfından
Hezār elvân ile zeyn itdi eṭfâl-i gülistâni
- 3 Uyandı ḥ'âbdan nergis ele zerrīn kadeḥ dutdı
Şalâdur ya'ni 'uşşâka irişdi 'ayş-ı devrâni
- 4 Kılup ârâste bezm-i şafâyı süsen ü sünbül
Şunup la'lin piyâle lâle ser-mest itdi rindâni
- 5 Nikâbın açdı gül geçdi serîr-i nâza şâhâne
Zebercedden kuruldı üstüne bir çetr-i sultânî
- 6 Gelüp süsen elinde nâme dutmuş kâşid-ı güldür
Bu 'ayş-ı âbâda da'vet kılmâga erbâb-ı 'irfânı
- 7 'Aceb mi 'Arşiyâ altun tabakla şubḥ-ı şâdıkdan
Çıkup ḥurşid-i ḥâver eylese hergün zer-efşâni

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

302. K.67a, G.65b, A.80a.
3b) ya'ni:ya'ni ki G., A.
5a) nikâbın:nikâbıñ K., nâza:nâz G.
5b) çetr:çit G.

- 1 Bu gün yāri aṅup 'uṣṣāk-ı sūzān yandı yakıldı
Kimi tīr itdi āhın kimi ḳaddın bükdi yā ḳıldı
- 2 Kimi yaṣum gibi girdāba dūṣdi iftirākından
Kimi nālüm gibi feryāda āheng-i ṣadā ḳıldı
- 3 Kimi gönlüm gibi divāne-veṣ terk-i diyār itdi
Kimi fikrüm gibi deryāda kendin ḡarḳ-ı mā ḳıldı
- 4 Kimi 'aqlum gibi tālāna gitdi tār u mār oldı
Kimi cānum gibi mescidde ferṣin būriyā ḳıldı
- 5 Kimi cismüm gibi ḡākister oldı nāra yanmaḳdan
Kimi baḡrum gibi dönmeḳ kebāba iḳtiżā ḳıldı
- 6 Kimi zikrüm gibi tevḡid-i ٱللہ ۱ vird itdi
Kimi ṣükrüm gibi ḡamd ü ṣenāya ibtidā ḳıldı
- 7 Eḡibbānuñ ḳamu evzā'ına ṣabr eyleyüp 'Arṣi
Bu yolda kendüni teslīm-i Fazl-ı Kibriyā ḳıldı

Mefā'ılün . Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
303. K.67b, G.65b, A.80a.
2b) feryāda:feryād K., āheng-i ṣadā:āheng ü ṣadā G.
3b) kendin:kendiñ K.
4b) ferṣin:ferṣiñ K.
7b) kendüni:kendüyi G.

304

- 1 Yağmaladı 'aklı yārūn istignāsi
Şirīn kelimāti la'l-i rūh-efzāsi
- 2 Gel gel direm ol şūh tebessüm eyler
Öldürdi beni gamze ile lā lā sı
- 3 Şir ü şeker-āmihte olmuş güyā
Başdan ayağa tenāsüb-i a'zāsi
- 4 Pā-būsına bükdi kaddümi āhir-kār
Nāz ile şalınması kad-i bālāsı
- 5 Ağyāra nigāh ider dime cānāni
'Arşī sañadur ol āfetūn īmāsi

(x)

- 1a) - - ./ . - . - / . - - - / -
b) " " " "
- 2a) - - ./ . - - ./ . - - - / -
b) " " " "
- 3a) - - ./ . - - ./ . - - - / -
b) - - ./ . - . - / . - - - / -
- 4a) - - ./ . - . - / . - - - / -
b) " " " "
- 5a) - - ./ . - . - / . - - - / -
b) " " " "

304. K.68a, G.66a, A.80b.

(x) Bu gazelde "Rubā'î" vezinlerinin "Ahreb" kısmına ait kalıplar kullanılmıştır.

5b) Āfetūn: yārūn K.; īmāsi: īmāni G.

305

- 1 Bir kerre daħi görsem ol serv boylı yāri
Biñ cān ile olaydum yolında hāk-sāri
- 2 Rāh-ı firāk-ı ğamda kaddüm gibi büküldi
Dest-ı felāket ile bu ‘ömrümün bahāri
- 3 vaşf-ı beyāna gelmez hüsni o mäh-rünüñ
Şerhi beyāna sıgmaz derd-ı dilün figāri
- 4 La‘lün hevāsı cānā cānı kılalı miskin
Akıtdı gözlerümden bu dürr-ı eşk-bāri
- 5 Hāl-ı derün-ı ‘Arşī ma‘lüm ola ser-ā-ser
Ger lutf idüp işitseñ bu şı‘r-ı ihtişāri

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün
(- - ./- . - - /- - ./- . - -)

305. K.68a, G.66a, A.80b.
3b) Şerhi beyāna:şerhi zebāna K.,şır-ı zamāna G.

- 1 Akdı sirişk-i tiz-rev āb-ı 'uyūna beñzedi
Ağlayu ağlayu gözüm kase-i hūna beñzedi
- 2 Yād-ı ruḥuñ ile bugün söyle bir āh çekdi kim
Dūd-ı siyāh-ı āh ile çarḥ-ı dü-çūna beñzedi
- 3 Mihr-ū vefāsı ber-ṭaraf oldı ma'ārif ehline
Ḥayf-ı sipihr-i nıl-gün çāh-ı nigūna beñzedi
- 4 'Āşık itā'at eylemez zāhid-i ḥod-nümälara
Ḳavl-i riyā idenlerüñ cümle füsūna beñzedi
- 5 Oldı esīr ākıbet silsile-i külāhuña
'Arşī-i sine-çakı gör mest-i cünūna beñzedi

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün
(- . . -/. ı . -/- . . -/. - . -)

-
306. K.68a, G.66a, A.80b.
 1a) rev:revān G.
 1b) ağlayu:ağlayup G.
 2a) söyle bir āh çekdi:bir āhçekdi söyle G., A.
 3b) ḥayf:ḥayf A., G.
 4b) ḳavl:ḳavli G., A.
 5a) esīr:sipihr G., külāhuña:kelaline G., A.

- 1 Benüm cān içre cānānum gel ahī
Ten-i efsürdeme cānum gel ahī
- 2 Beyān-ı bezm-i ‘uṣṣāk-ı hazīne
Sūhan-senc ü sūhan-dānum gel ahī
- 3 Gel ey rūh-baḥş-ı mürde-i gam
Dehān-ı şekker-efşānum gel ahī
- 4 Lebi gonce ruḥı gül çeşmi nergis
Kad-i serv-i hıramānum gel ahī
- 5 Yetişmez gūşuḅa āyā nedendür
Bu deñlü āh u efgānum gel ahī
- 6 Ümid-i vaşluñ ile haste ḥālüm
Ölürsem boynuḅa kānum gel ahī
- 7 Esirüñdür kapuḅda ‘Arşī-i zār
Benüm devletlü sultānum gel ahī

Mefā·ılün Mefā·ılün Fe·ülün
(. - r -/. - - -/. - -)

307. K.68b, G.66b, A.81a.
3a) gel ey:kelām K.

- 1 Külâh-ı Hâcî Bektâş-ı Velîyi
Geyen idrâk ider sırr-ı 'Alîyi
- 2 Olur âyîne-i kalbi muşaffâ
Derûnında bulur nûr-ı celîyi
- 3 Geyüp kisvet sücûd itdükde anlar
Ezelden söylenen قالوا بلى yı
- 4 Görür ol kisvet-i hunkâra lâyıķ
Hired-mend-i tarîķat her velîyi
- 5 Olur tâbi' tarîķ-i evliyâya
Sevenler 'Arşiyâ âl-i 'Alîyi

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün
(. - - -/. - - -/. - -)

TEMMETÜ I-GAZELİYYAT(x)

-
308. K.68b, G.66b, A.81a.
3b) Sûre:VII, Âyet:172
4a) kisveti:kisvet K.
4b) hired-mend:hired-mendi G., velî:deli A.
(x) K.ve G.da yoktur.

M Ü S T E Z A D L A R

DER-NUṬK-I MÜSTEZÂD(x)

- 1 Dikkatle temâşâ idüp ey dîde-i binâ
Gör şun'-ı Hudâyı
Taşvîr ide bir buncılayın şüret-i zibâ
Bir kaṭre-i mâ'ı
- 2 İzhar ide envâr-ı şu'ünâtını bir bir
Ol vech-i hüsünde
Tâ ola bu şüret aña mir'ât-ı mücellâ
'Arz ide likâyı
- 3 Yazdı sıfat-ı zâtını ol şüret-i pâke
Otuz iki perde
Kendüsi yine kendüsini kıldı temâşâ
Ref' itdi gıṭayı
- 4 Ecsâm-ı tabâyı'la nice cilveler itdi
Nev'-i beşer içre
Kendüni 'ıyân itmege ol vâhid ü yek-tâ
Geydi bu kabâyı
- 5 Geh Âdem ü geh Nuh u geh İdris ü gehi Şit
Geh maṣṣar-ı Cırcis
Geh Yunus u İbrâhîm ü geh Yûsuf-ı zibâ
Gösterdi ziyâyı
- 6 Geh Mûsî vü Hârûn u gehi Hüd u gehi Lût
Geh Şâlih ü Lokmân
Gah olmağ için dîde-i Ya'kub ile binâ
Eylerdi bükâyı
- 7 Gah oldı Şü'ayb u gehi Eyyüb-i belâ-keş
Geh Hızır ile İlyâs
Gahi Zekerıyyâ gehi Yahyâ gehi İsâ
Şaldı çelîpâyı

I. K.79a, G.77a, A.89b.

(x) Müstezâd G.A.

2a) Hüsünde:hüsünden G.

- 8 İsmâ'îl ü İshâk ile Dāvūd u Süleymân
 Hakk ile nebî hem
 Hatm oldu gelüp şüret-i Ahmedde tecellâ
 Seyr itdi semâyı
- 9 Her lahza-be-lahza ider izhar cemâlin
 Ol vâhid-i mutlak
 Ammâ iremez rü'yete her dîde-i a'mâ
 Bulmaz bu ziyâyı
- 10 Vahdet gözin aç eyle nazâr fi'l-i Hudâya
 ol 'ârifi bi'llâh
 Tâ fehm idesin neydügin esmâ vü müsemmâ
 Terk eyle dü-tâyı
- 11 Te'vîl-i kelâm-ı Hakkı fehm itmege sa'y it
 Leylen ve nehâren
 'Arşiden işit bu sözi ey 'âkil ü dânâ
 Bul Fazl-ı Hudâyı

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

8a) Hakk ile:hür kıldı K.

MÜSTEZÂD-I DİĞER(x)

- 1 'Älemde idersem n'ola da'vâ-yı Ene-i-Hâk
 Mansûr-ı zamānam
 رار لمن الملك benem hâkim-i muṭlaḳ
 Dārâ-yı cihānam
- 2 Zâtam ki kılup şüret-i Âdemde tecellî
 Sî vü dü şıfatla
 Fehm itnese tañ mı sözümi zâhid-i aḫmaḳ
 Esrâr-ı beyānam
- 3 Bir laḫzada biñ dürlü şu'ünât-ı İlâham
 Feyyâz-ı ezelden
 Benden irişür cümleye esrâr-ı müdaḳḳaḳ
 Tab'-ı cevelānam
- 4 Buldum iki gisûmı olup fâriḳ-ı Qur'ân
 Hadî-i reh oldum
 Göstermek için bedr-i ruḫumda kameri şaḳ
 İ'câz-ı beyānam
- 5 'Arşî dilümüzdür maḳar-ı zât-ı hüviyyet
 Tâ تا لوا ہلی dan
 Ekvāna viren kuvveti her laḫza muḫaḳḳaḳ
 Benden ki fülānam

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

(- - ./ - - ./ - - ./ . - -)

II. K.79b, G.77b, A.90b.

(x) Diğer Müstezâd A., Velehü Eyzan K.

2b) Beyānuz:nihānuz A.

5a) Süre:VII, Ayet:172.

MÜSTEZÂD-I DİĞER(x)

- 1 Ey Fazl-ı Hûda şâhib-i esrâr-ı hakikat
İt gel bize in'âm
Tâ kim olavuz luţfuñ ile ehl-i tarikat
Dil senden ala kâm
- 2 Cürmüm dileyü kapuña yüzüm süre geldüm
'Afv eyle günâhum
Ger itmeseñ ol 'âşık-ı üftâdeye şefkat
Hâm ola kala hâm
- 3 Cânı tenümün sensin eyâ şâhib-i ma'ni
Yok kendüde benlik
İster ki gelüp ten kıla ol cân ile şohbet
Fevt olmaya eyyâm
- 4 Şirîn dehenünden saçılur feyz-i İlâhî
Cânsuzlar olur hay
Nutkundan irer mürdelere kuvvet ü kudret
Sıhhat bulur eskâm
- 5 Der-gâh-ı Hudâda dañi müsta'cil iken cân
Emrüne muţî'üz
'Abd-i derüñem tâ ebed ey şâhib-i hikmet
Her şubh ile her şâm
- 6 Nefsânî-şifâtdan beni kurtar kim anuñla
Haşr olmayam âhir
Kalursam anuñla oluram ehl-i şekâvet
Bâki saña i'lâm
- 7 Ey Fazl-ı Ehad luţfuñ umar hâk-i deründe
Bu 'Arşî-i miskin
Vaktidür aña eylesenñ ihsân nu mürüvvet
Tâ kim bula ârâm

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün
(- - ./ - - ./ - - ./ - -)

III. K.80a, G.78a, A.90b.

(x) Diğer Müstezâd A., Velehü Eyzan K.

2a) Cürmüm:cürmin A., günâhum:günâhın A., G.

6a) Beni kurtar:kurtar G.

TERCI-I BENDLER

TERCİ'-i BENDAN(x)

I

- 1 'İlm-i esmâya olalı mahrem
Bizüz evlâd-ı zübde-i Âdem
Çün ^{الست بر بكم} didi Hâk
Söyledük biz ^{بلى} be-rüz-ı kadem
Okuduk 'ilmini bu eşyânun
Oldı yek-sân bize vücüd u 'adem
'İlm-i Fazlı kemâ hüve haqqun
Bilmişüz şöyle kim ne piş ü ne kem
- 5 İstivâ-yı cemâl-i yâri görüp
Koymışuz rah-ı müstakime kadem
Sırr-ı Kur'ânı zâhir itmek için
Müteşâbihle olmuşuz muhkem
Câm-ı 'aşk ile mest olup bi-bâk
Perdesüz bu sözi dirüz her dem
Bende-i Fazl-ı kibriyâyuz biz
Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

II

- Bizüz ol sâlik-i haqikat-râh
Bizüz erbâb-ı 'ilm-i Fazlu'llâh
- 10 Bize bildürdi cümle esrârı
Harf-ba-harf ^{قل كفى بالله}
'İlm-i te'vili gel okı bizden
Tâ sana fetḥ ola kelâmu'llâh

1. K.68b, G.66b, A.81a.
(x) Tercî'-i Bend G., A.
2a) Sûre: VII, Âyet: 172
2b) " " " "
7a) 'Aşk ile: taḥkikle K.
10b) Sûre: XXIX, Âyet: 52
11a) Okı: oku K., G.

Âhirüz gerçi ümmet-i vasatuz
 فاخر -1 Fazl-1 Hak oldu bize güvâh

Fehm iden sırr-1 لا الف لا ي
 Oldı nâcî be-'avn-i Fazlu'llâh

Kendü vechi kitâbını okıyan
 Şüheden çıkdı oldı ehlu'llâh

15 Biz zebân-1 feşâhat ile şarih
 Uş bu ma'nâyı söylerüz her gâh

Bende-i Fazl-1 kibriyâyuz biz
 Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

III

Çâr 'unşurla ger hüveydâyuz
 Lîk mecmû'-1 genc-i ma'nâyuz

Âdem ü Hâtem olalı üstâd
 Yetmiş iki lisâna guyâyuz

Sî vü dü isme olmuşuz maẓhar
 Başdan ayğa biz müsemâyuz

20 'Arifân ile bâde-i vahdet
 Nüş idüp rind-i bî-ser ü pâyuz

Pâk idüp sinemüz küdüretden
 Şaykal-1 'aşk ile mücellâyuz

'Aşıkân-1 cemâl-i Fazl-1 Hakuz
 Hak-i pây-1 'Aliyy-i A'lâyuz

سرى من عرى sırrını gel ey talib
 İste bizden ki nokta-i ب يuz

Bende-i Fazl-1 kibriyâyuz biz
 Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

18a) Üstâd: şâkird K.

23a) el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafa, C.II, s.262.

IV

25 Fażl-ı Hakdan olalı esmâ-dân

هوئی شان bizüz کی یوم

Kâf u Nûn içre sırrını kevnün
Bize gösterdi Fażl-ı Hak yek-sân

Fülk-i Nûha girüp emin olduk
Kopdı başına müşrikün tûfân

'Aşk-ı cânân ile Halîl-âsâ
Oldı âteş bize gül ü reyhân

Gâh Yûsuf gibi 'azîzüz biz
Gâh Ya'küb-ı dîde-i giryân

30 Gâh 'Isâ-şıfat revân-bağsuz
Gâh Tur üzre Mûsî-i İmran

Cân kulağıyla gel işit bizden
Bu kelâmı dirüz be-şad-bürhân

Bende-i Fażl-ı kibriyâyuz biz
Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

V

Fażl-ı Hakka kıllup sücûdumuzu
Şâbit itdük bugün şühûdumuzu

Şadıku'l-kavlüz eyledük zâhir
Rüz-ı evveldeki 'uhûdumuzu

35 Cism-i hâkiye eyledük hayme
Bu tokuz kubbe-i kebûdumuzu

25b) Süre: LV, Âyet: 29

33b) Şühûdumuzu: ruhûdumuzu K. G.

34b) Evveldeki: ezeldeki A.; Uhûdumuzu: şühûdumuzu K.

35a) Hâkiye: hâki i G., hâkiden K.

Gâh germâ vü gâh sermâda
Perveriş eylerüz vücûdumuzu

Bezm-i 'aşk içre sâz-ı 'uşşâka
Uydurup nağme-i sürûdumuzu

Tîg-i bürrân-ı nuṭk ile dâ'im
Öldürüp kahr ile ḥasûdumuzu

Söylerüz ḥalka pür-melâ her dem
Fâzıl-ı zü'l-cûda biz derdümüzi

40 Bende-i Fâzıl-ı kibriyâyuz biz
Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

VI

Fâzıl-ı Ḥak sî vü dü tekellüm ile
Arza başdı kadem teraḥḥüm ile

Kıst u 'adl ile geldi pâk itdi
Dolmış idi cihân tezallüm ile

Sürdi Deccâl-i leşker-i küfri
Geldi Mehdî-i dîn tahakküm ile

Mevt-i şirk-i ḥafî'i katl itdi
'Âlemi kıldı ḥay tefehhüm ile

45 Ma'rifet şofrası güşâd oldı
Buldılar hep gınâ tena'üm ile

36a) Germâ:germâda G.

39a) Pür:biz G.

39b) Zül-cûda biz derdümüzi:zü'l-cûd kerem-i vedûdümüziK.

42b) Dolmuş:tolmuş G.

Enbiyâ sırrını idüp zâhir
Sadra geçdi bu gün tekaddüm ile

Bülbül-i hoş-nevâ-yı dil her dem
Mey-serâyed be-şad-terennüm ile

Bende-i Fazl-ı kibriyâyuz biz
Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

VII

Fazl-ı Hâkdur mübeyyin-i tenzîl
Fazl-ı Hâkdur mükâşif-i te'vîl

50 Geldi terkibe kuvvet-i evvel
Keşreti kıldı vahdete tebdîl

Eyledi 'arş-ı istivâda karar
Cennet-i Câvidâna açdı sebîl

İhtilaf-ı zamâne'i giderüp
Koymadı dînde zerrece müşkil

Âfitâb-ı hakîkî kıldı tulû'
Gitdi zulmet döşendi nûr-ı Halîl

Görmedi çünki tâbi'-i Şeytân
Düşdi Hâkdan ırağa kaldı zelîl

55 Hâs u 'âm içre söylerüz dâ'im
'Arşiyâ bu sözi 'ale't-tafşîl
Bende-i Fazl-ı kibriyâyuz biz
Vâriş-i 'ilm-i enbiyâyuz biz

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

(. . - -/. - . -/. . -)

52b) Dînde:dünyâda G.
53b) Halîl:celîl K.

TERCİ'-i BEND-i DİĞER^(x)

I

- 1 Biz nūr-ı tecelliyāt-ı zātuz
Biz zāta otuz iki şıfātuz
Şanmañ bizi şüret-i beşerde
Vā-beste-i ·unşur-ı cihātuz
Terkibüz eger tabāyı· içre
Ammā ki zuhūr-ı müfredātuz
Her lahzada biñ şu una kadir
Âyāt-ı kelām-ı muhkemātuz
- 5 Göstermege vech-i şahid-i gayb
Mir'āt-ı hurūf-ı ·āliyātuz
Biz rüh-ı mücerredüz çü ·İsā
Ferzend-i zülāl-i ümmehātuz
İrmez bize mevt dā'imü'd-dehr
Nuṭkuz ki kadim-i zü'l-ḥayātuz
Şüretde egerçi āb u ḥāküz
Ma'nide velik nuṭk-ı pāküz

II

- Otuz iki dürr-i baḥr-ı yek-tā
Kıldı şadef-i gönülde me'vā
- 10 Bi'l-ḳuvvede şavt u maḥrec ile
Bi'l-fi'le gelüp yazıldı esmā
Otuz iki geydi cāme-i ten
Gösterdi cemālini müsem mā
Şekl-i beşer ile oldı zāhir
Tā ola ḥalife-i mu'allā

- 2. K.72a, G.70a, A.83b
(x) Tercî'-i Bend G., Velehü Eyzan K.
5a) Gayb:gaybı K.
9a) Dürr-i baḥr:baḥr-ı dürr K.
10a) Bi'l-ḳuvvede:bi'l-ḳuvvede idi G.

Esmâya mu'allim olduğı-çün
Mescûd-ı mela'ik oldu baba

Esmâ okıyandur Âdem-i zât
İnkâr iden oldu div-i ebnâ

15 Bizden taleb it bu sırrı tâ kim
Feth ola sana tılsım-ı ma'nâ

Şüretde egerçi âb u hâküz
Ma'nide velik nuḡk-ı pāküz

III

Biz hadim-i hâne-i muğânuz
Biz cür'a-keşân-ı 'ârifânuz

Biz mest-i Elest-i câm-ı aşkuz
Üftâde be-hâk-i ser-girânuz

Bizden yaña eyle güş u hüşün
Ser-tâ-be-ka-dem lisân-ı cânuz

20 Biz cilve-künân-ı bî-ser ü pâ
Der-'arşa-i aşk-ı can-feşânuz

Biz nâdir-i devr-i rûzgâruz
Biz lâzime-i cihâniyânuz

Te'vil-i zuhûr-ı zât-ı Hakka
Tenzil-i kelâm-ı âsümânuz

Doldurmağa kevnî pertevinden
Biz matla'-ı şems-i lâ-mekânuz

Şüretde egerçi âb u hâküz
Ma'nide velik nuḡk-ı pāküz

IV

25 Biz 'âşık-ı şâdıkuz ezelden
İrdi bize feyz lem-yezelden

14a) Okıyandur: okıyupdur G.

14b) Oldı: olupdur G.

Āzāde-i i'tibār-ı nā-sezāyuz
 Pāk oldı derūnumuz hıyelden
 İç cāmumuzu hayāt kesb it
 Kurtar dili 'illet-i ecelden
 Dut dāmen-i ehl-i Fazlı muhkem
 Zahid ko riyā-yı zühdi elden
 Gel mülket-i vahdete karār it
 Yık hāne-i şirket-i temelden
 30 'Aklı olan Ādem-i sühan-dān
 İdrāk ider ekşeri ekalden
 Her rūzumuz oldı rūz-ı nev-rūz
 Gün gibi tulū' idüp hamelden
 Şüretde egerçi āb u hāküz
 Ma'nide velik nuḡk-ı pāküz

V

Biz mey-gede-i şarāb-ı 'aşkuz
 Āteş-gede-i kebāb-ı 'aşkuz
 Biz meclis-i pür-tarab-nümāyuz
 Biz cām-ı şarāb-ı nāb-ı 'aşkuz
 35 Biz demdeme-i terennümātuz
 Biz nağme-zen-i rebāb-ı 'aşkuz
 Bizden taleb itme 'aql u huşı
 Başdan ayaga harāb-ı 'aşkuz
 Geh köhne-i rüzgār-ı dīde
 Geh nev-heves-i şarāb-ı 'aşkuz
 Her bir sözümüz hezār-fendür
 Zīrā ki intihāb-ı 'aşkuz

- 26a) I'tibār:i'tibārı K.
 27a) Cāmumuzı:cāmumuz G.
 29b) Yık:yak G.
 30b) Ekalden:'akıldan K.,G.
 34b) G.da yok
 35a) G.da yok; Demdeme:zemzeme K.
 37b) Şarāb:rebāb G.

Biz defter-i نایف ü شین u عین uz
Gel okı ki biz kitâb-ı aşkuz

40 Şûretde egerçi âb u hâküz
Ma'nide velik nuḡk-ı pāküz

VI

Dürrüz ki şâh-vâreyüz biz
Bahruz ki bî-kenâreyüz biz

Şûretde çehâr-heştüz ammâ
Ma'nide hezâr-pâreyüz biz

Maḡv itmege zulmet-i şerâket
Her dem-be-dem âşikâreyüz biz

Seyr itmek için bisâḡ-ı arzı
Esb-i cesede süvâreyüz biz

45 Gâhî oluruz çü baḡr-ı tūfan
Geh çeşme-i küh-sâreyüz biz

Mest-i mey-i cehl olan kesâna
Def'-i gam-ı inkisâreyüz biz

'Uşşâk-ı hazîn sînesinden
Ah ile çıkar şerâreyüz biz

Şûretde egerçi âb u hâküz
Ma'nide velik nuḡk-ı pāküz

VII

Hep rûy-ı zemîn simâḡumuzdur
Ten merḡale-i neşâḡumuzdur

50 Çün kıldı ḡulû' şems-i maḡrib
Durduk yukudan ḡuḡâḡumuzdur

Bizde rûz-ı istivâ-yı hılḡat
Allâha giden şırâḡumuzdur

- 42a) Şûretde: ma'nide K.
42b) Ma'nide: şûretde K.
44b) Cesede: cisme K.; 47a) V.B.
51a) Bizde: bize K.
51b) Giden: gider G.

Bu 'arşa-i kâ'inât-ı 'âlem
Yol üzre kühen ribâtımızdır

Biz sî vü dü nuṭṭ-ı lâ-yezâlüz
Kevn ile mekân bisâṭımızdır

Kuvvetle bizüm meyanemüzde
Bu şavt bir irtibâtımızdır

55 Bir harf ile biñ mürekkeḳ olmak
'Âm içre bizüm likâṭımızdır

Şüretde egerçi âb u ḥâküz
Ma'nide velik nuṭṭ-ı pâküz

VIII

Ma'nâ-yı kühen degül miyüz biz
Mir'ât-ı sühan degül miyüz biz

Başdan ayaga kelâm-ı Ḥakkuz
Bir vech-i hasen degül miyüz biz

Devr-i kamerün nihâyetinde
Izhâr-ı fiten degül miyüz biz

60 Yüsufda olup cemâl-i aḥsen
Ya'kuba mihen degül miyüz biz

Aḥvel degül iseñ uṣta gel bak
Ben sen sen ü ben degül miyüz biz

Güş eyle ne dir terennümâtı
Dir ten ten ü ten degül miyüz biz

Te'vîli için kelâm-ı Ḥakkun
Pûşide beden degül miyüz biz

Şüretde egerçi âb u ḥâküz
Ma'nide velik nuṭṭ-ı pâküz

54a) Meyânemüzde: meyanemüzdür G.

54b) Şavt: şüret K., şavta G.

55a) Mürekkeḳ olmak: olmak mürekkeḳG.

61a) Uṣta: işte K.G.

62a) Nedür terennümâtı: terennümâtı nedür G.

IX

- 65 Añla sözümi hicābdan geç
 Bu tañtana-i harābdan geç
 İç şol kadehi ki ide huş-yār
 Gaflet virici şarābdan geç
 Aldanma bu 'ömr-i penç-rūza
 Mecmū'a-i şeyh ü şābdan geç
 Açıldı tamām bāb-ı hikmet
 Eg başuñı gel bu bābdan geç
 Taḥkiḳa iriş uy ehl-i Fażla
 Taḳlidi bıraḳ 'itābdan geç
- 70 Anlardan oḳı hisāb-ı nefsi
 Ferdā olınan hisābdan geç
 Elüñ ayaguñ olanda şāhid
 Bu beyti oḳı cevābdan geç
 Şüretde egerçi āb u ḥāküz
 Ma'nide velik nuḥk-ı pāküz

X

- Güş eyle sözüüm muḥakḳikāne
 Gel nefsuñi añla 'ārifāne
 Sen āyine-i cihān-nümāsın
 Gör kendözüñi baḳ 'āşıkāne
- 75 Oḳı ḥaḥ-ı levḥ-i vech-i pāki
 Yol bulmaḡa zāt-ı müste'āne
 Ol kenz-i hafı bilinmek için
 Geydi bu libāsa kāmürāne
 Fehm eylemedi bu sırrı şüfı
 Gezdi yüridi muḳallidāne
 Bu Ka'beye her kim oldu sāciid
 Nāci olar oldu bı-bahāne

 74b) Kendözüñi:kendi öziñi K.

Terk eyle bu tımturāk-ı dehri
Bu beyti okı kalenderâne

80 Şüretde egerçi âb u hâküz
Ma'nide velik nuṭk-ı pāküz

XI

Olmışduḡ ezel güninde ma'hūd
Olmaḡa bu heykel ile mevcūd

A'zāmuḡı geldün itdün ihşā
Oldı şıfat-ı Hudāya ma'dūd

Olsaḡ 'aceb itme fāriḡu'l-bāl
Çün oldı kamu ziyānumuz sūd

Şol rind-i güzeşteyüz ki dā'im
Birdür katumuzda būd u nā-būd

85 'Arşī gönüle nüzül kıldı
Hallāk-ı kadīm-i zāt-ı zü'l-cūd

Geldi dile oldı nuṭḡ-güyā
Bildürdi nedür murād u maḡşūd

Fehm eyle sözüm tegāfül itme
Var ise baḡuḡda 'akl-ı bihbūd

Şüretde egerçi âb u hâküz
Ma'nide velik nuṭḡ-ı pāküz

Mef'ülü Mefā'ilün Fe'ülün
(- - ./ - . -/ - -)

81a) Olmışduḡ:olmuşuz G.

87a) Sözüm:sözi K.

TERCİ'-İ BEND-İ DİĞER^(x)

I

- 1 Faḫlu Allāh u Ḥālīk u Dādār
 وحده لا شريك odur Settār

Geldi terkibe kuvvet-i Bārī
 Kıldı esrārı 'āleme iẓhār

İtdi mağribden āfitāb ṭulū
 Çıkdı meşriqdan āteş-i küffār

Geldi Mehdī-i hādī-i devvār
 Mağfired kıldı 'āleme Ğaffār

- 5 Kış u 'adl ile eyledi tāhir
 Zülm ü cevrini 'ālemün yek-bār

Görmedi zāhid-i fesād-engiz
 Oldı maḫrūm-ı rü'yet-i dīdār

Kıldı ihyā cemī'-i emvātı
 Oldı çün Faẓl sāķī-i ebrār

Şānına Faẓl-ı Ḥālīkuñ dā'im
 Okurum uş bu āyeti tekrār

مالك الملك واحد القهار

ليس في الدار غيره ديار

II

- 10 Otuz iki kelām-ı Rabbānī
 Aldı ḫükmine cümle ekvānı

Mālikü l-mülk cümle eşyādur
 Nuṭk-ı Ḥaḫ bākī ğayruhu fānī

3. K.75b, G.72b, A.85b.
 (x) Müsemmen G., Velehū Eyżan K.
 1a) Dādār:devvār K.
 2b) 'Āleme:'ālemi A.
 4a) Devvār:devrān A.

Cümle eşyâda müstakim olmuş
İstivâ-yı hutûṭ-ı insânî

Çâr-deh haṭṭ ile beyân itdi
Muḥkemât-ı hurûf-ı Kur'ânî

Tâ ola sî vü dü sühan teşhiş
Maḥrec itdi hurûfa dendânî

- 15 Oldı kâ'im-makâm Fazl-ı İlâh
Şâh-ı Merdân 'Aliyy-i 'Imrânî
Fazl-ı Haḫdur ki bî-nazîr ü vezîr
Fazl-ı Haḫdur ki yoḫdur akrânî

Vaşf-ı zâtında bu dil-i güyâ
Hüccet itdi bu naşş-ı Fırkânî

مالك الملك واحد القهار

ليس في الدار غيره ديار

III

Geldi bi'l-ḫuvveden meẓahir-i zât
Oldı şavt u kelâmı ana şifât

- 20 Geçdi taḫt-ı vücûda zât-ı ezel
Oldı güyâ be-i'tidâl-i cihât

Eyledi rāsit istivâda karâr
Hâliḫu'l-ḫalk ḫakim-i 'Araşât

Müntehâ oldı kâmet-i insân
Otuz iki kelâmdur semerât

Haşr-ı nuṭḫ oldı şüret-i Âdem
Neşr oldı sühan cemâd ü nebât

Nuṭḫa oldı bedel zemîn ü semâ
Kâf u Nûn cümlesine virdi ḫayât

23b) Neşr oldı:oldı neşr K.G.

25 Olma tūfān-ı cehl içinde helāk
Yüri Fażl-ı Hudādan iste necāt

Yüz tut ol der-geh-i mu'allāya
Andan it istifāde Ƙadr ü Berāt

مالك الملك واحد القهار

ليس في الدار غيره ريار

IV

Sācid ol Fażla zü'l-celāl oldur
Nāṭık u ḥayy ü lā-yezāl oldur

Enbiyānun kamu işārātı
Anları bildürür me'āl oldur

30 Cennet ehline rüz-ı 'uqbāda
Perdesüz 'arz iden cemāl oldur

Feyzi anlar durur viren dā'im
Ƙuvvet-i zāta ittişāl oldur

Zāhir ü bāṭın evvel ü āḥir
Her zamān sāḥib-i kemāl oldur

Ƙaṭresin nüş iden olur cāvīd
Menba'-ı çeşme-i zülāl oldur

Levh-i ruḥsār-ı dil-rübālarda
Yazılan ḥüsn-i ḥatt u ḥāl oldur

35 Cān kulağıyla istimā' eyle
Sen bu beyti ki nīk-ḳāl oldur

مالك الملك واحد القهار

ليس في الدار غيره ريار

28b) Nāṭık u ḥayy ü lā-yezāl:nāṭık-ı ḥayy-i lā-yezālA.
31a) Anlar durur:anlardur K.
34a) Ruḥsār:ruḥsārın G.

Bir seher eyledüm cināna güzār
İtmege def* sineden efkār

Bir 'aceb meclis-i safā gördüm
Kim degül şerhi kâbil-i güftār

Servler şaf çeküp kıyām eyler
Şâhid-i gül idüp serire karar

40 Lâleler sâkı-i kadeh-peymā
Çeşm-i nergis çü nīm-mest ü humār

Büy-ı reyhân virür dimāğa hayāt
Her taraf cân-feşân nesim-i bahār

Lâciverdî kabâ geyüp ber-düş
Süsen olmuş semend-i nâza süvār

Sebzezâr (u) çemen biribirine
Deste deste ider benefşe nişār

Şâh-ı gül üzre şad-terennüm ile
Gördüm okur bu beyti bülbül-i zâr

45 مالك الملك واحد القهار
ليس في الدار غيره ديار
VI

Gel gel ey yâr-i mihribân-ı refîk
Bir zamân ol bizümle ehl-i tarîk

Uyma heftâd ü dü muqallide tâ
Bilesin kim durur o nâci-ferîk

Mâ-sivâ kaydına esir olmaz
Mazhar-ı nuḡ olan ricâl-i 'atîk

- 37b) Sineden:sinede G.
38b) Şerhi:şerh A.
39a) Şaf:baş K.
44a) Şâh:şâh G.

- Derk-i pākī olan kemāl ehli
 'İlm-i Fazl-ı Hākı ider taṣdīk
- 50 Gevher-i zāt vāhidü's-Şamede
 Sī vü dūdūr şifāt-ı baħr-ı 'amīk
- Dürr-i ma'ni eger murāduñ ise
 Kūlzüm-i 'aşka it vücūdı ğarīk
- Silk-i erbāb-ı Fazla ol dāhil
 Añla bu nükte'i 'ale't-taħkik
- من لدن 'ilmin okı anlardan
 Tā saña feth ola sırr-ı daķik
 مالك الملك واحد القهار
 ليس في الدار غيره ريار

VII

- 55 Geldi terkibe şariħ-i Kur'an
 Eyledi cümle müşkilâtı beyân
- Arza başdı kadem mübeyyin-i zāt
 Tāzelendi yine zemīn ü zamān
- Ġayrı kalmadı yerde ve gökde
 Doldı nuṭk-ı Hāk ile kevn ü mekân
- İştılaħāt-ı enbiyāda olan
 Sırr-ı muğlak kamusı oldu 'ıyān
- Hāk zühür itdi şübheden pāk ol
 Sūfiya itme bu yakīne gümān
- 60 Benligün koy da gel temāşa kıl
 Bāĝ-ı huld-i na'imi cilve-künān
- Şādıkāne lisān-ı 'Arşiden
 Diñle ey tālib-i haķikat-cān
- Vaşf-ı zātında Fazl-ı Feyyazuñ
 Dem-be-dem it bu beyti vird-i zebān
- مالك الملك واحد القهار
 ليس في الدار غيره ريار
 Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
 (. . - - / . - . - / . . -)

53a) Süre:XXVII, Äyet:6

55a) Şariħ:şarih K.

57a) Ġayrı:ğayr G.A.

57b) Nuṭk:halk G.

TERKİB - İ BENDLER

1
TERKİB-İ BEND (x)

I

- 1 Ey mazhar-ı ism ü hem müsemma
V'ey cāmi'-i sırr-ı zāt-ı yek-tā
Sensin kamu münşe'āta mī'ād
Sensin kamu mümkünāta mebdā'
Dört 'unsur u nüh semāya merkez
Sensin be -'ıyān eger be-aḥfā
Sen gelmek ile bisāṭ-ı arza
Oldı yer ü gök senüñle güyā
- 5 Eşyā° saña oldı hep musaḥḥar
Nuṭkuñdan irer ḥayāta zīrā
Müstecmi'-i cümle-i ma'ānī
Her vech ile gerçi sensin ammā
Olmaya bu müdde'a müyesser
Bī-dagdağa bī-füsūna ḥattā
Fazl-ı Ḥaḳa olmayınca sācid
Şeyṭāna uyar kalur mu'ānid

II

- Fehm itmeden evvelā şifātı
Bilmek mi olur şu'ün-ı zātı
- 10 Zīrā ki şifāt-ı zāt-ı kadīm
Esbāb idinüpdür ümmehātı
Bir sayḥa-i vāḥid iken evvel
Otuz ikide bulup gebātı
س emri ile iḥaṭa kıldı
Altı gün içinde kā'inātı

- 1. K.70b, G.68b, A.82b.
(x) Velehū Eyzān K.
1a) İsm ü hem müsemma:ism ü müsemma K.
7b) Hatta:cinnā G.
9a) İtmeden:itmedük K.,itmeyen G.
10a) Zāt:zātı G.,kadīm:dā'im K.,G.
10b) İdüpdür:idinüp G.
12a) Süre:XXXVI,Āyet:82.

O demde bulup zuhūr-ı tāmı
Zāt-ı Ehadün tecelliyâtı

Mescūd-ı melâ'ik oldı âhir
Geydi yedi cāme-i hayâtı

15 Bu yüzden olup halife-i arz
Feyz itdi kamu mükevvenâtı

Faẓl-ı Ehad ol kadīm ü dā'im
'İlm ile dün (ü) gün oldı qā'im

III

Âyine'i eyle şüheden pāk
Yüz göstere tā ki saña idrāk
Terk eyle nuqūş-ı hādışâtı
Dir 'akluñı bir dem ol feraḥ-nāk

Koy mülk-i fenāyı bī-te'essüf
Git rāh-ı Hudāya çüst ü çālāk

20 Geymek dileseñ libās-ı sündüs
Eyle bu kabā-yı 'ārī'i çāk

Gill u gış olup ayakda kalma
Şāf eyle dili çü bāde-i pāk

Mey-ḥāne-i vaḥdete kadem baş
Ol mest-i şarāb rind-i bī-bāk

Söyle be-zebān-ı pür-fesāhat
Her dem-be-dem ey aziz-i derrak

Faẓl-ı Ehadün gulāmiyam ben
Cān mülketinüñ nizāmiyam ben

-
- 13a) O demde: Âdemde K.G.
16b) Dün (ü) gün: dü-kevn G.,A.
17a) Âyine i: Âyineñi K.
17b) Saña: künh G.
21a) Gış: gışdan G.
21b) Pāk: tāk A.
22b) Bāk: pāk K.

IV

- 25 Miftâh-ı der-i hazâ'ınu'llâh
 Destüñde velî degülsin âgâh
 Tûl-i emele düşüp zevâ'id
 Gezme bu bisâṭ-ı kevni bî-râh
 Cân hırmenini hevâya virdüñ
 Yok çöpce huşûli ey hevâ-h^vâh
 Lâf urma ki tâlib-i Hudâyam
 Taklîd iledür çü kıldıguñ âh
 Koyduñ reh-i müstakîmi elden
 Kalduñ çü muḳallidât-ı gümrâh
- 30 Sen gör ten içre leng-i hayret
 İtmâma yetişdi sâl u hem-mâh

Gaflet yuḫusından açasın göz
 Bir gice durup dem-i seher-gâh
 Fazl-ı Hâk u Hâliḳu'l-'ibâde
 Yüz dut ola 'izzetüñ ziyâde

V

- Zünnâr-ı muḡana bağlanup dil
 Mey-hâne-i Çini kıldı menzil
 Ateş-gede'i idindi mesken
 Yandurdu hezâr biñ kanâdil
- 35 Hem-meclis olup muḡan-ı deyre
 Nüş itdi şarâb oldu kanzil
 Rûh oldu bu neş'eden ser-â-pâ
 Ecsâm-ı türâbı oldu zâ'il
 Yetmiş yedi biñ hicâbı geçdi
 Kaṭ' eyleyüp on yedi menâzil

- 26b) Kevni:kevn A.
 27a) Hırmenini:hıdmetini G.
 27b) Çöpce:cevce A.
 30a) Leng:ḳalasıñ K.
 31a) Yuḫusından: uyḫusından(nüşhalarda bu şekl.)
 33b) "ki" fazladır.
 36b) Türâbı:türâb G.

Bu devr-i evāhir içre halka
Göstermege neş'e-i evā'il

Bi'l-kuvvede zāt-ı vahidiyyet
Ef'āl-i şıfāta oldı fā'il

40 Fazl issi Hudā-yı ferd ü yek-tā
Kıldı yedi günde halkı peydā

VI

Çün saldı nikāb-ı veche cānān
'Arz itdi dü-hefte mäh-ı tābān

Küfrün zulümātın eyledi maḥv
Pertev bırakup şı'ā'-ı iman

Çün kıldı tülū' şems-i mağrib
Ref' oldı zalām cümle yek-sān

Āzādeligün zamānı irdi
Fevt itme zamānı olma nā-dān

45 Ol muttaşır-ı şıfāt-ı Bārī
Ey t̄alib-i sırr-ı zāt-ı Sübhān

Ferzend-i zülāl-i Ādem iseñ
Esmā okı ebden ol sühan-dān

Ma'lūm ola tā ki zāt-ı mutlak
Geydükde libās-ı şekl-i insān
Fazl idi gelüp kılan tecellī
Emr iden ezel namāzı ellī

38a) Devr-i evāhir:budur evvel ü āhir K.

42b) Bırakup:bırakup G.

48b) Namāzı:şalāt G.

VII

Ey sākī-i bākī-i muḥakkak
Sun sāgar-ı bāde-i mürevvak

50 Evkār u ḥarāb-ı bezm-i ‘aşkuñ
Def’ eyle ḥumārı eyle eşfak

Mestāne şürü’ idüp beyāna
Dürc ide ma’ānī-i müdakkak

Tālibleri tā ki تالیب کی nuñ
Hall eyleye müşkilāt-ı muğlak

Menşür olınan kitābet-i nür
Bir bir okına tamām bevrak

Ḳalmaya ḥafī serā’ir-i dīn
Her nice ki emr olındı esbak

55 Bir ‘ukdede biñ girih-güşāyed
‘Arşī-i süḥan-verān-ı müştak
Fazlun kerem ü ‘ināyetinden
Tibyān olınan rivāyetinden

Mef’ülü Mefā’ilün Fe’ülün
(- - ./ - . -/ - -)

50a) ‘Aşkuñ: ‘aşkı G.
52a) Süre: XXIX, Āyet: 52.

MERSİYYE-İ DİL-SŪZ-I DER-HAKK-I MUHİTİ(x)

I

- 1 Ey çarh-ı bî-vefâ yine ney ki bu resme hâl
 Kılduñ Muhîti gibi şeh-i kevni pây-mâl
 İtdüñ 'uyün-ı tâlib-i taḥkîki hün-feşân
 Kılduñ derün-ı cümle-i yârânı pür-melâl
 Bezm-i fenâda câm-ı hayâtı şikest idüp
 Erbâb-ı Fażlı münkesir itmek midi me'âl
 Ol cism-i pâki ḥâke nihân itmeden 'aceb
 Çekmez mi yoḥsa bu felek-i kec-rev infi'âl
- 5 Hüzñ ile ğam şebinde revâ mı koyup bizi
 Şems-i semâvî mağfirete irgürüp zevâl
 Ol 'aql-ı külli böyle neden zâ'il eyledüñ
 Bir daḥi dehre mişli anuñ gelmesi muḥâl
 Pejmürde olsa tañ mı dilâ ğonce-i ümîd
 Kaldı revâne olmadı ol çeşme-i zülâl
 Erbâb-ı ma'ni ol şehi her demde yâd idüp
 Giryân olur gözinde sirişkin ziyâd idüp

II

- Bulmadı mihr zerrece devr-i zamânedən
 Gün gibi çekdi şa'sa'asın çıkdı ḥânedən
- 10 Firqat yetişdi cân u tene şanma oldı maḥv
 Mazḥar düşen kelama çıkar mı meyânedən
 Sîmürĝ-ı Kâf-ı vaḥdet idi lâ-mekân olup
 Bâl ü per açdı uçdı bu teng-âşiyânedən
 Maḥbûl-i bâb-ı der-geh-i Fażl olduĝı için
 Emr oldı durma gel didiler âsitânedən

2. K.76b, G.74b, A.87a.

(x)Merşiyeye-i Ḥazret-i Muḥîti Dede Kaddese Sırrahu'l-
 'Aziz G.; Merşiyeye-i Muḥîti Dede Raḥmetu'llâhi 'Aleyh
 Raḥmeten Vâsi'aten A.

1b)Kıldun:kıldı K.G.

2b)Cümle:cum'a K.

7b)Olmadı:olmadan G.

- Evvel kademde menzil-i Hakkâ bulup vüſûl
Kurtardı cism düldülini tâziyânededen
Âfât-ı dehrden ten-i pâki bulup necât
Dâru'l-emâna gitdi bu mülk-i fesânededen
15 Câm-ı kazâyı şundi aña sâkî-i ezel
Mest itdi 'aqlın âhir o ritl-ı şebânededen
Mest oldu şaldı 'âriyet-i cübbe-i teni
Bezm-i bekâda maq'ad-ı şıdk oldu meskeni

III

- Ervâh-ı kudsiyân ile çün kıldı imtizâc
Terk-i 'anâşır itdi idüp kat'-ı ihtiyâc
Hakdan nişîmen oldu aña taht-ı bâ-şafâ
Büründi کاف u ما dan o şeh başı üzre tâc
Zulmet-serâ-yı mülk-i fenâdan ayak çeküp
Kerrübiyâna bezm-i bekâda olup sirâc
20 Sıhhatle rûhı bulmağ için zâta ittişâl
Terkîb-i cismin itdi likâ derdine 'ilâc
Rûh iklîmine vardı bulup hışn-ı üstüvâr
Sehm-i kazâyı gördi dayanmaz ten-i zücâc
Nâsût 'âlemin qodı terk-i hażîz idüp
Lâhûta çıkdı oldu müyesser kuşûr u âc
Dâru'l-gurûrı görmedi lâyıq mekân ide
Kendü evine kıldı taleb kâdiyü'l-havâc
Zîrâ ki mahrem-i harem-i Kibriyâdur ol
Esrâr-ı کت کز e emîn-i Hudâdur ol

- 13b) Düldülini:dögdügin G
15b) Âhir o ritl:uhrâdur gel G.
18b) Büründi:urundi A., ما:کاف K.G.
19b) Kerrübiyâna:kerrübiyân G.
21b) Sehm-i kazâ:şikeste sehm-i kazâ K.
22b) Kuşûr. u âc:kuşûr revâc A.
24b) "Ben bilinmez bir hazine tanınmak istedim,mahluka-
tı yarattım.Kendimi onlara tanıttım onlar da beni ta-
nidiler.", el-Aclûnî,Keşfü'l-Hafa,C.II,s.132.

IV

- 25 Rûh-ı laţîfi oldu ten-i pâkden cüdâ
 Güyâ gurûba yitdi güneş mahv olup ziyâ
 Mâtem dutup libâs-ı siyâhın geyüp felek
 Zulmet-serâda gezdi o şeb şubh olinca tâ
 Ol merkez-i devâ'ir-i pergârı yâd idüp
 Durmaz dönerdi çarh-ı felek şubh u hem mesâ
 Nezzâresine cümle nücûm oldu muntazır
 Bir de tülû'ider m'ola âyâ o meh-likâ
 El virdi firkat ol gice çün halka mâ-şaşal
 Cümle sükûta vardı olup şâbir-i kazâ
- 30 Altun tabakla çıktı o dem neyyir-i felek
 İtdi riyâz-ı merkadine nûrını 'aşa
 Okındı rûh-ı pâkine ^{یس} -i Ahmedî
 Hıfz itdi cism-i pâkine ^{والشمس والضی}
 'İlmine Fażl-ı Hâlıkun olmuşdı reh-nümün
 Yetdi makâm-ı menziline eyledi sükün

V

- Ser-dâr-ı serverân-ı fûnûn-ı cihân idi
 Keşşâf-ı 'ilm hikmet-i kevn ü mekân idi
 Baş egdirürdi sözde sühan-âferînlere
 Ser-tâ-kadem lisân-ı kelâm-ı beyân idi
- 35 Devrinde çarh devre mişâlin getürmedi
 Bir dürr idi ki nâdir-i devr-i zamân idi
 Tûfan-ı cehl içinde kalan gark-ı hayrete
 Fülk-i necât-ı Nûh-necîden nişân idi
 Hâdî-i râh-ı şer idi ez-Fażl-ı lem-yazel
 Câ'iz disem ki Mehdî-i şâhib-zamân idi

 28b) Bir de:bir dağı G.,ola âyâ o:âyâ ola G.

29a) Mâ-şaşal:hâsıl G.

31a) Sûre:XXXVI,Âyet:1.

31b) Pâkine:pâkini A.,Sûre:XCI,Âyet:1,
 Sûre:XCII,Âyet:1

35a) Devre mişâlin:mişâlin devre K.,dun mişâlin G.

Fi'li muhabbet idi dili 'arş-ı lâ-yezâl
 Zât-ı Hudâya bir şıfat-ı câvidan idi
 Süretde gerçi kayd-ı tabâyı'da oldu fâş
 Ma'nada 'izz ü mertebesi âsuman idi

40 Gitdi cihân-ı bâkıye ol nûr-ı Kirdigâr
 Kaldı kelâmı t̄alib-i taḥkika yâdigâr

VI

Her dem ki yâd ider o şehi t̄alibân-ı râz
 Ider firâk-ı nârına cân-naḥdini güdâz

Niçün ki gül-'izâr-ı riyâz-ı na'im idi
 'İlmine Fażl-ı Hâlıkun ol serv-i ser-firâz

Bir sözde biñ ma'ânî-i taḥkiki dürc idüp
 Fehm itdürürdi t̄alibe ol yâr-i dil-nüvâz

Aşla yoğ idi 'aczi cevâbında sâ'ilün
 Her bir sü'âle biñ dür-i ma'ni iderdi râz

45 Müşkil-güşâ-yı remz-i rüsüm(u)'ulüm idi
 Fi'l-cümle ḥalk-ı 'âleme ez-Fażl-ı çâre-sâz

Baḥş-i ma'ârif iden anuñla mu'ârâza
 Luṭf ile söyler idi ve kılmazdı ihtirâz

El-kıssa vâridât idi şîrin kelâmı hep
 'Asrında bî-naẓîr idi ol derk-i pâk-bâz

Fażl u kemâl ü luṭfına yok 'add u ḥaşr u ḥad
 Bir daḥi mişl gelmeyiser dehre tâ-ebed

 42a) Gül-'izâr:gülezâr G.
 44a) Sâ'ilün:sâ'ile K.
 48a) 'Add:'aded G., ḥaşr:'aşr K.

VII

- Bād-ı şabādan aldı haber faşl-ı nev-bahār
Mātem hikāyetini olup zār u bî-karār
- 50 İñlerdi ra'd-ı yād idüp ol şems-i maṭla'ı
Aglardı bu firak ile ebr-i sirişk-bār
Lāle derūna yaqdı durup dāğ-ı iftirāk
Sūsen libās-ı mātem ile oldı āşikār
Başın ayaga şaldı benefşe hazīn olup
Nergis göz açdı yola bakup kaldı intizār
Gülşende gül varaklarını tār u mār idüp
Bülbüller itdi hasret ile nāle-i hezār
Naṭ'-ı çemende ağız açup gonce remz ile
Söylərđi dem-be-dem baña bu pendi ihtisār
- 55 Ey 'Arşī-i ġarīb ü hazīn ü şikeste-dil
ġam yeme çünki böyledür aḫvāl-i rüzġār
Gitdi cihāna cümle gelen gelmedi giden
Hep āḫir anda gitmeliyüz ağlamak neden

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

(- - ./- . - ./ . - - ./- . -)

-
- 50a) Ra'd-ı yād:ra'd K,G.
51a) Dağ:tağ K.
52a) Ayaga:aşağa G.

M U H A M M E S L E R

-1-
MUHAMMES(x)

I

Benem ki mahrem-i esrâr-ı zât-ı lem-yezelem
Muhiṭ-i cümle mezâhir şifât-ı bî-bedelem
Penâh-ı cümle ümem mütteka-i her-milelem
Binâ-i ma'rifet-i 'ilm ü hikmete temelem
Egerçi âhirem ammâ ki cümleden ezelem

II

İşit kelâmumu benden saña cevâb-ı eşah
Dilerseñ ola derûnuñ dolu şafâ-yı ferah
Benem ki sâkî-i âb-ı hayâtam elde kadeh
Benem ki zâhidi kıldum esîr-i renc ü terah
Benem ki meclis-i erbâb-ı 'aşka câm-ı mülem

III

Serîr-i kişver-i ma'nâya olduğum çün emîr
Döner cevâbum ile çarḥ-ı mâh u mihr-i münîr
Bu kavle hüccet-i kâtı' baña şagîr ü kebîr
Benem ki mü'min ü küffâra hem beşîr ü nezîr
Benem ki devr-i kamerde netîce-i zühalem

-
1. K.81b, G.79b, A.92a.
(x) Tahmîsât K., Tahmîs A.
I/5) Ezelem:evvelem G., A.
II/4) Terah:terenc G.
III/2) Cevâbum ile:cevâbuma A.

IV

Temevvüc-i kelimâtam dilümde bahr-ı 'amîk
 Me'âl-i nazm-ı zülâlem beyân-ı sırr-ı dakîk
 Bilür rumûzumı fazl issi sâhib-i tahkîk
 Benem ki şems-i hüdâyam ber-âsümân-ı tarîk
 Benem ki burc-ı felekde süvâre-i hamelem

V

Şu'un-ı zâtum u oldı 'ıyan tabâyı' ile
 Mükemmel oldı vücûdum huḩḩ-ı sâbi' ile
 Emin-i kenz-i tıllısmam kitâb-ı râbi' ile
 Muḩiḩ-i kevn ü mekânâ kelâm-ı câmi' ile
 Benem ki 'Arşî makarr-ı İlâhî oldı dilüm

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

(. - . - / . . - - / . - . - / . . -)

IV/2) Zülâlem:lâlem A.

-2-

MUHAMMES-I DİĞER (x)

I

Hamdü li'llâh kim kelâm-ı Fazl-ı Hakka mazharuz
 Bist ü heşt ü sı vü dü harfe ser-â-pâ masdaruz
 من عرف سیررنا irdük rûh iline reh-berüz
 Ya'ni kim mülk-i serîr-i ma'rifetde serverüz
 Zübde-i eşyâ bizüz arz-ı şadefde gevherüz

II

Çâr-deh haţtı 'ıyân gördük ruh-ı zîbâda biz
 قاب قوسین e 'urüc itdük şeb-i İsrâda biz
 Okuduk طوی لهم ol kâmet-i bâlâda biz
 Cân virüp bulduk hayât ol la'l-i rûh-efzâda biz
 Sûretâ bir zerre ma'nâda güneşden azharuz

III

Eyleyelden علم الاسما rumûzâtını derk
 Bağladuk râh-ı tecerrüdde kalender-vâr berg
 Püşt-i pâ urduq kılup dünyâ vü mâ-fihâyı terk
 Ne hayâl-i rûz-ı ferdâ bizde ne efkâr-ı merg
 İbn-i vaktüz 'ârif-i rûz-ı hisâb-ı maşşerüz

2. K.81b, G.79b, A.92b.

(x) Velehü Eyzan K.,A.da başlık yok.

I/1) Kim:ki G.

I/3) İline:ehline A.

I/4) Ma'rifetde:ma'rifete A.

I/5) Zübde:dide G.

II/2) Sûre:LIII, Âyet:9

II/3) Kâmet:kâmeti G.

III/1) Sûre:II, Âyet:31

III/3) Dünyâ vü mâ-fihâyı:dünyâyı mâ-fihâyı G.,
 Terk:derk G.

I/3) el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafa, c.II, s.262.

IV

Tā 'ıyān oldı cemāl-i Faẓl-ı الرحمن الرحيم
 Tāzelendi devr-i 'ālem oldı جنات النعيم
 Cümle āfākı mu'aṭṭar kıldı bād-ı hoş-nesīm
 Zāhir oldı küll-i eşyāda صراط مستقيم
 Kıl taleb bizden bu sırrı kim beyān-ı defterüz

V

Meclis-i cānānede nūş eyledük cām-ı şafā
 Tā ebed bulduk vişāl-i yār ile 'ömr-i bekā
 'Aşık-ı mest-i Elestüz bizde yok zerk u riyā
 Pādişāhuz 'ālem-i ma'nāda gerçi 'Arşiyā
 Der-geh-i Faẓl-ı Hudāya bir kemine çākerüz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
- IV/1) Sûre:I, Âyet:3.
 IV/2) Sûre:LXVII, Âyet:34...
 IV/4) Sûre:XVI, Âyet:76.
 V/2) 'Ömr: 'ömri G.

-3-

MUHAMMES-İ DİĞER(x)

I

Teb'iyet itme dün̄ye içün her edâneye
 Aldanma mürğ-ı zîrek iken dâm-ı dâneye
 Aldar seni bırakmağa mekr ü fesâneye
 Tîr-i belâ içün seni kor her nişâneye
 Gördün̄ zamâne uydı sen uyma zamâneye

II

Dünyâ-yı dūn-nüvâza şakın kılma i'timād
 Hiç itmemişdür eylemez ehl-i kemâli şād
 Her kim aña inandı ise oldu nâ-murād
 Hakkânî söz bu sözüm eyleme 'inād
 Gördün̄ zamâne uydı sen uyma zamâneye

III

Evvel zamâne gerçi seni kāmürân ider
 Şoñra belâ vü derde şalar nâ-tüvân ider
 Enbüh-ı mâla mâr gibi pās-bân ider
 Zîr-i zemîne ka'r idüp âhir nihân ider
 Gördün̄ zamâne uydı sen uyma zamâneye

3. K.82a, G.80a, A.93a.

(x) Velehū Eyżan K., A.da başlık yok.

I/3)Bırakmağa:bırakma K.

IV

Dünyāya cīfedün didi çün server-i cihān
 Tāliblerine didi kilāb olısar ‘ıyān
 Olma kilāb cīfeye meyl itme ey fülān
 İstersen ola cānuñı hem rāz-ı kudsiyān
 Gördüñ zamāne uydı sen uyma zamāneye

V

Dām-ı belāya düşme dilā şāh-bāz iken
 Baş eğme her edāneye gerden-firāz iken
 İster seni hevāya şala ehl-i rāz iken
 Kaşdı budur kütāh ide ‘ömrüñ dırāz iken
 Gördüñ zamāne uydı sen uyma zamāneye

VI

El virdi rüzgār diyü eyleme gurur
 Beş gün bu mülk-i fānī için olma pür-sürür
 Āhir nefesde cümleden olsañ gerek çü ~~devr~~ ^{dür}
 Gelmez mi yoħsa hātırna hālet-i kubür
 Gördüñ zamāne uydı sen uyma zamāneye

 IV/1) Cīfedür:cīfe G.

V/ 2) Gerden:gerdün G.,

V/ 4) Kütāh:kütāh K.

VII

Yokdur vefâsı dünyenün aldanma aline
 Düşme derûn-ı dilden anun iştigâline
 Ağu katar sunınca felek şehd ü baline
 Degmez safâ-yı evveli son infi'âline
 Gördüñ zamâne uydı sen uyma zamâneye

VIII

Kaddüñ mişâli ile yûri himmetün bülend
 Cehl ile olma silsile-i dehre pây-bend
 Lâyık mı ehl-i vahdet ola halka riş-hand
 Al ile aldaya seni devrân-ı dün-pesend
 Gördüñ zamâne uydı sen uyma zamâneye

IX

'Arşî yüzüñ cenâb-ı der-i zü'l-celâle dut
 Ol pâdişâh-ı bî-bedel ü bî-zevâle dut
 Mülk-i cihâna cümleten olduñ havâle dut
 Añla sözümi gel kulagun bu makâle dut
 Gördüñ zamâne uydı sen uyma zamâneye

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
 (- - ./ - . - ./ . - - ./ - . -)

- VII/3) Sunınca:sunuñca K.
 VIII/2) Cehl ile:cehd eyle K.
 IX/4) Sözümi:sözi G.

T A H M I S L E R

-1-

DER-NUTK-I MUHİTİ TAHMİS-I 'ARŞİ(x)

I

Mülket-i taht-ı ma'ânide şeh-i eflâkem
 On yedi muhkem ile hüküm iderem bî-bâkem
 Cilve eyler yer ile gökde bu gün derrâkem
 Ben ki terkib-i 'anâsırda vücûd-ı pâkem
 Sâhib-i nutk-ı kelâm u hıred ü idrâkem

II

Gelmesem 'âleme var olmaz idi çarh-ı kebûd
 Kürre-i hâkden irmezdi yedi göklere dūd
 Mağar-ı nutk-ı Hâkam bende durur zât-ı Vedūd
 Mâhdan mâhiye dek buldı zuhûrumla vücûd
 Nüşa-i نون am u sırr-ı sühan-ı لولاك em

III

Olalı otuz iki rûz-ı ezel aduma baḥş
 Oldı dört yedi kelâmu'llâh ile cânuma baḥş
 Nutkumı Fazl-ı Hudâ eyleyeli bir heme baḥş
 Acı tatlu ne ki var benden olur 'âleme baḥş
 Kimine zehr-i helâhil kimine tiryâkem

1. K.83b, G.81b, A.94b.

(x) Tahmîs A. G.

I/2) On yedi: olmağa yedi K., bâkem: pâkem K.

I/5) Sâhib-i Nutk: sâhib G.

II/1) Gelmesem: gelmişem K., A.

II/3) Bende durur: bendedür K., G.

II/4) Mâhdan: mâhîden K.

II/5) Süre: LXVIII, Âyet: 1.

III/ 2) Cânuma: hâtem G., hâteme K.

II/5) el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafa, c. II, s. 164.

IV

Şayha-i vâhid idüm Fażl-ı Ehad mülkinde
 Otuz iki şıfatam şimdi ‘aded mülkinde
 Olmuşam rûh-ı revan gerçi cesed mülkinde
 Vâhidem ferdem ü yek-tâyam ebed mülkinde
 Kuvvet-i zât-ı ezel fâ‘il-i âb u hâkem

V

Mazharam cümle zühürâtâ benem nuḡk-ı ebed
 Vâhidem gerçi velî şânuma yok ḡadd ü ‘aded
 ‘Arşiyâ zâtumuñ evşâfı له كفوا احد
 Ey Muḡitî şıfatum لم يلد ولم يولد
 Ma‘ni-i نعيد هم نستعينوا ايا كم

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
 (. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

-
- IV/3) Cesed:ḡased G.
 IV/5) Zât:hâk G.
 V /1) Ebed:eḡad K.
 V /3) Sûre:CXII,Âyet:4.
 V /4) Sûre:CXII,Âyet:3.

-2-

DİĞER TAHMİS-I 'ARŞİ(x)

I

'İlm-i Fazl ile bu gün mürşid-i şeyh u şābuz
 Mülk-i zāt-ı kadīme pīş-rev-i aḥbābuz
 Şerḥ-i taḥkīk-i kelām itmede āb-ı nābuz
 Biz ki deryā-yı ma'ārifde , dūr-i nā-yābuz
 Zerreden zāhir olur neyyir-i 'ālem-tābuz

II

Yerde gökde ne ki var zātumuza mülḥaḳdur
 Zātumuzdur ki ṭabāyı'da şeh-i muṭlaḳdur
 Dilümüz aḥlayamaz kimse bizüm muḡlaḳdur
 Her ne şādır ola bizden kamu fi'l-i Ḥaḳdur
 Fā'il-i muṭlaḳa biz 'ālet ü biz esbābuz

III

Vechümüz kılmışuz Allāha ezelden teslīm
 İtmişüz sī vü dū esmā-i Ḥudāya tefhīm
 Fazl-ı Ḥaḳ kıldı bize 'ilm-i ledünni ta'līm
 N'ola ger çākerümüz olsa şeh-i heft-iklīm
 Cezbe-i 'aşḳ-ı İlāhī ile ser-ḳullābuz

IV

Geymişüz gerçi ṭabāyı'da libās-ı insān
 Bizdedür cümle şu'unāt-ı şıfāt-ı Raḥman
 İtmişüz Ādemi heftād-lisan ile beyān
 Müfredüz post düşüpdür bize Maḡz-ı Kur'ān
 'İlm-i erbāb-ı mürekkebe ülü'l-elbābuz

2. K.84a, G.82a, A.95a.

(x) Muḥammes G., A.da başlık yok.

II/3) Aḥlayamaz: aḥlamaz G.

II/5) Ālet ü biz: ālet bir G., K.

III/2) Esmā-i Ḥudāya: esmā-yı Ḥudāya A., G.

V

Bize feth oldu rumûzât-ı kelâm-ı tevhîd
 Bizdedür sırr-ı bekâ hâşıl-ı ömr-i câvid
 İtmesün bahş-i gâlaţ zümre-i ehl-i taklîd
 Şıfat-ı şânumuz idrâk idemez her bî-dîd
 Merd-i ma'nî-i mezâhir suver-i vehhâbuz

VI

Şark u garb u yer ü gök hefte vü mâh u eyyâm
 Merkezüz devr ider eţrâfumuzu bî-encâm
 Cismümüz hayme-i mî'âd-ı Hudâ-yı 'allâm
 Vechümüz mevzi'idür secde-geh-i hâş ile 'âm
 Ka'be-i ehl-i dilüz kible-i cân-mihrâbuz

VII

'Arşiyâ bizdedür esrâr-ı Sevâd-ı A'zam
 Vâris itdi bizi 'ilmine Habîb-i Ekrem
 Bize döndür yüzün ey tâlib-i 'ilm-i Âdem
 Ey Muhtî bizüz ol 'ukde-güşâ-yı 'âlem
 Ya'ni mîr-i 'urefâ şehr-i 'ulûma bâbuz

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

- V/2) Hâşıl:hâşılı K.
 VI/1) Hefte:heft G.
 VI/2) Merkezüz:merkez A.

3

DİĞER TAHMİS-I ARŞI (x)

I

Uftāde oldu gönlüm bir dil-rübāya kaldı
 Bend oldu dām-ı 'aşka zülf-i dü-tāya kaldı
 Şabr eylemek cefāya ben pārsāya kaldı
 Cevr ile nāz kılmak ol bī-vefāya kaldı
 Ehl-i niyāzun ey dil işi Hudāya kaldı

II

Dīvāne kıldı sevdā gönlünü ben figārun
 Zencire çekti anı zülf-i girih-güzārun
 Rāh-ı muhābbetünde çok gerçi cān-sipārun
 Āzādeler içinde sen serv-kaç-nigārun
 Bār-ı gamını çekmek ben mübtelāya kaldı

III

Geldi bahār faşlı sebz oldu küh u şahrā
 Bir bir açıldı güller bülbüller oldu şeydā
 Dutdı el üzre lāle cām-ı mey-i muşaffā
 Ālāt-ı bezm-i 'irfān cümle olup müheyyā
 Sākī-i Sekkerin-leb şirīn-edāya kaldı

3. K.84b, G.82b, A.95b.

(x) Muhammes-i Diğer G.,A.da başlık yok.

II/3) Sipārun:seyyārun K.,G.

III/2) Bir bir:yer yer K.,G.

III/5) Sākī-i sekkerin-leb:ol sākī-i şeker-leb K.

IV

Cem oldu gonce-femler zeyn oldu bezm-i gülzâr
 Sâkî eline aldı cām-ı şarâb-ı gül-nâr
 Sundı dolu pey-â-pey luţf u keremden ol yâr
 Bir iki ayag ile yıkıldı gitdi aġyâr
 Maġbûb-ı meclis-i mey ehl-i şafâya kaldı

V

Yâd eyleyüp ol âfet 'Arşî-i müstemendi
 Bindi semend-i nâza luţf ile geldi gitdi
 Açıldı bâb-ı ümmid gül gibi tâzelendi
 Yâr ile ey Muġîti hicrân günü dükendi
 'Iyd-ı vişâle irdün bir merġabâya kaldı

Müstef'ilün Fe'ülün Müstef'ilün Fe'ülün
 (- - . -/. - -/- - . -/. - -)

 V/3) Bâb:bağ K.,G.
 V/4) Yâr:yaz G.

M Ü S E D D E S L E R

DER-SITĀYIŞ-I ÇİHĀR-YĀR-I GÜZİN(x)

I

Kim ki gördi cān ile āsārını Peyğamberüñ
Göñline doldurdu hep envārını Peyğamberüñ
Dilde muhkem eyledi ikrārını Peyğamberüñ
Dīn-i Hakkuñ itdiler izhārını Peyğamberüñ
Rāfizīdür sevmeyen dört yārini Peyğamberüñ
Ālini aşhābını ebrārını Peyğamberüñ

II

Biri yār-i gār biri server-i ebrār idi
Kātib-i vaḥy-i İllāhī birisi Kerrār idi
Her birisi hükm-i dīn-i Ahmede muhtār idi
Her gazā içre Rasūlüllāha çār-yār idi
Rāfizīdür sevmeyen dört yārini Peyğamberüñ
Ālini aşhābını ebrārını Peyğamberüñ

III

Oldılar her biri şer'-i Muştafānuñ reh-beri
Dīn-i pāki açdılar oldılar ümmet mehteri
Virdiler revnaḫ olup dīn-i Rasūle zīveri
Sevmeyenler anları oldu cihānuñ ebteri
Rāfizīdür sevmeyen dört yārini Peyğamberüñ
Ālini aşhābını ebrārını Peyğamberüñ

1. K.80a, G.78a, A.91a.
(x) Der-Medḥ-i Çihār-Yār-i Güzīn Rıdvānu'llāhi
Te'ālā 'Aleyhim Ecma'in G., A.
II/1) Gār:gārı G.

IV.

Her birisi bāl ü per oldı ‘ulūm-ı Ahmede
 Oldılar şāriḥ kavānīn-i rūsūm-ı Ahmede
 İz-be-iz anlar kadem başdı kudūm-ı Ahmede
 Beñzedi devr-i kamer içre nücūm-ı Ahmede
 Rāfizīdür sevmeyen dört yārini Peygamberūñ
 Ālini aşḥābını ebrārını Peygamberūñ

V

‘Arşiyā oldı Ebū Bekr ü ‘Ömer Osmān ‘Alī
 Her biri dīn-i mübīn-i Muşṭafānuñ ekmeli
 Bunlara nā-ḥaḳ diyenlerdür cihānuñ mühmili
 Tīre-bāṭındur olar göñlinde yok nūr-ı celī
 Rāfizīdür sevmeyen dört yārini Peygamberūñ
 Ālini aşḥābını ebrārını Peygamberūñ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

(- . - -/ - . - -/ - . - -/- . -)

v/2) Mübīn:ḥanīf G.,ḥaḳīkat K.

V/3) Diyenlerdür cihānuñ:diyenler dü-cihānuñ G.

V/4) Olar:anuñ G.

-2-
MÜSEDDES(x)

I

Görüp bî-perde nûr-ı âfitâb-ı vech-i cānānı
Aritdum kürre-i ‘aşk içre āhir cism-i ‘uryānı
Kılup bî-gıış küdürāt-ı tabī‘atdan dil ü cānı
Muşaffā eyledüm kalbi zi-kāl ü kıl-i nefsanı
Bi-ḥamdi’llāh emīn oldum olardan kim olur fānı
Hayāt-ı cāvidān buldum be-feyz-i Fazl-ı Rabbānı

II

Kılupdur vāhib-i şüret cemālūñ naḫsını tābān
Yazupdur dest-i kudret safḥa-i gülde ḥaṭ-ı reyḥān
Ser-ā-pā maḫhar-ı Ḥaḫsın هو الله هو الرحمن
Kaşuñ mihrābına farz oldı secde kılmadı şeytān
Yüzinde görmedi ḥāl ü ḥaṭ-ı inşā-ı Rahmānı
Anuñ-çün sürdiler gökden şihāb-ı nār ile anı

III

Gözün sākileri gel iç mey-i cām-ı mürevvak dir
Mu‘anber zülfinūñ her tārı bir ‘ilm-i müdaḫḫak dir
Yañaguñ āteş-i Mūsā gibi her dem Ene’l-Ḥak dir
Zümürüd levhada ḥaṭtuñ baña biñ rāz-ı muḡlaḫ dir
‘Iyān itdi ḥaṭ-ı ḥüsnūñ tamāmet rāz-ı pinhānı
Gel ey tālib bu yüzden kıl taleb te’vīl-i Kur’ānı

2. K.80b, G.78b, A.91b.
(x) Velehū Eyzan K., A.da başlık yok.
I/3) Küdürat: küduretrā A.
I/4) zi:ne G.
II/2) Gülde:gül den K.
III/5) İtdi:itdüm G.

IV

Kaşuñ ser-ḥaṭṭı ۞ اسم الله الرحمن الرحيم ۞ oldu
 Ruḥuñ muḥḥaf ḥaṭuñ 'uḣᣰāka Kur'an-ı 'Azīm oldu
 الف dūr kāmētüñ zülf ü dehānuñ ر ال ü ميم oldu
 Yüzüñden 'arş-ı a'lāya sırātu'l-müstakīm oldu
 Bu 'arş üzre 'ubūr itdi görenler vech-i Sübhānı
 Bu veche oldılar sācid olar kim vardur ĩmānı

V

Gözüñ kevkebleri evc-i semāda sa'd-ı ekberdür
 Kamer devrinde ḥālüñ bilmezem yā Rab ne aḥterdür
 Saçuñdur Leyletü'l-İsrā yüzüñ ḥurşid-i ḥāverdür
 Meh-i nevdür kaşuñ ṭakı cebinüñ mäh-ı enverdür
 Kılupdur emrine tābi' ser-ā-ser dār-ı devrānı
 Taşarruf eylemişdür 'Arşiyā taḥt-ı Süleymānı

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

 IV/1) Sūre:I,Āyet:1.

-3-
MÜSEDDES(x)

I

Göreliden hüsnüñi kanlar döker bu çeşm-i giryānum
Yanar nār-ı firāk ile gice gündüz dil ü cānum
Tabīb-i la'lüñ itmezse dil-i bî-māra dermānum
Helāk olmam muḳarrerdür ölürsem boynuña kanum
Baña hüsnüñ zekātından 'atā eyle güzel ḫānum
Esirge 'āşık-ı zārum beni devletlü sultānum

II

Alupsın göñlümi yār-i vefā-dār olsañ olmaz mı
Bu deñlü āh u efgān eyledüm yār olsan olmaz mı
Yapup göñlüm evin luṭf ile mi'mār olsan olmaz mı
Şarılşañ bu dil-i bî-māra tīmār olsañ olmaz mı
Baña hüsnüñ zekātından 'atā eyle güzel ḫānum
Esirge 'āşık-ı zārum beni devletlü sultānum

III

Nedür bu deñlü cevr ü nāz u istignā behey zālīm
Ġaribem kimsenem yokdur saña ma'lūmdur ḫālüm
Dem-ā-dem ārzü eyler vişālüñ cān-ı meyyālüm
Firākuñ nārına yakma dili ey gözleri alüm
Baña hüsnüñ zekātından 'atā eyle güzel ḫānum
Esirge 'āşık-ı zārum beni devletlü sultānum

3. K.83a, G.81a, A.94a.
(x) Velehū Eyzān K.
III/2) Ma'lūmdur:ma'lūm durur K.
III/4) Gözleri:ruḫları G.

IV

Kara şular iner gözüme ey nūr-ı başar sensüz
 Döker fincān fincān gözlerüm hūn-ı ciger sensüz
 Baña tīr-i gamuñ ey kaşı ya işler geçer sensüz
 Degül takrīre kâbil kim neler çekdüm neler sensüz
 Baña hūsnūñ zekātından 'atā eyle güzel hānum
 Esirge 'āşık-ı zārüm beni devletlü sultānum

V

Takar bir yañadan boynuma pūr-ḥam-kakülün zencīr
 Çeker kattāl-i gamzūñ bir yañadan katlūme şemşīr
 Lebünden şordum ey şīrīn-dehen ney ki buña tedbir
 Didi cān virmedür tedbīri 'Arşī eyleme taqsīr
 Baña hūsnūñ zekātından 'atā eyle güzel hānum
 Esirge 'āşık-ı zārüm beni devletlü sultānum

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

IV/1) Gözüme: 'aynuma G., A.

IV/3) Ya:yay K.

V/1) Takar: takarrüb K., pūr-ḥam: perçem G.

V/3) Şordum: sūrdüm A., dehen ney ki buna: neyki
 buna G.

V/4) Virmedür: virmeden A.

M Ü S E M M E N

1
1
MÜSEMMEK TERKİB(x)

I

Yine ey dil belāya yār olduñ
 'Aşk-ı yār ile bī-ķarār olduñ
 Dağıdup 'aklı tār u mār olduñ
 Cām-ı 'aşkı içüp ħumār olduñ
 Çüridüp cismüñi ħubār olduñ
 Kalduñ ayakda ħāk-sār olduñ
 Sen saña eyledüñ ne çāre saña
 var 'ilācun yine sen ara saña

II

Dilde derd-i derūnum oldu füzūn
 Seyl-i eşk-i 'uyūnum oldu füzūn
 Şanmañuz kim sūkūnum oldu füzūn
 Gitdi 'aklum cūnūnum oldu füzūn
 Cümle dilde fūsūnum oldu füzūn
 Hasretüñle şu'unum oldu füzūn
 Cānumı odlara bıraķdı ħamun
 Bī-ķarār eyledi beni elemün

III

O perī-rū civāna irmez elüm
 Dil-ber-i kāmūrāna irmez elüm
 Kād-i serv-i revāna irmez elüm
 Leb-i şirīn-zebāna irmez elüm

-
1. K.86a, G.84b, A.98a.
 (x) A. ve K.da başlık yok.

Zülf-i 'anber-feşāna irmez elüm
 Ruḥ-ı verd-i cināna irmez elüm
 Künc-i ğamda ḥazīn olup yaturam
 'Aşk ile hem-nişīn olup yaturam

IV

Küy-ı yāre varup figān idemem
 Cevri çok yār ile kıran idemem
 Durmaz eşküm aḳar nihān idemem
 Çekdügüm mihneti beyān idemem
 Rāzımı kimseye 'ıyān idemem
 'Aşkımı halka dāstān idemem
 Yanaram āteş-ifirāk ile ben
 Sarf idüp 'ömri iştıyāk ile ben

V

Çeşm-i ḥün-rīz-i yār bir yañadan
 Ğamze-i ğamze-kār bir yañadan
 Halka-i zülf-i tār bir yañadan
 Ruḥ-ı verd-i bahār bir yañadan
 Zākn-ı āb-dār bir yañadan
 Leb-i şekker-nişār bir yañadan
 Kalmışam ortada serāsīme
 Bilmezem hālümü diyem kime

VI

Elem-i hicr-i yārımı diyeyin
 Dil-i bī-ihtiyārımı diyeyin

Āh-ı āteş-nişārumı diyeyin
 Dīde-i eşk-bārumı diyeyin
 ‘Ömr-i nā-pāyidārumı diyeyin
 Dil-ber-i şive-kārumı diyeyin
 Hadden artuğ durur benüm derdüm
 Halümün şahidi ruh-ı zerdüm

VII

‘Arşiyā derdümün nihāyeti yok
 Çekdüğüm şiddetün be-gāyeti yok
 Gönlümün ‘aşkıdan ferāgatı yok
 Āhumun dil-bere sirāyeti yok
 Bī-vefādur katı ri‘āyeti yok
 Zerrece ‘āşıka himāyeti yok
 Zāt-ı Bārī meger hidāyet ide
 Vaşl-ı cānāneye ‘ināyet ide

Fe-ilātün Mefā-ilün Fe-ilün
 (. . - - / . - . - / . . -)

K I T ' A L A R

MÜNACĀT(x)

- 1 Ey Fazl-ı zü'l-cüd(u) kerem 'izzüñ celälüñ haqqı-çün
Feth eyle bāb-ı 'ilmi sen ben bende-i bī-çāreye
- 2 Artur şafā-yı bezmümi senden yaña kıl 'azmümi
Doldur şadā-yı nazmumu bu künbed-i devvāreye
- 3 Göñlümi şāhib-dīde kıl elfāzumu sencīde kıl
Etvārumı bigzīde kıl luṭf it devā kıl yareye
- 4 Eş'ār-ı gevher-bārumı yaz mihr ü mäh evrākına
Aş dürr-i nazmum riştesin bu kevkeb-i seyyāreye
- 5 Ey hādī-i rāh-ı Hudā cem eyle 'akl u fikr-i mā
Cān bir yaña dil bir yaña tā düşmesünler araya
- 6 Şun cām-ı heşt ü çār u şeş kalmaya zerre gill ü gış
Şāf it dili mir'āt-veş beñzetme seng-i hāreye
- 7 Deryā-yı feyzüñden revān kıl şāhib-i nuṭṭ-ı beyān
Tā bu lisān-ı dür-feşān şāriḥ ola sī pāreye
- 8 Vir itminān-ı kalb kim şirk-i hafīden kurtula
Bu nefis-i şüm u bed-seyir tā uymaya emmāreye
- 9 'Arşī kuluñam bī-sühan ey Fazl-ı zāt-ı zü'l-minen
Feth eyle bāb-ı 'ilmi sen ben bende-i bī-çāreye

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

(- - . - / - - . - / - - . - / - - . -)

-
1. K.87a , G.85b, A.99a.
 (x) Münacāt-ı Diger G.
 4a) Mäh:ruḥ K.
 5a) Fikr:fikre G.
 7b) Pāreye:yareye K.
 8a) Kalb:kalbe K.
 8b) Şüm u bed:şüh-ı bed G.

2

- 1 Her kimün olsa cürm-i bî-'adedi
Der-geh-i Fazla ilticā kılsun
- 2 Gözlerinden döküp ciger kanın
Ağlasun şerh-i mā-cerā kılsun
- 3 Ol durur şāhib-i 'aṭa vü kerem
Andan eksüklüğün ricā kılsun
- 4 غافر الذنب cümle 'ālem odur
Aña yüz dutsun iktidā kılsun
- 5 Olmağa pāk ü ṭayyib ü ṭāhir
Tevbe deryāsına ḡenā kılsun
Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - -/. - . -/. . -)

3

- 1 Mey-hāne küşesinde varup bir kaç ehl-i dil
Bir 'arifāne meclis idüp 'ālem eyledük
- 2 Der-gāh-ı Hākka yüz dutup itdük niyāz u nāz
Diller şikeste dīdeleri pür-nem eyledük
- 3 Geldi lisān-ı nāṭıkaya feyz-i Fazl-ı Rab
Takrīr-i haṭṭ-ı levḥ-i ruḥ-ı Ādem eyledük
- 4 Esmā-i kül rumuzını bir bir kırup beyān
Kalb-i selīmi sırr-ı Hāka mahrem eyledük
- 5 Dökdük riyāz-ı ma'rifete dīdeden sirişk
Cān gülşenini tāzeleyüp hürrem eyledük
- 6 'İlm-i ledün şarābın(1) içdük kadeḥ kadeḥ
Hużzār-ı ehl-i meclisi hep bī-gam eyledük
- 7 Bir nice ehl-i vaḥdet ile 'Arşiyā bu gün
Bir özge 'ayş u 'işret ü bir hoş-dem eyledük

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./- . - ./- - - ./- . -)

2. K.87b, G.86a, A.99b.
4a) Süre:XL, Ayet:3.
3. K.87b, G.86a, A.99b.

KİT' A(x)

- 1 Fazl-ı Hâkdan taleb it 'ilm-i İlâhî remzin
Diler iseñ olasin vâkıf-ı esrâr-ı Hudâ
- 2 Mâ-sivâdan gönül âyinesini pâk eyle
Görmege dide-i taḥkîk ile didâr-ı Hudâ
- 3 Nice bir vâdî-i hayretde serâsîme olup
Dîv-i nârî gibi bî-behre vü bî-zâr-ı Hudâ
- 4 Fazl-ı mutlakdan irür cümleye âşâr-ı füyûz
Aña yüz dut olasin zümre-i ebrâr-ı Hudâ

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

5

KİT' A(x)

- 1 Bu fenâ bazarınıñ efsâne bâzergânları
Şatdururlar raht-ı hestîsin hevâ dellâlına
- 2 Sûd idem dirken ziyân eyler metâ'-ı hâşılı
Naḫd-i 'ömrin ḥarc ider sa'y itmek için mâlına
- 3 Koyısar ağzına engüşt-i nedâmet 'âkıbet
Ugrayanda dest-i mürğ içre ecel ḥayyâlına

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
(- . - -/- . - -/- . - -/- . -)

6

KİT' A(x)

- 1 Tevâzû eyle göster meskenet a'lâya ednâya
Olam dirseñ eger câna ulüvv-i şân-ı 'âlî-ḫadr
- 2 Şu'â'ın ḥâk-i keff-i pâye işâr itdügi için
Menâzil kaḫ' idüp evc-i 'ulâda oldu mâh-ı bedr

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
(. - - -/. - - -/. - - -/. - - -)

-
4. K.88a, G.86b, A.100a.
(x) Velehü Eyzan K.
 5. K.88a, G.86b, A.100a.
(x) Velehü Eyzan K.
 6. K.88a, G.86b, A.100a.
(x) Velehü Eyzan K.

KİT' A (x)

- 1 Her geh ki sühan mürekkeb olsa
Bir nice ma'ânî eyler izhâr
- 2 Mâhiyyetini sühan-güzârun
Gûş idene bir bir eyler iş'âr
- 3 Efkâr-ı gönül olur mu'ayyen
Cârî olıcak zebâna güftâr
- 4 Dil hoşkası içre dürc olandur
Söylense olur tamâm iş'âr
- 5 Dilden dile fâş olur cihâna
Ol gizlü olan kelâm-ı esrâr
- 6 Bu pendümi cân içinde şakla
Ger var ise 'aql u hüşuñ ey yâr
- 7 Gönüldekini lisâna gelme
Tâ duymaya sırr-ı cânı agyar
- 8 Nâ-mahremi itme râza mahrem
Zinhâr rumûzı açma zinhâr

Mef'ülü Mefâ'ilün Fe'ülün
(- - ./ . - . - / . - -)

-
7. K.88a, G.86b, A.100a.
(x) Velehü Eyzan K.
1a) Olsa:ola G.
4a) Hoşkası:hissesi K.
8a) İtme râza:râza itme G.

KİT' A-i LATİFE(x)

- 1 Hāl-i ekābirān-ı zamāna nedür didüm
Bir ehl-i fakra döndi bu resme cevāb ider
- 2 Vardum bir aġniyāya bu gün kendüm istedüm
Bakdı yüzüme güldi ve hoş hoş hitāb ider
- 3 Bād-ı hevādan eyledi ihsān cüvāl cüvāl
Vakt-i edāda üstüme cev cev hisāb ider
Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - ./ - . - ./ . - - . / - . -)

KİT' A(x)

- 1 Kisvet-i ehl-i tarikat geyen abdāl gerek
Revişi seyr-i sülûkî kamu abdāl gerek
- 2 Meskenet göstere gördükde tarikat ehlin
Kıl ü kâl itmeye ef'āli kamu hāl gerek
- 3 Fi'li kavline uya söylemede işlemede
Sözi sencide dili pāk kadî dal gerek
- 4 Nefsi mürde dili zinde ola her mertebede
Başdan ayaga kamu mā-ḥaşal abdāl gerek
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

KİT' A(x)

- 1 İsterem zāt-ı zü'l-'atādan kim
Müstecāb ola nuḫkî ben pîrūñ
- 2 Görmeyem şüret-i kabihlerin
Ḥaşerāt-ı gürüh-ı bed-sîrūñ
Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
(. . - - / . . - - / . . -)

8. K.88b, G.87a, A.100b.
(x) Velehü Eyzan K., A.da başlık yok.
2a) İstedüm:isterüm K.
3b) Cev cev:çok çok K.
9. K.88b, G.87b, A.100b.
(x) Velehü Eyzan K.,A.da başlık yok.
1a) Ehl-i tarikat geyen:geyen ehl-i tarikat K.
10. K.89a, G.87b, A.101a.
(x) Velehü Eyzan K.,A.da başlık yok.

11

DİĞER (x)

- 1 Duĥter-i rez arz ider ayagını
Şöyle beñzer kıp kızıl dīvānedür
- 2 Gördi ki rindāne leb-ber-leb olur
Emdürür la'lin 'aceb cānānedür
- 3 Ayacı ĥınalı ĥalĥalı gümüş
Köp düşer her meclise mestānedür
- 4 Çevresinde hāy u hūy eksük degül
Hānesi güyā ki bir mey-ĥānedür
- 5 Fehm ider güftār-ı mermüzātımı
Her kimüñ kim cünbüşi merdānedür

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

(- . - -/- . - -/- . -)

11. K.88b, G.87b, A.100b.

(x) K.ve A.da başlık yoktur.G.da Lügazların sonuncusudur.
2b) La'lin:la'lini G.

KİT' A(x)

- 1 Alsa eline cevr ü cefâ yayını felek
Tîr-i gam-ı zamâneye başum nişânedür
- 2 Başumdan eksük olmadı zaḥmı zamânenün
Güyâ ki ḥiddeti bu ben nâ-tüvânedür
- 3 Hısn-ı vücûdı yıkmaga el koydı rûzgâr
Beñzer bu kârı işlemeden kaşdı cânedür
- 4 Umma vefâ zamânenen ey 'Arşî şâbir ol
Durmaz geçer bular daḥi devr-i zamânedür

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün
(- - ./- . - . / . - - ./- . -)

KİT' A(x)

- 1 Niyâzum var Hudâya der-geh-i 'âlî-cenâbuñdan
Beni mecrûḥ idüp bî-ṭâkat u bî-iḳtidâr itme
- 2 Ayagum çıkmasun elden başum a'zâma ḥukm itsün
Vücûdum üstüvâr it luṭf idüp nâ-pâyidâr itme
- 3 Göñül mir'âtını 'aşk-ı cemâlünle mücellâ kıl
Mu'ayyen 'arza kıl dîdâr-ı pâküñ intizâr itme

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün
(. - - - / . - - - / . - - - / . - - -)

-
12. K.da yok, G.87b, A.101a.
(x) A.da başlık yok.
1a) Alsa eline:eline G.; yayını:tîrini G.
3b) Bu kârı:bed-kârı G.
 13. K.89a, G.88a, A.101a.
(x) Velehü Eyzan K.,Münacât A.
3b) 'Arza:'arż K.,G.

- 1 Yüzümi der-geh-i alāya dutup leyl ü nehār
Şādıkāne bu münācātı idüp zıkr-ı zebān
- 2 Sakla luṭfuñla bu 'Arşī kuluñ ey Bār-ı Hudā
از بلیات زمان من خطوات الشیطان
- 3 İrmeye gerre kadar cismine āzār-ı gezend
Sāye-i faẓluñ ide dā'im anı hıfz-ı emān
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
(. . - -/. . - -/. . - -/. . -)

- 1 Ey çāre-sāz-ı halk-ı cihān şark tā-be-ğarb
V'ey reh-nümā-yı gümşudegān-ı reh-i elem
- 2 Hall eyle müşkilātı ki ben 'ācizüm bu güm
Ey pādişāh-ı kādır ü dānā-yı her-ehem
- 3 'Arşī kuluñı koyma mezelletde bī-mecāl
Ey luṭfı çok mürüvveti çok zāt-ı zü'l-kerem
Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - . /- . - . / . - - . / - . -)

- 1 Hudāyā zāt-ı pākūñ hürmeti-çün
Vişāl-i yāri sen eyle müyesser
- 2 'Azāb-ı nār-ı firkatden halāş it
Dil-i sūzānumı ey zāt-ı ekber
- 3 Beni kıl vuşlatuñla şād u handān
Be-'aşk-ı āl ü evlād-ı Peyamber
Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

14. K.89a, G.88a, A.101a.
(x) Velehü Eyzan K., A.da başlık yok.
1b) -ı zebān:ü beyān K.
2b) Sûre:XXIV, Âyet:21.; 3b) Dā'im:berāyim K.
15. K.89a, G.88a, A.101b.
(x) Velehü Eyzan K., Münācāt A.
2a) Müşkilātı:müşkilātımı K.,G.
16. K.89b, G.88a, A.101b.
(x) K.da başlık yok, Münācāt A.
2b) Dil-ı:dili A.

17

KİT' A(x)

- 1 Zāt-ı pākūñ hākkı ey Bār-ı Hudā
Bende-i nā-merde muhtāc eyleme
- 2 Zümre-i bed-h'āhı güldürme baña
Gayretüm mülkini tārāc eyleme
- 3 Halka atdurma melāmet tīrini
Bende-i mazlūmı āmāc eyleme
- 4 Çünki mensüb oldı gönülüm 'arşuña
'Aşkuñı gönlümden ihrāc eyleme
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . -)

18

KİT' A(x)

- 1 Dime kim 'ākıl ü dānā-yı 'aşram
Yūri ey 'ārif-i merd-i muzaffer
- 2 Ne hāşıl 'aql-ı küllīden saña kim
Ki yokdur t̄ālī'-i ferhunde-ahter
- 3 Seni bir zerreye dutmazlar aşlā
Eger 'aql ile olsañ şems-i hāver
- 4 Bu bir darb-ı meşeldür nas içinde
Kulak dut diñle ey cānı birāder
- 5 Ki deryā deñlü 'aql olmağdan ise
Eger bir kaṭre t̄ālī' olsa bihter
Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
(. - - - / . - - - / . - -)

-
17. K.89b, G.88a, A.101b.
(x) Velehū Eyzan K., Münācāt A.
3a) Atdurma: itdürme A.
4a) 'Arşuña: 'Arşiyā G.
 18. K.89b, G.88b, A.101b.
(x) Velehū Eyzan K., A. da başlık yok.
2b) Ki yokdur: çokdur G., çü yokdur A.
4b) Cān-ı: cāna G.
5b) T̄ālī' : maṭla' G.

19
KİT' A(x)

- 1 Gele şāhibü'l-hüdāya ola vācibü'd-du'āya
Bu araya o araya gel otur diyirler aña
- 2 Eger olsa ehl-i fākih gele bir recāya baķa
O soķaķa bu soķaķa yūri dur diyirler aña
Mütefā'ilün Fe'ülün Mütefā'ilün Fe'ülün
(. . - . - / . - - / . . - . - / . - -)

20
KİT' A(x)

- 1 Buldı vücūd ككك vāşıtasıyla Ādemün
Bir yere geldi merd ü zen Kāf u Nūna beñzedi
- 2 Sī vü dü ħarf-i lem-yezel geldi şıfāta 'ākıbet
Hılķat -ı nuķk-ı Ādemī zāt -ı şu'ūna beñzedi
Müfte ' ilün Mefā'ilün Müfte ' ilün Mefā'ilün
(- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)

21
KİT' A(x)

- 1 Her kes idemez baħr-ı ma'ānümde şināver
Bir ķa'rı uzun sāhili yok baħr-ı 'amīķam
- 2 Fehm itmede nażmum nice derrāk ola ķāşır
Bir rişteye biñ 'ukde ķeker fikr-i daķıķam
- 3 'Aşrumda benüm añlamadı kimse me'ālüm
Bir vakt ola ey 'Arşī ki fehm ola selīķam
Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün
(- . . / . - . / . - . / . - -)

19. K.89b, G.88b, A.102a.
(x) Velehü Eyzan K., A.da başlık yok.
1b) O araya:buyur ya G., bu araya A.
2b) Bu soķaķa:o soķaķa A.
20. K.89b, G.88b, A.102a.
(x) Velehü Eyzan K., A.da başlık yok.
2b) Hılķat-ı:hılķat ü A.; zat-ı:zat u A.
21. K.90a, G.89a, A.102a.
(x) Velehü Eyzan K., A.da başlık yok.
1a) Ma'ānümde:ma'ānide K.,G.
1b) Ķa'rı uzun:ķa'r uzak A.

22
KİT' A(x)

- 1 Tîre-tabî'at olduğın müdde'î-i bed-ahterün
Şābit ider başındaki çelmesinün karalığı
- 2 Tilkilik ile 'ārife kimse takarrüb idemez
Pîşe-i 'ilm ü hikmete şîr ider āşinālığı
- 3 Şîrk-i derünün añlasa mu'terif olsa cehline
İtmese bî-hayalığı koysa bu hod-nümālığı
- 4 Kendü başında şatduğın kırsa gerekdür āhiri
Küse-i kūs-çehrenün bu veledü'z-zinālığı
Müfte'ilün mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün
(- . . - / . - . - / - . . - / . - . -)

23
KİT' A(x)

- 1 Kendü hālin bilmeyen nā-dānla itme 'ayb-cüy
Cehlîni 'irfān kıyās eyler har-ı Deccāl olur
- 2 Görse ehlu'llāhı istikbār ider şeytān gibi
'Akıbet nār-ı cehāletde yanar bed-hāl olur
- 3 Nākış-ı hılkat çü Ye'cüc-i fitendür şübhesüz
Fikri tezvîr ü hiyel ef'āli mekr ü al olur
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
(- . - - / - . - - / - . - - / - . -)

-
22. K.90a, G.89a, A.102a.
(x) K.ve A.da başlık yok.
4a) Şatduğın:şandugın A.
4b) Küse:küşe G.
 23. K.90a, G.89a, A.102b.
(x) Velehü Eyzan K., A.da başlık yok.
1a) Nā-dānla itme:nā-dānla A.
1b) Har:hired K.
2b) Yanar:yatar G.
3a) Çü ye'cüc:Ye'cüc K.

- 1 Nice bir deşt-i melâmetde gezersin ey dil
Var otur sâkin olup kûşe-i beytû l-hezene
- 2 'Aklıñı başuña dir hâlüñi idrâk eyle
Râzı ol her ne ki hüküm eyler ise zü'l-minene
- Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün
(. . - - / . . - - / . . - - / . . -)

- 1 از من که کمترین غلام بفضل حق
یاد اسلام لا شاها بر اهل دین
- 2 ای طالبان حکمت اسرار فضل حق
بیرون میفکند ز دل عهد اولین
- 3 تا ثابت قدم شوید بعهد الست خود
تا حشرتان شود بخدا روز آخرین

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün
(- - . / - . - . / . - - . / - . -)

-
24. K.90a, G.88b, A.102b.
(x) Velehū Eyżan K.,A.da başlık yok.
1a) Deşt:dest G.
1b) Hâzene:hâreme G.
2b) Ne ki:ne K.,G.
25. K.88a, G.86a, A.99b.
(x) K.ve A.da başlık yok.

T U Y U Ğ L A R

TUYUGLAR(x)

1

İbtidādur ibtidādur ibtidā
 Geldi Fażl-ı Hāḡ bulundı intihā
 Oldı keşşāf-ı rumūz-ı mā-verā
 Çeşm-i cānı aḡ berü gel ṭālibā
 Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
 (- . - -/- . - -/- . -)

2

VELEHÜ(xx)

Feyz-i Fażl-ı Hāḡ tecellī eyledi
 Geldi cisme cānı ihyā eyledi
 Cümleten eşyāyı güyā eyledi
 Gör ne luṭf u gör ne i'tā eyledi
 Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
 (- . - -/- . - -/- . -)

3

VELEHÜ

Fażl-ı Hāḡdur Fażl-ı Hāḡdur Fażl-ı Hāḡ
 'İlm-i zāt-ı ḡaybdan virdi sebak
 Zulmet-i şāma odur Rabbü'l-Felak
 Ol durur و هاب من شر خلق
 Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
 (- . - -/- . - -/- . -)

(x) Metinlerdeki başlıklar şöyledir: Duvāz-Deh İmāmān-ı
 Tarz-ı Rubā'ī K., İmām-ı İsnā'Aşere Be-ṭarz-ı Rubā'ī
 Rıdvañu'llāhi 'Aleyhim Ecma'in G., Duvāz-Deh İmām-ı
 Be-ṭarz-ı Rubā'ī A.

1. K.92a, G.91a, A.104b.

2. K.92a, G.91a, A.104b.

(xx) G.ve A.da başlıklar yoktur.

1) Tecellī:mücellā G.

2) Cisme:cism ü G.

3. K.92a, G.91a, A.104b.

VELEHÜ

Sî vü dü haṭṭ-ı ruḥuñ âyâtını
 Faẓl-ı Ḥaḳdur eyleyen işbâtını
 Fehm iden güftâr-ı mermüzâtını
 Añladı vaḥş u ṭuyûr eşvâtını
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

5

VELEHÜ

Bende-ı Faẓl-ı Ḥudâyuz tâ ebed
 Tâlib-ı te'vîl-ı ḷ yuz tâ ebed
 Baḥr-ı zâta âşinâyuz tâ ebed
 Dürr-ı pâk-ı bî-bahâyuz tâ ebed
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

6

VELEHÜ

Emin-ı kenz-ı ḷ ḷ dur Muhammed
 Ḥabîb-ı Faẓl-ı yek-tâdur Muhammed
 Cemâl-ı Ḥaḳka bînâdur Muhammed
 Kemâl-ı zâta dânadur Muhammed
 Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün
 (. - - - / . - - - / . - -)

7

VELEHÜ

Hâdî-ı râh-ı beḳâdur Muştafâ
 Nûr-ı zât-ı Kibriyâdur Muştafâ
 Şâhid-ı Faẓl-ı Ḥudâdur Muştafâ
 Ḥalkâ Ḥâlıkdan âtâdur Muştafâ
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

-
4. K.92a, G.91a, A.104b.
 5. K.92b, G.91a, A.105a.
 6. K.92b, G.91b, A.105a.
 1) Süre:XX, Âyet:1.
 7. K.92b, G.91b, A.105a.

8

VELEHÜ

Ahmed ü Mahmüd Ebü'l-Kâsımdur ol
 Sırr-ı İsmâ'îl ü İbrâhîmdür ol
 Kâ'inâta rahmet-i Râhîmdür ol
 Mülk-i şer'-i hikmete hâkimdür ol
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

9

VELEHÜ

Ol durur mahbüb-ı Rabbü'l-Âlemin
 Nür-ı zât-ı evvelîn ü âhirîn
 Müfti-i maşşer imâmü'l-mürselîn
 Şâfi'-i rûz-ı cezâ-i vâpesîn
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

10

VELEHÜ

'Alîdür fâtiḥ-i bâb-ı velâyet
 'Alîdür hâdî-i râh-ı hidâyet
 'Alîdür şâhib-i luṭf u 'inâyet
 'Alîdür bî-bidâyet bî-nihâyet
 Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün
 (. - - - / . - - - / . - -)

11

VELEHÜ

Şîr-ı bâb-ı Kibriyâdur Murtażâ
 Mîr-ı şaff-ı evliyâdur Murtażâ
 Sırr-ı cem'-ı enbiyâdur Murtażâ
 Neyyir-ı her-dü-serâdur Murtażâ
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

8. K.92b, G.91b, A.105a.

3) Kâ'inâta rahmet-i Râhîmdür:rahmeten li'l-âlemin
 Tâ Sîndür G.

4) Mülk-i şer'-i hikmete hâkimdür:oḡunan Ḳur'ânda
 hem Yâsîndür G.

9. K.92b, G.91b, A.105a.4) Vâpesîn:âb-ı sîn G,bâ-i sînK.

10. K.92b, G.91b, A.105b.

11. K.92b, G.91b, A.105b.

12

VELEHÜ

Taht-ı mülk-i cāna serverdür 'Alī
 Maḫhar-ı الله اکبر dür 'Alī
 Maḫrem-i sırr-ı peyāmberdür 'Alī
 Vālid-i Şeppir ü Şepperdür 'Alī
 Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

13

VELEHÜ

Hasandur kurretü'l-'ayn-ı Peyāmbere
 Hasandur dürr-i pāk-i āl-i Ḥaydar
 Hasandur seyyid-i zāta muṭahhar
 Hasandur āfitāb-ı çarḫ-ı aḫḫar
 Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
 (. - - - / . - - - / . - -)

14

VELEHÜ

Hüseyn şāh-ı şehid-i Kerbelādur
 Hüseyn çeşm-i çerāğ-ı evziyādur
 Hüseyn nūr-ı şu'ā'-ı Muştafādur
 Hüseyn esrār-ı zāt-ı Murtażādur
 Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün
 (. - - - / . - - - / . - -)

15

VELEHÜ

Server-i ebrārdur Zeyne'l-'Abā
 Maḫhar-ı Ğaffārdur Zeyne'l-'Abā
 Maḫrem-i didārdur Zeyne'l-'Abā
 Vākıf-ı esrārdur Zeyne'l-'Abā
 Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

12. K.93a, G.91b, A.105b.

13. K.93a, G.92a, A.105b.

3) Muṭahhar; maḫhar K., G.

14. K.93a, G.92a, A.105b.

15. K.93a, G.92a, A.105b.

VELEHÜ

Bâkır oldı 'ârif-i Rabbü'l-'ulâ
 Bâkır oldı hâdî-i mülk-i bekâ
 Bâkır oldı vâli-i Fazl-ı 'atâ
 Bâkır oldı seyyid-i her-dü-serâ
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

17

VELEHÜ

Ca'fer-i Şâdık imâm ibnü'l-imâm
 Buldı dîn ü mezheb anufla nizâm
 Olsun erbâb-ı hakâyıktan müdâm
 Rûh-ı pâkine anuñ yüz biñ selâm
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

18

VELEHÜ

Müsî-i Kâzım imâm-ı Hak durur
 Dîn-i pâk-i Ahmede revnak durur
 Sırr-ı zât-ı Hâkim-i Muṭlak durur
 'Âlem-i 'ilm-i beyân u dak durur
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

19

VELEHÜ

İmâm-ı heştümîn şâh-ı Horāsân
 Emîr-i server-i hayl-i muḥibbân
 Odur mu'ciz-nümâ-yı mülk-i İrân
 Odur müşkil-güşâ-yı ehl-i imân
 Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün
 (. - - - / . - - - / . - -)

16. K.93a, G.92a, A.106a.

17. K.93a, G.92a, A.106a.

18. K.93b, G.92a, A.106a.

4) Beyân u dak: beyân-ı Hak G. ,A.

19. K.93b, G.92b, A.106a.

20
VELEHŪ

Şāh-bāz-ı evc-i ‘izzetdür Takī
Rāh-dān-ı mülk-i hikmetdür Takī
Şem‘-i cem‘-i bezm-i vahdetdür Takī
Nūr-ı çeşm-i ehl-i rü‘yetdür Takī
Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

21
VELEHŪ

‘ilm-i ğayb-ı zāta ‘alemdür Naķī
Zübde-i evlād-ı Ādemdür Naķī
Vāriş-i esrār-ı Hātemdür Naķī
Seyyid-i sādāt-ı Ekremdür Naķī
Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

22
VELEHŪ

Nūr-ı pāk-i Kibriyādur ‘Askerī
Sāhib-i seyf ü livādur ‘Askerī
Pīşvā-yı evziyādur ‘Askerī
Āb-ı rüy-ı evliyādur ‘Askerī
Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

23
VELEHŪ

Hādī-i rāh-ı hidāyet Mehdīdür
Dāfi-i küfr ü dalālet Mehdīdür
Kāşif-i sırr-ı velāyet Mehdīdür
Hāfız-ı dīn ü diyānet Mehdīdür
Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün
(- . - -/- . - -/- . -)

-
20. K.93b, G.92b, A.106a.
2) Dān:dīn G.
21. K.93b, G.92b, A.106a.
1) ‘Alem:a‘lem G, ‘ālem K.;2)Zübde:dīde K.
22. K.93b, G.92b, A.106b.
4) Evziyādur:evşiyādur A.
23. K.93b, G.92b, A.106b.

24

VELEHÜ

Cümlesi bir nür-ı vâhiddür bular
 Zât-ı Fazl-ı Hakka şâhiddür bular
 Şüret-i Rahmâna sâciddür bular
 Sâlih-i pâk-i muvaḥḥiddür bular
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

25

VELEHÜ

On iki ma'sûm-ı pâküñ kulliyam
 Kapusunda cân ile mebzûliyem
 Hânedânun ḥaşıl u maḥşûliyem
 Her mevâlî-meşrebüñ maḥbûliyem
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

26

VELEHÜ

Tâ ezelden Ḥaydarîyem Ḥaydarî
 Dîde-i a'danuñ oldum ḥançeri
 Olalı âl-i Rasûlün çâkeri
 Olmışam ḥüzn ü melâletden beri
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

24. K.93b, G.da yok, A.106b.

25. K.94a, G.92b, A.106b.

1) On iki: on dört G.; ma'sûm-ı pâküñ: imâm-ı
 ma'sûmuñ K., ma'sûm imâmuñ A.

4) Mevâlî: mevâl A.

26. K.94a, G.92b, A.106b.

4) Ḥüzn: hün G.; melâlet: melâmet G., K.

27

VELEHÜ

Mustafâ devrânıdur devrânımız
 Murtażâ seyrânıdur seyrânımız
 Kerbelâ meydânıdur meydânımız
 Evliyâ erkânıdur erkânımız

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

28

VELEHÜ

Tâbi'-i âl-i Rasûlem 'Arşiyâ
 'Aşk-ı evlâda hamûlem 'Arşiyâ
 Tâlib-i şâhib-uşûlem 'Arşiyâ
 Der-geh-i Mevlâya kulam 'Arşiyâ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 (- . - - / - . - - / - . -)

27. K.94a, G.93a, A.106b.

28. K.94a, G.93a, A.107a.

R U B A ' I L E R

RUBĀ'İYĀT

1

بأ oldı lebün 'unfukadur nokta-i ٤
 Binün الف oldı eb olur kılma ibā
 Fehm eyledün ise الولد سراي
 Sensin be-yakīn hakikaten āl-i 'abā

- 1) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 4) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

2

VELEHŪ(x)

Bir söz diyeyin saña şakın kılma ibā
 Tā itmeyesin 'ömrüni dünyāda hebā
 Al oldı lebün hisābı 'ariflere çün
 'Ariflere reh-nümā yeter āl-i 'abā

- 1) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 4) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

3

VELEHŪ

درجامع مصر جمعه را کردم ادا
 بابای حقیقی شدم اسمع دلرا

Āyīne-i kalbi şübheden pāk itdüm
 Gösterdi cemāl-i bā-kemālini Hudā

- 1) - - ./ . - . -/ . - - -/ . -
 2) - - ./ . - - ./ . - - -/ -
 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
 4) - - ./ . - . -/ . - - -/ . -

1. K.94a, G.93a, A.107a.
 2) Elif:elin G.
 4) Be-yakīn:yakīn K.
 2. K.94a, G.93a, A.107a.
 (x) "Velehū"ler G.ve A.da yok.
 1) Diyeyin:diyeyüm K.,G.
 3. K.94b, G.93a, A.107a.
 1/3) el -Aclûni ,Keşfü'l-Hafa,c.II,s.338.

4

VELEHÜ

Ger 'âkil iseñ zamāneden umma vefā
 Yok yere çürütme 'ömrüñi kılma hebā
 Uç nesnedür ki ada var kendü yok
 Birisi vefā vü kīmiyā vü 'Ankā

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 3) - - -/ - - . / . - - -/ -
 4) - - ./ . - . -/ . - - -/ -

5

VELEHÜ

Dön himmete 'arz-ı ihtiyâc itme dilā
 Nā-dān-ı deniye imtizâc itme dilā
 Kāfūrī mum olsa ger enāmīl-i ḥasīs
 Tār-ı şeb-i gāmda kal sirâc itme dilā

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 4) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

6

VELEHÜ

Her kim ki olur telāmiz-i mekteb-i eb
 Nefsini bilür olur daḥi 'ârif-i Rab
 Almaz kulāğa mukallidüñ güftârın
 Zīrā ki odur ḥaḳikaten aṣl-ı neseb

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
 4) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

4. K.94b, G.93a, A.107a.

5. K.94b, G.93b, A.107b.

2) Deniye:dünye G.

3) Ger:eger K.

4) Gāmda kal:kal G.

6. K.94b, G.93b, A.107b.

3) Kulāğa:kulāğına K.; güftârın:kelâmın K.

VELEHÜ

Bi'l-kuvvede gizlü kenz idi nokta-i zât
 Bi'l-fi'le gelüp göründi sî vü dü şifât
 Bildürmege sırr-ı mâ-verâ-yı kevnî
 Geydi şifât-ı beşerde esbâb-ı cihât

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 2) - - ./ . - . -/ . - . -/ . -
- 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 4) - - ./ . - . -/ . - - . -/ . -

8

VELEHÜ

Çün kıldı tecellî şüret-i Fażl ile zât
 Zâtına delîl oldı esmâ-i şifât
 Yazıldı yüzinde nûr ile dört yedi haç
 Farz oldı a'dâd ile beş vakt-i şalât

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 3) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 4) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -

9

VELEHÜ

Ey sūfî-i bî-vukūf-ı taklîd-i şelâş
 Erbâb-ı haķâyık ile olma baħħâş
 Söz çün ki şifât-ı lâ-yezâl-i Haķdur
 Haķkuñ şifâtı kadîmdür olmaz ihdâş

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 2) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 4) - - ./ . - . -/ . - - -/ -

-
- 7.K.94b, G.93b,A.107b.
 8.K.94b, G.93b,A.107b.
 3) Yüzinde:vechinde G.
 9.K.95a, G.93b,A.107b.

10

VELEHÜ

Hālūñ ser-i zülfüñle alışdurdı mizâc
 Küfrini 'ıyân itdi aşup boynına hâc
 Dün geçdi serîr-i hüsne oldı hâkim
 Şaldı bu gün ülke-i dile bâc u harâc

- 1) - - ./ - - ./ - - ./ -
 2) - - ./ - - ./ - - ./ -
 3) - - ./ - - ./ - - -/-
 4) - - ./ - - ./ - - ./ -

11

VELEHÜ

Vaşluñla derûn-ı sîneye doldı ferah
 Maḥv oldı zamân-ı firkat-ı hüzn ü tarah
 Meydân-ı gama kadem kodum cilve-künân
 Dide-nigerân u cân-feşân ü sîne-şerah

- 1) - - ./ - - ./ - - ./ -
 2) - - ./ - - ./ - - ./ -
 3) - - ./ - - ./ - - ./ -
 4) - - ./ - - ./ - - ./ -

12

VELEHÜ

Ol cebhesi mâh olalı gün gibi bedîd
 Şaldı feleke şa'şası nâr-ı şedîd
 Maḥv oldı tecellîsinde kevn ile mekân
 Bâkı melikü'l-mülk hemân kaldı ferîd

- 1) - - ./ - - ./ - - ./ -
 2) - - ./ - - ./ - - ./ -
 3) - - ./ - - ./ - - ./ -
 4) - - ./ - - ./ - - ./ -

10. K.95a, G.93b, A.108b.

11. K.95a, G.94a, A.108a.

12. K.95b, G.94a, A.108a.

1) Mâh:meh A.

2) Tecellîsinde:tecellîsinden G.

4) Melikü'l-mülk:mâlikü'l-mülk K., mülk G.

13

VELEHÜ

Ey hilkat-i kâ'inâta sensin maqşad
 Okundi 'ıyân yüzinde 'ilm-i ebced
 Hem maẓhar-ı sırr-ı Murtażāsın taḥkik
 Hem menba'-ı 'ilm ü hilm ü ḥulk-ı Ahmed

- 1) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 2) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 3) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 4) - - ./ . - . -/ . - - -/-

14

VELEHÜ

La'lüñle durur cām-ı mey-i nāb leziz
 Vaşluñla durur meclis-i aḥbāb leziz
 Luṭfuñla bulur feraḥ dil-i derd-ālūd
 'Aşkuñla durur derün-ı bî-tāb leziz

- 1) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 4) - - ./ . - . -/ . - - -/-

15

VELEHÜ

Serdār-ı cüyüş-ı mü'mināndur Ḥaydar
 Sâkî-i şarāb-ı 'ārifāndur Ḥaydar
 Şāhen-şeh-i mülket-i cihāndur Ḥaydar
 Fettāh-ı ḥazā'in-ı cināndur Ḥaydar

- 1) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 2) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 3) - - ./ . - . -/ . - - -/-
 4) - - ./ . - . -/ . - - -/-

13. K.95b, G.94a, A.108a.

14. K.95b, G.94a, A.108b.

4) Durur: dur G.

15. K.95b, G.94a, A.108b.

VELEHÜ

Encüm degül ol görünen ey ehl-i nazār
 Şaçıldı tenür-ı sineden çarha şerer
 Bedr oldı kamer şanma felek şubha degin
 Peykân-ı hadeng-i āhuma dutdı siper

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
- 3) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
- 4) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

VELEHÜ

Ser-tā-be-kadem kelām-ı tenzīlüz biz
 Keşşāf-ı beyān-ı 'ilm-i te'vīlüz biz
 Hall itmege 'ukde-i kelāmu'llāhı
 Bī-perde işit ki ehl-i tafşīlüz biz

- 1) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 2) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 4) - - ./ . - . -/ . - - -/ -

VELEHÜ

Biz mülk-i serir-i ma'rifetde şāhuz
 Biz mahrem-i rāz-ı قل كفى بالله uz
 Bizden taleb eyle الولد سرايبه
 Biz vākıf-ı sırr-ı با -i بسم الله uz

- 1) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 2) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
- 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ . -
- 4) - - ./ . - . -/ . - - -/ -

-
16. K.95b, G.94b, A.108b.
 17. K.95b, G.94b, A.108b.
 18. K.96a, G.94b, A.109a.
 2) Süre:XXIX, Äyet:52.
 4) Süre:I, Äyet:1.
 3) el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafa, c.II,s.338.

19

VELEHÜ

Mürğ-i gönül olmadı giriftâr-ı kafes
 Âzâde gezer bu gülşen-i 'âlemi pes
 'Anka şıfatam nişîmenüm Kâf oldu
 Her lâşeye konmazam mişâl-i kerkes

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
 4) - - ./ . - . -/ . - - -/ -

20

VELEHÜ

Akıtdı gamuñla gözlerüm âb-ı eres
 Cem oldu temâşâsına ahbâb-ı eres
 Düşdi şadef-i arzâ olup kaçre-i eşk
 Her kaçresi bir lü'lü' -i nâ-yâb-ı eres

- 1) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 2) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -
 4) - - ./ . - - ./ . - - ./ . -

21

VELEHÜ

Câm-ı leb-i yâri tâ ki ben kıldum nüş
 Düşdi bu şafâ ile dil ü câna hurüş
 Gördi ki mu'allim oldum esmâ-i küle
 Baş indürüben sücûda yüz koydı sürüş

- 1) - - ./ . - . -/ . - - -/ -
 2) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 3) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -
 4) - - ./ . - . -/ . - - ./ . -

19. K.96a, G.94b, A.109a.
 20. K.96a, G.94b, A.109a.
 21. K.96a, G.95a, A.109a.

23

وله

تخمی که بهران خاک ننگار و حارث
کرد آور زر نباشد باعث
در عاقبت الا مر شود متقیان
یر ارض ز شرق تا بمغرب وارث

22

وله

گلزار چمن که در نظر مرغوبست
بی ورد رخت مثال خار چوبست
مقصود ز سیر کشتن باغ جنان
یک غنچه دهن سیم بدن محبوبست
1) --./.--./----/-
2) --./.--./----/-
3) --./.--./----./.-
4) --./.--./----/-

25

وله

شد راه خدا عیان چو از ماه زنج
هر کس طلبد که یا بدش راه زنج
در چستن این دلم بگر دیده پی
بی کرده غلط فتاده در جاه زنج
1) --./.--./----./.-
2) --./.--./----./.-
3) --./.--./----./.-
4) --./.--./----./.-

24

وله

آن دل که نشد بعشق آلوده درد
در جاه تنش بماند چون آهن سرد
بر عرصه عاشقان و راه راه مده
مردی مطلب ازان بهنگام نبرد
1) --./.--./----/-
2) --./.--./----/-
3) --./.--./----./.-
4)

26

وله

از ولوکه و شمع هر کسی دود کش آند
پر وانه صفت باتش عشق حوش آند
از دختر زر سخن و روان سبب کشند
کویا همه مائل جوان جشن آند
1)
2)
3)
4)

22. K.94b, G.93b, A.107b.
23. K.95a, G.da yok, A.107b.
24. K.95a, G.da yok, A.108a.
25. K.95a, G.94a, A.108a.
26. K.95b, G.da yok, A.108b.